

Tisdagen den 11 november

Kl. 13.00–16.01
17.30–22.45

---

§ 1 Allmänpolitisk debatt

Allmänpolitisk debatt

Jobb

Jobb

Anf. 1 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Jobb är någonting som många förknippar med frihet, möjligheter och en chans att få göra någonting av sitt liv och för sitt liv.

Just arbetslinjen var det som Alliansen hade som sin främsta uppgift och högst upp på sin agenda under de åtta år som vi hade regeringsmakten. Samtidigt hörde vi Socialdemokraterna säga att någonting håller på att gå sönder.

Det har gått åtta år nu, och vi kan konstatera att just Sverige har klarat sig kanske bäst genom den kris som Europa drabbades av i slutet av 2008. Fortfarande har vi däremot oerhört stora utmaningar.

Sverige, som är ett land som ligger där det ligger och ofta har sina kunder någon annanstans i våra närområden eller ute i världen, behöver hela tiden öka sin kompetens och söka hur man kan vara konkurrenskraftig. Det är i de privata företagen som pengarna skapas till det som vi alla värnar om, nämligen det som vi kallar välfärd.

När jag har läst budgeten har jag gjort några reflexioner, vilket fick mig att skriva ett antal motioner under den allmänna motionstiden. Jag skulle vilja bryta ned detta på några områden där företagen inte har några möjligheter att lämna Sverige och inte kan ordna jobb någon annanstans för svenskar som bor i Sverige. Det handlar om skogsnäringen, sjöfartsnäringen och hela den maritima näringen samt besöksnäringen.

Bara till Stockholm kommer ungefär en och en halv miljon besökare med färjor. De handlar för drygt en och en halv miljard kronor. Det i sig skapar jobb.

När jag tittar i samarbetsregeringens förslag till budget konstaterar jag att man, precis när vi har vänt trenden för svensk sjöfart, glömmer att ge mönstringsmöjligheter för sjöfartsbefälen som går på Chalmers eller på Linnéuniversitetet. Det är ett direkt hot mot framtida jobb.

Jag tänker även på skogsnäringen som har sin bas i Sverige, eftersom träden växer här, och som ska drabbas av en vägslitageskatt, en lastbils-skatt, som slår direkt med 700 miljoner kronor årligen. Detta gör att konkurrenskraften direkt minskar i en näring där just transporter är en viktig konkurrensnackdel eller konkurrensfördel. Detta slår mot jobben.

Prot. 2014/15:19
11 november

Allmänpolitisk debatt

Jobb

Jag ska göra en sammanfattning när det gäller besöksnäringen, och besöksnäringen är så oerhört mycket mer än att bara handla om turister. Då ser vi hur den här regeringen verkligen försöker få Sverige att ramla isär. Från att ha haft en regering som har varit för flyg och haft en flygstrategi har vi nu en regering som aktivt tänker införa flygskatt, som troligtvis kommer att stänga Bromma flygplats och som kommer att göra det dyrare att anställa unga människor och äldre människor. Just i en bransch som besöksnäringen är man så beroende av att ta sig fram inom landet och att ta sig till och från landet. Vi vet att drömmen om jobb och drömmen om och längtan efter frihet, till exempel för unga och för dem med invandrarbakgrund, handlar om just besöksnäringen. Och här sticker samarbetsregeringen de största hålen.

Herr talman! Det vore bättre att återigen ta tag i arbetslinjen, och det är vad vi moderater fortsatt står för.

(Applåder)

I detta anförande instämde Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Hans Rothenberg (båda M).

Anf. 2 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Det är ombytta roller nu. Det är jätteroligt att Catharina Elmsäter-Svärd säger att ni gick till val på arbetslinjen. Problemet är bara att ni misslyckades med det. Det hade varit bra om er retorik också hade inneburit att ni hade levererat. Jag tror att det var för att ni inte levererade det som ni lovade som väljarna valde att vända sig bort från er. Ni påstod en sak, men i praktiken blev det en helt annan.

Jag vänder mig mot att du, Catharina Elmsäter-Svärd, i ditt inlägg påstår att vi ska hindra människor och tung trafik att röra sig på landsbygden. Då undrar jag: Vilken regering var det som vägrade följa riksdagsbeslutet att se till att vi skulle komma till rätta med den olagliga lastbilstrafiken? Ni vägrade tills det var fyra veckor kvar till valet. Då kom ni med en halvmesyr som nu gör att den svenska åkerinäringen är på bristningsgränsen till att ruineras. Varför gjorde ni så?

Anf. 3 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M) replik:

Herr talman! År 1999 fanns det en infrastrukturminister som hette Björn Rosengren. Han insåg att konkurrensen i och med EU-inträdet skulle bli hårdare, inte minst för åkeribranschen. Han tänkte, försökte och skrev en lång lista med 14 punkter. Ingenting hände.

Förra året var vi i stort sett i mål. Då hade jag varit infrastrukturminister i fyra år. Nu finns det förslag på plats här på riksdagens bord om hur man kan införa sanktionsavgifter, om hur man gör det möjligt att hindra fortsatt färd och om ett tydligare regelverk för polisen när det gäller vilka kontroller som de kan göra. Det är precis det som har efterfrågats sedan 1999. Det är bara för den här riksdagen att fatta beslutet.

Men det som är det största hotet var jag inne på när det gäller skogsnäringen. Om man ska införa en lastbilsskatt som gör det dyrare och med risk för att man med Miljöpartiet som samarbetspartner inte får längre och tyngre lastbilar har vi återigen en jobbrist att se fram emot i den delen. Det är precis det som jag vill försöka motverka.

Anf. 4 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Det hade varit bra om Catharina Elmsäter-Svärd hade menat det hon säger. Men hon har sett hur skrupelfria arbetsgivare har utnyttjat lastbilschaufförer under slavliknande förhållanden. Den debatten har vi fört ett flertal gånger. En enad riksdag har sagt att den borgerliga regeringen skulle återkomma med skarpa förslag. Men ni vägrade, förhållade och gjorde ingenting förrän fyra veckor före valet. Då kom ni med en halvmesyra som inte innehöll det som trafikutskottet nu faktiskt har fått rätta till. Det är därför bra att majoritetsförhållandena i trafikutskottet nu har ändrats.

Anf. 5 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att Sverige i dag har högst sysselsättning i hela Europa och har klarat den här krisen allra bäst för att vi har haft arbetslinjen. Men vi var däremot inte nöjda.

Jag ser ett hot mot de företag och det näringsliv som finns i Sverige och som inte kan flytta på sig, oavsett om det gäller besöksnäringen, sjöfarten eller skogsnäringen, om de ska få pålagor som lastbilsskatt.

När det gäller den sista frågan som Monica Green var inne på kommer det att fattas beslut här i kammaren den 26 november om precis dessa saker.

Anf. 6 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr talman! Sverige har varit en spjutspets och föregångare inom många områden. Det har gett oss en välfungerande arbetsmarknad där det ibland till och med förekommit arbetskraftsbrist.

Sverige är internationellt känt för att vi har stora exportframgångar inom näringar som bland annat verkstadsindustri, skogsindustri och stålindustri. Företag inom dessa branscher har skapat många arbetstillfällen, ständigt tagit initiativ till att skapa nya produkter och ofta också varit världsledande på miljöförbättrad produktion inom sitt respektive område. Företagen och deras anställda har på många sätt varit grunden för statens skatteintäkter och skapat det välstånd vi har upplevt.

Tyvärr håller detta på att förändras. Många företag flyttar sin produktion till låglöneländer där konkurrensen är hård, och lägre lönekostnader ger fördelar jämfört med att ha produktionen i Sverige. Om vi ska kunna konkurrera med låglöneländer måste vi konkurrera med ny teknik och kunskap – områden där vi tyvärr är på väg att tappa det försprång vi tidigare har haft. Alltför lite fokus har legat på hur vi ska möta efterfrågan på välutbildad personal och hur företagen kan utvecklas med forskning och ny teknik för att möta dagens och morgondagens utmaningar.

Herr talman! I stället fokuseras det på hur vi ska dölja den växande arbetslösheten. Det är en arbetslöshet som till stora delar är ett resultat av dålig politik. Arbetslösheten har växt sig allt större, och detta drabbar i första hand dem som är nya på arbetsmarknaden. De senaste åren har detta också präglats av en överbudspolitik på arbetsmarknaden på så sätt att man både medvetet och omedvetet försett arbetsmarknaden med mer arbetskraft än den har behov av.

Det har dessutom inte varit arbetskraft som är anpassad efter de behov många företag faktiskt har. Man har haft svårt att svara upp mot företagens behov av spetskompetens och i stället enbart kunnat erbjuda kvantitet.

Prot. 2014/15:19
11 november

Allmänpolitisk debatt

Jobb

Med det menar jag att man har erbjudit företagen många arbetssökande att välja mellan men att de ofta saknar de kunskaper som efterfrågas av företagen. I stället har man nästan enbart kunnat erbjuda fler människor som ska konkurrera om samma jobb.

En stor asyl- och anhöriginvandring tillsammans med en alltför frikostig arbetskraftsinvandring, instegsjobb, stödanställningar och en ökad konkurrens från hitresta arbetare från andra europeiska länder har skapat en situation med många arbetslösa människor. De konkurreras ut på en arbetsmarknad där efterfrågan på den arbetskraft som erbjudits varit relativt liten.

Alla dessa åtgärder, som snarast syftar till att skapa ett större utbud än det finns behov av, har lett till sänkta löner och sämre villkor för den vanliga arbetaren i Sverige. Svenska kollektivavtal har inte längre gällt för alla på arbetsmarknaden, utan i stället har man tillåtit gå runt dessa och i vissa fall kunnat pressa lönerna till långt under vad avtalen säger. I dag kan listan göras lång på exempel där människor i Sverige jobbar för mycket låga löner och dessutom konkurrerar ut de företag som inte vill eller kan följa den nya trenden, alltså att anställa billigt och – om det är möjligt – gå runt kollektivavtalen.

Arbetskraftsinvandringen av personer som inte har någon särskild utbildning utan enbart konkurrerar med lägre löner gentemot arbetare i Sverige har vi inget behov av. Den borde sålunda inte heller vara tillåten. Den fråga vi alla måste ställa oss är: Varför ska vi tillåta att företag lockar arbetskraft från andra länder enbart för att utnyttja dem till löner långt under avtalsenlig nivå, när det finns så många arbetslösa i Sverige?

(Applåder)

I detta anförande instämde David Lång (SD).

Anf. 7 ANNIKA QARLSSON (C):

Herr talman! Jobbdebatt – visst är det spännande! Man kan ha precis hur många olika perspektiv som helst när man pratar jobb. Man kan prata om företagets villkor, om betydelsen för ett lands ekonomi eller om hur skolan ska bli framöver.

Man kan också prata om det ur ett individuellt perspektiv. Vad innebär det för mig att jag har ett jobb? Någonstans tror jag att det är den allra viktigaste ingången. Det handlar om betydelsen av att ha ett jobb, att höra till någonstans, att ha någon att gå och dricka förmiddagskaffe med – eller prata ihop sig om att göra något trevligt efter jobbet. Det kan vara väl så viktigt som arbetets innehåll.

Även arbetets innehåll är oftast en utmaning och en möjlighet att växa. I slutet av månaden kommer också den där lönen in på kontot, vilket gör att man kan unna sig saker, flytta hemifrån eller ha en rätt rik fritid. Det finns alltså många bitar som är kopplade till jobb. I den här kammaren talar vi oftast om vad det har för betydelse utifrån ekonomiska perspektiv, men hälsoperspektivet och det mänskliga perspektivet i det här får aldrig förminskas eller förändras. Möjligheten att ha makt över sitt eget liv är oerhört central och viktig.

När det gäller arvet efter alliansregeringen pågår just nu kriget om vilken bild som ska målas. Hur gick det nu egentligen med de åtta alliansåren? Ja, man kan titta på det i ett litet och snävt svenskt perspektiv, eller så

kan man göra jämförelser med resten av Europa. När vi jämför oss med resten av EU kan vi konstatera att vi har högst arbetskraftsdeltagande och högst sysselsättningsgrad. Det är rätt okej – fast ändå inte, för vi kan fortfarande se att många människor inte har fått möjligheten att ha ett arbete att gå till. Därför hade det varit värdefullt att få fortsätta med det vi påbörjat.

Under de åtta år Alliansen satt i regeringsställning tillfördes det 350 000 nya jobb. Det gjordes inte genom något regeringsbeslut utan genom att vi skapade bra förutsättningar för företagen, vilket gjorde att de faktiskt växte och anställde. Vi har haft som strategi att se till att skapa förutsättningar för jobbskaparna. Små och medelstora företag är de som anställer fyra av fem, och det är där vi ser att det finns ytterligare möjligheter för långt fler.

Det vi kan se nu är att vi har fått en regering som väljer att fokusera på åtgärder i stället för på riktiga jobb. I stället för en lön den 25:e är det en bidragsutbetalning. Det vi hade velat fortsätta göra, vilket vi också har lagt i vår budgetmotion, är att fortsätta arbetet med att stärka arbetslinjen för att se till att fler människor faktiskt får ett jobb och en lön. Vi har såväl lärlingsutbildningar och YA-jobb som arbetsgivaravgiften för unga och matchningsanställningar. Ja, vi har ett flertal saker i verktygslådan som jag är övertygad om fungerar och har mer att ge.

Det är lite intressant att fundera på, för den regering som sitter nu har varit tydlig med att den där arbetsgivaravgiften, den tror man inte på. Den kommer man i stället att dubblera. Det kommer att kosta 40 000 att anställa ungdomarna. Det är också lite intressant att fundera på följande: Om man nu tror att det inte spelar någon roll att man fördubblar arbetsgivaravgiften för ungdomar, hur kommer det sig då att man stannar vid att bara fördubbla den? Och hur kommer det sig att man kompenserar kommuner och lands-ting för att de inte ska säga upp ungdomar?

Anf. 8 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag delar några av Annika Qarlssons beskrivningar av vikten av att ha ett eget arbete, vikten av att kunna försörja sig och vikten av att företag kan anställa.

Annika Qarlsson uppehöll sig väldigt mycket kring företagen. Företagens roll är naturligtvis viktig, men viktigare är att kunna ge människor som står långt ifrån arbetsmarknaden möjlighet att ta del av de jobb som finns. Min fråga är därför: Hur nöjd är Annika Qarlsson med utfallet av fas 3?

Anf. 9 ANNIKA QARLSSON (C) replik:

Herr talman! När det gäller fas 3 kan vi konstatera att det blev bättre men var långt ifrån bra. Vi kan se att det i vissa delar fanns oseriösa aktörer som utnyttjade detta, och det kom vi åt bättre på sluttampen. Men det fanns också företag som växte fram och blev språngbrädan tillbaka ut i arbete. Det blev alltså bättre, men det är klart att det fortfarande finns bitar som måste bli ännu bättre.

Från början handlade det mycket om att hitta åtgärder som inte skulle ha undanträngningseffekter. Det fick inte konkurrera på ett icke tillbörligt sätt. Det finns hela tiden en avvägning i de delarna.

Prot. 2014/15:19

11 november

Allmänpolitisk debatt

Jobb

Efter ett eller två år gjordes en förändring så att de personer som stod så långt ifrån arbetsmarknaden skulle ha möjligheten till bättre villkor. Det blev alltså bättre.

Anf. 10 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Då borde Annika Qarlsson vara nöjd med extratjänster i välfärden, eftersom det kommer att ge kollektivavtalsenlig lön. Dessutom kommer de att ge mycket bättre förutsättningar för personer att komma ut i arbetslivet.

Sedan vill jag bara för protokollets skull säga att när ungdomsarbetsgivaravgiften höjs kommer den att vara en normal arbetsgivaravgift, det vill säga samma för dem som är 25, 26, 27, 28 år och så vidare.

Anf. 11 ANNIKA QARLSSON (C) replik:

Herr talman! Då ska jag svara Eva-Lena, även om hon lämnar debatttalarstolen.

Man kan inte gå omkring och låtsas som att det inte spelar någon roll att man fördubblar ungdomsarbetsgivaravgiften. I så fall hade man kunnat göra det också på andra delar. Dessutom skulle man kanske inte ha satt in kompensation till kommuner och landsting, som man gör i budgeten, just för att man förstår att höjningen kommer att spela roll för ifall arbetsgivare ska kunna ha kvar anställda eller inte.

Anf. 12 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Jag noterade att Annika Qarlsson valde att inte prata om att arbetslösheten är högre i dag utan mer om hur roligt det är för dem som har fått jobb att ha det. Det tror jag i och för sig är en lite enklare debatt att klara av. Där är vi dock eniga.

Jag noterade att Annika Qarlsson pratade om hälsoperspektivet, och det tror jag är ett bra perspektiv att ha på arbetsmarknaden. Då skulle jag i samband med det vilja fråga: Hur tror Annika Qarlsson att den svenska arbetsmarknaden ur ett hälsoperspektiv förändrades av att den tidigare regeringen kraftigt skar ned på Arbetsmiljöverket och på forskning runt arbetsmiljöfrågor. Också ur ett hälsoperspektiv skulle jag vilja fråga om Annika Qarlsson tror att osäkerhet om huruvida man har ett jobb att gå till från den ena dagen till den andra, till exempel om man har ett inringningsvikariat och den stora ekonomiska stress som det skapar, är hälsobefrämjande eller möjligen kan vara dåligt för hälsan hos de personer som finns i den delen av arbetsmarknaden.

Anf. 13 ANNIKA QARLSSON (C) replik:

Herr talman! Jag tackar Ali för frågan.

Man kan konstatera att det är en väsentlig del som skiljer sig mellan Ali Esbati och mig. Det finns en tro hos vänstern att bara vi har tillräckligt många inspektörer på Arbetsmiljöverket kommer allting att vara löst.

Någonstans handlar det om att se till att det finns ett bra utvecklingsarbete på de olika företagen. Under förra mandatperioden, eller till och med den tidigare, vred vi om i systemet. I stället för generella tillsynsbesök fokuserade man på de områden där olycksrisken var betydligt högre, just

för att komma åt de delar där det finns risk för allvarliga skador och dödsfall, att det är olycksdrabbat och så vidare.

Den stora skillnaden handlar om att vi tror att man måste jobba i respektive företag, att det är där man måste bygga upp rutiner och åtgärder, inte öka antalet inspektörer.

Anf. 14 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Nu hävdade jag inte att fler inspektörer skulle lösa alla problem, men jag ser inte riktigt att dramatiskt färre inspektörer skulle lösa problemen. Det var det som var poängen här.

Jag tror inte heller att fler inspektörer löser alla problem. Däremot tror jag att om man ska göra någonting åt arbetsmiljöfrågorna behövs det trygga arbetare, folk som har goda arbetsvillkor, trygga anställningar och kollektivavtal. Något som Centerpartiet har gått i bräschen för är att gå åt det andra hållet, så det klingar lite falskt när man som centerpartist i det här fallet pratar om arbete ur ett hälsoperspektiv.

Anf. 15 ANNIKA QARLSSON (C) replik:

Herr talman! Då tror jag att Ali Esbati har missuppfattat det, för vi har inte något emot kollektivavtal. Däremot gäller det att företagen ska ha frihet att själva teckna kollektivavtal eller inte. Jag har inte sett att Vänsterpartiet vill ha något tvång på kollektivavtal eller att vi ska ha någon lagstadgad nivå på löner eller liknande. Det är i så fall en mer semantisk fråga, för vi har inte någon del i detta. Då tillskriver du oss synpunkter som vi inte har.

Anf. 16 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Jag blir beklämd när Annika Qarlsson nu påstår att Centerpartiet är för kollektivavtal. Ni är ju det parti som aktivt har jobbat för att kollektivavtalen ska bort, att man inte ska ställa krav på kollektivavtal vid offentliga upphandlingar, att man inte ska behöva, som du säger, ha kollektivavtal – det är ju så jobbigt med kollektivavtal. Men det är ju det som ser till att människor faktiskt får sjysta villkor och att det finns en bra arbetsmiljö.

Annika Qarlsson talar sig varm här för hur viktigt det är med arbetsmiljön, men det är ju ni som har försämrat arbetsmiljön under er regeringstid. Det är nu människor har slitits ut. Det är nu människor blir sjukskrivna.

Dessutom vet inte Annika Qarlsson skillnaden mellan bidrag och försäkring. Hon säger att folk ska leva på bidrag. Att man ska ha en sjukförsäkring värd namnet tycker jag är rätt, men folk ska inte leva på bidrag. I första hand ska folk ha jobb, och det är det vi ska se till nu. Ni har misslyckats med det.

Anf. 17 ANNIKA QARLSSON (C) replik:

Herr talman! Det är lite spännande här att diskutera den svenska modellen. I den svenska modellen finns det en frivillighet att teckna kollektivavtal. Det finns inget tvång någonstans. Det Monica Green står och säger här är alltså att hon vill bryta upp den svenska modellen och införa tvång när det gäller kollektivavtal.

Prot. 2014/15:19

11 november

Allmänpolitisk debatt

Jobb

Prot. 2014/15:19
11 november

Allmänpolitisk debatt

Jobb

Det vi har haft synpunkter på är på vilket sätt man har använt den makten. Vi talar också mycket om turordningsregler och liknande så, ja, vi är mycket inne i den diskussionen. Men om Monica Green säger att vi inte tycker att kollektivavtal är viktigt har hon missat mycket i vår diskussion.

Det är lite spännande att höra beskrivningen av historien och vad som har hänt och inte. Då kan man ha ett lite längre perspektiv än bara åtta år. När vi tog över 2006 hade Sverige den friskaste befolkningen men de högsta sjukskrivningstalen i hela Europa. 140 personer förtidspensionerades varje dag i det socialdemokratiska Sverige.

Vi har gjort en resa på det området. Det finns hela tiden utmaningar att ta sig an, men försök inte säga att det är det ena eller det andra som är rätt eller fel i det här.

Anf. 18 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Varför får jag inte ta en debatt här i kammaren om vår politik? Skillnaden är den att vi står upp för dem som arbetar och att de ska ha rätt till kollektivavtal. Ni vill inte att människor ska ha kollektivavtal. Tala gärna om här om Annika Qarlsson tycker att det ska ingå kollektivavtal i offentliga upphandlingar!

Sedan vill hon gå tillbaka i tiden. Då kan jag påminna Annika Qarlsson om när jobben strömmade till. År 2006 tillkom 153 000 nya jobb, 2007 tillkom 80 000 nya jobb, sedan började er politik bita. Som Anders Borg sade skulle det ta två år innan er politik skulle bita, till 2008. Då kom jobbstoppet.

Anf. 19 ANNIKA QARLSSON (C) replik:

Herr talman! Jag kan bara konstatera att Monica Green inte är uppdaterad. År 2008 hade vi en finansiell kris som har jämförts med den under 30-talet. Hela bankväsendet i USA havererade, vilket påverkade världen. Det var en finansiell kris som fortfarande i hög grad påverkar Sverige, kanske inte lika mycket direkt som indirekt. Det är många länder i EU som har haft oerhört stora problem med att ta sig tillbaka. Men detta kanske har undgått Monica Green.

Anf. 20 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Jag är glad att kunna delta i min första allmänpolitiska debatt i en situation där regeringsmakten inte längre tillhör den högerallians som förde en splittrande och tillbakasträvande politik i allmänhet och en misslyckad jobbpolitik i synnerhet. I och för sig får vi också i dag höra företrädare för den förra regeringen med en PR-konsults envishet hålla fast vid sin gamla berättelse och argumentation, men alltmer frånkopplat från verkligheten på den svenska arbetsmarknaden och i det svenska samhället.

Inte bara lämnar de efter sig större arbetslöshet utan också dramatiskt högre långtidsarbetslöshet, sämre matchning mellan arbetslösa och lediga jobb, en demolerad arbetslöshetsförsäkring, kraftigt neddraget arbetsmiljöarbete, fallande förtroende för socialförsäkringssystemet, fördjupat socialbidragstagande och växande grupper i riskzonen för fattigdom. Jo, självklart finns det de som har fyllt sina lador med så mycket att de knappt vet var de ska göra av sig, men för Sverige som ett modernt välfärdsland har det varit åtta ödesdiga år.

Det här är en utveckling som kräver tid och möda att vända, och den budget som regeringen och Vänsterpartiet har lagt fram innehåller en massa viktiga insatser för att göra det.

I stället för skattesänkningar som ger mest till dem som har mest, vilket drar isär Sverige, finns förslag om att avveckla fas 3, om att satsa på ungdomar från dag ett i stället för att de ska vara 90 dagar i något slags karantän när de blir arbetslösa och om att satsa mer resurser i välfärden – skolan, äldreomsorgen och förlossningsvården – för att fler ska kunna göra arbeten som så hett efterfrågas av medborgarna.

Det är en budget som ger 100 miljoner mer till arbetsmiljöarbete – något som den förra regeringen omedelbart och träffsäkert efter sitt tillträde valde att skära ned rejält på. Också i sin skuggbudget vill man fortsätta svälta ut det.

Det är en budget som investerar i kunskap och därmed i fler och bättre jobb i framtiden.

Vi vet dock att detta inte kommer att vara tillräckligt. För det första: Den viktigaste delen av jobbpolitiken är förstås fortsatta investeringar och satsningar på att jobb ska växa fram där behoven är skriande, det vill säga i vår gemensamma välfärd, i miljö- och energiomställning samt i kunskapsintensiv industri- och tjänsteproduktion.

Den förra regeringen förde en politik som utarmade kunskapsbasen i Sverige och försökte subventionera fram en lågavlönad tjänstesektor. Regeringen bryter med det programmet, men det behöver göras mycket mer än det som man har måttat med i denna budget för att det ska bli synliga resultat.

För det andra: Vi har dragits med en politik som har grundat sig i och motiverats med en både reaktionär och faktaföraktande förståelse av samhället. Vi har fått höra som ett mantra från högerregeringen att det måste löna sig att arbeta. Denna fras har dock konsekvent tolkats som att det måste straffa sig att vara arbetslös, sjuk eller fattig. Det i sin tur implicerar en människosyn som säger att den som i dag lever under tuffa villkor måste piskas upp på benen för att inte hemfalla till lathet medan den som redan är välbeställd har förtjänat det och förtjänar mer bonusar och mer uppmuntran.

Det är ett unket, dåligt och gammaldags recept som leder till ökade klyftor och till förlust av social och ekonomisk dynamik i samhället. Det är viktigt att vi gör upp med detta arv från regeringen Reinfeldt på detta område. Det ska inte ligga kvar som en död hand över jobbpolitiken, arbetsmarknadspolitiken och socialförsäkringspolitiken i framtiden.

Det kräver som sagt tid och möda, men jag lovar att Vänsterpartiet kommer att ligga på varje dag för att den nödvändiga moderniseringen av Sverige inte ska sluta med några sådda frön och späda plantor i budgetpositionen utan fortsätta växa.

Sverige kan vara och ska vara ett föregångsland. Vi ska vara ett land med full sysselsättning där kvalitet på arbetet och i livet är ledstjärnor för jobbpolitiken och den ekonomiska politiken.

Anf. 21 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Det är intressant att lyssna på Ali Esbati som använder många stora och hårda ord om den gamla regeringens politik och lovordar den nya regeringens politik. Det är hög svansföring. Det märkliga är att

Prot. 2014/15:19
11 november

Allmänpolitisk debatt

Jobb

han nämner ytterst lite om de egna förslagen, till exempel vad regeringen har lagt i sin budget.

Regeringen kallar sig feministisk, och Vänsterpartiet kallar sig feministiskt. Men var är förslagen som ska gynna kvinnors arbetsliv?

Vinst i välfärden slår undan benen för många kvinnor i arbetslivet. Det finns inget förslag om rätt till heltid, vilket det i denna kammare har talats om många gånger under de gångna åtta åren. Var är förslagen för att göra det bättre för kvinnor i arbetslivet? Jag saknar det helt i Ali Esbatis anförande. Det skulle vara intressant att höra hur ni ser på det.

Anf. 22 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Katarina Brännström sade att vinster i välfärden slår undan benen för många kvinnor på arbetsmarknaden. Jag tror att hon sade fel, men det blev nog rätt ändå. Tar man ut vinster ur vår skattefinansierade välfärd ger det många kvinnor en pressad arbetssituation. Jobbar man på en arbetsplats där man utöver att leverera den tjänst man ska måste jobba ihop till en vinst som ska tas ut blir arbetssituationen givetvis pressad. Det ser vi också i statistiken. Till exempel har de äldreboenden som ägs av vinstdrivande företag lägre bemanning, vilket ger en svårare arbetsmarknad.

Det finns givetvis en rad andra förslag som påverkar kvinnors arbetsmarknad. Det faktum att vi generellt sett investerar mer är det viktigaste, men sådant som att vi förbättrar välfärden påverkar också kvinnors arbetsmarknad. Det handlar om barnomsorgen. Det handlar exempelvis också, som vi hörde tidigare, om att förbättringar i äldreomsorgen ger kvinnor större möjlighet att inte tvingas gå ned till deltid.

Anf. 23 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Förbud mot vinster i välfärden gör ingenting för att förbättra för kvinnor som jobbar i offentlig sektor. Det är absolut felaktigt. Ni har inte heller lagt fram något förslag för att få bort delade turer och deltider – det slit som kvinnor som jobbar i offentlig sektor fortfarande har. Det har varit en paradfråga, men när ni väl fått makten och möjligheterna finns tydligen inte verktygen.

Vad gör ni för att kvinnor ska få det bättre i det offentliga Sverige? Ingenting i budgeten, i alla fall.

Anf. 24 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Jag förklarade varför vinstdriften i den offentliga sektorn kan leda till och leder till ökad press på dem som arbetar där. Jag skulle kunna upprepa det i något annat sammanhang.

Vad gäller delade turer har kommunerna ett stort ansvar. I alla de kommuner där Vänsterpartiet är med och styr har vi arbetat för eller kommer under de närmaste åren att arbeta för att försöka få bort delade turer. Vad gäller rätt till heltid kommer vi att pressa på för att det ska komma också andra förslag om detta.

All politik som man vill lägga fram kommer inte i första budgeten. Vänsterpartiet sitter inte i regeringen men har stött denna budget i dess helhet.

Anf. 25 MATS PERSSON (FP) replik:

Herr talman! Lyssnar man på Ali Esbati är det alltid något fel på dem som jobbar i restaurangbranschen eller på dem som jobbar med hushållsnära tjänster. Det går igen i ditt tal här, och du har gjort dig känd för att benämna dem som jobbar med hushållsnära tjänster som tjänstehjon eller tjänstefolk.

I den proposition som regeringen har lagt fram och som Vänsterpartiet stöder ser man också att ni gör begränsningar i människors möjlighet att underlätta vardagen genom köp av RUT-tjänster. Ni gör dock inga begränsningar i människors möjlighet att göra avdrag för ROT-tjänster, det vill säga för de manliga sektorer som utför byggnadsarbete och renovering av hus. Här ska det fortfarande vara möjligt att göra lika mycket avdrag som tidigare. Vad gäller hushållsnära tjänster ska det dock finnas stora begränsningar i möjligheten att göra avdrag.

Varför är det okej att göra avdrag för att anlita en manlig byggnadsarbetare som gör något åt fönstren men inte okej att göra avdrag för att anlita en kvinnlig hushållsarbetare att putsa samma fönster?

Anf. 26 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Mats Persson har en förmåga som jag saknar. Han hörde nämligen att jag talade om restaurangarbetare och hushållsnära tjänster i mitt anförande, vilket jag inte själv hörde. Men han kanske hörde någon underton.

Det är intressant att Mats Persson går in på RUT, för det denna regering med stöd av Vänsterpartiet har gjort är att sätta ett tak på hur mycket RUT-avdrag man får göra. Det drabbar endast den som har mycket hög lön och kan ha stor användning av RUT-tjänsterna. Denna subvention blir alltså begränsad.

ROT-avdraget har en annan historia. Det tillkom som en konjunkturåtgärd för byggmarknaden. Vi vet att det behövs extra hjälp under lågkonjunktur. Detta behöver också ses över och kanske fasas ut i framtiden, men det är två helt olika saker.

Dem som Mats Persson står upp för är de som gör mycket stora RUT-avdrag, och deras möjlighet att göra det blir nu lite mindre.

Anf. 27 MATS PERSSON (FP) replik:

Herr talman! Det som är gemensamt och hela skälet till att det har funnits och finns en möjlighet att göra avdrag för ROT- och RUT-tjänster är att det är typer av tjänster som annars utförs på en svart marknad. Men genom att man får göra avdrag blir svarta jobb vita. Människor får pensionspoäng, vi får in skatteintäkter till samhället och människor får en högre skattemoral. Det är bra.

Ali Esbati svarade inte på min fråga. Varför är det okej att få göra avdrag när man anlitar en manlig byggnadsarbetare för att åtgärda sina fönster men inte när man anlitar en kvinnlig hushållsarbetare för att putsa samma fönster?

Anf. 28 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Jag förklarade att det är olika typer av stöd för att få till olika typer av tjänster. RUT-avdraget används i genomsnitt hundra gånger

mer per capita i Danderyds kommun än i en del kommuner i Norrlands inland.

Det är klart att vi nu i viss mån begränsar den möjligheten. Det är möjligt att en del svarta jobb har blivit vita, men svarta jobb har inte försvunnit med RUT. Bara för att en del personer har använt svarta tjänster kan det inte vara så att de i stället ska ges subventioner från staten och att systemet ska bygga på det. Nu gör vi en begränsning, och det tycker jag är bra.

Anf. 29 MATS PERSSON (FP):

Herr talman! När man sitter och lyssnar på en jobbdebatt brukar åtminstone jag tänka att de där politikerna pratar mycket om hur resurser i samhället ska fördelas men väldigt lite om hur fler jobb ska skapas. En sådan debatt behöver handla om det. Hur ska Sverige vara ett konkurrenskraftigt land, hur ska vi skapa fler jobb och hur ska vi skapa en plats på arbetsmarknaden för dem som i dag inte får någon?

Det grundfel som jag tycker att vi politiker ofta gör är att vi utgår från att det finns en kaka som ska fördelas i stället för att diskutera hur kakan kan bli större. Det är enbart genom fler och växande företag som vår ekonomi kan växa och fler jobb komma till. Bakom varje företagare finns en människa som tar ett beslut, som tar en risk, som ser en möjlighet och som tar ett aktivt beslut att starta en verksamhet. Det är detta som driver samhället framåt och skapar jobb. Fler jobb är grunden för det välfärdssamhälle som är basen i den svenska modellen och det svenska samhället. När vi ska prata jobb måste vi utgå från hur företagen kan växa och bli fler.

Sverige har klarat den globala finanskrisen bättre än många andra länder, men vi har fortfarande många utmaningar framför oss. En av de största är hur vi ska skapa fler och enklare vägar in på arbetsmarknaden. Det gäller för ungdomar, och det gäller för utrikes födda och nyanlända som precis har kommit till Sverige.

Man kan göra det svårt eller enkelt för sig. Om man gör det enkelt för sig tittar man på hur andra länder – länder som är bättre än Sverige – gör. Danmark, Tyskland och Österrike har väl utvecklade lärlingssystem där unga människor kombinerar utbildning med plats på en arbetsplats där de får nätverk, färdigheter samt ersättning och lön under den tid de är lärlingar där. Om den modellen fungerar på andra sidan Öresundsbron borde den fungera även i Sverige. Fungerar den i Köpenhamn fungerar den i Malmö.

Vad gör då regeringen i den nya budgetproposition som ligger på våra bord? Jo, där säger man precis tvärtom. Staten ska hitta på konstgjorda jobb ute i välfärden, så kallade traineejobb. Det ska ske i stället för att vi bygger ut de lärlingssystem vi vet fungerar i andra länder och som skulle fungera också i Sverige. Det är system där man kan kombinera utbildning, sysselsättning och något som leder till ett riktigt jobb, inte till en konstgjord anställning eller ett konstgjort arbete.

En annan fråga jag funderar på nu när regeringen föreslår kraftigt höjda skatter på arbete är: Vad leder det till? Regeringen säger själv vad det leder till. Den konstaterar i sin proposition att sysselsättningen tappar fart och inte ökar – det får negativa konsekvenser för sysselsättningen. Det betyder i sin tur att vi får mindre pengar till välfärden.

Den skattehöjning som nu sker för äldre, ungdomar och företag leder till mindre pengar till vår gemensamma kaka och mindre pengar till välfärden. Då är vi återigen där jag började. Ska vi ha en diskussion om hur

vi ska fördela kakan, eller ska vi fundera och se om vi kan göra kakan större genom att företag kan växa sig starka och fler jobb skapas?

Jag tror inte att fler och höjda skatter är svaret på frågan. Jag tror att fler och växande företag är svaret på frågan. Det kräver en kunskapsskola, att vi ställer om arbetsmarknaden och gör den modernare, att vi ger alla människor chansen och att vi ser till att dra lärdom av de länder i vår omvärld som bevisligen är mycket bättre än vi på att skapa fler och nya vägar in på arbetsmarknaden för unga människor.

Om vi gör detta kan vi skapa ett samhälle där vi kan kombinera både många jobb och en väl utbyggd välfärd för alla. På det sättet håller vi ihop Sverige. På det sättet skapar vi fler jobb och ett Sverige där alla får chansen.

Anf. 30 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Att ha ett arbete handlar om gemenskap, värde, trygg ekonomi, hälsa och många andra saker. Därför stod Alliansen upp för arbetslinjen. Den nya regeringen återgår tyvärr till en gammal politik med arbetsmarknadspolitiska åtgärder i stället för riktiga jobb, som var Alliansens mål.

Regeringen har ingen politik för hur vi ska hjälpa dem som har de högsta trösklarna in på arbetsmarknaden. Det är unga, nya svenskar och personer med funktionsnedsättning.

Att ge sig på de så kallade RUT-tjänsterna tror jag är förödande för unga men också för våra nya svenskar. Många behöver få in en fot på arbetsmarknaden men har kanske svårt med språket eller ingen arbetslivserfarenhet alls. Många tjänster inom RUT-sektorn fångar upp just dessa grupper. Här får de en chans att få ett arbetsintyg, kanske för första gången. Att ge sig på RUT-sektorn som regeringen gör är kontraproduktivt.

Nu kommer vi att möta en stor tillströmning av migranter till Sverige. Därför behöver regeringen snabba på valideringsarbetet. Alliansregeringen gick i januari i år ut med ett uppdrag till Arbetsförmedlingen och Universitets- och högskolerådet att göra mer, och man avsatte 10 miljoner kronor för att effektivisera metodarbetet med validering. Detta måste den nya regeringen fortsätta att lyfta.

Alliansens sänkta arbetsgivaravgifter för unga gjorde det förmånligt att anställa unga. Precis som vi tänkte oss blev det en vinna-vinna-situation – för ungdomen som kom ut på den reguljära arbetsmarknaden, för arbetsgivaren som såg möjligheter att kunna lära upp unga i ett jobb och för staten med minskade kostnader för arbetslöshet. Allt bidrog till att minska utanförskapet. Att ha ett jobb att gå till gynnar hälsan men också den enskildes ekonomi, som blir tryggare.

Nu vill regeringen att ungdomarna – i stället för jobb på den reguljära arbetsmarknaden – ska få ett års arbete inom välfärden. När Vårdförbundet reagerar och säger att de inte vill vara en arbetsmarknadsregulator tycker jag att man ska lyssna på dem.

Ännu har ingen vettig förklaring getts till varför det är bättre med traineejobb än med jobb på den reguljära arbetsmarknaden. Jo, när arbetsmarknadsministern nyligen var i arbetsmarknadsutskottet sade hon att traineejobben skulle möta alla de stora pensionsavgångar som nu sker inom välfärden. Men ska det lösas med arbetsmarknadsåtgärder? Herr talman! Man tar sig faktiskt lite för pannan när man hör det.

Prot. 2014/15:19

11 november

Allmänpolitisk debatt

Jobb

Avslutningsvis, herr talman, besökte jag i fredags Blåeld – en fas 3-anordnare i Farsta strand. Där mötte jag flera personer som varit långtids-sjuka och som nu har fått ett värdigt liv med jobb och gemenskap. De var mycket oroliga över att regeringen ska slopa fas 3. Regeringen ska också sänka anordnarbidraget från 225 kronor till 100 kronor per dag, vilket kommer att slå ut sysselsättningen och arbetsprövningsplatserna för några av våra svagaste på arbetsmarknaden.

På Blåeld talade man om att uppemot 10 000 personer som levt i utanförskap och nu fått en arbetsgemenskap riskerar att slås ut. Jag hoppas verkligen att arbetsmarknadsministern besöker flera fas 3-anordnare och lyssnar in vilket arbete som görs ute i landet innan hon skriker till verket efter årsskiftet.

Jag har med mig en broschyr som jag ska lämna över till arbetsmarknadsministern. Jag hoppas att hon inte viftar bort den.

Anf. 31 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Désirée Pethrus började sitt anförande med att peka på att regeringen nu ska införa massor av arbetsmarknadspolitiska åtgärder i stället för riktiga jobb. Jag vet inte hur väl hon har läst vår budget. Jag tror att hon måste ha missuppfattat en hel del.

Vi är tydliga med att vi ska avveckla fas 3 och i stället införa något vi kallar för extratjänster i välfärden. Jag tror att Désirée Pethrus borde titta lite närmare på det.

Om Désirée Pethrus inte vill ha några arbetsmarknadspolitiska åtgärder är min fråga: Varför vidhåller hon fas 3, där de som deltar visserligen kan ha en bra verksamhet men inte har en ersättning som är kollektivavtalsenlig lön? Det skulle de ha med extratjänster i välfärden och med traineejobb. Min fråga är därför: Varför håller Désirée Pethrus fast vid det?

När det gäller RUT-tjänster är det sant att regeringen föreslår en sänkning av taket. Nu kan man bara köpa städtjänster för 25 000 om man ska få det rabatterat.

Min fråga är: Känner Désirée Pethrus många som köper städtjänster för över 25 000 kronor?

Anf. 32 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! RUT-tjänsterna med 25 000 eller 50 000 kan gå till många olika saker i det hushållsnära arbetet. Det handlar inte bara om att städa.

Jag brukar tänka så här: Okej, om en rik köper för upp till 50 000 kronor blir det ändå jobb. Vad är det som är så dåligt med att det blir fler arbeten i denna sektor och med att vi hjälps åt? Vi har en viss del till skattesubvention, och den enskilde är med och betalar. Om nu någon som är rik har råd att betala detta tycker jag att det är någonting som gynnar unga och som ger jobb på den riktiga arbetsmarknaden.

Det är samma sak med sänkta arbetsgivaravgifter för unga. Många fick jobb i restaurangbranschen, till exempel. Det var klart mycket bättre än att de nu ska gå på ett år i vården, där de kanske inte alls vill vara.

När det gäller fas 3 handlar det om de allra mest utsatta, och de behöver en övergångsperiod. Men det ni gör nu är att ni riskerar att de inte kommer att klara av de arbeten som ni föreslår.

Anf. 33 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag är inte riktigt säker på att Désirée Pethrus hör vad jag säger. Jag blir jätteförvånad över svaret. Det är klart att man kan fortsätta att subventionera rika, som Désirée Pethrus sade. Men det tycker inte vi är avsikten med RUT. Jag säger ingenting om jobbet, men om man är rik har man väl råd att köpa städtjänster för över 25 000.

Vad vi tar bort är möjligheten att hyra in en egen bartender och få det subventionerat via staten. Vi tycker inte att det är en bra verksamhet lika lite som vi tycker att privat läxhjälp är det. Och fas 3 ska bort.

Anf. 34 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Då har vi helt olika inställning. Då förstår inte jag varför Eva-Lena Jansson ens förespråkar 25 000 till de rika. Man kan se det som enbart en subvention för de rika, eller så kan man se det som att också de rika är med och subventionerar jobb – att vi hjälps åt. Statskassan och den enskilde är med och betalar för att människor ska komma i arbete. Det är detta som är skillnaden mot alliansregeringen, där vi ville se detta som en arbetsmarknad.

Anf. 35 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är uppfriskande med borgerliga politiker som talar sanning. Vi ska ge bidrag till de rika, säger Désirée Pethrus. Jag tycker att det är bra att ni tar bladet från munnen och berättar att detta var ett bidrag till de rika. Nu är hon upprörd över att vi ska sänka detta från 50 000 till 25 000 och att vi tycker att om man är ännu rikare kan man betala det själv. Désirée Pethrus är upprörd, men det är bra att ni talar sanning.

Dessutom ska jag passa på att gratulera. Ni har vunnit debatten inom de borgerliga partierna där ni tycker att det är så viktigt att bidragen ska finnas kvar. Det handlar om vårdnadsbidraget; det ska finnas kvar i de borgerliga partiernas budgetförslag. KD vann debatten, och det är väl bara att gratulera er till att ha vunnit över mer frisinnade eller liberala folkpartister som tyckte att vi skulle införa pappamånader i stället.

Jag vänder mig emot att du påstår att de unga fick jobb när ni sänkte arbetsgivaravgiften. Varför finns det då så himla många unga arbetslösa?

Anf. 36 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Jag har aldrig talat om bidrag till de rika. Jag sade att ni föreställer er att detta är ett bidrag till de rika. Då förstår inte jag varför ni ens ska ge 25 000 till de rika. Den frågan måste du kunna svara på.

Jag tycker att vi i stället tillsammans – den enskilde som har råd att betala och staten – samverkar för att skapa en arbetsmarknad där människor kan komma in i arbete. Det är det som är skillnaden i politiken mellan oss.

Vårdnadsbidraget har varit efterfrågat av många ute i kommunerna. Det handlar om dem som vill ha det. Låt oss få ha kvar en valfrihet i barnomsorgen! Det finns många som vill ha detta. Vårdnadsbidraget gäller fram till tre års ålder; det är inte i all evighet.

Anf. 37 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Allt detta prat om att bidrag är så fruktansvärt fullt och att det låser in människor gäller inte just vårdnadsbidraget, enligt Désirée Pethrus. Vi menar att ni med vårdnadsbidraget låser in många människor som behöver komma ut på arbetsmarknaden. Det beklagar jag.

Det är en märklig lek med ord som Désirée Pethrus håller på med när hon påstår att det skulle vara bättre för de rika med RUT-avdraget. Det är ju ni själva som har påstått att det är för vanligt folk. Ditt resonemang går inte ihop – jag beklagar.

Anf. 38 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Vårdnadsbidraget är till för att man ska kunna vara hemma med sina små barn upp till tre års ålder. Det är år då barn har ett jättestort behov av nära relationer med få personer. Det är en speciell tid. Jag förstår inte hur ni kan jämföra detta med arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller bidrag.

Anf. 39 HILLEVI LARSSON (S) replik:

Herr talman! Jag hängde upp mig lite grann på det där om fas 3. Det sades att fas 3 är till för dem som har särskilda behov och som inte kan ta sig in på den övriga arbetsmarknaden. Det är 35 000 människor vi talar om. Alla som var arbetslösa tillräckligt länge med fas 3 hamnade eller riskerade att hamna där till slut om de inte lyckades hitta något annat att göra.

Det stämmer att vi har många med funktionsnedsättning i fas 3. Men man frågar sig: Förtjänar gruppen funktionsnedsatta verkligen inte bättre än att ha en så usel ersättning och att man ger upp hoppet om dessa människor och inte tror att de någonsin ska kunna få ett riktigt jobb? Jag tycker att det är en fruktansvärd inställning.

Det sades att ungdomar inte skulle hamna i fas 3, men man såg på slutet att det också kom allt fler unga dit. Man säger att fas 3 är en slutstation. Tidigare kallades det förtidspension, och nu fas 3. Detta kan inte få fortsätta; det är vår inställning.

Anf. 40 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! När man tittar tillbaka på hur det såg ut när vi tog över 2006, när 140 personer om dagen förtidspensionerades, undrar jag hur ni kan ha mage att kritisera att vi försökte göra någonting åt alla dem som var långtidssjukskrivna och många gånger bortglömda.

På Blåeld, där jag var häromdagen, fanns en person som hade varit sjukskriven i elva år. Han kände att han äntligen hade fått komma in i en gemenskap och börjat få struktur på sin dag när han hade börjat arbeta i det sociala företaget inom Blåeld. Han kanske senare också kan söka ett arbete utanför.

Vad är det som är bättre med att denna människa ska gå i förtidspension, Hillevi?

Anf. 41 HILLEVI LARSSON (S) replik:

Herr talman! Vi har ett omfattande program. Det största problemet är att var femte rekrytering misslyckas eftersom de arbetslösa har för dålig utbildning. Det är det allra viktigaste. Men vi vill också ha riktiga jobb.

Alla som har fas-3-placering kommer inte att försvinna ut i ingenting. Det handlar om utbildning, men det handlar också om placeringar där man får en riktig lön. Det är det som är det viktiga: meningsfulla arbetsuppgifter och en riktig lön.

Vi ska inte ha företag som tjänar miljontals kronor på fas 3, som vi hade med det tidigare systemet. Det stoppas nu.

Anf. 42 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Utbildning är jättebra, och det ska vi absolut vara för. Men Hillevi Larsson har inte mött de personer som jag mötte i fredags, och hon har inte hört deras story. Jag är inte säker på att de hade klarat den omställning som ni nu föreslår.

Frågan är om ni tar ett för stort steg. Tidigare blev de långtidssjuk-skrivna lämnade helt utan åtgärd. Det vi gjorde var att vi försökte hitta nya vägar tillbaka. Det tycker jag att vi ska se som en positiv lösning.

Anf. 43 BIRGER LAHTI (V) replik:

Herr talman! Jag hörde på Désirées tal, och jag tänkte: Var är självkritiken? Du talar om att den nedsatta arbetsgivaravgiften för ungdomar var en lyckad satsning.

Jag satt i en förbundsstyrelse under hela den tid då ditt parti hade regeringsställningen i landet. Vi fick larmrapport på larmrapport om att ungdomsarbetslösheten var den högsta vi någonsin haft i landet. Och du slår dig för bröstet och säger hur bra den var! Du jämför sedan med att avskaffandet av RUT kan slå bort vägen till arbetsmarknaden för unga.

Den här regeringen matchar ungdomar med de jobb som finns, riktiga jobb. Du talar om att man ska hitta lösningar gemensamt. Jag tycker inte att det är någon skillnad mellan att vi höjer några skatter och gemensamt ser till att ungdomarna får riktiga jobb inom den offentliga sektorn eller att de putsar fönster åt någon som har råd.

Anf. 44 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Birger Lahti tar upp många frågor.

När det gäller den nedsatta arbetsgivaravgiften tror jag att till och med Handelsanställdas förbund har sagt att den åtminstone har sett till att många inte har gått i konkurs. Marginalerna är små inom till exempel restaurangbranschen. Många ungdomar har fått en chans att få ett cv och att få visa vad man går för på arbetsmarknaden. Och man har lärt sig dagliga rutiner. De har ett jobb på den reguljära arbetsmarknaden, och man kan göra karriär inom den bransch där man är.

Nu ska ungdomar i stället gå på något som ni har anvisat dem. Det tror jag är en negativ utveckling för ungdomar. Låt oss ha den reguljära arbetsmarknaden som fokus och försöka rikta insatser, som den sänkta arbetsgivaravgiften för ungdomar, för att få vanliga arbetsgivare att ta ansvar för att anställa ungdomar. Och låt oss ha incitamentet med en lägre arbetsgivaravgift.

Anf. 45 BIRGER LAHTI (V) replik:

Herr talman! Jag har ingenting emot att det finns en arbetsmarknad för ungdomar. Men jag är övertygad om att ifall det finns en vilja att företag

ska kunna anställa ungdomar har vi andra incitament än att gå in med statliga subventioner. Det handlar ofta om – jag säger inte att det alltid är på det sättet – företag som hade anställt ungdomar före den här reformen. Det var vad de hade. Nu skiftar vi bara pengarna till en annan sektor i välfärden.

Jag håller inte med om Désirée Pethrus resonemang.

Anf. 46 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Det finns de som föreslår sänkta ungdomslöner. Det har vi kristdemokrater inte varit för. Vi tycker att det är bättre att subventionera att arbetsgivarna anställer unga; det är oftast en lång upplärningsprocess när man tar emot ungdomar eftersom de inte har erfarenhet. Därför måste man också ha någon som hjälper till. Men ungdomarna har kvar samma lön. De har kollektivavtalsenliga löner. Vi tycker att det är jätteviktigt att de har det, och vi står absolut bakom det.

Skillnaden mellan er och vår politik är att vi skapar jobb på den reguljära arbetsmarknaden.

Anf. 47 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är trevligt att få delta i den här debatten.

I dag har drygt 62 000 unga varit arbetslösa i mer än tre månader. Av de som är inskrivna på Arbetsförmedlingen har nästan 30 000 varit arbetslösa i mer än sex månader. Det är en väldigt lång tid för en ung människa. Det är ett allvarligt samhällsproblem. Vi pratar om att vi behöver arbeta längre, och varje förlorad månad i början av arbetslivet måste ju tas igen senare.

Det är också ett allvarligt problem för individen. Vi tycker nog alla att sex månader eller längre är väldigt lång tid. Och många av oss är ganska gamla och har kanske ett annat perspektiv på tiden. När man är ung och ska träda in på arbetsmarknaden är sex månader väldigt lång tid. Det händer mycket med unga människor som står utanför arbetsmarknaden så länge. En del är väl rustade med självförtroende och annat, men många tappar tilltron till sin egen förmåga, tappar tilltron till framtiden och tror kanske att det är omöjligt att komma in på arbetsmarknaden.

Jag har i dag inlett en konferens om de EU-fonder som Sverige har tillgång till. För första gången någonsin får Sverige nu EU-stöd för att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Jag tycker ärligt talat att det är lite skämmigt att vi hör till de länder i Europeiska unionen som inte själva klarar av att bekämpa arbetslösheten utan behöver stöd från andra länder. Vi är egentligen tillräckligt väl rustade för att kunna klara det själva.

Regeringen har prioriterat arbetet mot ungdomsarbetslösheten högst. Därför tänker jag hålla mig till det i anförandet. Men låt mig först säga något om vilken arbetsmarknad ungdomarna ska ut på. Ett normalt år i Sverige tillsätts 1,3 miljoner jobb – 1,3 miljoner anställningar – på en arbetsmarknad som har ungefär 4,8 miljoner jobb. Det är en otroligt stor omställning och förändring. Jag ska vara ärlig och säga att alla de här inte är en ny person på jobbet. Det är nämligen ofta en ny visstidsanställning – dessvärre. Men en stor andel av dem är också en ny person på jobbet. Det betyder att omställningstakten på arbetsmarknaden är mycket hög. Inom tio år har vi definitivt förnyat i praktiken vartenda jobb på arbetsmarknaden.

I den här förändringstakten är det tydligt att jobb som inte kräver gymnasiekompetens försvinner. De blir färre och färre. Jobb som kräver gymnasial yrkesutbildning har vi fortsatt stark efterfrågan och brist på inom många yrkesområden. Och för jobb som kräver någon form av högre utbildning såsom yrkeshögskola eller högskola finns det en stark tillväxt.

Att ta sig in på arbetsmarknaden och att hålla sig kvar på arbetsmarknaden är svårt för ungdomar. På den här arbetsmarknaden med höga kompetenskrav och stark förändringstakt behöver man åtminstone gymnasiekompetens för att som ung inte bara ta sig in på utan också hålla sig kvar på arbetsmarknaden. Därför är det viktigt för regeringen att se till att unga klarar gymnasieskolan. Det gör vi genom stora investeringar i skolan, tidigt i grundskolan och i gymnasieskolan, men för de arbetslösa ungdomar som inte har gymnasiekompetens kommer vi också att erbjuda ett utbildningskontrakt.

Vi vet att många av de unga människorna inte längtar tillbaka till gymnasiet. Så är det. Därför måste vi möta människor individuellt. Det handlar om att hitta lösningar som gör det möjligt att tillsammans med en anställning, kanske tillsammans med folkbildningen, ta sig igenom gymnasiet så att man rustas med den grund som är nödvändig på den svenska arbetsmarknaden. Vi inspireras av den modell som har använts i Västerås. Vi kommer att utveckla den modellen i flera varianter tillsammans med kommunerna.

I dag är det också för få ungdomar som utbildar sig inom gymnasiala yrkesutbildningar, vilket leder till att vi har brist inom många yrken som inte kräver högskoleutbildning. Därför är det viktigt att satsa mer på yrkesvux och att rusta ungdomsgymnasiet så att fler väljer en yrkesutbildning. Vi behöver också få många fler ungdomar att välja att läsa vidare inom högskola, universitet och yrkeshögskola. Därför satsar regeringen stort på utbildning.

Jag vet att det ibland höjs röster, här i kammaren och på andra ställen, för att utbildning skulle vara en inlåsnings effekt. Låt mig vara väldigt tydlig: Den här regeringen anser inte att det är att vara inlåst om du som ung skaffar dig en utbildning som rustar dig för arbetsmarknaden! Det är ett av de allra klokaste besluten en ung människa kan ta. Att välja att utbilda sig för att kunna klara de höga krav som finns på arbetsmarknaden i dag är att själv påverka sin egen framtid på arbetsmarknaden.

Trots att vi har hög arbetslöshet är det många jobb som inte tillsätts. Stora utmaningar i hela arbetsmarknadspolitiken och i förändringen av Arbetsförmedlingen är att se till att de lediga jobben kan tillsättas, att personer kan få hjälp från första dagen och att arbetsförmedlare kan använda sin professionalitet till att göra bedömningar och inte styras av stela tidsgränser. Jag tänker inte utveckla det den här gången, men jag återkommer gärna till detta vid ett annat tillfälle.

När det gäller ungdomsarbetslösheten vill regeringen sätta en borte gräns för hur länge vi accepterar att en ung människa lämnas i sticket, i arbetslöshet. Vi vill inte att en enda ung människa ska vara långtidsarbetslös. Det är en stor utmaning med tanke på de siffror som jag inledde med. Men vi vill successivt pressa ned gränsen så att ingen ung människa är arbetslös i mer än max 90 dagar. För att lyckas med det är det helt avgörande att ingen ung placeras i någon ”pyssetsättning” eller meningslös åt-

gärd. Jag tror inte att något annat är så dåligt för självförtroendet och tilltron till framtiden som att sättas i någonting som man inte själv tror leder till arbete. Därför är det viktigt att göra det på ett sådant sätt att varje insats är en riktig insats som leder till ett riktigt jobb eller till en utbildning som rustar för arbetsmarknaden.

Herr talman! Många unga har goda förutsättningar på arbetsmarknaden. När de under de senaste åren har vänt sig till Arbetsförmedlingen har de tyvärr mötts av: Du har inget här att göra förrän du har varit arbetslös i tre månader. Det är onödigt lång tid. Många ungdomar som är väl rustade kan få jobb snabbare än de får i dag. Därför ska de redan första dagen kunna få träffa en kvalificerad arbetsförmedlare som ger goda råd om hur man tar sig vidare, hur man snabbt kan ta sig in på arbetsmarknaden och matchas mot de lediga jobben. Om det krävs ska de uppmanas att flytta för att de ska kunna använda sin kompetens på rätt sätt.

Många ungdomar vill också ha hjälp med att få den kompetens som efterfrågas på arbetsmarknaden. Yrkesintroduktionsanställningar är en bra modell för detta. Tyvärr är det bara 776 ungdomar som har en sådan anställning i dag. Jag tycker att det är väldigt få i förhållande till behoven på arbetsmarknaden, och jag tror att det också är få i förhållande till ungdomars egentliga efterfrågan.

Det blir en viktig sak för regeringen att tillsammans med arbetsmarknadens parter och utbildningssystemet försöka rigga bättre lösningar så att fler ungdomar kan komma in på arbetsmarknaden via en yrkesintroduktionsanställning.

Vi vet att många företag vill anställa unga. Då är det viktigt att vi kan möta dessa företag med den kompetensförsörjning som ofta krävs för att man ska vara anställbar.

Vi har stora behov av en generationsväxling i välfärden. Jag ser att de yrkesintroduktionsavtal som finns inom till exempel Kommunals område är ett mycket viktigt verktyg för att klara detta.

Mats Persson talade tidigare här om att man borde ha anställningar där anställning kombineras med utbildning. Ja, det är precis det som vi vill göra, och vi utvecklar det gärna tillsammans också med Folkpartiet. Det är precis det som är yrkesintroduktionsanställningar, och jag tror också att man kan finna fler modeller där man kombinerar riktigt arbete och avtalsenlig lön med olika former av utbildning som ger rätt kompetens för de lediga jobben.

De traineejobb som vi föreslår i budgetpropositionen är yrkesintroduktionsanställningar, men med något högre subventionsgrad än vid de befintliga yrkesintroduktionsanställningarna. Vi tror att det kan vara nödvändigt för vissa ungdomar att ha en högre subventionsgrad än den som finns inom yrkesintroduktionsanställningar. Det är möjligt att det inte behövs så hög subventionsgrad. Det är en diskussion som man får ta med kommunerna. Men jag tror att det kommer att krävas.

Regeringen bjuder nu in samtliga Sveriges kommuner för att samarbeta om att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Jag kommer personligen att träffa alla kommunledningar och erbjuda dem att vara med och tillsammans lösa ungdomsarbetslösheten.

Jag genomförde en gång någonting som hette Kunskapslyftet när jag hade ansvaret för utbildningspolitiken i en tidigare regering. Då hade vi just ett sådant samarbete i en ny form mellan stat och kommun. Jag vill

inbjuda kommunerna till en liknande, ny form av samarbete för att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Det handlar om att samarbeta mellan Arbetsförmedlingen, staten, kommunerna, det lokala näringslivet, folkbildningen, yrkesutbildningen och den kommunala vuxenutbildningen så att vi tillsammans kan kraftsamla för att lösa situationen också för de ungdomar som har det svårast på arbetsmarknaden.

Om man menar allvar med att inbjuda till samarbete måste man också vara beredd att lyssna och genomföra förändringar utifrån de synpunkter som kommer in. Och jag hoppas, herr talman, på en bred uppslutning när jag bjuder in till detta samarbete. Jag kan lova att regeringen kommer att vara flexibel och lyssna på de synpunkter som vi får för att vi tillsammans ska kunna rigga det som krävs för att man ska kunna klara en av vårt lands största utmaningar: ungdomsarbetslösheten.

(Applåder)

Anf. 48 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M) replik:

Herr talman! Ylva Johansson verkar ha ett väldigt driv för att unga ska få sitt första jobb. Det tycker jag är bra. Det som däremot oroar mig är att nästan all energi och allt engagemang läggs på att dessa ungdomar ska in i just offentlig sektor.

Jag nämnde tidigare besöksnäringen. Den verksamheten lämnar inte landet, men vi vill gärna att människor kommer hit. Där är en tredjedel av dem som jobbar under 26 år. Det är väldigt få som har gymnasieutbildning eller eftergymnasial utbildning. Besöksnäringen behöver rekrytera fram till 2023 någonstans mellan 40 000 och 50 000 personer per år.

Min fråga till Ylva Johansson är: Varför vill då regeringen göra det dyrare att anställa en ung? Och varför tänker man ens tanken att stänga Bromma, det som gör att besökare kan komma hit?

Anf. 49 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tror att Catharina Elmsäter-Svärd lyssnade lite dåligt. Jag sade just att många ungdomar är väl rustade, men de behöver hjälp att matchas mot de lediga jobben. Detta är Arbetsförmedlingens viktigaste uppgift.

Det kommer att bli en förändring vid mötet med arbetslösa unga. Redan från första dagen ska man få kvalificerad hjälp för att kunna matchas mot de lediga jobben och flytta dit där det finns lediga jobb, om det krävs.

När det gäller besöksnäringen besökte jag själv hotellbranschen i Malmö för något år sedan. Man ville ha ett samarbete med Arbetsförmedlingen om hur personer med erfarenhet från hotellbranschen kulle kunna rekrytera – detta för att ungdomar skulle kunna rustas för att ta de lediga jobben.

Hotellbranschen i Malmö upplevde då att man inte fick till något samarbete med Arbetsförmedlingen, utan man vände sig i stället till kommunen för ett samarbete. Det är precis det här som jag vill ändra på.

Arbetsförmedlingens uppgift ska vara att se till att de lediga jobben kan tillsättas. Inte minst inom besöksnäringen och på många andra områden är det viktigt att man får hjälp att hitta den kompetens som företagen behöver.

Anf. 50 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M) replik:

Herr talman! Jag fick inget svar på min fråga varför regeringen tycker att det är så viktigt att göra det så mycket dyrare att anställa en ung. Just hotell- och restaurangbranschen och besöksnäringen behöver under de kommande åren anställa någonstans mellan 40 000 och 50 000 per år.

Vi fick inte heller något svar på varför regeringen tycker att det är så viktigt att stänga Bromma, det som är nerven för att människor ska kunna komma hit och besöka oss.

Snarare handlar det om att ta tillbaka Kunskapslyftet som inte är sjukpenninggrundande eller pensionsgrundande och som vi inte heller vet om EU kommer att godkänna.

Anf. 51 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Låt mig göra ett korrigerande: Det blir inte dyrare att anställa unga än någon annan. Det vi gör är att vi successivt återställer arbetsgivaravgiften så att den är lika för alla.

Hotell- och restaurangbranschen är ju en bransch som i dag har många unga anställda, och det hade man också före den stora sänkningen av arbetsgivaravgiften. Där har vi inte sett att andelen unga har ökat, trots de många miljarder som den tidigare regeringen satsade på skattesänkningar.

Anf. 52 MATS PERSSON (FP) replik:

Herr talman! Jag konstaterar att ministern inte svarade på frågan hur det kan bli fler jobb till unga när man gör det dyrare att anställa dem. Men det är möjligt att hon kommer att svara på den i repliken till mig.

I mitt anförande pekade jag på hur vi vill bygga upp en arbetsmarknad. Den generella vägen ska vara att det blir enklare och fler vägar in genom att man har lärlingsanställningar där man kombinerar arbete och utbildning. Det är också någonting som du själv tog upp i ett anförande, att det är viktigt att de insatser som vi gör leder till riktiga jobb.

Då är min fråga: Vad är det i de konstgjorda jobben – traineejobben – som leder till riktiga jobb? I själva verket har vi en modell som gäller på hela arbetsmarknaden, inom både privat och offentlig sektor, som handlar om lärlingsanställningar, men då väljer regeringen att ensidigt införa konstgjorda jobb i vård och omsorg inom sjukvården, någonting som uppenbarligen inte efterfrågas av Vårdförbundet och andra.

Vad är det i detta som leder till riktiga jobb när det i själva verket är konstgjorda jobb?

Anf. 53 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Yrkesintroduktionsanställningar är inga konstgjorda jobb, anser jag. Det är helt riktiga anställningar som följer de avtal som har träffats inom stora delar av arbetsmarknaden. Man kombinerar anställning och avtalsenlig lön med utbildning.

Utformningen av yrkesintroduktionsanställningar är lite olika för olika branscher, och det tycker jag är klokt. Vägen in till jobben i olika branscher ser olika ut. Jag tycker att det är lite nedsättande att kalla det för konstgjorda jobb.

Jag ska nu ta en diskussion med kommunerna som står inför en viktig generationsväxling som jag menar är avgörande för att vi ska klara att upprätthålla kvaliteten i välfärden i framtiden, inte minst i äldreomsorgen.

Det är på tok för få ungdomar som utbildar sig till undersköterska. Då måste vi hitta fler vägar för att man ska kunna bli en utbildad undersköterska. Om arbetsgivarna i kommuner och landsting inte tycker att det behövs någon högre subventionsgrad i sina yrkesintroduktionsanställningar, så tack, då kan vi använda pengarna till annat. Men låt mig ta dialogen med dem först.

Anf. 54 MATS PERSSON (FP) replik:

Herr talman! Det som den rödgröna regeringen gör är att man tar pengar genom att göra det dyrare att anställa ungdomar på hela arbetsmarknaden. Dessa pengar lägger man på konstgjorda jobb i offentlig sektor.

Min fråga till ministern är: Hur blir det fler jobb till unga när ni gör det dyrare att anställa dem?

Anf. 55 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag hann i min tidigare replik inte säga att jag träffade Vårdförbundet i går. Vårdförbundet har inte problem med den typ av yrkesintroduktionsanställningar eller traineejobb som vi föreslår och som redan finns inom Kommunals avtalsområde; det är ju Kommunal som är den avtalslutande parten och tillsammans med arbetsgivarna har ansvar för att upprätthålla kvaliteten i anställningarna.

De skattesänkningar som den tidigare regeringen genomförde var dyra och ineffektiva, och då bör man ändra sig och i stället satsa på sådant som fungerar.

Anf. 56 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Det finns inte en enda proposition i den propositionslista som kom med posten från departementet. Det visar att vi har en regering som är ganska oförberedd, eller så finns det inga idéer om hur man ska skapa jobb, framför allt inte hur man ska skapa jobb utanför offentlig sektor. Det finns inte ett enda förslag i budgeten heller. Det är stora ord och litet resultat.

Om det är så enkelt att det är gammal S-politik som ska fixa jobben, varför var arbetslösheten då så hög före 2006? Varför var så många ungdomar trots 100-dagarsgarantin arbetslösa före 2006?

Jag vill fråga arbetsmarknadsministern hur regeringen med den politik man nu för ska fixa fler jobb utanför offentlig sektor.

Anf. 57 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag vet inte riktigt vad jag ska svara på Katarina Brännströms drapa. Arbetslösheten är högre i dag än den var innan den av henne stödda regeringen tillträdde. Långtidsarbetslösheten bland unga är ungefär tre gånger så hög i dag jämfört med vad den var innan alliansregeringen tillträdde. Det har varit en turbulent tid och vi har genomgått en finanskris, men arbetslösheten är högre, Katarina Brännström, och ingenting annat.

Katarina Brännström frågar hur vi ska skapa fler jobb. Låt mig säga att arbetsmarknadspolitiken inte skapar jobb. Det tror jag att man måste vara ärlig och säga. Det arbetsmarknadspolitiken kan göra är att se till att de lediga jobb som finns tillsätts. När de lediga jobben kan tillsättas inom en

Jobb

kort tid och med kompetent personal driver det i sin tur den ekonomiska utvecklingen framåt. De företag som vill rekrytera kan då åta sig nya order och också expandera sin verksamhet. Arbetsmarknadspolitiken är till för att arbetsmarknaden ska fungera väl.

Anf. 58 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Det var många vackra ord i arbetsmarknadsministrernas tidigare inlägg. Det är traineejobb, extratjänster och mycket annat som ska till. Ingenting är klart vad gäller hur, hur många eller vad resultatet ska bli.

Arbetsmarknadspolitiken skapar inga nya jobb. Det var intressant att höra. Nej, vi tror inte heller att den nu förda arbetsmarknadspolitiken kommer att göra det, framför allt inte utanför offentlig sektor. Frågan är om det kommer att bli några nya, friska, färska jobb ens inom offentlig sektor. Det är bara statligt subventionerade jobb som har föreslagits, vilket är ganska dåligt av en regering som kallar sig en arbetsregering.

Anf. 59 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Den nuvarande regeringen föreslår stora resurser för att vi ska kunna nyanställa personal i äldreomsorgen, skolan, förskolan och sjukvården eftersom välfärden behöver rustas upp med nya anställda. Det är inte arbetsmarknadspolitik. Det är investeringar i välfärden, och de är helt nödvändiga.

Katarina Brännström uttalar sig nedsättande om att använda subventionerade anställningar inom arbetsmarknadspolitiken. Jag är förvånad över det. I dag har fler än 40 000 personer en subventionerad anställning på arbetsmarknaden. Jag tycker att det är ett väl fungerande sätt som man kan använda inom arbetsmarknadspolitiken och som vi även fortsättningsvis bör använda med omdöme.

Anf. 60 ANNIKA QARLSSON (C) replik:

Herr talman! Tack, arbetsmarknadsminister Ylva Johansson, för ditt brinnande engagemang för ungdomar! Jag instämmer i konstaterandet att det är oerhört viktigt att förkorta tiden i arbetslöshet. Sedan är vi kanske inte riktigt överens om vägen dit, men målet delar vi i allra högsta grad.

När det gäller sänkningen av arbetsgivaravgiften för ungdomar har det varit ett sätt att ge ungdomar möjlighet att snabbare få in en fot på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsministern beskriver det som en ineffektiv, dyr och dålig åtgärd. Därför är det intressant att fundera på om den sänkning vi haft inte spelat någon roll. Många forskare bedömer att om den tas bort kommer det att ha en negativ effekt.

Jag ser att man i budgeten kompenserar kommuner och landsting. Om man inte tror att det har någon effekt, varför väljer ni i regeringen då att kompensera kommuner och landsting?

Anf. 61 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Den sänkta arbetsgivaravgiften för ungdomar har varit och är en dyr och ineffektiv åtgärd. Det betyder inte att den inte har haft någon effekt, men det har varit väldigt dyrt per jobb – om det har gett jobb. Om det är i princip alla utvärderingar, och varenda ekonom, tror jag, överens. Det är ett mycket trubbigt och dyrt instrument.

Om man badar i pengar kan man ägna sig åt stora skattesänkningar även om de har låg effekt. Det gör inte vi. Det är ont om resurser, och då måste man använda resurserna på bästa sätt. Då är det viktigare att kunna rusta de ungdomar som är arbetslösa så att de får möjlighet att kliva in på arbetsmarknaden, får fotfäste på arbetsmarknaden och kan stanna kvar på arbetsmarknaden, detta i stället för att fortsätta med skattesänkningar som inte har haft särskilt stor effekt.

Anf. 62 ANNIKA QARLSSON (C) replik:

Herr talman! Jag konstaterar att arbetsmarknadsministern inte svarar på min fråga. Om det nu är så ineffektivt och inte spelar någon roll över huvud taget, varför väljer man att kompensera kommuner och landsting? Under lång tid har fyra av fem jobb tillkommit i de små och medelstora företagen. Det är inte bara någonting som sker här och nu, utan det har skett över lång tid. Det är där jobben växer fram. Men de ska inte kompenseras. I regeringens beskrivning beror det på att det varit ineffektivt och inte spelar någon roll om man får det eller inte.

Min fråga är: Varför kompenseras kommuner och landsting om det inte spelar någon roll?

Anf. 63 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Om man lyssnade på vad jag sade kunde man höra att jag sade att det är en dyr och ineffektiv åtgärd; jag sade inte att det inte spelar någon som helst roll. Därför avskaffar vi den till förmån för satsningar på insatser för de ungdomar som är arbetslösa.

Man kan lyssna på arbetsgivarna, på dem som söker personal. Svenskt Näringsliv uppger att var femte rekrytering misslyckas. Jag träffar oerhört många arbetsgivare som har svårt att få tag i personal med rätt kompetens. Deras stora problem är inte att de inte har råd att betala kostnaden och lönen för dem som de vill anställa. Deras stora problem är att de inte får tag i personer med rätt kompetens. Här kan arbetsmarknadspolitik och utbildningspolitik göra skillnad på riktigt.

Anf. 64 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Tack, arbetsmarknadsministern, för en bra debatt! Jag har en del frågor om ungdomsarbetslösheten. Det är en jätteviktig fråga, och det är bra att vi alla har ett engagemang i den.

En sak som jag tog upp med generaldirektören för Arbetsförmedlingen när han var i utskottet nyligen var om inte traineejobben ger inlåsnings effekter. Han höll med om att det till viss del blir inlåsnings effekter. De ungdomar som egentligen skulle söka jobb på den reguljära arbetsmarknaden riskerar att bli inlåsta i ett år i traineejobbet.

Det andra handlar om de undanträngningseffekter som det kan få för dem som verkligen vill till en viss sektor men inte kan komma in på grund av traineejobben.

Hur ser arbetsmarknadsministern på risken med traineejobb vad gäller både inlåsnings effekter och undanträngningseffekter?

Prot. 2014/15:19
11 november

Allmänpolitisk debatt

Jobb

Anf. 65 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Varje gång man använder subventioner som en del av de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna uppstår frågan om det leder till undanträngningseffekter. Det är en fråga man alltid måste ställa sig, och det finns inget glasklart svar på hur den avvägningen görs på bästa sätt. Samtidigt finns personer som behöver ”inträngningseffekter”, för att ta sig in på arbetsmarknaden. Det är därför vi använder subventionerade anställningar och har, åtminstone hittills, gjort det i ganska stor enighet i Sveriges riksdag. Så har det varit i svensk arbetsmarknadspolitik under lång tid.

Yrkesintroduktionsanställningarna bygger på avtal mellan parterna. De är uppbyggda på lite olika sätt inom olika avtalsområden. Min erfarenhet är att när man baserar anställningar på kollektivavtal, där det är två parter som bär detta, brukar det vara en god garant för att det inte leder till undanträngningseffekter. Det är också en god garant för kvalitet i anställningarna. Jag tror att det är ett av de bästa sätten att säkerställa att man inte får arbetsgivare som utnyttjar subventioner på ett felaktigt sätt.

Anf. 66 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Vi tyckte att det var en mycket smartare idé att göra det lite billigare att anställa ungdomar, eftersom de inte har så mycket erfarenhet. På så sätt kan de sälja sig själva.

Min slutfråga gäller fas 3. Arbetsmarknadsministern säger att det måste finnas en borte gräns; unga ska inte vara arbetslösa mer än 90 dagar. Det har vi i Alliansen också sagt. Men vad händer med dem som är sjuka i elva år? De löper nu risk att inte få hjälp att komma tillbaka i arbete på det sätt som fas 3 innebär.

Anf. 67 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Personer som befinner sig i fas 3 är inte någon helt annan sorts människor än du och jag, Désirée Pethrus. Men det är människor som är drabbade av arbetslöshet. Många av dem är drabbade av fattigdom. De har varit drabbade av en många gånger inhuman politik under lång tid. Det är människor som kan och bör rustas för att kunna ta jobb på den ordinarie arbetsmarknaden. Det är oerhört viktigt att vi inte förminskar människor och deras förmåga.

(Applåder)

Anf. 68 GUNILLA NORDGREN (M) replik:

Herr talman! Med era många jobbientliga reformer undrar jag hur ni ska kunna nå ert mål om lägst ungdomsarbetslöshet i EU. Bland annat höjer ni kostnaden för att anställa unga. Det är ett relativt mål; man kan nå det om arbetslösheten ökar i EU utan att den sjunker i Sverige. Nu säger jag inte att det kommer att bli så, men målet är relativt. Är det tänkt att extrajobben och traineejobben ska leda till att människor flyttas i statistiken från arbetslösa till sysselsatta, så att man friserar statistiken på det sättet?

Anf. 69 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tror att jag var tydlig med detta i mitt huvudanförande. Ska vi lyckas bekämpa arbetslösheten och inte minst ungdomsarbetslösheten krävs insatser som leder till riktiga jobb. Det handlar om stora satsningar på utbildning. Jag tror att det är oerhört farligt om man fortsätter på samma väg som under de senaste åren. Många ungdomar har placerats i praktikplats efter praktikplats utan att det har lett till jobb, och kanske har inte ens avsikten varit att det skulle leda till arbete.

För att vi ska lyckas med insatser som faktiskt leder till jobb krävs det en kraftsamling i samhället. Regeringen vill bjuda in till en sådan kraftsamling. Menar man allvar med ett sådant samarbete måste man också vara pragmatisk och vara beredd att kompromissa. Det är jag. Jag kommer att lyssna på arbetsmarknadens parter. Jag kommer att lyssna på arbetsgivarna. Jag kommer att lyssna på kommunerna. Jag kommer att göra allt som står i min makt för att de statliga insatserna ska vara så väl avpassade att de löser problemet på riktigt.

Anf. 70 GUNILLA NORDGREN (M) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att jag inte får något svar på hur man ska nå målet. Det är ett relativt mål. Om arbetslösheten ökar inom EU påverkar det chanserna att nå målet.

Dessutom pratar man om de här extrajobben, som bara ska finnas inom offentligheten. Men vi har diskuterat till exempel besöksnäringen här tidigare. När ni nu höjer arbetsgivaravgifterna kan man väl ändå konstatera att det inte blir fler jobb för ungdomar när man ökar kostnaden för att anställa dem.

Anf. 71 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Det blev inte heller fler jobb för ungdomar när man kraftigt sänkte arbetsgivaravgiften för ungdomar.

Anf. 72 JONAS ERIKSSON (MP):

Herr talman! Vikten av jobb tror jag att det råder ganska stor samsyn om bland alla aktiva politiker. Man behöver försörjning. Jobben fyller en social funktion och är också grunden för finansieringen av vårt välfärdssamhälle.

Det råder lite olika syn på hur väl den tidigare regeringen lyckats. Men vi kan ändå konstatera att arbetslösheten i Sverige fortfarande är hög, att ungdomsarbetslösheten är väldigt hög och att långtidsarbetslösheten ökar. Om vi kan ha det som en gemensam utgångspunkt när vi diskuterar politiken – i stället för att tala om historien – och försöker hitta lösningar som hjälper varje enskild människa att komma i arbete tror jag att vi har nått långt.

Det finns som ni vet många arbetslösa. Samtidigt finns det väldigt många företagare som vill anställa. Det finns olika skäl till att man inte gör det. Ett skäl är att man inte hittar rätt kompetens. Flera andra ledamöter och även arbetsmarknadsministern har berört detta. Därför ser jag och Miljöpartiet det som oerhört viktigt att vi försöker matcha behovet med kompetensen. Det gör man genom att kompetensutveckla människor som saknar den kompetens som efterfrågas. Vi behöver fler yrkeshögskoleplatser. Vi behöver fler platser på komvux. Vi behöver också inrätta fler platser på

högskola och universitet inom de områden där det i dag råder brist på arbetskraft.

Det finns också andra skäl till att företagare inte väljer att anställa. Kostnaden är en aspekt som varit uppe. Men det handlar kanske också om oron i att bära arbetsgivaransvaret. Det kan handla om oro över att få ta kostnader för sjukförsäkring. Här har flera partier haft olika förslag. Regeringen lägger nu fram förslag om att jobba med regelförenkling, precis som tidigare regeringar, men också om att minska kostnaderna för att ta ansvar för sjuka arbetstagare. Det är väldigt positivt att vi går ett steg i den riktningen. Jag har också uppfattat att det funnits en stor enighet i Sveriges riksdag om att det här är områden som man måste fortsätta att jobba med. Därför borde det finnas förutsättningar att gå vidare i regelförenklingsarbetet tillsammans.

Det finns fler jobb som behöver utföras i samhället men som inte utförs i dag. Det finns många brister i välfärdssektorn, där fler händer är lösningen. Därför är det viktigt att vi satsar mer resurser på välfärdsområdet, med fler anställda i skolan och äldreomsorgen för att ta ett par exempel.

Vi har också stora behov av investeringar i infrastruktur. Vi har ett stort behov av att renovera bostäder i Sverige, energieffektivisera och bygga nytt. Här har vi som riksdag och regering ett stort ansvar för att underlätta. Det sker bland annat genom offentliga investeringar i drift och underhåll, inte minst till järnvägen. Det handlar även om investeringsbidrag för att rusta upp våra miljonprogramsområden.

Men vi behöver också underlätta för ny företagsamhet. Regelkrångel har förstås varit ett bekymmer, men innovationen, som varit så viktig för Sverige, är fortsatt viktig. Därför är det viktigt att förbättra innovationskedjan. Regeringens förslag om ett innovationsråd är ett steg i den riktningen. Att samverka mer mellan olika aktörer i industrin och näringslivet är också oerhört viktigt. Regeringen går fram med flera samverkansprogram.

Det finns alltså en mängd områden att arbeta med: att matcha efterfrågan på arbetsmarknaden, att stimulera det privata näringslivet och att göra det enklare att starta företag. Det skapar också en större efterfrågan på att anställa.

Anf. 73 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M) replik:

Herr talman! Jag tycker att Jonas Eriksson var inne på någonting väldigt intressant. Det finns i dag människor som söker jobb och företag som söker personer som kan ta jobb. Då är det viktigt med matchningen och framför allt hur arbetssökande och arbetsgivare hittar varandra.

Ett sådant viktigt verktyg är att arbetsmarknadsregionerna blir större och större. Det är viktigt med infrastruktur och att vi kan pendla långa sträckor på en kortare tid. Det är också viktigt att företagen har möjlighet att hitta sin spetskompetens.

Att gå vidare med byggande av snabbjärnvägar tror jag är en viktig del. Men min fråga till Jonas Eriksson är varför Miljöpartiet tycker att det är så viktigt att se till att vi inte har Bromma flygplats.

Anf. 74 JONAS ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Det främsta skälet för Miljöpartiet när det gäller Bromma flygplats är att man kan använda området till att bygga bostäder. Man ser

också ett stort behov av att göra det möjligt för människor att resa på ett miljövänligare sätt genom att i stället satsa på en fungerande snabbjärnväg, vilket Catharina Elmsäter-Svärd själv är inne på.

Det är alltså olika faktorer som gör att man driver den här politiken. Den ena är miljöperspektivet och den andra det sociala perspektivet. Det finns ett stort behov av att bygga bostäder till människor som vill flytta till storstaden.

Anf. 75 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M) replik:

Herr talman! Bostäder är viktiga inte minst i storstadsområdena. Om det å andra sidan skulle byggas bostäder på Bromma blir det ännu märkligare att Miljöpartiet inte vill ha Förbifart Stockholm. De 50 000 hushållen måste kunna resa någonstans, och i dag är det trångt på Essingeleden.

Oavsett om regeringen inser att Bromma flygplats är viktig för jobben framöver tolkar jag det som att det inte är säkert att Bromma kommer att få vara kvar om Miljöpartiet får sin vilja igenom i samarbetsregeringen. Jag beklagar det.

Anf. 76 JONAS ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Jag uppfattade inte att Catharina Elmsäter-Svärd hade någon mer fråga till mig, så jag avstår.

Anf. 77 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Miljöpartiet ingår nu i den rödgröna regeringen. Jonas Eriksson talade mest om investeringar. Det är bra med infrastruktursatsningar, bostadsbyggande och sådant för att skapa nya jobb. Jag har en fråga om arbetslösheten, långtidssjukskrivna och vad Miljöpartiet tänker om fas 3.

Det finns många som tycker att det har varit dåligt. Men det finns också väldigt många människor som tycker att det har varit en hjälp för dem. Jag har under en ganska lång tid jobbat med rehabilitering av långtidsarbetslösa. Då var man tvungen att säga upp personen innan den skulle kunna få hjälp av Arbetsförmedlingen. Det var heller ingen bra övergång.

Vi försökte skapa en övergång från Försäkringskassan in i Arbetsförmedlingen så att människor skulle kunna komma tillbaka till sjukförsäkringen om så behövdes. Det är viktigt att de ungdomar som nu ska få hjälp från dag ett inte tränger undan så att det inte finns något stöd kvar för dem som har det allra svårast på arbetsmarknaden.

Anf. 78 JONAS ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Det gläder mig att det finns människor som har kunnat använda fas 3 som en plattform för att komma tillbaka i arbetslivet. Men på det stora hela har fas 3 inte haft de positiva effekter som man hade kunnat förvänta sig. Därför är det viktigt att man vågar granska och komma med nya förslag om hur man ska kunna möta olika människors behov.

Poängen är inte att man ska göra det sämre för människor att hitta en ny väg tillbaka till arbetslivet utan att man ska ge större och mer meningsfulla möjligheter som innebär att människor gör ett arbete som tillför någonting både för dem själva och för samhället i stort.

Anf. 79 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Detta är en väldigt skör grupp. Många har gått länge som sjukskrivna. Det gäller dem jag mötte vid studiebesöket i fredags på Blåeld i Farsta strand. En del hade gått sjukskrivna åtta år, någon hade gått i tre år och någon hade gått i elva år. Det var väldigt olika. De hade hamnat utanför och varit helt isolerade. Nu hade de kommit in i en arbetsgemenskap och var på väg ut i arbete. Tror verkligen Jonas Eriksson att den modell som ni nu föreslår ska ge samma effekter?

Anf. 80 JONAS ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tror absolut det och att det till och med finns bättre förutsättningar så att människor inte fastnar i fas 3 utan får en ärlig chans att komma vidare och göra något tydligt med avtalsenlig lön, kollektivavtal och de eventuella subventioner som staten har i övrigt.

Anf. 81 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S):

Herr talman! År 2013 var kvinnors månadslön i genomsnitt 87 procent av männens, vilket motsvarar i genomsnitt ca 4 000 kronor mindre lön per månad. Det blir ganska mycket pengar, 54 000 kronor per år, om man räknar upp kvinnors löner till heltid. I själva verket blir det än mer eftersom kvinnor ofta har deltids- och visstidsanställningar.

Det blir väldigt mycket pengar under ett helt arbetsliv på grund av att den svenska arbetsmarknaden värderar kvinnors arbetsinsats med lägre lön, ofrivillig deltid och mer visstidsanställningar. En annan förklaring är att kvinnor har mer frånvaro, tar mer föräldraledighet, tar större ansvar för hem och familj och har en högre frånvaro för ohälsa eller för att barnomsorgen eller äldreomsorgen inte fungerar som man önskar. Detta är inte okej.

Nu har vår finansminister Magdalena Andersson lämnat sin första budgetproposition. Det är en feministisk budget som ger mer till kvinnor än till män och som ska skynda på utvecklingen mot ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män. I denna finns flera viktiga konkreta åtgärder.

Årliga lönekartläggningar kommer till exempel att återinföras. Regeringen kommer att arbeta för att heltid ska bli norm på hela arbetsmarknaden. Det handlar om att förbättra arbetsvillkoren för att kvinnor ska kunna orka arbeta heltid, att stärka resurser till arbetslivsforskningen och Arbetsmiljöverket för bland annat förebyggande arbetsmiljöarbete och att titta på kvinnors hälsa.

Ytterligare en månad i föräldraförsäkringen ska reserveras till vardera föräldern. Vårdnadsbidraget kommer äntligen att tas bort. Andra viktiga satsningar är ökade resurser till välfärdssektorn, vilket är bra för både kvinnor och män. En av förutsättningarna för kvinnors möjlighet att arbeta är att äldreomsorgen och barnomsorgen fungerar väl och som den ska. Det är också många kvinnor som jobbar i välfärdssektorn, och de har en tuff arbetsmiljö. Då är det extra viktigt med extra satsningar just i välfärden.

Det finns fler konkreta förslag. Den nedre skiktgränsen för statlig skatt gör att fler män än kvinnor kommer att få betala mer statlig skatt. Den sänkta skatten för pensionärer kommer att gynna kvinnor mer än män då kvinnor har de lägsta pensionerna. Det höjda studiemedlet gynnar kvinnor då kvinnor studerar mer än män, vilket är bra för de nya jobben. Vi kommer att ställa krav på börsnoterade bolag att fler kvinnor ska komma in i

styrelserna. Det behövs också insatser för att motverka och förebygga mäns våld mot kvinnor. Det kommer också att bidra till en ökad ekonomisk jämställdhet.

Det är vi politiker som måste skapa förutsättningar för kvinnor och män, flickor och pojkar, så att de kan leva jämställt men också så att de kan göra sina egna val och inte begränsas av traditionell syn på könstillhörighet. Jämställdhet är ett ansvar inte bara för oss politiker utan för alla i vårt samhälle. Det gäller inte minst på arbetsmarknaden och i arbetslivet. Där har arbetsmarknadens parter ett stort ansvar. Tillsammans kan vi förändra till det bättre för både kvinnor och män och för flickor och pojkar. Jämställdhet är bra för alla.

Anf. 82 ANNIKA QARLSSON (C) replik:

Herr talman! Det är ett jättespännande och jätteviktigt område. Ann-Christin Ahlberg talade mycket inledningsvis om både heltider och deltider. Sedan kom hon fram till en slutsats som handlade om att heltid skulle bli norm. Min fråga är: Hur gör man då?

Anf. 83 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik:

Herr talman! Tack för frågan, Annika Qarlsson! För oss socialdemokrater har heltid varit oerhört viktig. Det handlar om att kvinnor ska få en möjlighet till sin egen försörjning. Vi har gått till val på att vi ska se till att med alla medel göra att heltid blir norm även för kvinnor.

Stefan Löfven har sagt i regeringsförklaringen – och det står också i budgetpropositionen – och har även tidigare sagt att vi ska försöka få in det som kollektivavtal på bland annat SKL.

Sedan är det också upp till varje kommun, om de inte redan har påbörjat det arbetet. Jag vet att många socialdemokrater har gjort det och lagt fram förslag. Det gäller att man gör det redan nu och inte väntar på en förändring, utan arbetet ska redan vara påbörjat.

Anf. 84 ANNIKA QARLSSON (C) replik:

Herr talman! När det gäller engagemanget ute i kommunerna vet jag att det över partigränserna finns många som driver detta, både centerpartister och personer från andra partier. Det pågår ett stort arbete. Men det finns ett lagstiftningskrav som skulle kunna vara fyrkantigt om man uttrycker det på det här viset. Jag trodde att det var arbetsmarknadens parter som skulle göra detta. Tänker regeringen gå in i förhandlingar med arbetsmarknadens parter för att få in detta som lagstiftning?

Anf. 85 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik:

Herr talman! Att heltid är en angelägen fråga för oss socialdemokrater har varit tydligt, och det är välkommet att flera partier också vill att det ska fortsätta så. Men vi har inte tänkt gå in och störa förhandlingar mellan parterna på arbetsmarknaden. I kommuner och landsting är däremot även vi politiker arbetsgivare, och vi måste genom de möjligheter vi har, bland annat i SKL, se till att få ett bra kollektivavtal där heltid kommer in som norm.

Anf. 86 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Det är angelägna frågor som Ann-Christin Ahlberg tar upp. Jag tänkte bara uppehålla mig vid en sak, nämligen att Ann-Christin säger att heltid ska vara en norm. Då frågar man sig ju: Vad menas med den normen? Är det en lag som avses, eftersom det är regeringen som skriver så? Kan vi alltså räkna med att det kommer ett lagförslag till kammaren? Jag är lite förvånad över att detta inte tas upp någonstans inom jämställdhetsområdet.

Dessutom funderar jag på hur hela den offentliga sektorn ska fungera när vi talar om heltid. Det ska ju komma in väldigt många nya människor som inte har någon erfarenhet alls och som är utbildade eller åtminstone inte har någon adekvat utbildning för att jobba som traineer eller på extratjänster. Hur ska den offentliga sektorn klara av detta, och hur många fler heltider kommer vi att få se?

Anf. 87 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik:

Herr talman! Låt mig börja med den offentliga sektorn. Den offentliga sektorn står inför en väldigt stor utmaning. Det sker en stor generationsväxling där. Vi ser att unga tjejer och killar inte gör de yrkesvalen trots att de vet att de med största sannolikhet kan få jobb där framöver. Vi måste på andra sätt få in människor som kanske kan tänka sig att jobba i den offentliga sektorn. När man då kommer in och ser att man kanske kan trivas där har man sedan en skyldighet, antingen som arbetsgivare eller som enskild, att också se till att man får adekvat utbildning.

Redan i dag, Katarina Brännström, är det dock många som är utbildade som kommer in i välfärdssektorn – tyvärr, eller kanske som tur är. Det är ju de som ser till att det ändå fungerar. Men vi behöver fler som är utbildade och faktiskt vill jobba med välfärden i den offentliga sektorn.

Anf. 88 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Jag uppfattade inte att jag fick något svar på min fråga. Vad innebär heltid som norm? Ska det vara lag, stiftad i den här församlingen, eller ska det vara frivilligt ute i kommunerna? När ni har varit i opposition har det hela tiden låtit som om den dåvarande regeringen gjorde något väldigt dåligt när man inte lagstiftade. Jag kan väl få ett svar på min fråga: Ska det vara lag eller inte?

Kommer det att bli fler heltider i vilket fall som helst? Ska det mätas, och vet vi att det blir så 2015?

Anf. 89 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik:

Herr talman! På en minut hinner man inte svara på Katarinas alla frågor, så detta med heltiden har jag sparat till nu.

Det är inte säkert att det kommer att bli någon lag om heltid, men vi ska arbeta för att heltid blir norm, så att även kvinnor får del av det. Vi vet ju att kvinnor som grupp har ofrivillig deltid i högre grad än männen har. Vi har sagt att vi i möjligaste mån ska få arbetsmarknadens parter att teckna ett kollektivavtal, och det ska vi försöka att driva på genom bland annat SKL. Går inte det får vi se vad vi kan göra i nästa steg.

Anf. 90 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M) replik:

Herr talman! Som Katarina Brännström sade är detta väldigt viktiga frågor. Jag har fastnat för frågan om mångfalden. Er budget ska vara en feministisk budget och har jämställt arbetsliv som mål.

Det är många kvinnor som driver företag i offentlig sektor. De har tagit lån på sina hus, och de driver väldigt god verksamhet på nya och annorlunda sätt, och de driver också innovationer. Jag undrar vad Ann-Christin Ahlberg vill säga till dessa kvinnor när deras företag och deras goda verksamhet till förmån för patienter och omsorg riskerar att försvinna.

Anf. 91 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik:

Herr talman! Jag välkomnar ytterligare en person från Moderaterna som brinner för jämställdhetsfrågorna. Jämställdhetsfrågorna har ju inte varit så aktuella under de senaste åtta åren. Men nu kanske vi får mer genom vårt budgetalternativ, för Moderaterna kanske kommer att stödja oss när det gäller ett och annat på jämställdhetsområdet. Jag hoppas det.

Vi vill att kvinnor ska driva företag, och vi vill att kvinnor som driver goda företag också ska lyckas med det. Det kommer vi inte att sätta stopp för. Däremot kommer vi att sätta stopp för oseriösa aktörer i välfärden. Vi kommer att se till att vi inte med skattemedel gynnar oseriösa aktörer i välfärdssektorn, om det nu var detta som frågan avsåg.

Kvinnor ska driva företag. Att driva företag är något som vi tycker att kvinnor och män ska ha samma förutsättningar för. Det är vår bestämda uppfattning.

Anf. 92 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M) replik:

Herr talman! Jag uppfattade inte att jag fick svar på frågan: Kommer det att vara möjligt att i fortsättningen driva företag? Det finns många kvinnor som i dag har verksamheter i vård och omsorg i offentlig sektor och som har tagit lån för att driva sina verksamheter. Finns de kvinnorna och företagen kvar i framtiden om Socialdemokraterna får bestämma?

Sedan är det inte sant, som Ann-Christin Ahlberg säger, att det inte har bedrivits någon jämställdhetspolitik. Den har bedrivits, men vi ser olika på vad det innebär. För mig är det väldigt viktigt att de här verksamheterna kan finnas kvar i framtiden.

Anf. 93 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik:

Herr talman! Kvinnor ska också fortsättningsvis kunna driva företag. Om de är seriösa, vilket jag hoppas att de är, kommer de att kunna fortsätta vara egenföretagare, men vi kommer inte att stoppa skattemedel i oseriösa företag, oavsett om de styrs av kvinnor eller män. Det var väl ytterligare ett svar på frågan.

Anf. 94 PAULA BIELER (SD) replik:

Herr talman! Det finns en hel del saker som är bra, exempelvis lönekartläggningarna, som är något som vi var med och röstade fram skulle göras årligen. Det är bra att den nuvarande regeringen nu genomför det som den förra inte fullföljde, trots att det var ett uppdrag från riksdagen.

Jag har frågor om just detta med heltid som norm. Heltid har varit en viktig fråga för Socialdemokraterna länge. Det stämmer. Man har talat om det i 12–13 år. Man talade om det när man satt i regeringsställning tidigare. Man har haft alla dessa år på sig ute i kommunerna med att jobba med just SKL som verktyg för att få in detta i kollektivavtal, som är den väg man nu säger att det ska gå. Vi har från Sverigedemokraternas sida lagt fram ett konkret förslag om att skjuta till resurser från statligt håll för att kunna få fler heltidstjänster i stället för att satsa på traineeplatser, som snarare kommer att belasta befintlig personal som redan har knappa resurser och knappt om tid.

Hur ser du på dessa tankar, Ann-Christin Ahlberg, alltså att man väljer att belasta personalen ytterligare i stället för att se till att det blir fler riktiga heltidstjänster?

Anf. 95 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik:

Herr talman! Vi har inte på något vis för avsikt att belasta personal i äldreomsorgen eller välfärdssektorn. Vi satsar faktiskt ytterligare resurser där. Det vi ser till är att det blir fler anställda där, oavsett om det handlar om traineejobb eller om att fler undersköterskor med utbildning kommer dit. Det handlar om flera olika spår.

Vi måste också lyckas få fler människor som vill jobba i äldreomsorgen, barnomsorgen med mera. Där har vi problem i dag, fastän vi vet att det är en god arbetsmarknad för framtiden.

Det är för tufft och en arbetsmiljö som sliter. Därför kommer det att bli bättre för dem när vi får in fler människor som kan hjälpa till med det de kan. Men det som är oerhört viktigt är att vi får fler som utbildar sig och som får den kompetensen. När vi sedan ser att vi har fler som passar och som vill jobba där får vi ta ytterligare steg.

Anf. 96 PAULA BIELER (SD) replik:

Herr talman! Ja, det är tuffa villkor och dåliga villkor för många som jobbar. Det är stressigt, och det är underbemannat.

Det man väljer som förslag handlar om att se till att få in personer som inte har visat något intresse för att jobba i den här branschen, kanske just på grund av belastningen. De ska anvisas de här platserna och utbildas på plats av personal som redan är ansträngd. Detta göra man i stället för att se till att förbättra villkoren och möjliggöra för fler deltidsanställda att gå upp till heltid – det är anställda som vill jobba inom sektorn, som är utbildade och som skulle kunna avlasta i branschen på riktigt.

Jag förstår, ärligt talat, inte hur man kan anse att det är bättre och en avlastning att ge detta till utbildade ungdomar.

Anf. 97 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik:

Herr talman! Jag tror att Paula Bieler missförstår vår politik. Det här är nämligen två helt olika saker. Vi vill att människor som redan jobbar i dag, som är utbildade undersköterskor, sjuksköterskor, barnskötare eller förskollärare, ska ha heltider. Vi vill också komma till rätta med arbetslösheten. Det handlar om att komma in i de yrkeskategorier där det faktiskt finns behov. Det är en helt annan sak.

Det finns i dag också ett kollektivavtal som säger att man ska höja re-
dan befintliga anställningar till heltid framför att nyanställa.

Anf. 98 ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Först och främst händer det mycket spännande i vår om-
värld. De ekonomiska, demografiska och teknologiska skiften som vi ser
just nu får långsiktiga konsekvenser också för Sverige och svenska jobb,
för svenska företag, för svenskt arbetsliv och för svensk arbetsmarknad.

Här finns mycket löftesrika förändringar som handlar om ökad livs-
längd och friskare människor högre upp i åldrarna. Det är teknologisprång,
digitalisering och robotisering som ger oanade möjligheter i arbetslivet.
Fler människor får tillgång till det allra bästa, till lägre kostnader, och till
allt intressantare arbetsuppgifter.

Men det finns annat som utmanar. I ett land som, som vi brukar säga,
inte konkurrerar med låga löner utan med hög kompetens och dessutom
har en tradition av en rätt liten tjänstesektor blir det allt tuffare för dem
som inte har den högsta kompetensen när tillverkningen automatiseras, ex-
porterats och rationaliseras bort.

Den globala ekonomin har i över 100 år varit en nyckel till stora
svenska företags framgångar och därmed en grund för många av Sveriges
framgångar. Det är ett litet land med stora företag och höga sociala ambi-
tioner.

Mycket av det här förblir intakt. Annat måste vi hela tiden pröva och
ompröva, men ingenting kommer gratis. En välskött ekonomi och en väl-
fungerande arbetsmarknad är inget självspelande piano i Sverige.

Vi har några stora tillgångar. Det är ett högt arbetskraftsdeltagande och
en hög sysselsättning. Kvinnor jobbar nästan lika mycket som män i Sve-
rige. Det är fler äldre i Sverige som jobbar än i många andra länder. Det
betyder också att vi inte har så många lågt hängande frukter att enkelt
plocka ned. Det finns inga enkla ytterligare reformer som gör att fler kom-
mer till sin rätt just nu.

Min första slutsats blir därför: Återvänd inte till den tradition av för-
tidspensionering som är vägen ut ur arbetskraften och därmed ut ur arbets-
löshet, och beskatta inte bort den tjänstesektor som nu börjar gro även i
Sverige!

Många har precis den utbildning som det framväxande arbetslivet krä-
ver. Vi utbildar oss som aldrig förr. En och annan får inte alls det jobb man
har drömt om på en gång, men det första jobbet är det viktigaste jobbet och
vägen in till nästa jobb. Samtidigt är det allt fler som är utan nödvändig
utbildning.

Inom professionellt socialt arbete brukar man prata om skydds- och
riskfaktorer. För barn som fått en tuff start i livet blir hyggliga eller goda
betyg från årskurs 9 ett skydd mot svåra problem senare i livet, och, om-
vänt: Inga betyg eller dåliga betyg blir en allvarlig riskmarkör för mycket
svåra problem senare i livet.

Mellan gymnasium och jobb finns ett snarlikt samband. Gymnasieex-
amen eller yrkeskunnande ger goda chanser till ett bra jobb i Sverige. Utan
den kompetensen är dörrarna stängda till det allra mesta för de allra flesta.

Prot. 2014/15:19
11 november

Allmänpolitisk debatt

Jobb

Min andra slutsats blir därför: Ett slarvigt fokus på en formell 25-procentig arbetslöshet bland unga människor riskerar att låsa in ungdomar, som ändå skulle ha fått ett arbete, i åtgärder och, ännu värre, bagatellisera problem för de unga som riskerar att aldrig komma in i arbetslivet över huvud taget.

Allt fler som är 55-plus jobbar. Det är fler som är 55-plus som jobbar i Sverige än i många andra länder. Men vi pensionerar oss fortfarande förbluffande stabilt runt 63 ½. Det håller inte i längden. Fler äldre måste kunna, vilja och tillåtas jobba högre upp i åldrarna. Den utmaningen i sig är ett mycket gott skäl att inom ramen för den svenska modellen söka mer flexibilitet och mer omställningsförmåga i det svenska arbetslivet.

De här långsiktiga frågorna hoppas jag att de kommande årens debatt om jobben också kommer att handla om.

(Applåder)

Anf. 99 PETER PERSSON (S) replik:

Fru talman! Det var ett intressant anförande av ett tidigare statsråd. Man skulle kunna rubricera det: Några fragment av framtidsbilder, men jag minns ingenting av den erfarenhet jag har skapat.

Det var åtta år med en moderatledd regering och en massarbetslöshet som befästes och vidgades. Det var 160 000 fler arbetslösa – det var framför allt inriktat mot ungdomar. Det var *en* metod för att skapa fler jobb: sänk skatten, sänk skatten, sänk skatten. Det var parat med lägre löner genom antingen just skattesänkningar eller inriktade åtgärder.

Detta, Ulf Kristersson, är er stora erfarenhet och ert stora misslyckande som ni kommer att bindas fast vid i framtiden.

Anf. 100 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Jag uppfattade inte fullt ut frågan.
(Applåder)

Anf. 101 PETER PERSSON (S) replik:

Fru talman! Det var en brist på svar i fråga om dina åtta år av erfarenheter. Min frågeställning skulle just leda till detta. Ni vill inte tala om den politik som ni hela tiden upprepade, och nu står du och talar om någonting annat och försöker binda socialdemokratin vid en utförsäkringslinje. Det var du som utförsäkrade 85 000 personer, Kristersson.

Anf. 102 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Jag försökte säga två saker. Det ena var att vi har gjort ett antal viktiga reformer i Sverige de senaste åren som jag tror har stor betydelse för att ganska mycket fungerar ganska bra på svensk arbetsmarknad.

Vi är fler som arbetar. Vi har ett högt arbetskraftsdeltagande. Vi slösar bort färre människor i passivitet. Vi har sänkt skatten på låga inkomster. Vi har sänkt skattetrycket på arbete och på tjänstesektorer. Vi har sänkt trösklarna för människor som kommer in på arbetsmarknaden.

Allt detta har varit viktiga reformer för att nå dit där vi är i dag, men min poäng var att det inte kommer att räcka. Vi måste göra mer i framtiden.

Anf. 103 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Jag lyssnade med stort intresse på Ulf Kristersson. Jag tycker att det var ett intressant anförande. Jag delar helt uppfattningen att man måste pröva och ompröva politiken. Politiken prövas alltid mot verkligheten.

Inte minst när det gäller arbetsmarknadspolitiken tror jag att det är farligt att vara alltför ideologiskt dogmatisk. Man måste vara beredd att ompröva utifrån vad som fungerar och vad som inte fungerar. Det som under vissa tider fungerar bra fungerar under andra tider mindre bra. Jag välkomnar ett sådant förhållningssätt från Ulf Kristersson och ser fram emot vårt samarbete i de här frågorna.

Jag delar också uppfattningen att vi har utmaningar när det gäller att få en väl fungerande arbetsmarknad. En del saker fungerar bra på svensk arbetsmarknad. Annat gör det inte, eller det fungerar i alla fall inte så bra som det borde. Matchningen är en sådan sak.

Det här är en fråga där jag skiljer mig från Ulf Kristersson. Jag anser inte att vi har en tillräckligt välutbildad befolkning. Tvärtom har vi en lägre andel högskoleutbildade än många av våra viktigaste konkurrentländer. Det är viktigt, menar jag, att göra stora insatser på utbildningssidan.

Anf. 104 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Även jag uppskattar ett seriöst samtal om långsiktiga frågor. Sedan kan man då och då tycka radikalt olika och ibland förenas i gemensamma analyser. Jag tror att den svenska modellen i grund och botten erbjuder en bra plattform för sådana reformer som också måste genomdrivas i politiken.

När det gäller utbildning är min grundläggande synpunkt den att vi delvis är fel utbildade, det vill säga, att det är många människor som i dag inte har de yrkeskunskaper som det på längre sikt skulle kunna finnas mycket stor efterfrågan på. Jag tror att vi har haft ett ensidigt fokus på alltför mycket av teoretisk kunskap som inte passar alla; nästan med hugg och slag ska vi driva människor genom gymnasiet.

Vi har en arbetsmarknad som trycks ihop allra mest i mitten. Jag tror att det krävs en större respekt för yrkeskunnande, eftersom vi annars kommer att ha en massa människor med teoretiska utbildningar som får mycket svårt att få jobb.

Anf. 105 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Jag talar gärna om utbildning eftersom det är så viktigt för att få en väl fungerande arbetsmarknad.

Jag delar uppfattningen att vi behöver många fler i yrkesutbildning. När det gäller den gymnasiala yrkesutbildningen har den tyvärr fallit dramatiskt i sökandetryck efter att den tidigare regeringen sänkte ambitionsnivån för utbildningen som grund för fortsatt lärande. Det gäller också yrkesutbildning för vuxna, där vi behöver stora insatser, och det gäller Yrkehögskolan.

Jag delar dock inte uppfattningen att det är bortkastat att studera inom högskolan. Det är inte så att man kommer att få svårt att få jobb efter en högskoleexamen.

Anf. 106 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Vi kan förstås ha en separat utbildningsdebatt. Mitt enkla påpekande är att politiskt fokus enbart på teoretiska gymnasieutbildningar som landar i vidareutbildning på högskolan tror jag är bra för en del men långt ifrån för alla. Jag tror att det var ett historiskt misstag här i Sverige att vi devalverade vår syn på värdet av praktiskt yrkeskunnande. Den arbetsmarknaden är djupt underskattad.

Anf. 107 ALI ESBATI (V) replik:

Fru talman! Det var ett intressant anförande, men frågan som ständigt dyker upp och som jag vill ställa till Ulf Kristersson är ju hur han själv tycker att det har gått.

Det gäller till exempel frågan om utbildning. Hur menar Ulf Kristersson att den tidigare regeringen bidrog till större respekt för yrkeskunnande genom att devalvera den utbildningen så att den, precis som Ylva Johansson var inne på, blev mindre attraktiv med ett mindre söktryck? Det enda förslaget som kommer upp här är betyg tidigt. Det är ett förslag som dokumenterat leder till att man cementerar snarare än gör någonting åt klasskillnader när det gäller utbildningsbakgrund och vad det leder till.

Det andra är frågan om förtidspensioner. Det figurerar många felaktiga siffror här när ni diskuterar förtidspensioner, men frågan är återigen: Tycker ni att problemet har varit att människor har funnits utanför arbetsmarknaden? Eller är problemet att de som har funnits utanför arbetsmarknaden av en eller annan anledning har fått möjligheter till en värdig tillvaro? Om det är det senare problemet som ni har försökt lösa har ni ju lyckats, men om det är det förra problemet har ni verkligen misslyckats.

Anf. 108 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! För det första är det bra att vi har en ny konsensus i Sverige om att skola och utbildning syftar till kunskap. Det är ingen liten förändring i svensk politisk debatt. Vi kan dividera om det är i fjärde klass eller någon annan klass som betygen ska ges, men att det i grund och botten handlar om att förmedla kunskap för ett krävande arbetsliv i hård internationell konkurrens är en ny konsensus i svensk utbildningsdebatt. Det tycker jag är bra.

För det andra handlar det om praktiska saker som lärlingsutbildning och yrkesintroduktionsavtal – den sortens handfast utbildning för handfasta yrken. Jag tycker att vi under lång tid har sett snett på den sortens kunnande i Sverige.

För det tredje finns det en väldokumenterad beskrivning, akademiskt och praktiskt, kring utanförskapets innebörd i form av förtidspensionering. Det var på alla tänkbara sätt fel. Många av de människor som förtidspensionerades hade även svårigheter på arbetsmarknaden. Man ska ha det drägligt också när man inte kan arbeta, men metoden ni valde var katastrofal.

Anf. 109 ALI ESBATI (V) replik:

Fru talman! Det som har varit katastrofalt är ju att man genom att dra undan ersättningen för de här människorna, utan att ge dem större möjligheter att komma tillbaka till arbetslivet, har gjort så att det som ni kallar

för arbetslinjen har blivit en fattigdomslinje. Det är det katastrofala; det är den stora ändringen.

Sedan är det väl jättefint om det är så att Ulf Kristersson upplever att han har kommit till en konsensus om att kunskap är viktigt. Då vore det ju viktigt att också ta del av den kunskap som säger att tidiga betyg inte är någonting som nödvändigtvis höjer kunskapsnivån, utan det behövs andra förändringar för att man ska höja kunskapsnivån, vilket är nödvändigt.

Anf. 110 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Jag noterar bara att om Ali Esbati på allvar tror att ekonomiska drivkrafter, alltså skillnaden mellan att arbeta och att inte arbeta, mellan att arbeta och att leva på bidrag, inte har en fundamental betydelse för hur det går på arbetsmarknaden, då är han helt enkelt ute och cyklar.

Anf. 111 MONICA GREEN (S) replik:

Fru talman! Jag tror faktiskt att vi har fundamentalt olika syn på människan. Ni litar inte på att människor vill arbeta, utan ni tror att de går hemma för skojs skull. Men vi litar faktiskt på folk. Vi vet att människor vill arbeta. De vill inget hellre än att komma tillbaka till arbetet, och det är cyniskt att säga att de väljer arbetslöshet eller att pensionera bort sig. Jag litar på människor.

Jag begärde dock ordet för att Ulf Kristersson påstod att vi har en konsensus när det gäller utbildning. Men det är ju ni som sänker ambitionsnivån. Ungdomarna är som tur är mycket smartare än den borgerliga regeringen, för de valde bort yrkesprogrammen när ni sänkte ambitionerna på dem. Jag är glad över att ungdomarna är smartare än den borgerliga regeringen var.

Anf. 112 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Om vi börjar med skolan var min poäng inte alls att anklaga er för att tycka lika bra som vi. Det vore mig främmande. Min poäng var att säga att i dag finns en ny konsensus kring utbildning och kunskap. Det var själva syftet med detta. Det är en ganska dramatisk förändring. Jag formades politiskt i en tid när halva gänget var emot all form av mätning av kunskap över huvud taget, ja, som närmast var emot närvaro i skolan.

Det har skett dramatiska förändringar, och jag tycker att det är bra att vi numera åtminstone diskuterar på rätt planhalva av skolans värld.

När det gäller människor tror jag helt enkelt att Monica Green har fel. Jag tror att det är så enkelt att om det i grund och botten lönar sig att arbeta kommer fler människor att vilja anstränga sig mer. Man kommer att arbeta även om det inte är jätteroligt. Man kommer att arbeta i ett första jobb som inte är ens drömjobb. Man kommer att jobba lite extra för att man har nytta av det och för att arbetsgivaren behöver det. Man kommer helt enkelt att kämpa lite mer.

Vi har provat varianten att skatta bort allt arbete. År 1981 hade vi en marginalskatt på 85 procent, och då vet vi vad som händer med arbetet.

Prot. 2014/15:19

11 november

Allmänpolitisk debatt

Jobb

Anf. 113 MONICA GREEN (S) replik:

Fru talman! Cynismen lyser igenom. Här står den före detta ministern och säger att när människor inte tycker att det är jätteroligt att jobba så stannar de hemma. Jag tycker att det är skrämmande.

Vi har olika uppfattningar, och jag är glad över att ni inte styr längre. Vi litar på människorna, och vi vet att de vill ha ett arbete. De vill också ha kunskap.

Vi har kämpat mycket för att höja kunskapsnivån i det här landet. Vi kämpade för att bygga ut högskolorna, men Moderaterna var emot. Ni kallade det föraktfullt för bygdehögskolor och så vidare. Vi fick kämpa stenhårt för att få igenom det, och jag är glad över att ni numera försöker ta åt er äran av att vi har högskolor i hela landet.

Anf. 114 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Jag kan inte begripa hur det kan vara cyniskt att hävda att det är bra att markera arbetets värde, att det ska vara skillnad mellan att arbeta och att inte arbeta, och att systematiskt pröva arbetsförmågan. Om det är fel, varför då inte ta bort all prövning över huvud taget och låta dem som har lust att jobba göra det, medan de andra kan avstå?

Anf. 115 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Fru talman! Jag tänkte ställa några frågor till Ulf Kristersson med anledning av hans anförande.

Vi har drygt 8 procents arbetslöshet. 85 000 är utförsäkrade. Andelen så kallade återvändare ökar. Begreppet är Försäkringskassans. Återvändare är de som har varit utförsäkrade en gång och gått via Arbetsförmedlingen och kommit tillbaka till Försäkringskassan igen. Den gruppen ökar, skriver Försäkringskassan. Sjukskrivningarna ökar, både de korta och de långa. Antalet otrygga anställningar ökar. Vi ser en försämrad arbetsmiljö där brister i fråga om både kollektivavtal och närvaro av skyddsombud är uppenbara.

Min fråga till Ulf Kristersson är om han ser något samband mellan dessa siffror.

Anf. 116 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Sambandet är att arbetslösheten skulle vara mycket högre i antalet huvuden räknat om vi inte gjorde allt vi kunde för att människor som kan arbeta också ska arbeta.

Det är enkelt att dölja arbetslösheten. Ta bort dem ur arbetskraften. Världens enklaste sätt att sänka arbetslösheten är att ta bort människor som har minsta svårighet på arbetsmarknaden ur arbetskraften. Det är väl prövat, som Eva-Lena Jansson mycket väl vet. Om man gör det kan man för stunden få bättre siffror, och samtidigt får man hundratusentals människor som lever bredvid och som inte får chansen. Enda sättet att slippa den svåra prövningen om någon kan arbeta, och i så fall med vad, är att förtidspensionera människor. Gör inte om det misstaget!

Anf. 117 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Fru talman! Jag vet att Ulf Kristersson och hans parti föredrar fas 3. Man tycker att det är ett bra alternativ, och man tycker också att det är bra

att sjuka människor blir utförsäkrade. Människor är så sjuka att de passerar en tidsgräns, och de får sedan inte ersättning utan går på försörjningsstöd.

Vi tycker inte att det är ett bra alternativ att människor blir fattiga. Det leder inte till jobb, och vi vet att många av dem som är sjuka och blir fattiga inte tar sig ur sjukdomen. De behöver hjälp med rehabilitering och stöd att komma tillbaka till arbete, inte att bli fattiga. Det är därför som vi vill avskaffa den bortre tidsgränsen. Det handlar inte om att förtidspensionera människor, utan det handlar om att ge människor rehabilitering och stöd tillbaka till arbete.

Anf. 118 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Det är cyniskt att tro att man genom att avskaffa sysselsättningsfasen, att avskaffa tidsgränser i sjukförsäkringen, avskaffar de människor som har svårigheter på svensk arbetsmarknad. De finns kvar.

Anf. 119 MAGNUS PERSSON (SD):

Fru talman! Efter 25 år som byggnadsarbetare blir jag arg, rädd och ledsen när jag ser den utveckling som i dag sker på våra arbetsplatser. I dag kan vi se på arbetsplats efter arbetsplats hur svenska byggnadsarbetare ersätts av lågavlönad arbetskraft från Europas alla hörn. Utvecklingen är djupt oroande. Det som en gång var en gråzon för oseriösa företag är nu praxis även bland våra största byggföretag i Sverige.

I stället för att anställa svensk arbetskraft hyr man in arbetskraft via utländska bemanningsföretag för att pressa ned lönerna och komma undan skatter och avgifter i Sverige. Resultatet av detta blir att unga svenska familjeförsörjare varslas när företagen de jobbar på måste anpassa sig för att vara konkurrenskraftiga. Så ser, tyvärr, den bistra vardagen ut för många företag och anställda i dagens Sverige. Jag vet av egen erfarenhet eftersom jag själv har fått meddela anställda det tråkiga beslutet.

Fru talman! Vi kan också se hur den oseriösa ökade arbetskraftsinvandringen i kombination med pressade byggtider, dålig arbetsmiljö, personer som utnyttjas, långa arbetstider samt total avsaknad av avtal och skyddsföreskrifter skapar otrygga och dåliga arbetsplatser. Nyligen blev vi kraftigt påmind om hur detta kan sluta.

Fru talman! Det är dags att ta strid mot Lavaldomen och utstationeringsdirektivet, som har varit helt förödande för den svenska modellen. Här är det extra tragiskt att det före detta arbetarpartiet Socialdemokraterna än en gång sviker sina väljare. Före valet gick man ut och lovade dyrt och heligt att Lavaldomen skulle rivas upp. Det är en dom som gör det omöjligt att upprätthålla den fundamentala fackliga principen om lika lön för lika arbete. Det är en dom som öppnar hela den svenska arbetsmarknaden för dumpning av löner och sociala villkor. Det är en dom som har skapat ett utnyttjande av underbetald arbetskraft från andra EU-länder i Sverige. Vidare är det en dom som förbjuder svenska fackförbund att ta till konfliktåtgärder för att hävda svenska kollektivavtal på svenska arbetsplatser. Socialdemokraterna visar tydligt att man ännu en gång böjer sig för EU:s inverkan på vårt land i stället för att stå upp för sina väljare och den svenska modellen.

Prot. 2014/15:19

11 november

Allmänpolitisk debatt

Jobb

Fru talman! Det är dags att ta krafttag om vår svenska arbetsmarknad. Lavaldomen och utstationeringsdirektivet ska omförhandlas. Arbetsmiljöverket ska få mer resurser och verktyg för att på allvar bringa ordning på våra arbetsplatser.

Fru talman! Det är dags att lagstadga om att införa svensk arbetsmarknadsprövning. Svenska medborgare och skattebetalare ska ha förtur till den svenska arbetsmarknaden, och det ska inte vara förhandlingsbart. (Applåder)

Anf. 120 MAGNUS MANHAMMAR (S) replik:

Fru talman! Magnus Persson och Sverigedemokraterna påstår sig värna om den svenska modellen. Hur förklarar Magnus Persson att Sverigedemokraterna vill urholka lagen om anställningsskydd? Hur förklarar Magnus Persson att Sverigedemokraterna vill införa lärlingsjobb utan att kollektivavtal nämns, och hur förklarar Magnus Persson att Sverigedemokraterna helt vill slå undan benen för den svenska modellen genom att bryta loss a-kassan från fackföreningarna? Det är att helt gå emot den svenska modellen. Hur förklarar du det?

Anf. 121 MAGNUS PERSSON (SD) replik:

Fru talman! När det gäller turordningslistan handlar det om att hjälpa företag att behålla sin kompetens. Det är ett modernt sätt att tänka som handlar om att företag som satsar pengar och utbildar personer inom företaget ska ha rätt att behålla den kompetensen även när det blir mindre att göra. Jag ser inga problem med undantag från turordningslistan. Det är ett helt normalt förfarande i många andra länder.

Anf. 122 MAGNUS MANHAMMAR (S) replik:

Fru talman! Det är uppenbart att Magnus Persson och Sverigedemokraterna inte vet vad den svenska modellen innebär. Det är kanske så att Sverigedemokraterna i själva verket står för en helt annan svensk modell än den arbetsmarknadens parter står bakom och som har tjänat Sverige väl under lång tid. Är det så, eller är det verkligen den svenska modellen ni står bakom? Uppenbarligen är det inte den svenska modellen.

Anf. 123 MAGNUS PERSSON (SD) replik:

Fru talman! Jo, vi står upp för den svenska modellen. Men i stället för att som Socialdemokraterna flytta beslutanderätten till EU och Bryssel och låta dem bestämma över de svenska arbetsvillkoren vill Sverigedemokraterna att Sverige ska bestämma över svenska arbetsvillkor i Sverige.

Sveriges regering ska bestämma över svenska arbetsvillkor, inte Bryssel.

Anf. 124 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Det är på sin plats med några klargöranden. Den svenska regeringen har för avsikt att riva upp lex Laval och ersätta den med en ny reglering. Vi vill att svenska kollektivavtal ska gälla på hela den svenska arbetsmarknaden.

Gränser för detta sätts av EU:s utstationeringsdirektiv. Den svenska regeringen kommer att arbeta för att förändra utstationeringsdirektivet så att vi kan kräva svenska kollektivavtal utöver det som är den hårda kärnan som regleras i utstationeringsdirektivet. Den frågan äger vi inte, utan där krävs förhandlingar med andra EU-länder. Jag kan inte utlova framgång, men jag kan utlova ett intensivt arbete.

Lex Laval i svensk lagstiftning kommer att rivas upp och ersättas av ny lagstiftning.

Anf. 125 MAGNUS PERSSON (SD) replik:

Fru talman! Det är märkligt, arbetsmarknadsministern. I senaste numret av tidningen Arbetet uttalar du att den svenska regeringen inte kan riva upp lex Laval.

Anf. 126 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Det är inte korrekt. Den svenska riksdagen kan riva upp lex Laval. Det är regeringens avsikt att ta fram ett nytt lagförslag som river upp lex Laval och ersätter den med ny lagstiftning. Den svenska regeringen kan dock inte ensidigt riva upp EU:s utstationeringsdirektiv. Där krävs det förhandlingar med andra länder. Det arbetet kommer också den svenska regeringen att driva, och där är det mer oklart vad jag kan utlova i framgång.

Anf. 127 MAGNUS PERSSON (SD) replik:

Fru talman! Jag köper inte svaret över huvud taget. Det är klart och tydligt att makten ligger i Bryssel, och så länge Sveriges regering kryper för Bryssel är det de som bestämmer.

Anf. 128 HILLEVI LARSSON (S) replik:

Fru talman! Frågan handlar egentligen om brottslighet på arbetsmarknaden. Det handlar om oseriösa företag som utnyttjar människor för att göra högre vinst, och det går ofta hand i hand med att man inte ens betalar skatt. Det är från det hållet vi måste angripa frågan.

Vi har haft en högerregering som inte har prioriterat frågorna. Ibland har man undvikit att göra saker som måste göras. Arbetsmiljöverket, som ska åka ut och kontrollera att människor inte far illa, har fått minskade resurser.

Vi ska se detta som brottslighet. Reglerna ska skärpas för att komma åt de oseriösa företag som slår ut de seriösa. På EU-nivå har vi sagt att vi vill att arbetstagarnas rättigheter ska jämföras med den fria rörligheten. Därför är det inte sant, som Magnus Persson säger, att vi inte har gjort något. Vi ställer dessa krav inför framtida fördragsändringar.

Anf. 129 MAGNUS PERSSON (SD) replik:

Fru talman! Det handlar inte bara om brottsliga företag. I dag handlar det om att de används som en bricka i löneförhandlingar. Stora etablerade företag hotar i dag de anställda med att säga upp dem och ersätta dem med utländsk arbetskraft om de inte går med på vissa lönekrav.

Jag är i branschen och har varit med om detta i många år. Innan jag kom in i Sveriges riksdag jobbade jag i byggbranschen. Det är inte så många år sedan jag lämnade den. Jag har varit med och diskuterat med företagare som har sagt: Nu är det som det är – vi byter ut er mot utländsk arbetskraft om ni inte går med på detta.

Så fungerar det. Det kan gälla stora byggföretag. Jag kan ta ett byggprojekt nere i Malmö där 80 snickare strandade löneförhandlingarna om ackordet, och två dagar senare var de uppsagda, hemskickade och utbytta mot 120 byggnadsarbetare från Estland och Lettland.

Så ser verkligheten ut. Det kanske är dags för många i den här församlingen att se hur verkligheten ser ut. Den är lite annorlunda än vad ni tror.

Anf. 130 HILLEVI LARSSON (S) replik:

Fru talman! Här handlar det om att vi måste stärka anställningstryggheten, som har urholkats under åren med borgerlig regering, just för att man inte ska kunna göra på detta sätt. Det handlar om regler för bemanningsföretag, att man inte ska kunna kasta ut folk hur som helst och ta in personer från bemanningsföretag eller från andra länder.

Det är också brottslig verksamhet. Det är oseriösa företag som utnyttjar systemet.

Avslutningsvis: Vi ska ha ett socialt protokoll på EU-nivå. Där ska vi vara väldigt tydliga.

Anf. 131 CARL SCHLYTER (MP):

Fru talman! Att ha ett arbete är inte bara för ekonomisk vinning. Det ger sociala nätverk, självkänsla och personlig utveckling.

I dag talar jag för första gången från denna talarstol, och debatten handlar om jobben och arbetslösheten. Det är samma frågor nu som när jag först blev aktiv i politiken 1994.

I Moderaternas valmanifest 1994 stod det: ”Förutsättningen för framgång ligger i en politik som håller inflationen i schack och ger arbete, sparande och företagande stabila och goda villkor.”

Vidare stod det: ”Det är genom liberalisering och avreglering som de europeiska ekonomiernas tillväxt- och konkurrenskraft kan stärkas. Endast så kan långtidsarbetslösheten brytas.”

Man kan nog säga att Moderaterna har lyckats över förväntan med inflationsbekämpningen, och gator och torg fylls knappast av folk som kräver ytterligare avregleringar och liberaliseringar. De har lyckats genomföra sin politik.

Men arbetslösheten består.

Även Socialdemokraterna har lyckats med sina krav på sunda statsfinanser från 1994. Där stod det: ”Våra mål för de kommande fyra åren är att få igång tillväxten, minska arbetslösheten, skapa sunda statsfinanser och stabilisera statsskulden samt klara välfärden.”

Trots att Sverige nu har relativt sunda statsfinanser består arbetslösheten.

Redan 1890 krävde arbetarrörelsen kortare arbetstid på plakaten, och i dokumenten stod det om ”en minskning av den reservarmé av arbetslösa som den nuvarande ekonomiska ordningen skapar” samt att ”ge arbetaren tid och kraft att ägna sig åt sin intellektuella och moraliska utveckling som fri människa och medborgare”.

Vi har fastnat i en situation som betyder att även när regeringar lyckas med sin ekonomiska politik misslyckas vi i kampen mot arbetslösheten. När vi satsar på tillväxt med hjälp av nollränta och exploderande krediter ser vi att klyftorna ökar, att det skapas en osund konsumtionsjakt och bostadsbubblor.

Verklig solidaritet med våra unga är inte att sänka lönen eller skatten för dem utan att sänka vår arbetstid så att de får en chans att arbeta och leva fritt. Men friheten ökar också för dem som har jobb i dag. Vi har de senaste decennierna blivit tre fyra gånger rikare, men vi är inte lyckligare.

En sänkning av normalarbetstiden kan ge mer tid för barn, vänner, ideellt arbete och kultur eller tid att bara vila upp sig inför morgondagen för alla som arbetar. Det kan ge jobb till dem som stressas av att inte ha ett arbete att gå till eller som inte har en inkomst som det går att leva på i fas 3.

Det är en vinn-vinn-lösning som dessutom har fördelen att man kan undvika massarbetslöshet även om tillväxten uteblir. Det är dags att prova nya lösningar. Vi har inte råd att låta en generation gå förlorad och vänta i 20 år till på att jakten på den försvunna tillväxten ska ge resultat.

Jag är glad över att arbetsmarknadsministern tar krafttag mot arbetslösheten bland unga, och det kommer säkert att hjälpa tusentals. Det ger oss andrum att utreda och tid att analysera och optimera en reform av arbetstiden.

Låt oss bejaka utvecklingen och det faktum att vi gör allt mer effektivt. Låt oss njuta mer av livet och inte till varje pris skapa konstlade behov av konsumtion och tillväxt enbart för att försvara 40-timmarsveckan. Den är inte det elfte budordet som är skrivet i sten utan bör anpassas efter teknisk och social utveckling.

Konkurrenskraften påverkas inte av kortare arbetstid. I en utvärdering från OECD ansågs kortare arbetstid vara en mycket framgångsrik metod att hantera kriser. Även Unep har rapporterat kring hur det globala miljöutrymmet kan fördelas bättre med hjälp av kortare arbetstid i rika länder.

Låt oss prova något nytt! Jag är inte rädd för den utvecklingen. Det borde inte någon annan vara heller.

Anf. 132 SOLVEIG ZANDER (C):

Fru talman! Tågförseeningarna mellan Uppsala och Stockholm kostar samhället mellan 10 och 15 miljoner en vintermånad. Det är ungefär 5 000 personer som dagligen pendlar mellan Uppsala och Stockholm. Tar man dessutom sträckan mellan Enköping och Stockholm förstår ni att det blir några tusen pendlare till och att det kostar några miljoner till.

Då har vänsterregeringen mage att varje dag bränna 4 miljoner på att frysa Förbifart Stockholm, när man på kort tid skulle kunna förbättra pendlingen mellan Uppsala och Stockholm och dessutom spara miljoner på det.

Jag säger det här eftersom jag kommer från Uppsala län, och jag känner till problemen och vet vilka lösningarna är.

Kommunikationer och transporter är förutsättningen för att människor ska kunna jobba. Det är oerhört viktigt. Transporter överlag handlar nu om att regeringen lägger på bördor. Man lägger till en vägtrafikavgift som medverkar till att skogsjobben i Norrland kommer att minska avsevärt.

En åkeriägare i Enköping säger att det kommer att kosta hans företag 7 miljoner mer varje år när vägtrafikavgiften, eller kilometerskatten, införs.

Prot. 2014/15:19
11 november

Allmänpolitisk debatt

Jobb

Skogen är, som alla vet, en bransch som är outnyttjad, men den kan ge många jobb och skapa arbetstillfällen i hela landet. Då sätter vänsterregeringen krokben för det också.

Hela landet ska leva. För mig som centerpartist är det självklart jätteviktigt. Det förutsätter till exempel att det kan skapas företag inom lantbruket. Satsningen på Matlandet Sverige har skapat drygt 11 procent nya jobb i livsmedelsföretag. Det börjar med bonden, och det fortsätter med bagaren, affären, restaurangen och turismen – ja, fler företag inom livsmedelsbranschen.

Nu kommer regeringen inte att satsa mer på Matlandet Sverige. Hur många arbetstillfällen kommer att försvinna på grund av detta? Det här är småföretag som mer än väl skulle kunna anställa ungdomar. Det är de som står längst ifrån arbetsmarknaden och som behöver mest hjälp. Men det vill inte regeringen vara med på. I stället höjer man avgiften för att anställa ungdomar. Man lyssnar inte på oss i Centern och Alliansen som vill sänka arbetsgivaravgiften för ungdomar ytterligare. Detta kommer att innebära att fler ungdomar får gå arbetslösa.

Som centerkvinna måste jag också säga att det är ett elände att man vill minska och ta bort RUT-avdraget. Det är ofattbart att man kan göra det när man vet att kvinnor jobbar i RUT-företag.

Regeringen kommer att gå bet på att minska arbetslösheten. Ni bara skapar hinder. Ni lever verkligen inte upp till det ni lovade i valrörelsen. Jag beklagar det, mer än någon kan tro. Jag säger bara: Tänk efter – gör om!

(Applåder)

Anf. 133 MONICA GREEN (S) replik:

Fru talman! Jag delar uppfattningen att det är bedrövligt med alla dessa tåg förseningar. Men ert recept är att dra ned på järnvägsunderhållet. Är det verkligen en bra lösning?

Min andra fråga är om Solveig Zander tycker att det är bra att utländska förare kör helt gratis och sliter sönder våra vägar.

Anf. 134 SOLVEIG ZANDER (C) replik:

Fru talman! Först och främst har alliansregeringen satsat mer än någonsin på järnvägen. Vi ökade satsningen redan den första mandatperioden, och vi ökade den även den senaste mandatperioden. Det är oerhört viktigt, men det är givetvis också viktigt att satsa på andra transportmedel.

Detta med utländska åkeriägare är något man förhandlar om i EU. Vi har jobbat oerhört mycket med att försöka komma till rätta med den europeiska transporttjänsten så att den ännu mer ska efterlikna den vi har i Sverige. Det är någonting som vi har arbetat med tillsammans med åkeribranschen.

Anf. 135 MONICA GREEN (S) replik:

Fru talman! Jag har suttit en del år i trafikutskottet och känner till avsaknaden av samarbete med transportbranschen. Det här är nog ett missförstånd från Solveig Zanders sida. Transportbranschen är oerhört besviken över att den borgerliga regeringen inte gjorde någonting åt den oseriösa trafiken.

Dessutom kan jag påminna Solveig Zander om att svenska förare får betala utomlands, men de som kommer utifrån kör gratis och sliter sönder våra vägar. Det har ni inte velat göra någonting åt.

Anf. 136 SOLVEIG ZANDER (C) replik:

Fru talman! Jag hade bara förmånen att vara ersättare i trafikutskottet, men jag har faktiskt en hel del med transportbranschen och åkeribranschen att göra. Jag vet också att man önskade mer från den förra regeringen, alliansregeringen. Men det som Monica Green inte vill tillstå är att alliansregeringen har drivit de här frågorna oerhört hårt. Vi hade lyckats om vi hade fått fortsätta en mandatperiod till.

Anf. 137 BARBRO WESTERHOLM (FP):

Fru talman! Jag hade några frågor till arbetsmarknadsministern, men dem får jag uppenbarligen ta upp i ett annat sammanhang.

Frågorna gällde att man inte med ett ord har berört årsrika människor som resurs på arbetsmarknaden. Det är viktigt att tala om ungdomar och arbetslöshet, kvinnors möjligheter och allt det. Men årsrika utgör en väsentlig resurs i vårt samhälle.

De var en resurs och sågs som en resurs i det gamla bondesamhället. Då jobbade man så länge man kunde ute på åkern och i skogen. När man inte orkade det längre arbetade man inomhus, tog hand om barnbarn och var förmedlare av historien, av hur samhället var uppbyggt och så vidare.

Sedan kom industrisamhället, och det innebar en radikal förändring. Jobben för hundra år sedan var inte utformade så att man kunde arbeta hela livsresan. Ivar Lo-Johansson efterlyste faktiskt åldringsjobb som man skulle kunna ta sig an när man inte längre orkade jobba i industrin.

Det har visat sig allt tydligare hur mycket arbete och en känsla av att behövas på arbetsmarknaden men också i det civila samhället betyder för människors livskvalitet och hälsa. Världshälsoorganisationen skrev 1981 att de såg två grupper i samhället som riskerade att drabbas av ohälsa. Det var arbetslösa ungdomar, och det var årsrika människor som hade tvingats gå i pension.

Vi är liksom kvar i 1913, då vi bestämde att vi skulle få finnas på arbetsmarknaden upp till 67 års ålder. Sedan skulle vi leva gott på vår pension – den var inte så god i alla lägen – och vara nöjda med det.

En växande andel årsrika människor i Sverige vill faktiskt finnas kvar i arbetslivet men finner att de möts av ålderism. Merparten av arbetsgivarna vill inte se 67-plussare i sina led. De ser inte värdet av livserfarenhet i arbetslivet.

Fackliga organisationer är inte heller pigga på att ändra pensionsåldern. De har ju under hela 1900-talet jobbat för att människor ska arbeta mindre, med kortare arbetsdagar och längre semestrar. Man sänkte också pensionsåldern till 65 på 70-talet. Sedan har man höjt den igen.

Det här måste vi ändra på för de människor som vill stanna kvar i arbetslivet efter fyllda 67 – ungefär 40 procent, enligt Kairos Future. Men vi behöver det också för vår välfärd. Vi klarar inte välfärden om vi inte tar i bruk de årsrika människor som vill och kan fortsätta i arbetslivet.

Vi måste få fram forskning som övertygar arbetsgivarna om värdet av livserfarenhet. Vi måste få fram forskning som visar vad man ska tänka på

för att människor ska orka arbeta längre. Jag tänker till exempel på dem som arbetar i vården och omsorgen, i demensvården.

Anf. 138 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Jodå, Barbro Westerholm, jag lyssnar på dig – som så ofta.

Jag uppskattar verkligen uttrycket ”årsrika”. Jag tycker att det är en bra beskrivning. Vi behöver årsrika personer på arbetsmarknaden. Inte minst är det så att människors kompetens och erfarenhet behövs. Det är viktigt att man inte avfärdar människor i förtid på arbetsmarknaden, vilket tyvärr sker i dag i alltför stor utsträckning.

Ett av skälen till att människor lämnar arbetsmarknaden i förtid är, som Barbro Westerholm tog upp, ålderism. Smygdiskriminering, skulle jag vilja kalla det. Det är en diskriminering som sällan är alldeles öppen men som många får känna av. Man känner att man inte är lika önskvärd längre och att man inte kommer i fråga för nya utbildningar, befordringar eller nya spännande arbetsuppgifter. Det är också många människor som blir utslitna av dålig arbetsmiljö eller inte får möjlighet att via kompetensutveckling ta sig vidare i arbetslivet. Det är områden som jag tycker är angelägna att arbeta vidare med.

Anf. 139 BARBRO WESTERHOLM (FP) replik:

Fru talman! Vilka är det som fortsätter i arbetslivet? Jo, det är fria företagare, det är revisorer och advokater, det är journalister, konstnärer, författare och så vidare. Det är människor som efterfrågas oavsett vilken ålder de har. Meta Velander och Ingvar Kjellson spelar teater på Stadsteatern som 90-åringar. Det som kännetecknar dem är att de har valt själva och har roliga jobb.

Det innebär när vi går över till offentlig sektor att vi måste skapa en arbetsmiljö som gör att undersköterskan i demensvården känner: Jag vill fortsätta, jag också. Vi kommer nämligen att behöva henne eller honom under lång tid framöver. Det vill jag gärna höra fler funderingar om från arbetsmarknadsministern.

Anf. 140 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Regeringen har stora ambitioner på området. Det är en viktig utmaning både mänskligt sett och för samhällsekonomin att fler ska kunna, vilja och orka arbeta längre, inte minst i offentlig sektor.

Regeringen föreslår i budgeten riktade satsningar för att förbättra kvinnors arbetsmiljö, som i stor utsträckning finns i offentlig sektor där många arbeten är känslomässigt utmattande eftersom man inte riktigt hinner eller orkar med sitt jobb.

Vi gör också satsningar på en ordnad generationsväxling så att kompetensen ska tas till vara på rätt sätt.

Anf. 141 BARBRO WESTERHOLM (FP) replik:

Fru talman! Vi måste också bekämpa ålderismen, alltså den negativa syn som finns på årsrika människor. Vi måste få en synvända.

Diskrimineringsombudsmannen har nu fått in ganska många anmälningar som vi borde analysera för att se vad som ligger bakom. Vad kan arbetsgivare göra för att få till en synvända i arbetslivet?

Anf. 142 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Fru talman! I höstens valrörelse var det många frågor som diskuterades och debatterades. Vi mötte väljare på gator och torg, vid valmöten och i valstugor. Många gånger blev jag häpen över vilka besked väljare uppgav att de hade fått från andra partier. Ett sådant besked som jag då fick gällde när väljarna hade ställt frågor om företagande. Då blev svaret: Vi vill satsa på välfärd i stället för företagarefrågor! Det gjorde mig verkligen bekymrad.

Fru talman! Detta var ingen engångsföreteelse, utan det dök upp då och då under valrörelsen i den politiska propagandan. Man ställde näringspolitiken mot välfärdspolitiken, som två motsatser, när det i själva verket är så att det ena förutsätter det andra.

Jag ställer mig frågan: Vem vill inte ha ökad välfärd? Jag tror att alla vill ha ökad välfärd. Alla här i riksdagens kammare och i kommuner och landsting jobbar för välfärdfrågor. Det som bekymrar mig är när det finns politiker som tydligen inte förstår hur förutsättningarna för välfärd skapas och hur man skapar välfärd.

Som riksdagsledamöter måste vi inse att det inte finns några genvägar till välfärden. Det är bara genom att det finns de som finner det mödan värt att starta, driva och utveckla företag som anställer och betalar skatt som vi får råd med välfärden. Det är det som gör att vi får råd med vård, skola och omsorg.

I dag skapas fyra av fem jobb inom växande småföretag. Det finns över en miljon småföretag i vårt land. 99 procent av alla företag är just småföretag. Den svenska arbetsmarknadsmodellen, där arbetsmarknadens parter gemensamt tar ansvar, har tjänat oss väl. Men den sätter allt som oftast stora företag och fackföreningar i centrum. De små företagens röst har beklagligt nog inte hörts lika mycket, och de har många gånger hamnat i kläm. Lagstiftning, skatter, regler, krångel och byråkrati kan både hjälpa och stjälpa.

För varje anställd i det privata näringslivet genereras skatteintäkter som betalar för ytterligare en halv anställd inom den offentliga sektorn. Därutöver försörjer privatanställda ytterligare två medborgare med utbildning, hälsovård och omsorg.

Fru talman! De närmaste åren ökar utmaningen när det gäller att finansiera välfärden. Vi vet att vi får allt fler äldre i vårt samhälle. Vi har också en minskad andel i arbetsför ålder. För att klara det behöver vi göra allt vi kan för att se till att de små företagen, där majoriteten av nya jobb skapas, får bra villkor och möjligheter att utvecklas.

Jag är starkt oroad över ambitionen från de rödgröna att höja skatter och arbetsgivaravgifter på så sätt att man lägger krokben för företagande. Jag tror inte att någon egentligen tror på att det är lättare att få jobb om man höjer arbetsgivaravgiften för ungdomar. Samma sak gäller för löneskatten för de äldre. Det blir inte lättare, utan svårare.

Den förra regeringen har fört en framgångsrik och ansvarsfull tillväxtpolitik, och vi har lyckats öka antalet arbetade timmar. Det har inneburit att vi har fått en ökad välfärd.

Jag vill avsluta med att säga att utan företagande och nya jobb stannar tillväxten av, och då finns inget annat än nedskärningar att fördela.

Prot. 2014/15:19

11 november

Allmänpolitisk debatt

Jobb

Prot. 2014/15:19
11 november

Allmänpolitisk debatt

Jobb

Anf. 143 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Fru talman! Med anledning av Lars-Axel Nordells anförande skulle jag vilja ställa några frågor.

Fråga ett: Ser Lars-Axel Nordell någon koppling mellan den gemensamma välfärden och möjligheten för företag att få arbetskraft som på något sätt kan komma i arbete? Det kan handla om utbildning, vägar, barnomsorg, äldreomsorg och så vidare.

Fråga två: Har Lars-Axel Nordell tagit del av Riksrevisionens granskning av lagen om valfrihet – det som kallas vårdval?

Fråga tre: Har Lars-Axel Nordell tagit del av Inspektionen för socialförsäkringens granskningar av lagen om valfrihet, det vill säga vårdvalet, och påverkan på andelen sjukskrivna?

Anf. 144 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik:

Fru talman! De frågor som Eva-Lena Jansson ställer till mig handlar bland annat om LOV, lagen om valfrihet. Lagen har tillkommit just därför att vi å ena sidan vill ge större valfrihet – att man ska kunna ta hänsyn till och bättre tillgodose de behov som den enskilda människan har – och å andra sidan vill komma till rätta med problematiken med offentlig upphandling.

Man stirrar ofta för mycket på just ekonomin. När det gäller LOV ligger detta still. Ekonomin påverkar inte, utan man kan bara konkurrera med kvalitet. Det är en fördel att ha ett system som sätter kvaliteten i centrum och inte pengarna, vilket annars har blivit fallet. Därför är det också en fördel att ha lagen om valfrihet.

Anf. 145 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Fru talman! Det blev ett långt svar där Nordell egentligen inte kunde svara på frågan. Det beror väl på att han inte har läst rapporterna eller på att han har läst rapporterna.

Rapporterna från Inspektionen för socialförsäkringen visar att andelen sjukskrivna ökar på grund av vårdvalet. Den rapport som kom från Riksrevisionen visar att man inte får vård efter behov på grund av vårdvalet, lagen om valfrihet.

Vårdvalet åstadkommer i stället att rika med mindre vårdbehov får tillgång till läkare medan fattiga som är sjuka inte får denna tillgång. Det är vad undersökningarna visar. Jag rekommenderar läsning för Lars-Axel Nordell.

Anf. 146 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik:

Fru talman! Jag hörde ingen ny fråga utan i stället en uppmaning från Eva-Lena att jag skulle läsa en del dokument.

Jag tror definitivt att det är en fördel att ha en lag om valfrihet och att ökat vårdval är bra. Jag tror mer på att vi ska jobba för människor, och jag tror inte att politikerna är de bästa att bestämma exakt hur människor ska välja. Det ska de göra själva.

Anf. 147 MONICA GREEN (S) replik:

Fru talman! Också jag har några kommentarer.

Först och främst ska vi satsa på att få fler jobb. Ni har misslyckats med arbetslösheten. Ni har sänkt skatterna med 140 miljarder, och ändå är arbetslösheten högre i dag än när ni vann valet 2006. Alltså har ni misslyckats med jobben.

Vi försöker se till att vi får en bra företagsamhet, att vi investerar i byggande, i miljöanpassade bostäder och i infrastruktur, som vi har talat om tidigare. Det handlar om mer underhåll av både vägar och järnvägar. Det ger jobb.

Vi måste också vara medvetna om att den gemensamma sektorn är i symbios med näringslivet. Föräldrarna kan gå och arbeta när det finns en förskola. Att mormor och morfar har det bra på ålderdomshemmet är minst lika viktigt för att man ska kunna utföra ett bra arbete. Därför tycker jag att det är trist att KD nu har gått med på att inte satsa 2 miljarder mer på äldreomsorgen, som vi gör i samarbetsregeringen.

Anf. 148 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik:

Fru talman! När det gäller det sista vet vi att de anslag vi hade tidigare, under den förra regeringen, var just en satsning på äldregruppen. Det är Monica Green väl medveten om, tror jag. 1,4 av de 2 miljarder som vi nu satsar är gamla pengar. Det är alltså inte 2 miljarder i nya pengar, utan 1,4 är tidigare satsningar som ni tar och flyttar över till detta på det nya sätt som ni vill använda.

Jag håller fullständigt med om att den offentliga sektorn och den privata sektorn hänger samman, är i symbios som du säger. Det är helt riktigt, och därför är de beroende av varandra.

När det gäller just arbetslösheten vet jag att ni ofta vill bortse ifrån att Europa har gått igenom en tuff tid med ekonomisk kris och att Sverige har klarat sig bättre än många andra länder. Sysselsättningen har ökat ganska mycket samtidigt som arbetslösheten naturligtvis inte har kunnat bekämpas lika effektivt som vi skulle ha velat.

Anf. 149 MONICA GREEN (S) replik:

Fru talman! Tyskland, Holland, Belgien, Österrike, Finland och många andra länder har gått igenom samma kris som vi, och ändå har de klarat arbetslösheten bättre.

Dessutom satsar vi på småföretagen genom att avlasta dem delar av deras sjuklönekostnader. Det är sådant som småföretagarna har efterfrågat. Vi vet alltså att det behövs både bra företagsamhet och satsningar på välfärden.

Anf. 150 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik:

Fru talman! Det är riktigt att samma ekonomiska kris har drabbat hela Europa, och Sverige är ett av de länder som har klarat sig bättre än många andra.

När det gäller just småföretagare har modellen som ni nu också verkar stödja tagits fram av Alliansen, där Kristdemokraterna har varit pådrivande. Modellen inför högkostnadsskyddet för en av de två veckorna samtidigt som vi tar bort sjuklöneansvaret den andra veckan. Det är jag jätteglad för att ni nu stöder.

(forts.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.01 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 17.30.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 17.30.

§ 1 (forts.) Allmänpolitisk debatt

Anf. 151 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag har kommit hit för att prata om jobb. Ska vi ha en politik som bidrar till fler jobb måste vi också ha en politik som klarar att ge stöd när människor saknar arbete.

Ska vi ha en politik för att få ett friskare samhälle måste också politiken klara av att ge sjukvård och ekonomisk trygghet vid sjukdom.

Ska vi ha en politik för fler arbetade timmar måste arbetslivet bli hållbart. Att folk blir sjuka och utslitna av sitt arbete, av stress, av överbelastning eller till och med av mobbning är inte acceptabelt. Diskussionen om att fler vill arbeta efter 67 års ålder är relevant, men vi ser hur många som slås ut. Kroppen klarar inte av att arbeta ens fram till 65 år. Det drabbar väldigt många.

Dagens arbetsmarknad är tuff. Det är en ojämn maktbalans mellan arbetsgivare och arbetstagare. Alltför många törs inte säga ifrån när arbetsgivaren brister i sitt ledarskap, när arbetsmiljön åsidosätts och när det blir allt färre arbetskamrater som stressar för att klara av fler arbetsuppgifter under kortare tid.

För den som har varit sjuk och för den som har fått en funktionsnedsättning är vägen till arbete ibland längre, men inte alltid. När rehabilitering och anpassning på arbetsplatsen fungerar får man också möjlighet att arbeta utifrån sina egna förutsättningar.

För att fler personer som står utanför arbetsmarknaden ska kunna ta steget in på den behövs det fler satsningar. Det handlar om fler utbildningsplatser på folkhögskolor, komvux, universitet och högskolor. Det handlar om förbättrad sfi, svenska för invandrare. Det handlar också om validering av yrkeskunskap och utbildning förvärvat i annat land. Arbetsförmedlingen måste kunna matcha mot lediga jobb och samtidigt ge ett stöd till dem som behöver.

Personer med nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning kan behöva särskilda insatser på arbetsplatsen. Det är till gagn för den enskilde, men också för arbetsplatsen som därmed kan tillvarata unik erfarenhet som andra inte har.

Det är ingen som drömmer om att bli sjuk eller arbetslös. Vi tänker oss en bättre framtid för oss själva, för våra barn och våra vänner. Oavsett om man är född här i Sverige eller har kommit hit lite senare är ett jobb och därmed egen försörjning något som flertalet önskar sig.

Herr talman! För några handlar det om ett jobb vilket som helst. För andra handlar det om att nå sitt drömyrke efter genomförd utbildning. För mig är det just drömmarna och förhoppningarna som gör att samhället förändras till ett bättre samhälle, och det bör också forma politiken.

Jag är glad över den budget som samarbetsregeringen har lagt fram. Här finns viktiga utbildningsinsatser, viktig arbetsmarknadspolitik, satsningar på näringslivet, satsning på ett bättre arbetsmiljöarbete och mer forskning om kvinnors hälsa och arbetsvillkor.

Därför, herr talman, är jag nöjd med årets budget från regeringen, och jag tror att den kan bidra till jobb och fler i arbete.

Anf. 152 NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Rasism, homofobi, dålig policy – ja, det är många saker som gör Sverige sämre. Om man funderar på vad som gör ett land sämre på riktigt kan man behöva läsa regeringens budget noggrant. Där finns något som heter beräkningsteknisk överföring till hushållen. Då kan man fundera på vad det är för någonting, för det är en stor post på 7 miljarder som växer till 8 miljarder. Det är kostnaden för det ökande utanförskapet – människor som inte längre ska tas till vara och som i stället betraktas som beräkningsteknisk överföring till hushållen.

Regeringen stakar ut vägen för detta i sin budget. Man skriver att förslagen kommer att leda till dämpad sysselsättning och minskad tillväxt. Detta leder till ett ökat utanförskap, men det skriver man inte. I stället skriver man: en beräkningsteknisk överföring till hushållen. Det är så man gör människor till statistik. Frågan är i stället vad regeringen vill med sin ekonomiska politik. Vad vill regeringen med sin arbetsmarknadspolitik?

Ylva Johansson har tidigare varit minister med ett betydande ansvar för hur den svenska arbetsmarknaden fungerar, bland annat på socialförsäkringsområdet. Då blev det mer av utanförskapsminister, och Sverige hade ett rekordhög utanförskap trots goda ekonomiska år.

Eftersom regeringen är oklar med vad man vill duger också orden från *Alice i underlandet* rätt bra: Vart ska jag gå? Ja, vart vill du komma någonstans? Vet du inte det spelar det inte heller någon roll vart du går.

Det är just detta som är faran med en regering som inte pekar på en riktning för politiken. Det är tydligt vad vi i Alliansen vill åstadkomma. Vi ska upprätta överskottsmålet. Vi ska hålla överskottsmålet i Sverige. Vi ska värna det finanspolitiska ramverket så att Sverige, som en liten öppen ekonomi med en stor finansiell sektor som är exportberoende, har den motståndskraft som behövs.

Vi ska se till att klara jobben och välfärden när nästa kris kommer genom att vi fyller på i ladorna när resursutnyttjandet är normalt och gott.

Vi har ett sysselsättningsmål som betyder att fler än fem miljoner människor ska ha ett jobb att gå till 2020. Det betyder att 350 000 fler ska komma i sysselsättning.

Det här har inte regeringen. Tvärtom har man hivat överskottsmålet över räcket och övergivit det finanspolitiska ramverket. Man har övergett sysselsättningsmålet och till och med dragit tillbaka uppdraget till Statistiska centralbyrån att mäta hur utvecklingen på arbetsmarknaden egentligen ser ut. Man styr inte längre politiken mot några mål. Vad som helst kan därmed också beskrivas som en framgång.

Det var så det var fram till 2006 då Göran Persson sade att jobben kommer och att det gick bra för Sverige, trots att allt fler människor hamnade utanför arbetsmarknaden.

Herr talman! Utan några konkreta saker att navigera politiken mot försöker ett splittrat, försvagat och i viss mån politiserat finansdepartement navigera över någonting att styra politiken emot.

Men innehållet i politiken, det som ska ge kraft för sysselsättningsutvecklingen, avvecklar man nu gradvis och ställer Sverige inför betydande risker. Vi ser nu att man inte vill gå fram med de byggreformer som Alliansen har föreslagit och som skulle ha lättat trycket på den finansiella politiken och på penningpolitiken. Vi ser hur man minskar drivkrafterna för att arbeta. Detta är ett dubbelt svek mot de arbetslösa, de som nu skulle behöva ett jobb med mer av kraft i byggmarknaden och jobbtillväxt i Sverige. Det gäller dem som i framtiden riskerar att bli arbetslösa när krisen slår till och när regeringen ingenting kan göra därför att man har övergivit överskottsmålet.

Anf. 153 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Sammantaget bedöms bnp-tillväxten och sysselsättningen bli något högre samtidigt som arbetslösheten blir omkring 0,2 procent lägre 2015 till följd av de insatser som föreslås eller aviseras i denna proposition. Så står det i budgetpropositionen. Jag föreslår att Niklas Wykman läser den.

Jag har några frågor till Niklas Wykman med anledning av att han refererar till regeringens budget. Varför vill ni inte ha fler pappamånader i föräldraförsäkringen, det vill säga fler föräldraledighetsmånader till vardera föräldern? Varför sänker ni anslaget till kvinnojourer? Varför sparar ni på kommuner och landsting?

Anf. 154 NIKLAS WYKMAN (M) replik:

Herr talman! Det är symtomatiskt för den socialdemokrati vi har i Sverige att den debatt som ska handla om jobb i stället med en gång handlar om frågor som rör hur man ska betala människor för att inte arbeta. Det är inget fel på en del av de åtgärder vi har i Sverige, som ger människor trygghet och möjligheter även när man står utanför arbetsmarknaden; tvärtom är många av dem väldigt bra. Men en debatt om jobb och ekonomisk tillväxt måste också kunna handla om hur jobben blir fler.

I er budget, i finansplanen, skriver ni, Eva-Lena Jansson, att de förslag som regeringen lägger fram leder till dämpad tillväxt och till dämpad sysselsättningsstillväxt. Om man inte tror på det som den egna regeringen skriver finns det alla möjligheter för dig och för andra socialdemokrater att i denna kammare rösta emot den budget som regeringen har lagt fram.

Anf. 155 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag läste precis högt ur regeringens budgetproposition. Det verkar som om Niklas Wykman har missat vissa avsnitt.

Niklas Wykman svarade inte på mina frågor, men han kanske inte tycker att jobben i landstingen är viktiga. Han kanske inte tycker att satsningen på till exempel kvinnojourer är viktig. Han kanske inte heller tycker att satsningen på sjukvården är viktig, att de jobben spelar roll. För oss spelar de roll. Det som också spelar roll är att vi till exempel sänker skatten

för pensionärer. Just sänkt skatt brukar Niklas Wykman gilla. Varför gillar ni inte de här förslagen, Niklas Wykman?

Prot. 2014/15:19
11 november

Allmänpolitisk debatt

Jobb

Anf. 156 NIKLAS WYKMAN (M) replik:

Herr talman! Som jag sade i mitt tidigare inlägg: Om man inte vet vart man ska spela det ingen roll vart man går, och då gör det heller ingenting att man, precis som min motdebattör, är helt vilse. Detta är en debatt om hur jobben ska bli fler, inte om olika bidrag ska bli högre eller anslagen till välfärden påverkas. Ni, Eva-Lena Jansson, presenterar en budget som leder till en dämpad sysselsättningstillväxt, till en dämpad tillväxt i ekonomin. Därmed föredrar ni att försöka tala om andra saker. Andra saker är också viktiga, men den här debatten ska handla om jobben. Där har ni ingenting att säga.

(Applåder)

Anf. 157 NICLAS MALMBERG (MP):

Herr talman! Tvärtemot vad föregående talare sade är det här en allmänpolitisk debatt, och då kan inläggen kastas hej vilt mellan områdena. Själv har jag anmält mig till talarlistan för att föra in kulturpolitiken i debatten, så nu kommer ett sådant tvärt kast.

Efter åtta år av kulturpolitisk stiltje var det mycket glädjande att ta del av den budgetproposition som den nya regeringen presenterade på kulturområdet. Vi har nu en framsynt kulturpolitik. Mer än 250 nya miljoner förs till utgiftsområdet Kultur. Det är resurser som naturligtvis kommer att göra stor skillnad för Kultursverige.

Men viktigare än själva nivån på budgetförstärkningen är de prioriteringar som görs, alltså hur resurserna ska användas. Jag vill därför, herr talman, föra in några av de områden som jag anser viktigast i det förslag som den nya regeringen har presenterat på kulturområdet.

Vi är nog många i kammaren och bland åhörare och lyssnare som tagit del av den kommunala musik- och kulturskolan. Det är en fantastisk verksamhet som ger barn och ungdomar möjlighet att växa utifrån sin inneboende kreativitet. Men tyvärr skiljer det mycket mellan olika kommuner runt om i landet. I vissa kommuner är köerna långa, i andra kommuner är utbudet tämligen begränsat och i somliga kommuner är avgifterna så höga att de faktiskt är exkluderande. Alla barn och ungdomar har inte råd att delta i den verksamheten. Därför är det mycket välkommet att regeringen nu har aviserat en nationell strategi för den kommunala musik- och kulturskolan så att barn och ungdomar får likvärdiga möjligheter i hela landet. Det ska inte spela någon roll vilken uppväxtkommun man kommer från.

Men musik- och kulturskolan är förstås inte en verksamhet som passar alla barn och ungdomar. Det måste även finnas andra arenor. Därför är regeringens förslag om särskilda medel för kultur i miljonprogramsområdena viktigt. Det har ställts en del frågor om vad det kan handla om för typ av kulturyttringar. Den debatten hoppas jag att vi slipper här, för den politiska nivån ska ge resurserna, skapa förutsättningarna, men vilken verksamhet det handlar om, typ av kulturyttringar, ska styras utifrån de lokala initiativen.

Herr talman! En annan debatt som förts gäller mediepolitiken och mediernas framtid. Det är förstås en viktig debatt. Situationen är tämligen akut. Vi ser hur resurserna till lokalredaktionerna, till de regionala nyhetsredaktionerna, på många håll i landet inte medger att man kan driva verksamheten på ett bra sätt. Tvärtom skär man ned på redaktionerna och till och med avvecklar nyhetsredaktioner. Det handlar naturligtvis om jobbpolitik, för att anknyta till tidigare talare, men i än högre grad är det ett demokratiskt problem. Hur ska invånarna i en kommun och i en region kunna göra medvetna val om det inte finns en journalistik som granskar makthavare, som analyserar politiska förslag och lösningar? Vi måste stärka lokalredaktionernas möjligheter.

Det är någonting som måste komma snart, men ännu viktigare är att vi gör det gemensamt, över partigränserna. Vi måste hitta system som håller över kommande regeringsskiften. På samma sätt som presstödsystemet en gång i tiden lanserades för att kunna bevara en mångfald av nyhetsredaktioner behöver vi nu hitta nya system som garanterar mångfalden framöver. Det är en debatt som vi får återkomma till.

Anf. 158 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! Vi får här ett tydligt löfte av Miljöpartiet att vi ska ha en totalt jämlik kulturskola mellan alla kommuner. Regeringen har en nationell handlingsplan och skjuter till massor av extra miljoner. När kan vi förvänta oss att det är totalt lika mellan alla kommuner, där köerna är lika långa och utbudet lika stort?

Anf. 159 NICLAS MALMBERG (MP) replik:

Herr talman! Som jag nämnde skjuter vi till mycket resurser, 100 miljoner kronor om året under fyra år, alltså 400 miljoner kronor, för att få en mer likställd musik- och kulturskola. Sedan handlar det inte om att allt måste vara exakt lika överallt, men vi måste ge barn samma förutsättningar oavsett vilken uppväxtkommun de kommer från.

Anf. 160 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! Niclas Malmberg svarade inte på frågan. Jag vill veta när alla barn kommer att ha samma förutsättningar, oavsett var de är uppvuxna. När under denna mandatperiod kommer det att vara på plats?

Ni sitter i regeringen och styr Sverige, Niclas Malmberg. Det är viktigt för oppositionen att kunna utvärdera er i förhållande till de löften ni ger. Jag vill därför veta när jag kan börja mäta det.

Anf. 161 NICLAS MALMBERG (MP) replik:

Herr talman! Det första som måste hända är att riksdagen beslutar om den proposition som regeringen har lagt fram och att vi nästa år börjar ett första inledande arbete utifrån de 100 miljoner kronor som regeringen har föreslagit att riksdagen ska tillskjuta det området. Sedan kommer vi naturligtvis att flytta fram positionerna under de kommande åren. Vi kommer hela tiden att kunna se förbättringar. Frågan är hur Hanif Bali vill utvärdera den absoluta likställdhet som han här talar om.

Anf. 162 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Herr talman! 250 miljoner mer till kulturen finns med i den rödgröna budgeten. Det är behjärtansvärt. Vem vill inte satsa på kulturen? Alla uppskattar vi kulturen. När jag gick i gymnasiet ville jag bli pianist och gick under många år i den kommunala musikskolan. Jag uppskattar verkligen vad den har bidragit till i min utveckling. Ingen ifrågasätter värdet av kulturen.

Men politik handlar om prioriteringar. Nu har ni prioriterat 250 miljoner kronor mer till kulturen, Niclas Malmberg. Samtidigt har vi en finansminister, Magdalena Andersson, som pratar om att ladorna är tomma. Det är klart att det är mycket roligare att stå här och ge löften till kulturen, till än det ena, än det andra, än att prata om att få budgeten i balans och nå överskottsmålet, vilket krävs för att säkra välfärden i framtiden.

Min fråga är: Delar du Magdalena Anderssons syn att det är viktigt att vi får en budget i balans, och i så fall, varför prioriterar ni att satsa 250 miljoner kronor, om det nu är så angeläget?

Anf. 163 NICLAS MALMBERG (MP) replik:

Herr talman! Naturligtvis delar jag finansministerns analys. Men samtidigt är det så att vi har vissa förutsättningar att göra budgetförstärkningar. 252 miljoner kronor mer till anslagsområdet för kultur har den rödgröna regeringen sett att vi kan anslå.

Fredrik Schulte inledde med att fråga: Vem vill inte anslå mer resurser till kulturen? Svaret är att allianspartierna inte vill göra det. I er skuggbudget gör ni inte den förstärkningen. Ni har tidigare naturligtvis också anslagit medel till kultur, men inte så mycket som Miljöpartiet och Socialdemokraterna vill göra.

Detta får också konsekvenser för möjligheterna att skapa jobb och till exempel investera i en musik- och kulturskola. Det svenska musikundret har inte kommit av sig självt, utan i mycket tack vare att vi haft en framstående musikskola i landet.

Anf. 164 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Herr talman! Man brukar säga att allting som kommer efter ett ”men” är betydelselöst. ”Jag är inte rasist, men ...” Lite enligt det temat får vi nog döma det här inlägget från Miljöpartiet. Det är viktigt att ha en budget i balans och att nå överskottsmålet, *men* det är också bra att satsa väldigt mycket pengar på kulturen.

När ni står och pratar om att ladorna är tomma och att ni ska ta ansvar för de offentliga finanserna är det bara tomt prat. Ni har lovat allt till alla. Nu sitter ni och sprider ut 250 miljoner kronor på kulturen. De pengarna borde gå till att säkerställa välfärden inför framtiden, så att man inte skickar notan till kommande generationer.

Anf. 165 NICLAS MALMBERG (MP) replik:

Herr talman! Vi lovar på intet sätt allt till alla. 252 miljoner mer till kulturen är en viktig satsning, men kulturlivet hade naturligtvis önskat ännu mer. Den kritik den rödgröna majoriteten har fått sedan propositionen lades fram kommer av att många blivit besvikna; man hade hoppats på ännu mer resurser till kulturen. Även alliansföreträdare har deltagit i den kritiken och undrat var de stora kultursatsningarna finns. Nu kommer det

fram att Alliansen över huvud taget inte vill satsa mer resurser på kulturen. Nu får vi i stället kritik för att vi från rödgrönt håll vill satsa 252 miljoner kronor mer redan nästa år.

Anf. 166 FREDRIK CHRISTENSSON (C):

Herr talman! Att förbättra möjligheterna för unga att få sitt första jobb är oerhört viktigt, både för individen och för samhället i stort. För den enskilde leder egen försörjning och lön till frihet och erfarenheter som är helt avgörande för kommande jobb.

För att komma in på arbetsmarknaden i dag krävs egentligen två saker. Det ena är kontakter, det andra erfarenheter. Är det någonting som unga saknar är det båda dessa delar. Men kontakterna behöver inte gå till statliga arbetsförmedlare, och erfarenheterna behöver inte komma från en Ams-åtgärd. Det kan röra sig om privata företag och privata arbetsförmedlare.

I mina hemtrakter i Bohuslän är besöksnäringen oerhört viktig för att unga ska få ett första jobb. Den senaste sommaren har absolut inte varit något undantag, och det fantastiska vädret har absolut spelat roll för att ge fler unga möjlighet att få ett första jobb inom besöksnäringen. Men det är inte bara vädret som spelar roll för besöksnäringen, utan också den politik som vi för här i Sveriges riksdag.

Förslaget om att höja arbetsgivaravgifterna för unga slår oerhört hårt mot besöksnäringen. Det slår också mot andra näringar, men besöksnäringen vill jag lyfta fram särskilt. De som drabbas är företagen. De får sämre resultat, vilket leder till att de blir tvungna att minska investerings- takten. De kanske inte kan nyanställa. De kan eventuellt behöva minska sin personalstyrka. Detta slår framför allt oerhört hårt mot de unga som skulle ha fått jobben. De unga som i dag saknar arbete får sämre möjlig- heter att få jobb. De unga som redan har ett jobb riskerar nu att bli av med det när arbetsgivaravgifterna höjs.

Regeringen har valt att satsa på olika typer av reformer för arbetsmark- nadsåtgärder. Det är traineejobb i offentlig sektor, extratjänster, 90-dagars- garanti och så vidare – i stället för riktiga jobb i de små och växande före- tagen.

Jag får ge regeringen kredd; det är helt rätt att det behövs reformer för att fler unga ska få arbete. Problemet är att de reformer som har presente- rats snarare leder till motsatsen, när det blir dyrare att anställa unga.

Ska fler unga kunna komma in på arbetsmarknaden behöver trösklarna sänkas. Vi behöver riva de hinder som i dag finns med avsaknaden av kon- takter och den begränsade erfarenheten på arbetsmarknaden. Vi behöver se till att de små företagen får förutsättningar att kunna växa. Det är de som har varit jobbskaparna de senaste åren, och det är där jobben växer fram.

Vi behöver se till att Arbetsförmedlingen förändras i grunden, inte bara omplåstras, som nu föreslås. Centerpartiet vill se till att vi får privata ar- betsförmedlingar, ett system som fungerat väldigt väl i många andra län- der, till exempel Australien. Då får man också en valfrihet inom arbetslös- heten, och man får incitament; arbetsförmedlarna får ersättning utifrån re- sultat.

Vi behöver i Sverige se till att vi får på plats ett lärlingssystem värt namnet. Vi måste kolla på de framgångsrika länderna, som Tyskland och

Österrike. De har låg arbetslöshet bland ungdomar och har ett välfungerande lärlingssystem. Vi måste också se till att yrkesintroduktionsanställningarna breddas, så att även företag utan kollektivavtal kan vara med. Där finns många småföretag, och det är de som är jobbmotorn i Sverige.

Herr talman! Det behövs en reformagenda för att få fler jobb att växa. Det är tyvärr inte den vägen vänsterregeringen med sina arbetsmarknadsåtgärder har gått. Vi behöver i stället satsningar på riktiga jobb i små företag.

Anf. 167 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag har en fråga till min meddebattör. Anser han att fas 3 är en Amsätgård eller en företagsätgård?

Anf. 168 FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik:

Herr talman! Jag tackar för frågan. Det behövs arbetsmarknadsåtgärder. Fas 3, eller subventionerade jobb, kommer alltid att behövas i Sverige. De har funnits under lång tid under både alliansregeringar och socialdemokratiskt ledda regeringar.

Det som jag vänder mig emot är när man prioriterar att ta pengar från människor, framför allt unga som arbetar i det privata näringslivet eller i det offentliga, för att satsa på olika former av subventionerade jobb. Det här kommer att riskera att människor, framför allt ungdomar, blir av med arbetet. Det är den stora risken jag ser med den socialdemokratiska politiken. De ungdomar som har arbete riskerar nu att få traineejobb i stället för riktiga jobb i små och växande företag.

Anf. 169 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Det verkar som att min meddebattör inte förstår vad arbetsgivaravgifter är. Det är ingenting som den enskilde tar del av, utan det är något som arbetsgivaren inte behöver betala. Det är ett bidrag till arbetsgivaren för en person som man skulle anställa i alla fall eller till och med redan har anställt. Det tydligaste exemplet är McDonalds, som har massor med ungdomar anställda och får bidrag för att de redan är anställda. Vi säger att det är mycket bättre att satsa på utbildning för de här ungdomarna i stället för att ge dem bidrag och att vi inte ska låsa in människor i fas 3 utan i stället ge dem kollektivavtalsenliga löner i extratjänster i välfärden.

Anf. 170 FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik:

Herr talman! Jag är fullt medveten om vad arbetsgivaravgifter är, och jag är fullt medveten om de effekter de har gett. När jag pratar med företagare hemma i Bohuslän säger de att det är tack vare de sänkta arbetsgivaravgifterna som de vågat anställa en person till eller att det är tack vare de sänkta arbetsgivaravgifterna för unga som de fått okej resultat och fått möjlighet att vidareutveckla verksamheterna. Detta har varit oerhört avgörande. Många av de företag där unga anställts har varit små och växande. Det har skett tack vare den sänkning som alliansregeringen gjort. Nu står vi inför chockhöjda arbetsgivaravgifter för småföretagarna. Det kommer att leda till arbetslöshet.

Anf. 171 HELEN PETTERSSON i Umeå (S):

Herr talman! Att läget på den svenska arbetsmarknaden är allvarligt tror jag inte att någon säger emot. Vi har en skyhögt arbetslöshet. Vi har haft en normaliseringsprocess kring det som har gjort att vi på något sätt verkar tycka att det är okej med 8 procents arbetslöshet och över 20 procents ungdomsarbetslöshet, som att det skulle vara något slags naturlag att vi har hamnat där. Det är ganska skamligt.

Arbetslösheten både kan och ska minskas genom politiska beslut där man sätter jobben i fokus. Den viljan finns i den nya regeringen. Genom att satsa på investeringar i samhället, offentlig sektor, infrastruktur, bostadsbyggande, miljöteknik och utbildning kan vi få tillbaka Sverige och den svenska arbetsmarknaden på fötter.

Men det är inte bara arbetslösheten som är det allvarliga. Det är också villkoren på arbetsmarknaden i dag. Den otrygghet som osäkra anställningar skapar är inte något som är bra för något samhälle. I dag upplever jag att vi är tillbaka till 30-talets arbetsmarknad i vissa lägen där dagens sms-anställningar har ersatt dåtidens fabriksanställningar och hamnanställningar där människor stod med mössan i hand på morgonen och bad om att få jobba några timmar varje dag för att ha någonting att komma hem till familjen med. Där är vi tillbaka i dag.

I helgen besökte jag Hotell- och restaurangfacketts kongress. Där var det väldigt tydligt hur illa ställt det är med arbetslivets villkor i dag. I en undersökning som de har gjort framgick det att över 40 procent av alla som jobbar i branschen jobbar på tidsbegränsade anställningar. De jobbar i snitt på en 54-procentig anställningsgrad. Vem kan leva sitt liv under de förhållandena? Hur kan man planera sitt liv med den typen av anställningar?

På arbetsmarknaden som helhet har vi drygt 17 procent tidsbegränsade anställningar. Men bland de unga under 25 år ligger den siffran på över 55 procent. Hur ska man kunna bygga ett liv om man inte vet om man har anställning året ut, månaden ut, veckan ut eller, vilket fallet ofta är i just den branschen, dagen ut? Hur ska man då kunna planera, skaffa familj, bygga hus eller över huvud taget flytta hemifrån? Du får inte ens teckna ett hyreskontrakt och snart inte ens ett mobiltelefonabonnemang på lång sikt utan att du har en anställning. Det känns som att vi lämnar en hel generation i sticket, och det är fullkomligt ansvarslost. Det måste vi ändra på.

I dag finns det politiska partier som ytterligare vill försämra anställningsvillkor på arbetsmarknaden. Det talas om att de vill utöka provanställningstiden från dagens sex månader till tolv månader. Det finns förslag från något parti på att ytterligare utöka undantagsreglerna i LAS. Det kan vid en första anblick ses som obegripligt. Men tittar man lite mer och funderar på vilka som lägger fram förslagen tror jag det handlar om vad det är för typ av samhälle de vill se.

Vill vi ha ett samhälle med trygga människor som är trygga på sina jobb, som törs säga ifrån när det är någonting som händer, som törs skapa förutsättningar för sig och sina arbetskamrater att ha en dräglig tillvaro? Eller vill man ha ett samhälle med otrygga människor som inte törs säga någonting på arbetsplatsen för att de är livrädda att bli av med jobbet dagen därpå? Det är ett val som vi gör som politiker. Den makten ligger här.

Vi har i vår rödgröna regering valt att satsa på anställningstrygghet, arbetsmarknad och riktiga jobb för unga människor. Jag hoppas att det är fler än vi som kan se anledningarna till detta.

(Applåder)

Prot. 2014/15:19

11 november

Allmänpolitisk debatt

Jobb

Anf. 172 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! Vi får höra Socialdemokraterna tala om riktiga jobb. Reformen som de har utlovat, 90-dagarsgarantin för arbete och utbildning, stod Ylva Johansson bara för några dagar sedan här och tog tillbaka. Nu var det bara en målsättning att det bara skulle ta 90 dagar. Ni siktar på att någon gång nå denna hägring av socialdemokratiska löften. Hon avslutade debatten med att säga: Utvärdera inte oss efter våra vallöften utan efter verkligheten.

Här står Socialdemokraterna och säger att de vill erbjuda riktiga jobb. Men faktum är att i er verktygslåda har ni noll jobbtillväxt. Det är bara traineeplatser, andra former av subventionerade platser och helsubventionerade kommunala näst intill så kallade OSA-anställningar som ni vill erbjuda ungdomar för att ni har gjort dem arbetslösa och höjt deras skatt. Hur går det ihop?

Anf. 173 HELÉN PETTERSSON i Umeå (S) replik:

Herr talman! Jag beklagar att Hanif Bali inte lyssnade på mitt anförande när jag talade om vilka samhällsinvesteringar vi ska göra för att skapa riktiga arbetstillfällen på den svenska arbetsmarknaden när det gäller bostadsbyggande, infrastruktur och miljöteknik.

Vi kommer dessutom att skapa riktiga jobb för unga arbetslösa. Ja, de är subventionerade. Men kom inte och säg att det är låtsasjobb. Det är att nedgradera de unga som kommer att ha anställningarna och synen vi har på arbetsmarknaden.

Det är riktiga jobb. Människor har riktig lön enligt kollektivavtal. De har ett jobb som alla andra. Det är ett sätt att komma in på arbetsmarknaden. Om du anser att fas 3 är en bättre åtgärd, varsågod, berätta gärna det för mig.

Anf. 174 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! Det fanns en handfull ungdomar i fas 3. Det vill ni uppgradera till tusentals i traineejobb. Det märkliga med din argumentation är att det inte är en stor arbetslöshet bland ungdomar som är byggutbildade eller bland miljötekniskt utbildade ungdomar. Det handlar om ungdomar som inte har gått färdigt gymnasiet. Det är de enkla jobben som ni slår undan benen för genom att bygga upp en chimär om att ni satsar på jobb. Det gör ni inte. Ni satsar på bidragsanställningar i kommunerna. Det är vad ni vill sätta ungdomarna i.

Anf. 175 HELÉN PETTERSSON i Umeå (S) replik:

Herr talman! Det är tragiskt att höra Hanif Bali kalla vårdjobb för enkla jobb som utbildade människor kan ta. Så är inte fallet. Detta har vi redovisat många gånger, inte minst i dag, vilket också arbetsmarknadsministern har gjort. Vi kommer att ha en kombination av riktiga arbeten med kollektivavtalsenlig lön och möjligheten till utbildning så att människor

kan komplettera sina gymnasiebetyg så att de får en full utbildning och kan studera vidare. Det är en möjlighet som tyvärr inte har funnits under de senaste åren.

Anf. 176 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Herr talman! Jag ska haka på debatten som precis var här. Att ge traineejobb i vården till ungdomar som inte ens har tagit en gymnasieexamen är inte ett sätt att stärka vården. Det behöver vi sjuksystrar och läkare som är utbildade till. Det är inte vad ni satsar på.

Du talade väldigt mycket om arbetslösheten och hur vi ska trycka tillbaka arbetslösheten. Jag har en jättebra idé om hur vi kan halvera arbetslösheten till i morgon. Vi återinför förtidspensionerna. Vi ger tillbaka förtidspensionerna till alla de 200 personer som förtidspensionerades per dag under Göran Perssons tid vid makten.

Vi tar ifrån alla de nyanlända flyktingar som kommer till Sverige möjligheten att söka jobb. De fick inte det förut under den socialdemokratiska regeringen. På det sättet slussar vi ut människor från arbetsmarknaden och filar till siffrorna så att de ser mycket bättre ut.

Det är därför ni talar så mycket om arbetslösheten. Tala lite mer om nya jobb. Men det gör ni inte gärna. De enda förslag ni har är att höja bidragen och anslagen för låtsasanställningar.

Anf. 177 HELÉN PETTERSSON i Umeå (S) replik:

Herr talman! Jag tänker inte upprepa allt jag har sagt om de nya jobben som ska skapas. Jag förväntar mig att ledamöter lyssnar på vad jag säger.

Att säga att det inte skulle vara att stärka vården att ha traineeanställningar där människor samtidigt får komplettera med utbildning är ett väldigt kortsiktigt sätt att se på saken. Vi har valt ett långsiktigt sätt att se på saken. Vi har enorma pensionsavgångar inom vården och offentlig sektor under de närmaste åren. Genom att få in människor att börja jobba där när de är unga och öka intresset för den typen av anställningar ser vi en långsiktig säkring av personal inom vården. Det är väldigt viktigt för oss.

Vad gäller förtidspensioneringarna är det fantastiskt att detta dyker upp i varenda debatt vi har. Du försöker dessutom påstå att vi försökte förtidspensionera bort invandrare från arbetsmarknaden. Det är fullkomligt absurt. Däremot tillät vi faktiskt människor som var sjuka att få vara sjuka och inte bli utförsäkrade och hamna i socialbidragssystemet. Det är att peta människor långt ifrån arbetsmarknaden.

Anf. 178 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Herr talman! Sverige har världens friskaste folk. Ändå hade vi flest förtidspensionerade och sjukskrivna i världen. Det var därför att ni hade ett system som uppmuntrade människor att fastna i bidragsberoende. Det är en medveten politik som ni nu på nytt går in på.

Er stora så kallade jobsatsning är att höja bidragen. Ni höjer bidragen för lånade pengar. Ni talar om samhällsinvesteringar. Vad är det för samhällsinvesteringar? Ni stoppar ju Förbifarten, ni stoppar Slussen och ni ska riva Bromma. Ni har skickat Sverigebygget i sank. Vad är det för samhällsinvesteringar? Det är 150 000 färre bostäder.

Anf. 179 HELÉN PETTERSSON i Umeå (S) replik:

Herr talman! Men vi bygger till skillnad från er Norrbotniabanan. Vi gör andra satsningar som är nyinvesteringar och kommer att skapa jobb.

Ingen ska någonsin tro att vi tänker driva en politik där vi förtidspensionerar bort folk. Det är absurt. Det är fula påhopp. Det säger en del om nivån i debatten. Däremot måste vi låta sjuka människor få vara sjuka och bli friska, inte fattiga.

(Applåder)

Anf. 180 SOFIA FÖLSTER (M):

Herr talman! Sverige och Europa genomgår nu den värsta finanskrisen sedan den stora depressionen på 1930-talet. Trots det är vi i dag över 300 000 fler människor som går till jobbet varje dag jämfört med hur det var innan Alliansen bildade regering 2006.

Det är ingen slump. Det beror på att vi har haft en finansminister som har hållit ordning och reda i offentliga finanser samtidigt som vi har drivit en konsekvent arbetslinje. Reformerna som RUT, ROT, sänkt restaurangmoms, jobbskatteavdragen och inte minst den halverade arbetsgivaravgiften för unga har bidragit till att fler jobb har skapats. Reformerna har underlättat för företag att anställa, företag att startas och också drivit på inhemsk konsumtion genom att hushållen har haft mer pengar att spendera.

Det gör mig djupt oroad att se hur den nya regeringen nu både monterar ned arbetslinjen och samtidigt misslyckas med att ta ansvar för finanspolitiken.

Mycket bra har redan sagts av mina kolleger under debatten hela dagen i dag, till exempel att en skattesmäll på jobb och företagande ska bekosta regeringens bidragsutbyggnad och att kvinnliga företagare inom RUT och unga som fått sitt första jobb är de som ska stå för notan.

Ett perspektiv som alltför sällan kommer upp i debatten och som jag särskilt skulle vilja lyfta fram i dag, är de konsekvenser som regeringens arbetsmarknadspolitik får för välfärden. I socialutskottet, där jag sitter, får vi dagligen möta den oro som finns bland alla de företagare som är verk-samma inom välfärden. Med löften från regeringens sida om vinstbegrän-sningar, regelkrångel och borttagen LOV är det inte svårt att förstå deras oro. Men de nämner också den extra skattebördan som nu hamnar på dessa företag på grund av dubbleringen av arbetsgivaravgiften för unga.

Ett exempel är ett företag inom personlig assistans för funktionshindrade. Deras anställda hjälper dem som har det som allra svårast i vårt samhälle med sina mest intima behov för att de ska kunna leva ett så normalt liv som möjligt. Företagaren sade så här: Det är inte tal om några stora vinster – vi kämpar bara för att överleva nästa år. Han berättade att de har många unga assistenter anställda och att man nu planerar för uppsägningar.

Detta är bara ett av många exempel. 11 000 företagare är i dag verk-samma inom vården och omsorgen. 160 000 sjuksköterskor, läkare, vård-biträden med flera jobbar inom denna bransch, och deras jobb är nu hotade. 93 procent är småföretagare och, hör och häpna, en majoritet av företags-ledarna är kvinnor: 54 procent! Dubbleringen av arbetsgivaravgiften för unga slår alltså inte bara mot jobb och företagande utan också mot välfär-dens kärna.

Då regeringen är fullt medveten om hur höjningen av arbetsgivaravgif-ten för unga kommer att slå har man valt att kompensera kommuner och

landsting för detta. Problemet är bara att man inte kompenserar alla fristående aktörer som också är verksamma inom branschen.

En ansvarsfull jobbpolitik möjliggör för fler företag att skapas. Den sätter inte käppar i hjulet för uppskattade verksamheter. En ansvarsfull jobbpolitik ser till att jobben blir fler, inte att unga nu måste oroa sig för att få sparken. Och inte minst: En ansvarsfull jobbpolitik lägger grunden för en god välfärd, inte begränsar alla dem som försöker att bidra till den och göra gott i välfärden.

(Applåder)

Anf. 181 VERONICA LINDHOLM (S) replik:

Herr talman! Jag jobbar själv som personlig assistent i ett privat företag och har gjort det i tolv år. Jag känner igen vissa delar av det du säger, Sofia Fölster, men samtidigt blir jag otroligt besviken och upprörd.

Arbetsgivaravgiften är en del av vår lön som vi har valt att avstå. Det är inget som man har valt att avstå för att företag ska tjäna pengar på det. Att det skulle ta bort fler jobb i välfärden håller jag inte med dig om. Människor som behöver vård kommer att fortsätta behöva vård. Människor som behöver ett jobb och behövs i välfärden kommer också att få sitt jobb där.

Att säkerställa kvaliteten borde vara viktigare än att göra vinster. Fas 3 är något som utnyttjas otroligt mycket. Varför ska man ge 5 000 till ett företag i stället för att använda pengarna till ett riktigt jobb? Har du någon bra lösning på det, Sofia Fölster?

Anf. 182 SOFIA FÖLSTER (M) replik:

Herr talman! Du tar upp lite olika saker här, Veronica Lindholm. Det första jag skulle vilja bemöta är påståendet att en dubbling av arbetsgivaravgiften för unga inte skulle påverka den här sektorn. I det företag jag nämnde är var femte anställd ung. Det är självklart att man kommer att få höjda kostnader om alla dessa nu är dubbelt så dyra att ha anställda, sett till arbetsgivaravgiften. Det är självklart att detta kommer att få avtryck, inte bara för detta företag utan för alla företag som sitter i samma sits, liksom inte minst för de brukare som använder dessa vård- och omsorgsgivare. Detta slår hårt mot välfärden.

Jag pratar gärna om kvaliteten i vården och omsorgen. Där tror jag att vi är flera partier som är överens om att vi måste ställa hårda och höga krav. Problemet är bara när vi fastnar i en ideologisk debatt om driftsformer, där man straffas oavsett kvalitet – privata vårdgivare eller omsorgsgivare, även om de levererar bästa möjliga kvalitet, drabbas nu av en hård skattesmäll på grund av arbetsgivaravgiften för unga, av borttagen LOV och av andra reformer.

Anf. 183 VERONICA LINDHOLM (S) replik:

Herr talman! Jag håller ändå inte riktigt med. Jag har själv jobbat i ett privat företag under ganska lång tid, och jag har inte sett att vi blir färre anställda på grund av att man skulle vilja höja arbetsgivaravgiften. Tvärtom tror jag att man sällar bort de entreprenörer som inte gör ett seriöst jobb. Det viktigaste här är inte vinsterna utan de människor som behöver vård och de som ger vård.

Anf. 184 SOFIA FÖLSTER (M) replik:

Herr talman! Jag håller helt med om att det viktigaste är kvaliteten. Vi behöver höga och hårda krav på kvaliteten. Men det är inte detta som den här regeringen har kommit med förslag om, utan man har kommit med förslag om att begränsa alla de 11 000 företagare som nu är aktiva i vård- och omsorgssektorn. Kom gärna med höga krav på kvalitet, men slå inte undan benen för alla dem som försöker bidra och göra ett gott arbete i branschen, oavsett resultat!

(Applåder)

Anf. 185 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! Jag gör något så oortodoxt som att begära replik på min egen partikollega bara för att illustrera något väldigt roligt. Jag vet inte om du, Sofia, märkte förändringen i retoriken här: Nu är arbetsgivaravgift plötsligt avstådd lön! Bara några minuter tidigare kunde vi höra Socialdemokraterna säga att arbetsgivaravgiften inte är något som löntagarna betalar, utan det är företagen som gör det. Det är en total inkonsekvens där de hoppar från det ena argumentet till det andra.

De har också sagt att arbetsgivaravgift inte skulle ha något med företags benägenhet att anställa att göra. Detta är fantastiska ekonomiska nyheter! Då borde vi höja arbetsgivaravgiften till 200 procent. Då kan vi få in hur mycket pengar som helst, och inte ett enda jobb försvinner!

Det är revolutionerande ekonomiska slutsatser som Socialdemokraterna har landat i och som är viktiga att poängtera. Därför gjorde jag det oortodoxa att ta replik på dig, Sofia. Tack så hemskt mycket! Det är slut med mina repliker.

Anf. 186 SOFIA FÖLSTER (M) replik:

Herr talman! Eftersom jag inte uppfattade att det var en fråga utan mer en målande förklaring av vad jag försökte säga i mitt anförande kommer inte jag heller att begära någon mer replik om detta.

Anf. 187 SERKAN KÖSE (S):

Herr talman! Det känns verkligen kul att ha premiär i talarstolen. Vi har i dag diskuterat ungdomsarbetslösheten. Jag tänkte också säga någonting om den.

Ungdomsarbetslösheten i vårt land är i dag en av de högsta i Europa och ligger på över 20 procent. Arbetslösheten bland unga är omkring tre gånger högre än för befolkningen i genomsnitt.

Att inte efterfrågas på arbetsmarknaden och inte klara sin egen försörjning innebär att det blir svårt att skaffa egen bostad och bilda familj. Det blir helt enkelt omöjligt att få en bra start på vuxenlivet. Att ha ett arbete är grunden för egen försörjning och personlig frihet. Men nästan en fjärdedel av den ungdomsgeneration som nu närmar sig vuxenlivet har inte fått den chansen.

Herr talman! Sverige behöver en kursändring och en ny form av arbetsmarknadspolitik, en annan än den förra regeringen drev, för att komma till rätta med ungdomsarbetslösheten. Det kan inte fortsätta som i dag.

Sverige har inte råd att svika ungdomar och krossa deras framtidsdrömmar. Vi behöver skapa fler ingångar för unga på arbetsmarknaden. Därför

är jag glad över att den nya regeringen har identifierat ungdomsarbetslösheten som en av de stora utmaningarna i landet och presenterat flera åtgärder för att få fler unga i jobb eller utbildning i stället för ineffektiva skattesänkningar.

Ett stort hinder och problem för många unga att ta sig ut på arbetsmarknaden är ofta att de inte har slutfört gymnasiet. Därför anser jag att det är viktigt att locka tillbaka de unga till skolbänken för att slutföra sina studier. Det behöver också finnas en väl utbyggd och fungerande komvuxverksamhet för dem som senare i livet kommer på att de vill studera upp sina betyg för att kunna hitta ett bra jobb. Därför är fler platser nödvändiga.

Framtidens arbetsmarknad kommer, precis som tidigare, att vara föränderlig. Då behövs det verktyg för att man ska kunna ställa om så att man kan skaffa sig den kompetens som efterfrågas. Därför anser jag att regeringens förslag om kunskapslyft, där man erbjuder alla unga med ofullständiga betyg att skaffa sig gymnasiekompetens, är ett steg åt rätt håll för att fler ungdomar ska bli anställbara.

Herr talman! För att vi ska få fler ungdomar att bli anställbara behöver samverkan stärkas mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna. Det finns goda exempel i Sverige. En kommun som har arbetat systematiskt med detta är min hemkommun Botkyrka. I Botkyrka har vi sedan 2010 en ungdomsgaranti som innebär att ingen mellan 18 och 25 år ska stå utan jobb, praktik eller utbildning. I Botkyrka sätter vi in insatser från dag ett.

Vi har en samverkansinsats mellan Arbetsförmedlingen och den kommunala förvaltningen. Samverkansinsatsen startade under våren 2011 och vänder sig till arbetslösa ungdomar i åldrarna 18–24 år som är inskrivna på Arbetsförmedlingen.

Ungdomarna i Botkyrka erbjuds insatser från dag ett, såsom coaching och uppföljning, så att de snabbare ska kunna komma ut i arbete eller studier och för att man ska förhindra långtidsarbetslöshet.

En utvärdering som vi gjorde 2012 visade att när ungdomsgarantin tickat klart var det sju av tio som var ute i jobb eller i studier. Det finns säkert många liknande goda exempel ute i Sverige.

Herr talman! Att skapa möjligheter och en ljusare framtidsbild för dagens unga generation är en nyckel för att klara framtidens utmaningar. Ungdomar måste vara med och forma sin egen framtid i vårt gemensamma samhälle. Det är dags att ta tag i ungdomsarbetslösheten på riktigt och satsa på insatser som faktiskt kan minska den.

(Applåder)

Anf. 188 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Det här passet handlar om jobben, men jobben uppstår inte ur tomma intet. Jobb uppstår ur människors initiativ och människors engagemang och vilja att gå framåt. Det är människor, inte stater och inte regeringar, som skapar jobb. Det är människor som har en vilja att gå framåt. Då är det inte lagar och förordningar som är drivkraften. Lagar och förordningar är många gånger begränsningar.

Herr talman! Det som är grunden för många jobb är just människors finurlighet, innovationskraften, som sedan omsätts i det som faktiskt skapar förutsättningar för vårt välstånd och vår välfärd, nämligen handel. Men initiativ förutsätter att man är fri i tanken och att man sedan är fri i handlingar och kan omsätta tankarna i verkstad.

Det är nya tankar som bryter mönster och tar ny mark. Det är innovationer som är nyckeln till vår framtida välfärd. Det är innovationer som tar sprången, många gånger tekniksprången, som får oss att ändra våra betenden men också får oss att ta vara på de möjligheter som står till buds.

Innovationspolitiken har egentligen två grunder. Den ena handlar om att minimera och undanröja hindren. Den andra handlar om att smörja systemen så smart som möjligt. När tankar leder till innovationer leder de nämligen också till nya jobb. Och nya jobb leder till kommers. Det leder till handel med vår omvärld som då också skapar vårt välstånd och vår välfärd.

Ett exempel på smörjmedel är investeraravdraget, som alliansregeringen satte i sjön förra mandatperioden. Det är någonting som är riktigt bra. Jag skulle önska att den nuvarande regeringen utvecklade det till att inte bara gälla privatpersoner utan även aktiebolag. Vi vet att många investerare och många affärsänglar har sina pengar knutna i aktiebolag.

Innovationer är att gå från ord till handling, men vi behöver också gå från verkstad till handel. Då kommer vi in på att frihandel är världens universella språk. Det är det som har byggt Sveriges framgångssaga. Handeln är Sveriges livlina till vår omvärld.

Här är det två saker som oroar mig. Det ena är att Sverige nu för tredje gången inte har någon renodlad handelsminister. Vi vet att handeln med vår omvärld kräver engagemang, tid och kraft. Den näringsminister vi har i dag har alltså en halvtidstjänst som handelsminister. Det kommer inte att räcka, mina vänner. Det är en signal till vår omvärld om att vi lägger minskad kraft på detta.

Det andra som oroar mig är strömningar av protektionism och handelsregleringar. Motståndet mot frihandel är ofta grönt, mörkrött och också, i många fall, svart. Det dyker upp så fort ett handelsavtal ska slutas. Då kommer olyckskorparna och kraxar: Det här är inte bra. Det här kommer att innebära försämringar. Det här kommer att innebära försämringar.

Men när vi handlar bygger vi välfärden. Då bygger vi förutsättningar för vårt kommande välstånd. Världen behöver mer av handel och handlingskraft. Vi behöver fler och bättre, inte färre och sämre, frihandelsavtal.

Herr talman! När fria tankar går över i fria handlingar skapas det jobb. Det är bra. Det är bra för Sverige. Det är bra för världen. Det är bra för nuvarande generation, och det är bra för kommande generationer.

Anf. 189 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Herr talman! Drygt 16 procent av befolkningen i åldrarna 16–64 år uppger att de har en funktionsnedsättning. Det motsvarar nästan en miljon svenskar. Av dem har cirka sju av tio nedsatt arbetsförmåga.

År 2013 hade, enligt Arbetsförmedlingen, 28 procent av de inskrivna vid Arbetsförmedlingen en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Det är en ökning jämfört med året innan. Det innebär att mer än var fjärde inskriven vid Arbetsförmedlingen har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Då ska vi också ha med oss att personer med en funktionsnedsättning har en större tendens att vara arbetslösa i mer än tolv månader och har en högre arbetslöshet generellt.

Regeringen har varit tydlig med målet att nå EU:s lägsta arbetslöshet år 2020. Det är ett viktigt mål. Med låg arbetslöshet och hög andel sysselsatta får vi en starkare välfärd, men om det målet ska uppnås behöver vi minska arbetslösheten bland funktionsnedsatta.

De senaste decennierna har förändringen varit väldigt liten. Det var därför med glädje som jag hörde hur Stefan Löfven i sin regeringsförklaring lyfte just frågan om personer med funktionsnedsättning och att de ska kunna delta i vardagen på lika villkor.

I regeringsförklaringen stod det också klart och tydligt att regeringen ämnar införa flexjobb. Det är ett bra och viktigt steg. Men när mer än var fjärde inskriven vid Arbetsförmedlingen har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga måste funktionshindersperspektivet vara en del av det större perspektivet.

När vi nu ser över Arbetsförmedlingens arbete är det därför oerhört viktigt att ha med ett funktionshindersperspektiv, eftersom det ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är viktigt att minska arbetslösheten. Men det är minst lika viktigt ur ett mänskligt perspektiv. Att få en inkomst, ha arbetsuppgifter och kolleger är viktigt för de flesta människor. Vi ser att personer med funktionsnedsättning är mindre delaktiga i samhället än personer utan funktionsnedsättning, och där har arbetet en viktig roll.

Herr talman! Det finns stöd för att underlätta för funktionsnedsatta att få en anställning. Men för att få tillgång till de stöd som finns måste funktionsnedsättningen vara dokumenterad och personen ha en så kallad funktionshinderskod. I dag tar det i genomsnitt 272 dagar att få en sådan kod. Det innebär att det i genomsnitt tar 272 dagar för en arbetssökande att få det stöd som behövs och de insatser som den nedsatta arbetsförmågan berättigar till. Att det tar så lång tid är oerhört problematiskt och någonting som vi behöver arbeta aktivt för att motverka.

Herr talman! Det är inte bara arbetet med att öka sysselsättningen bland funktionsnedsatta som måste prioriteras. Att ha ett arbete är viktigt, men hur vi behandlas på arbetsplatsen är minst lika viktigt. Arbetsförmedlingen har undersökt i vilken utsträckning personer med funktionsnedsättning upplever att de har varit utsatta för diskriminering eller kränkande särbehandling i arbetslivet på grund av sin funktionsnedsättning.

Resultatet är ingen rolig läsning. Var fjärde person har svarat ja på minst en av frågorna. Hela en av tio personer med funktionsnedsättning uppger i undersökningen att de har mött negativa attityder hos arbetsgivare på grund av sin funktionsnedsättning. 7 procent av personerna menar att de inte har fått ett jobb de har sökt och som de har varit tillräckligt kvalificerade för just på grund av sin funktionsnedsättning. Dessutom menar 6 procent att de har blivit utsatta för mobbning eller trakasserier på arbetsplatsen. Det är oacceptabelt.

Herr talman! Det står klart att vi har stora utmaningar när det kommer till personer med funktionsnedsättningar och arbetsmarknaden, så för att uppnå regeringens ambitiösa och viktiga mål om att öka antalet arbetade timmar och minska arbetslösheten för att nå EU:s lägsta arbetslöshet 2020 måste vi ta med oss ett tydligt funktionshindersperspektiv på arbetsmarknadspolitiken.

(Applåder)

Anf. 190 FINN BENGTSSON (M) replik:

Herr talman! Tack, Alexandra Völker, för en mycket väl disponerad presentation när du nu ställer dig i en allmänpolitisk debatt och just lyfter fram dem som har en funktionsnedsättning och som jag tror står allra längst från arbetsmarknaden och kanske har de sämsta möjligheterna att kanske komma in jämfört med andra grupper som vi har diskuterat i dag, till exempel unga samt nyanlända invandrare. Funktionshindrade är de som har det svårast, som jag ser det, så det tackar jag dig för.

Men då undrar jag samtidigt hur det kan komma sig att Socialdemokraterna tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet går in och vill föreslå att kommunerna ska ha ett veto när det gäller att använda sig av entreprenöriella engagemang för till exempel välfärdstjänster.

Varför vill man ha ett vinststopp för den typen av verksamheter som drabbar dem som anställer allra flest funktionshindrade allra värst? Det stämmer helt enkelt inte med logiken i ditt tal.

Anf. 191 ALEXANDRA VÖLKER (S) replik:

Herr talman! Kul att det finns ett stort intresse! Jag håller helt med om att det är otroligt viktiga frågor och att detta är en otroligt utsatt grupp på arbetsmarknaden.

Vi tycker att det är viktigt med kvalitet. Våra krav handlar om att det ska vara kvalitet på de insatser som görs och på den välfärd som erbjuds.

Vi tycker att det är jätteviktigt att man möjliggör för fler alternativ, att man möjliggör för valfrihet, att man möjliggör för människor att få chanser i livet, och det är också det som är det viktiga. Men då ska det också vara kvalitet på de tjänster vi erbjuder. Därför är det viktigt att också ställa krav.

Anf. 192 FINN BENGTSSON (M) replik:

Herr talman! Jag tror inte riktigt att Alexandra Völker förstod vad jag menade. Det är så att de offentliga arbetsgivarna är oändligt mycket sämre på att anställa funktionshindrade över hela linjen jämfört med de privata arbetsgivarna.

Nu vill ni plocka bort privata arbetsgivare ur välfärdens kärna. Om man inte rättar till detta med en bättre balans och mångfald av arbetsgivare som också värnar de funktionshindrades rättigheter, hur tror Alexandra Völker då att fler med funktionshinder kan erbjudas möjligheter?

Anf. 193 ALEXANDRA VÖLKER (S) replik:

Herr talman! Jag tycker att Finn Bengtsson berör flera viktiga saker. Det handlar absolut om att de offentliga arbetsgivarna behöver bli bättre också på att ta sin del när det gäller frågan om anställningar av funktionsnedsatta. Men jag vill också vara tydlig med att vi inte kommer att förbjuda privata aktörer. Vi har sagt att vi kommer att ställa tydliga krav på att man har goda villkor, att man erbjuder bra tjänster.

Det är de krav vi kommer att ställa. Vi kommer inte att förstöra några möjligheter för personer att få en anställning.

Anf. 194 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! Det har varit en utveckling på den svenska arbetsmarknaden som innebär att många som tidigare var förtidspensionerade så att

säga omklassificerades av den tidigare regeringen till att söka sig ut på arbetsmarknaden. På så sätt har vi helt enkelt fått ett tillflöde av tidigare väldigt svaga grupper som har väldigt svårt att komma in på arbetsmarknaden.

Tidigare var det endast 30 procent av de inskrivna på Arbetsförmedlingen som tillhörde så kallade svaga grupper. I dag är vi uppe i 70 procent. Det är alltså en svårare grupp arbetslösa.

Tidigare var de här människorna förtidspensionerade. Då kunde vi låtasas som om det regnade och att de inte fanns. Nu kan vi inte göra det längre, och det är glädjande att Socialdemokraterna tar över facklan från alliansregeringen och jobbar vidare med den här frågan.

Min enkla fråga är: Hur hög sysselsättningsgrad kommer det att vara i slutet av den här mandatperioden för människor med funktionsnedsättning? Vad är ert mål?

Anf. 195 ALEXANDRA VÖLKER (S) replik:

Herr talman! Det är självklart viktigt att människor ska arbeta. Det här är grupper som också väldigt gärna själva vill arbeta, och därför måste vi kunna skapa möjligheter för det.

Jag vill också vara väldigt tydlig med att sysselsättningen när det gäller funktionsnedsatta med nedsatt arbetsförmåga i stort sett har stått stilla de senaste decennierna. Den har ökat något de senaste tio åren ungefär, men det har inte skett någon större förändring, så det är tyvärr inte någonting som någondera sidan kan ta kredd för.

Jag kan inte säga exakt vad sysselsättningen kommer att vara i slutet av den här mandatperioden, men jag kan säga att regeringen redan nu har visat på en otroligt mycket större handlingskraft i de här frågorna än den föregående regeringen så här tidigt i mandatperioden. Bara det faktum att statsministern så tydligt valde att tala om de här frågorna i sin regeringsförklaring visar på ett stort ansvarstagande när det gäller dessa frågor, att vi verkligen tar arbetsmarknadsfrågorna på allvar och att vi verkligen vill ha EU:s lägsta arbetslöshet 2020.

Anf. 196 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! Det visar på en intressant självbild när handlingskraft för Socialdemokraterna betyder att man har hållit ett tal här i kammaren. Jag skulle vilja se resultat, och det är därför jag frågar er: Hur hög andel vill ni ha i sysselsättningen? Vad är ert mål?

Det är precis som vi har talat om här innan: Har man inget mål kan man gå lite vart som helst. Då spelar det ingen roll vad man gör. Men oppositionen ska kunna granska regeringen, och då är det rimligt att veta vad ert löfte är. Hur många procent har ni som mål ska vara i sysselsättning?

Anf. 197 ALEXANDRA VÖLKER (S) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja säga att regeringen har varit otroligt tydlig – mycket tydligare än den föregående regeringen någonsin var när det gäller de här frågorna. Vi ska ha EU:s lägsta arbetslöshet 2020. Det är ett jättetydligt mål. Det är det mål som hela regeringens arbete utgår från. Det är ett tydligt mål, det är ett bra mål och det är klart mer än vad den föregående regeringen, som inte lyfte upp de här frågorna särskilt mycket, gjorde.

Vi har visat en otrolig handlingskraft och redan kommit med flera förslag när det gäller dessa frågor, och det tycker jag är ett viktigt steg. Sedan tycker jag absolut att vi måste följa upp det under mandatperiodens gång. Men EU:s lägsta arbetslöshet 2020 är vårt mål.

Prot. 2014/15:19

11 november

Allmänpolitisk debatt

Anf. 198 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Herr talman! Alexandra Völker sade att regeringen tar ett stort ansvar. Precis som min kollega Hanif Bali var inne på är det inte, i min värld åtminstone, ett stort ansvar att man pratar om frågor utan att man levererar konkreta förslag.

Vi fick för bara några dagar sedan en lista över de propositioner som regeringen aviserar för det kommande riksåret. Det är så gott som tomt på förslag. Jag undrar om vi ens kommer att behöva ha så många utskottssammanträden det kommande halvåret. Det krävs mer än ord. Det krävs också handling.

Det finns en annan fråga jag egentligen vill ställa. Jag gillade Alexandra Völkers anförande på många sätt och hennes engagemang för människor med handikapp. Du talade mycket om trakasserier på arbetsplatserna. Det är sådant som vi alla engagerar oss i.

Men för socialdemokratiska debattörer är utgångspunkten alltid att staten ska lösa allting. Ni kommer aldrig med några konkreta förslag om hur jobb ska växa fram i den privata sektorn. Där är det bara bidragslinjen, och den går före alla andra typer av resonemang.

Anf. 199 ALEXANDRA VÖLKER (S) replik:

Herr talman! Jag talade inte om någon bidragslinje, utan jag talade om vikten av att ha ett funktionshindersperspektiv på arbetsmarknadsfrågorna.

Det har varit tomt från den föregående regeringens sida de senaste åtta åren när det kommer till dessa frågor. Det är lite roligt att ungefär en månad in på det nya riksmötet kräva tydliga svar och resultat när vi har sett åtta år där det i stort sett inte har skett någonting på området. Det enda vi har sett är utredningar som inte har gett några resultat samtidigt som vi har sett stora problem på området.

Sysselsättningsgraden har stått still, och utvecklingen har varit helt frånvarande. Den tidigare regeringen har inte tagit ansvar för frågorna.

Jag är otroligt glad över att vi nu har en regering som i sin regeringsförklaring tog upp en fråga som är viktig för hela handikapprörelsen, nämligen flexjobb. Det är en konkret reform.

Anf. 200 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Herr talman! Det är positivt med Alexandra Völkers engagemang för dem som är absolut mest utsatta, men grundlösningen kan inte vara att vi politiker skapar en massa låtsasjobb. Det måste vara riktiga jobb som växer till på den reguljära marknaden. Då krävs konkreta åtgärder för att strukturellt förbättra arbetsmarknaden.

De förslag som ni lägger fram handlar om att höja skatterna, speciellt för unga, och använda de pengarna till att höja bidragen. Alexandra Völker får gärna förklara på vilket sätt jobben blir fler med en sådan inriktning.

Jobb

Prot. 2014/15:19
11 november

Allmänpolitisk debatt

Jobb

Anf. 201 ALEXANDRA VÖLKER (S) replik:

Herr talman! Jag vet fortfarande inte riktigt vad Fredrik Schulte syftar på i mitt anförande. Om du syftar på frågan om flexjobb kan jag tycka att det är otroligt viktigt att genomföra reformer som innebär att människor får komma ut på arbetsmarknaden i stället för att få bidrag – om de vill arbeta och bidra till samhället. Det är ett mycket viktigt steg.

Jag förstår inte riktigt varför Moderaterna har något emot det.

(FREDRIK SCHULTE (M): Nej, vi har inget emot det.)

Det är viktigt att satsa på fler jobb, skapa tryggare villkor och mer möjligheter för hela gruppen av funktionshindrade.

(Applåder)

Anf. 202 FINN BENGTSSON (M):

Herr talman! Sveriges ekonomi är bland de starkaste i hela Europa. När andra länder tvingats till offentliga nedskärningar och försämrad välfärd, har Sverige kunnat införa viktiga och finansierade reformer i stället.

Förutsättningen för detta har varit alliansregeringens jobbskapande politik som dels fört in fler direkt i arbete, dels också hjälpt många människor ut ur långvarig passiv bidragsförsörjning i socialförsäkringssystem och brutit ett inte sällan direkt hälsovådligt utanförskap om man har arbetsförmåga och vilja att arbeta.

Jobben har blivit långt över 300 000 fler sedan 2006, och utanförskapet har minskat med nästan 200 000 personer. Sverige har i dag högst sysselsättningsgrad och högst arbetskraftsdeltagande i hela EU.

En sådan konsekvent och framgångsrik arbetslinje vill allianspartierna bygga vidare på. Vi ställer därför upp ett nytt mål med 350 000 fler jobb till år 2020. Detta kan åstadkommas genom en företagar- och företagsinriktad politik som gör att det skapas fler företag som tillåts växa och anställa. Det är riktiga företag som självklart ska etablera sig inte minst inom välfärdssektorn. Med en lång rad åtgärder som ytterligare sänker trösklarna in på arbetsmarknaden – framför allt för dem som står längst från arbetsmarknaden – ska alla kunna vara med i detta bygge.

Vi ska investera i kunskap med skolsatsningar på 4 miljarder kronor redan år 2015. En jättesatsning på infrastrukturuppbyggnad har redan inletts av alliansregeringen. Vi vill fortsätta med fler långsiktiga satsningar på järnväg och väg, bygga ut kollektivtrafik och minska byggkrångelet. Och jätteviktigt: Vi vill inte höja skatten på jobb och företagande! Det är den som tar bort jobben.

Mot detta står nu en rödgrön regeringspolitik med skattehöjningar på jobb och arbetsinkomster som är drygt 40 gånger så omfattande som satsningarna på företagande. Röda socialister och gröna tillväxtfientliga politiker har aldrig varit ett stöd för företagarna och företagen. Bara i årets budget visar sig nu det rätta janusansiktet från rödgrönt håll. Vad kan komma mer?

Jo, herr talman, det tragiska är att en utbyggnad av bidragssystemen ska prioriteras på bekostnad av satsningar på själva verksamheterna i välfärdens kärna, det vill säga satsningar på vård, omsorg och skola.

Bidragförsörjning kommer att öka på bekostnad av inkomster från eget arbete. Färre ska betala för att fler är långtidssjukskrivna när tidsgränserna tas bort i sjukförsäkringen. Långtidssjukskrivning utan bortre tidsgräns erbjuder endast överflyttning i för all framtid passiviserande förtidspension. Om man har arbetsförmåga men i stället erbjuds obegränsad långtidssjukskrivning och förtidspension är detta en otjänst både för den som drabbas och för samhället.

Men varför lägger då den rödgröna regeringen fram sådana skadliga förslag? Jo, av en enda anledning, nämligen att man inte har som mål att skapa arbete och sysselsättning utan i stället att mota arbetslöshet. Målet med lägre arbetslöshet uppnås rent tekniskt genom att flytta folk från arbetsmarknaden och in i sjukförsäkringen. Då räknas de statistiskt inte som arbetslösa utan som sjuka eller förtidspensionerade, även om det vid en utvärdering inte fullt ut stämmer.

Cyniskt? Javisst! Men så blir det när man ställer upp fel mål och avviker från en äkta arbetslinje som fokuserar på att skapa jobb, inte på att dölja arbetslöshet.

(Applåder)

Anf. 203 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tyckte att jag kände igen Finn Bengtssons anförande sedan tidigare. Det lät lite som tidigare anföranden i kammaren.

Jag ska ställa några frågor till Finn Bengtsson. Vi föreslår att vårdnadsbidraget ska avskaffas. Ni föreslår att det ska behållas. Vad är det för bidragslinje? Vi föreslår att de som är sjuka ska ha sjukpenning. Ni föreslår att de ska utförsäkras och gå på försörjningsstöd. Vad är det för arbetslinje? Ni vidhåller fas 3. Vi tycker att det är viktigare att få både utbildning och möjlighet att komma ut i arbete.

Varför vidhåller ni bidragslinje i stället för arbetslinje?

Anf. 204 FINN BENGTSSON (M) replik:

Herr talman! Det är inte förvånande att Eva-Lena Jansson upprepar dessa frågor. Det är nämligen sanningen. Det var precis så det var innan vi tog makten 2006. Sverige hade världens mest sjuka befolkning fastän Sverige hade världens mest friska befolkning. Folk förtidspensionerades från långtidssjukskrivningar utan bortre tidsgräns. Det var därför Göran Persson tillsatte en utredning. En socialdemokratisk före detta socialförsäkringsminister kom fram till att vi måste ha tidsgränser. Ni förlorade valet 2006, och vi har genomfört reformen.

Varför vill nu Socialdemokraterna backa tillbaka och ta bort denna kontrollpunkt för om folk har en arbetsförmåga eller inte så att de ges en andra chans att komma tillbaka? Det handlar inte om utförsäkringar, utan det handlar om att flytta folk närmare arbetsmarknaden. Om det inte fungerar går de åter till sjukförsäkringen.

Glöm inte, Eva-Lena Jansson, att 25 procent av dem som når fram till den bortre tidsgränsen får ta del av generösa undantagsregler som gör att de kan fortsätta att vara sjukskrivna. Att helt ta bort gränsen kommer att göra att sjukförsäkringen löper amok.

Prot. 2014/15:19
11 november

Allmänpolitisk debatt

Jobb

Anf. 205 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Finn Bengtsson svarade inte på frågan. Han får en ny fråga.

Kan Finn Bengtsson redovisa om det finns några evidensbaserade fakta på att människor som blir fattiga per automatik får arbete?

Anf. 206 FINN BENGTSSON (M) replik:

Herr talman! Nu har inte Eva-Lena Jansson rätt till ytterligare replik, men det finns definitivt evidensbaserade finansiella tekniker som kan förklara att sjukskrivningstal som är dubbelt så höga som i jämförbara länder under dubbelt så lång tid ruinerar hela statsbudgeten. Det är visat.

Det var därför som Göran Persson när han var socialdemokratisk statsminister insåg att han var tvungen att göra justeringen. Nu vill ni backa tillbaka till den situation vi hade före 2006 och som var förfärande för statsbudgeten.

Anf. 207 NIKLAS KARLSSON (S):

Herr talman! Olika strukturförändringar i samhället har alltid haft stor betydelse för politikens grundläggande förutsättningar och villkor liksom för dess handlingsutrymme. Sedan slutet av 1970-talet kännetecknas utvecklingen av flera strukturförändringar av mer eller mindre långtgående natur, nämligen

- från massproduktion till flexibel produktion
- från nationell, delvis sluten, ekonomi till globalisering och sammanflätade ekonomier
- från en långsiktig ägar- och företagsstyrning till en mer kortsiktig verksamhet i riktning mot mer kortsiktiga mål för produktionen, som att maximera avkastningen och aktieägarnas förmögenheter
- från demokratisk och politisk styrning till en kraftigt ökad marknadsstyrning av den offentliga verksamheten.

Det är i något slags korseld från alla dessa strukturförändringar som politiken måste utformas, förankras och praktiskt genomföras. Det är möjligt att peka ut åtminstone tre samhällsproblem som kräver en lösning på både kort och lite längre sikt.

Det är massarbetslösheten. Både i Europa och i vårt land finns det risker för att massarbetslösheten är på väg att cementeras. I Sverige har sedan finanskrisen den öppna arbetslösheten varierat mellan 375 000 och 400 000 personer. Därtill kommer de personer som är sysselsatta i olika arbetsmarknadspolitiska program och som under 2013 i genomsnitt var omkring 190 000 personer per månad.

Stora klasskillnader utvecklas på många välfärdsområden. De ekonomiska och sociala klyftorna har sedan 1980-talet ökat kraftigt i flertalet OECD-länder. Sverige har i jämförelse med andra länder alltså begränsade klyftor men tillhör en liten krets länder med de snabbast växande inkomstskillnaderna mellan fattiga och rika.

Arbetslivet brutaliseras och kommer allt längre från det goda arbetet. Det finns allt fler oroande tecken på ett hårdare arbetsliv med mer otrygga arbeten, större hälsoproblem av arbetet, försämrad arbetsmiljö, ökad utslagning från arbetslivet, framväxten av fler låglönejobb med dåliga arbetsvillkor, ökad social dumpning och bristande respekt från arbetsgivare för kollektivavtal och vissa delar av det arbetsrättsliga regelverket.

Det finns några lärdomar man kan dra av de senaste årens politiska och ekonomiska utveckling.

För det första räcker inte marknaden till för att i någon nämnvärd utsträckning förbättra arbetsmarknadsläget och knäcka massarbetslösheten.

För det andra har ökade kunskaper visat att de stora besparingarna i olika offentliga program är mer negativa för tillväxten än vad man tidigare kunde förutse.

För det tredje är det nödvändigt med en snar förbättring av konjunkturen för att undvika det japanska syndromet, nämligen att ekonomin under en längre period fastnar på en låg aktivitetsnivå.

En stark och ansvarsfull ekonomisk politik är grundbulten i en politik för full sysselsättning, som nu kompletteras med åtgärder i arbetsmarknads-, utbildnings- och näringspolitiken i form av

- en jobbgaranti för ungdomar för att motverka att ungdomar fastnar i hög arbetslöshet
- en mer aktiv utbildningspolitik som ger mer resurser till skolan, den högre utbildningen och vuxenutbildningen, så att de arbetslösa kan utbilda sig och rusta upp sitt personliga kapital
- en återgång till den aktiva arbetsmarknadspolitiken med ökade satsningar på program som ger ökad anställbarhet och kompetens samtidigt som det ökar chanserna att få ett jobb.

I ljuset av dessa samhällsproblem är utmaningarna för politiken de kommande åren att komma tillbaka till full sysselsättning, vända utvecklingen mot ökad ojämlikhet, förstärka olika välfärdsprogram i syfte att rädda den generella välfärden och skapa ett anständigt arbetsliv med inriktning på det goda arbetet.

(Applåder)

Anf. 208 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! Vi fick här höra en ganska dystopisk verklighetsberättelse från Socialdemokraterna. Då blir det lite märkligt när jag läser budgeten: Vart tog alla de kraftfulla insatserna vägen?

Ni kan inte å ena sidan säga att allting håller på att gå åt helskotta och att vi nu ska agera och å andra sidan egentligen behålla allt det Alliansen har genomfört med smärre justeringar och satsa på 3 000 traineejobb här och där. Det går helt enkelt inte ihop.

Det diskuteras full sysselsättning, och det är väldigt intressant. Det var Göran Persson som här i talarstolen skapade definitionen av full sysselsättning. Det var just 80 procent i sysselsättning i åldrarna 20–64 år. Sysselsättningsgraden i Sverige, för att informera Niklas Karlsson, är i dag runt 81 procent i åldrarna 20–64 år. Vi är i full sysselsättning.

Anf. 209 NIKLAS KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Jag kommer från en kommun i Skåne där arbetslösheten breder ut sig. Och det är inte bara i min kommun utan också i många andra kommuner. I min kommun Landskrona går mer än var fjärde ung människa mellan 18 och 24 år utan arbete.

Då kan man nöja sig med att säga att den politik vi har levt med i åtta år med kraftiga skattesänkningar ska vi fullfölja, och vi hoppas att dessa ungdomar får ett jobb så småningom. Det är möjligt att traineesatsningarna inte räcker i längden, men då ska man göra fler och nya reformer, inte fortsätta att sänka skatten.

Anf. 210 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! Men var är alla de här reformerna då? Om de inte räcker till, varför är det bara 3 000 traineeplatser? Det är inte så många jobb i Karlskrona, i Landskrona eller någonstans där arbetslösheten är väldigt hög. Det blir inte så många jobb om man delar ut 3 000 platser i ett program.

Den dystopiska verklighetsbild du målar upp har du inga åtgärder för. Det är tomt prat. Du målar upp en svart bild av Sverige, och sedan levererar du noll lösningar och behåller våra skattesänkningar.

Anf. 211 NIKLAS KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Jag kan väl börja med att uppmana Hanif Bali att läsa budgetpropositionen, och när han har gjort det kan vi återkomma till en ytterligare diskussion.

Låt mig bara säga att de satsningar som nu genomförs för att öka sysselsättningen och minska arbetslösheten inte bara handlar om traineejobb. Det handlar om de resurser vi skjuter till i välfärden. De som jobbar i Sveriges kommuner och landsting, de som sköter våra gamla och tar hand om våra unga, gör inte de ett arbete, Hanif Bali?

Anf. 212 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Herr talman! Runt om i Europa har vi kunnat se hur jobben har kraftigt minskat och arbetslösheten har brett ut sig. I Sverige har vi fått 300 000 fler jobb sedan 2006. Vi har ökat arbetskraftsutbudet med nästan lika mycket mer. Vi har haft i princip den högsta tillväxten i hela västvärlden om man undantar starkt råvarudrivna ekonomier som Norge, Australien och skatteparadiset Luxemburg.

Det här är tack vare att man har fört en politik som gör att det lönar sig att arbeta och lönar sig att driva företag.

Det är lätt att stå här och lova guld och gröna skogar från den nyvalda socialdemokratiska regeringen. Men om man tittar på vad det är för konkreta åtgärder de föreslår är det väldigt tydligt: De vill höja skatterna så att det blir knepigare att driva företag, det blir dyrare att anställa och det blir mindre lönsamt att arbeta. Sedan vill man ta pengarna och även låna lite pengar för att höja bidragen.

Det är essensen i den socialdemokratiska politiken. Kan inte du förklara för oss här hur det blir fler jobb med den politiken?

Anf. 213 NIKLAS KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Den bild som Fredrik Schulte från Moderaterna målar av hur det har blivit fler jobb i Sverige och hur arbetskraftsutbudet har ökat under alliansregeringen är inte en bild som vi förnekar. Men det andra perspektivet på detta är ju att fundera på hur många människor som har ställts utanför arbetsmarknaden, hur många människor som inte vaknar på morgonen av väckarklockan för att gå till ett jobb så att man kan försörja sig själv. Det antalet har också ökat, inte bara antalet jobb och arbetskraftsutbudet.

Vi bygger en politik för att de människor som har ställts utanför arbetsmarknaden ska kunna dels ges en förmåga till egen försörjning, dels ha ett arbete att gå till.

Om nu Moderaterna och Fredrik Schulte inte är nöjda med de förslag som Socialdemokraterna lägger – och jag kanske i ärlighetens namn ska säga att vi vill göra ännu mer – kan ni börja med att presentera vad man borde göra annorlunda i stället för att bara sänka skatten.

Anf. 214 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Herr talman! Nej, jag är inte nöjd med de förslag som Socialdemokraterna lägger fram. De är direkt destruktiva. De förslag som ni lägger fram om höjda bidrag för att inte arbeta kommer att driva på arbetslösheten och kommer att få människor att fastna i utanförskap.

Allt är inte guld och gröna skogar, och allting har inte blivit perfekt under den tid som vi har styrt. Men det blev 300 000 fler jobb på åtta år. Från 1984, för 30 år sedan, till 2006 skapades det 180 000 nya jobb. Vi har alltså nästan dubblat antalet nyskapande jobb på väsentligt kortare tid. Det beror på att vi har gjort det lönsamt att arbeta och inte skapat en bidragspolitik.

Anf. 215 NIKLAS KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Att du inte är nöjd med Socialdemokraternas förslag förvånar väl ingen, Fredrik Schulte – det är ju ditt yrke. Frågan är om du är nöjd med era egna förslag. Den frågan svarar du inte på. Vi kan bara gissa varför.

(Applåder)

Anf. 216 JÖRGEN WARBORN (M):

Herr talman! Avicii, Max Martin, First Aid Kit, Robyn och Seinabo Sey blev i förra veckan lanserade som frimärksmotiv. Sverige är med sina knappa tio miljoner invånare världens tredje ledande nation inom popmusik. Historien om svensk popexport började med Abba, som visade att det var möjligt att komma från Sverige och lyckas utomlands. De följdes av grupper som Roxette, Europe och The Cardigans.

Tidigare i år presenterades även designstolar som frimärksteman. För att nämna några fick Yngve Ekströms fåtölj Lamino, Mats Theselius Aluminiumfåtöljen och Carl Malmstens stol Lilla Åland alla pryda var sitt frimärke.

Det som är gemensamt för dessa båda frimärksserier är att de lyfter fram kreativa näringar. De kreativa näringarna växer allt snabbare i Sverige och sysselsätter i dag fler personer än exempelvis fordonsindustrin. Det handlar om allt från arkitektur, dataspel, design, film och fotografi till

konst, medier, musik och reklam. Totalt omsätter de kreativa näringarna ca 285 miljarder kronor per år, och 2010 stod de för drygt 3 procent av bnp. Hela 117 000 företag är verksamma inom området, och antalet företag ökar snabbt.

Alliansregeringen har genomfört flera reformer som på olika sätt gynnar de kreativa näringarna. En särskild handlingsplan för de kulturella och kreativa näringarna har tagits fram. Investeraravdraget underlättar tillgång till kapital i tidiga skeden för de här bolagen. Genom arbetskraftsinvandringen har det blivit lättare att rekrytera spetskompetens från länder utanför EU, och de halverade arbetsgivaravgifterna har gjort det billigare att ge unga kreativa människor jobb.

Den inhemska marknaden för såväl musik som mode och dataspel är liten. Därför har de kreativa näringarna varit prioriterade i Alliansens export- och handelspolitik, bland annat genom kommunikationsstrategin Symbio Create och den så kallade Främjarkalendern.

Det är nu dags att ta nästa steg i utvecklingen av det kreativa Sverige. Förutsättningarna för entreprenörer och företag inom kreativa näringar behöver stärkas ytterligare. Jag vill därför lyfta fram tre viktiga åtgärder för växande kreativa näringar och fler jobb.

För det första bör Business Sweden ges ett fördjupat uppdrag att prioritera de kreativa näringarna i sin exportfrämjande verksamhet.

För det andra bör de särskilda satsningarna inom ramen för den så kallade Främjarkalendern och Symbio Create-konceptet förlängas och förstärkas.

För det tredje bör Almi ges i uppdrag att se över hur rådgivning och stöd till företag inom kreativa näringar kan förbättras och utvecklas.

Med en ambitiös politik för företagande och innovationer kan jobben bli fler och komma fler till del. Jobb skapas av företag som startar, växer och anställer. Det var därför alliansregeringen gjorde det mer lönsamt att driva företag och minskade krånglet för företagare och entreprenörer.

Herr talman! Låt oss ta nästa steg för att säkerställa att Sverige hela tiden har nya förebilder inom kreativa näringar för framtida exportframgångar, framtida jobb och framtida frimärksmotiv.

(Applåder)

Anf. 217 TERESA CARVALHO (S):

Herr talman! Långtidsarbetslösheten har under de senaste åren ökat och bitit sig fast på en alldeles för hög nivå. De långvarigt arbetslösa ungdomarna har blivit väldigt många fler, och vi befinner oss helt klart i en bekymmersam situation. Att människor inte får vara med och bidra till samhället genom arbete är inte bara allvarligt för dem som själva drabbas av arbetslösheten. Det är också ett hinder för vår framtida tillväxt och välfärd.

Vid närmare analys av problematiken kan vi tydligt se utbildningsnivåns betydelse. Inte minst har gymnasiekompetens blivit en vattendelare på svensk arbetsmarknad. Arbetslösheten bland dem som inte har gått ut gymnasiet är nästan dubbelt så hög som bland dem som har en fullgod gymnasieutbildning.

För att pressa tillbaka arbetslösheten är det alldeles nödvändigt att se till att unga klarar gymnasiet men också att det finns möjlighet till både omskolning och vidareutbildning i ett senare skede i livet.

Hur näringslivets struktur är sammansatt påverkar också ute i våra arbetsmarknadsregioner. I kombination med tillgång till rätt kompetens blir det ofta avgörande för en gynnsam utveckling. För att tydliggöra det resonemanget är det kanske särskilt intressant att fästa blicken vid kommuner och arbetsmarknadsregioner där det pågår en påtaglig strukturomvandling.

Min egen hemkommun Norrköping är ett tydligt sådant exempel. Där växer det nu fram många nya kunskapsintensiva jobb i ett alltmer diversifierat näringsliv. Men det finns fortfarande för få med högre utbildning och alldeles för många som saknar utbildning utöver grundskola för att matcha det som näringslivet efterfrågar. Runt om i landet vittnar som bekant företag om att de gärna skulle anställa några till men att det är svårt att hitta rätt kompetens.

Därför har de senaste årens allt lägre statliga anslag till kommunernas vuxenutbildning satt käppar i hjulen. Detsamma gäller de försämrade studiefinansieringsmöjligheterna för arbetslösa att komplettera sin utbildning. Av motsvarande anledning hade det behövts fler, inte färre, högskoleplatser.

Det jag särskilt vill betona i debatten är att utbildning är en motor för tillväxt. Där forskning och högre utbildning bedrivs och där kunskapsintensiva kluster uppstår sker utveckling som ökar efterfrågan på yrkeskvalificerad arbetskraft och skapar fler arbetstillfällen även i tjänstesektorn. Men för att näringslivet ska kunna blomstra, konkurrera internationellt, exportera och expandera är kompetensförsörjningen på alla nivåer en knäckfråga som måste mötas med en samlad strategi, där just utbildningspolitiska investeringar integreras djupt i jobbpolitiken.

För att fylla kompetensglappet som vi så tydligt ser på arbetsmarknaden behövs därför ett nytt kunskapslyft, investeringar i vuxenutbildning, yrkeshögskola och fler platser på våra högskolor och universitet.

Därför är jag också glad över att regeringen nu föreslår mer resurser och väl tilltagna volymökningar redan 2015 men också fortsatt under mandatperioden i sin strävan efter den lägsta arbetslösheten i EU till år 2020. (Applåder)

Anf. 218 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! Teresa Carvalho tar upp en viktig fråga, nämligen långtidsarbetslösheten. När Moderaterna var i opposition senast, på Göran Perssons tid, framförde vi tesen att långtidsarbetslösheten i Sverige är mycket högre än vad vi ser i statistiken. Människor gömdes och glömdes helt enkelt i förtidspensioneringssystem och i olika bidragssystem där de inte räknades som arbetslösa trots att de var utan arbete.

Det här har minskat. De räknas nu i alla fall som arbetslösa, och många av dem har kommit i arbete. Därför är det lite häpnadsväckande att Teresa Carvalho väljer att jämföra de här två olika datapunkterna. Vill ni tillbaka till den modell där ni gömde och glömde människor i olika bidragssystem utanför arbetskraften? Vill ni klassificera om dem i olika system så att de inte längre räknas som arbetslösa?

Anf. 219 TERESA CARVALHO (S) replik:

Herr talman! Det finns framför allt en stor och väsentlig skillnad mellan den politik som du företräder och den politik som jag försökte spegla i

mitt anförande. Det handlar främst om synen på människor, inte minst synen på människor som långvarigt har varit utan arbete.

Jag noterar att medan ni förespråkar att människor ska kastas ut i socialbidragsberoende, eftersom ni förespråkar att man ska fortsätta med de utförsäkringar som ni har infört, vill vi, till skillnad från er, se till att människor ska ha en värdig sjukersättning när de är sjuka.

Men om man kan arbeta ska man naturligtvis arbeta, och man ska få meningsfulla åtgärder – inte fas 3 och andra passiva pysselsättningar. Det ska vara utbildning och åtgärder som leder till arbete. Den som kan arbeta ska arbeta, men den som är sjuk ska också få ett mänskligt och värdigt liv under den tid man är sjuk.

Anf. 220 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! Min fråga handlade inte om vilka åtgärder ni vill vidta. Min fråga handlade om huruvida ni kommer att vilja förtidspensionera, gömma och glömma människor i olika bidragssystem så att de inte klassificeras som arbetslösa. Det var det som var min fråga. Den gällde inte vilka ersättningar de ska få och inte vilka ersättningsmodeller eller plusjobb ni vill placera människor i.

Kommer ni att räkna dem som arbetslösa, eller kommer ni att gömma dem och glömma dem i olika bidragssystem som ni tidigare har gjort?

Anf. 221 TERESA CARVALHO (S) replik:

Herr talman! Mitt enkla svar på frågan är just att den som är sjuk också ska ha rätt till en värdig tillvaro under den tid man är sjuk. Men den som kan arbeta ska naturligtvis få all hjälp och allt stöd att ta sig ut på arbetsmarknaden, oavsett om man tidigare har haft en sjukdomsproblematik eller inte.

Den som kan arbeta ska få stöd och hjälp att komma ut i arbetslivet, men den som är sjuk ska inte kastas ut i fattigdom. Det kommer inte att bidra till att man blir frisk och klarar av att försörja sig själv på arbetsmarknaden.

Anf. 222 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att upplysa Teresa Carvalho om att ni inte höjer ersättningen i sjukpenningen. Den ligger kvar på samma nivå som när vi styrde.

Jag kan tycka att ditt anförande var bra, och jag kan hålla med om mycket. Jag tror att vi alla delar beskrivningen av att det blir allt färre jobb inom industrin och att vi kommer att behöva fler jobb i den kunskapsintensiva näringen. Därför är utbildning det absolut mest centrala.

Men alla människor kan inte eller vill inte utbilda sig, bli akademiker och bege sig in i den kunskapsintensiva näringen. Det måste finnas en arbetsmarknad för alla; det tycker vi i Moderaterna. Alla behövs. Då gäller det att skapa även enklare jobb och jobb som man använder sina händer för att fullgöra. Då måste det också löna sig att arbeta, för de här jobben är inte alltid så himla kul. Det är inte alltid man får drömjobbet, och då kanske man måste ta ett jobb som inte var det man hade drömt om. Om det inte lönar sig att arbeta kommer många människor att välja utanförskap i stället. Er främsta satsning är höjda bidrag. Hur skapar det fler jobb?

Anf. 223 TERESA CARVALHO (S) replik:

Herr talman! Det kom en fråga där på slutet, i alla fall. För att backa tillbaka till det anförande som jag höll inledningsvis, och som Fredrik Schulte begärde replik på, menar jag att den kanske viktigaste insats som vi behöver göra nu på arbetsmarknaden handlar just om det utbildningspolitiska området. Vi behöver integrera det med jobbpolitiken, för jag är fullständigt övertygad om att det är efter de utbildningspolitiska investeringarna som också andra jobb följer. Det gäller inte minst i tjänstesektorn, som jag också nämnde i mitt anförande.

Vi ska underlätta på många sätt för unga och andra att ta sig in på arbetsmarknaden. Men de sänkta arbetsgivaravgifterna, exempelvis, som den förra regeringen genomförde har inte bidragit till en lägre arbetslöshet. Arbetslösheten var högre när regeringen avgick än när den tillträdde och genomförde dessa förändringar. Vi vill använda pengarna på ett effektivare sätt.

Anf. 224 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Herr talman! Jag noterar att Teresa Carvalho inte svarar på frågan. Vi är alla överens om att vi behöver satsa på utbildning och att vi behöver utveckla Sverige som kunskapsnation. Men med de Amsåtgärder som ni föreslår kan man inte som arbetslös utan gymnasieexamen knalla in på Arbetsförmedlingen, få ett Amsjobb och sedan helt plötsligt bli sjuksyrra. Det krävs reguljär utbildning.

Det jag frågade var: Hur skapar vi en arbetsmarknad för alla om man höjer skatterna på servicesektorn och samtidigt höjer bidragen så att det inte är någon som intresserar sig för att ta de här jobben? Det kanske inte är så roliga jobb, men de skapar en arbetsmarknad för alla.

Anf. 225 TERESA CARVALHO (S) replik:

Herr talman! Det kanske viktigaste vi behöver göra för att säkerställa att människor har tillgång till reguljär utbildning för att kunna bli sjuksyrra och annat som du gav exempel på är just att investera i fler platser inom vuxenutbildning, yrkeshögskola, högskola och universitet.

Men vi behöver också reformera Arbetsförmedlingens sätt att arbeta så att de har möjlighet att erbjuda alla som kommer dit aktiva insatser. Det ska inte vara så mycket av fas 3 och andra pysselsättningsåtgärder, som den föregående regeringen blev expert på.

(Applåder)

Anf. 226 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Detta debattavsnitt handlar om jobb och tillväxt. Jag tycker att det är den absolut viktigaste frågan i politiken. Jobb är viktigt därför att det är en förutsättning för att människor ska stå på egna ben, ha makt över sin egen vardag, kunna forma sitt liv efter eget sinne, få möjligheter att tjäna pengar genom sitt arbete och förverkliga sina drömmar.

Det är också viktigt därför att det är genom jobb och tillväxt som vi bygger välfärd och innovation. Alla de tekniska innovationer som vi i dag har och som hjälper och underlättar vår tillvaro och all den medicinska och teknologiska utveckling och så vidare som vi har skapat under de senaste 50 åren och som har förändrat hela samhället har kommit till tack vare jobb och tillväxt.

Inte minst är jobb och tillväxt så centralt därför att det är det som bygger välfärden. Det är genom att människor arbetar och genom att ekonomin växer som vi inbringar pengar genom skatter för att kunna satsa på skola, vård och omsorg.

Just eftersom dessa frågor är så centrala är det ofta så att politiker i valrörelser lovar fler jobb. Det är ingenting nytt. Detta har politiker ända sedan demokratins införande lovat, och det har härskare, kungar och diktatorer lovat sedan pyramidernas tid. Man har lovat fler jobb, fler möjligheter och fler framtidsutsikter för alla.

Napoleon sade: Jag ska lösa jobbfrågan genom att anställa mina män för att gräva vallgravar, och sedan ska de få gräva igen dem. Men det är inte så man löser välståndetsproblemet. Det gör man inte genom att anställa människor i låtsasjobb för att utföra en låtsasåtgärd, utan det sker genom människors uppfinningsrikedom, genom handel och genom att människor agerar på fria marknader. Det är det som gör att vi skapar jobb – inte bara jobb för syns skull utan jobb som också bidrar till att göra samhället bättre. Det är riktiga jobb.

Hans Rothenberg sade tidigare att det handlar om att människor vill framåt. Politikens roll måste då vara att skapa förutsättningar, underlätta och hjälpa till i den processen.

Nu är vi på väg i en riktning som är den motsatta. Nu är vi på väg tillbaka till 70-talet – tillbaka till en enorm tilltro till politikens makt. Det är inte människors egen initiativförmåga, skapande kraft och innovation som ska skapa framtidens välfärd, enligt den nya regeringen och socialdemokratien, utan det ska ske genom traineejobb, extrajobb, plusjobb eller vad det nu än är som Socialdemokraterna just för stunden väljer att kalla de här Amsåtgärderna. Det är mycket som Napoleons jobb: gräva gropar och sedan gräva igen dem. Det här är inte riktiga jobb, som bidrar till välståndets utveckling.

Det är inte genom marknadsdriven kreativitet och konkurrens och genom att idéer och affärsidéer bryts på en marknad, utan det är genom möten mellan industrikanslerer och innovationsråd som den nya regeringen föreställer sig att jobben kommer. Det är inte genom arbete och genom att uppmuntra till arbete och företagande som den nya regeringen vill bygga Sverige, utan det är genom massiva bidragshöjningar så att det inte ska löna sig att arbeta.

Det är fel väg att gå för Sverige. Därför har vi i Alliansen lagt fram en budget som fortsätter på den inslagna väg som vi har följt de senaste åtta åren där det ska löna sig bättre att arbeta och löna sig bättre att driva företag.

(Applåder)

Anf. 227 VERONICA LINDHOLM (S) replik:

Herr talman! Vi har hört Fredrik tala om låtsasjobb. Jag skulle vilja ställa en kort och enkel fråga. Vad tycker du att fas 3 är, Fredrik? Tycker du att det är ett riktigt jobb?

Anf. 228 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Herr talman! Nej, fas 3 är ett alldeles utmärkt exempel på ett så kallat låtsasjobb. Vi har aldrig påstått att fas 3 är någonting annat. Vi marknadsför tydligt att fas 3, eller sysselsättningsfasen som vi kallar det, handlar om att arbetsträna människor som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Vi lever inte i en föreställningsvärld där det som vi politiker fattar beslut om, där program som vi skapar och där människor får gå skulle vara jobb. Att det skulle vara jobb är er syn på verkligheten. För oss är det arbetsträning för människor som har kommit ur fas i livet.

Jag kan berätta om en nära släkting till mig som blev arbetslös. Han fick dåligt självförtroende, slutade höra av sig och slutade lämna lägenheten. Han mådde psykiskt dåligt, och det blev en nedåtgående spiral som ledde till att han inte kom upp på morgonen. Han låg och sov dagarna i ända och mådde psykiskt dåligt.

Sysselsättningsfasen har i liknande fall syftat till att arbetsträna tillbaka. Vi lever alltså inte i någon föreställning att det är jobb.

Anf. 229 VERONICA LINDHOLM (S) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Fredrik Schulte för svaret. Det är kul att vi är rörande överens om synen på fas 3.

Det som är otroligt spännande är att ni har drivit det här så hårt och som en framgångsfaktor med 300 000 nya jobb. Hur många av de 300 000 nya jobben är fas 3-jobb? Hur många är visstidsanställningar? Hur många av de 300 000 nya jobben är riktiga jobb, en fast heltidsanställning? Det finns inte ens en kartlagd undersökning eller kartlagda fakta över hur många riktiga jobb det är i verkligheten.

Anf. 230 FREDRIK SCHULTE (M) replik:

Herr talman! Jag skulle rekommendera Veronica Lindholm att gå in på en hemsida som heter www.scb.se. De gör en arbetskraftsundersökning varje månad där man kan se väldigt tydligt vad som är arbetsmarknadspolitiska åtgärder, till exempel fas 3, vad som är reguljär sysselsättning och hur många timmar de som arbetar har arbetat. När man pratar om sysselsättningen – nu kan jag ta lite fel på siffrorna – ska man ha jobbat minst tio timmar per vecka.

Det är bara att gå in där och kolla så kan man se hur det ligger till.

Anf. 231 ANETTE ÅKESSON (M):

Herr talman! Jag vill lyfta fram frågan om välfärdens långsiktiga finansiering, det vill säga hur vi i Sverige om 10–20 år ska klara av att driva den skola för våra barn, den omsorg för våra äldre och den sjukvård för dem som behöver det som vi alla önskar.

Vi vet alla att demografin innebär utmaningar. Från 2020-talets mitt börjar vi 60-talister gå i pension. De lika stora kullarna med 40-talister kommer då att vara i en ålder med än större behov av sjukvård och omsorg. Samtidigt finns det färre personer som ska försörja sig själva, de äldre och barnen.

Men demografin i sig är inte utmaningen. Det är standardförbättringarna. Vi kommer nämligen att kräva motsvarande bättre standard inom skolan, vården och omsorgen som i samhället i stort. Fler timmar kommer att behöva arbetas, men även ökad effektivitet i verksamheterna kommer

att behövas. Vi vet också att hushållen kommer att ha bättre ekonomi samt att Sverige inte kan fortsätta höja skatterna. Vi har redan ett högt skatte-tryck och måste vara konkurrenskraftiga jämfört med andra länder. Vi har nu några år på oss att förbereda samhället för kommande utmaningar.

Vad gjorde Alliansen? Jag vill lyfta fram tre av Alliansens många reformer.

Arbetslinjen var ett stort reformpaket med totalt fokus på jobben, både på utbudssidan och på efterfrågesidan, genom bland annat jobbskatteavdrag, sänkta arbetsgivaravgifter för unga och äldre samt bättre villkor för företagen. Tack vare arbetslinjen skapades mer än 300 000 nya jobb i Sverige, trots finanskris.

När det gäller socialförsäkringsreformen var svenskarna världens friskaste folk men samtidigt världens mest sjukskrivna. Det kan helt enkelt inte vara ekonomiskt fördelaktigare att inte arbeta än att göra det. Alla som kan behöver bidra till vårt samhälle.

Lagen om valfrihet, LOV, öppnar för ökad valfrihet exempelvis inom hemtjänst. Den som har hemtjänst kan välja vem som kommer hem till en. Dessutom tvingas kommunerna styra upp sina kostnader. När man får svart på vitt att den egna hemtjänsten är väsentligt dyrare per timme än grannkommunens, som har lika bra kvalitet, måste man jobba på ett annat sätt. Kommuner som har infört LOV har ökat sin effektivitet på det sättet.

Sammantaget bidrar Alliansens olika reformer till att förbereda Sverige för 2020-talet. Vad gör då Socialdemokraterna?

De lägger fram en budget som med precision hotar dessa reformer. De går till och med så långt att det i budgeten uttalas att de skatteförslag som läggs fram har negativa effekter på jobben och tillväxten. Och de kommer inte med nya fräscha förslag.

Min slutsats är att Sverige inte har råd att slösa bort denna mandatperiod. Det är de som är allra svagast om 10–20 år som kommer att drabbas när kommunerna då tvingas till radikala nedskärningar om vi inte förbereder oss nu. De som har det gott ställt kommer att klara sig när det egna ansvaret ökar. Det som vi borde diskutera är på vilket sätt vi ska förbereda oss. Ska var och en betala mer? Eller ska vi minska det offentliga åtagandet?

Alla politiska förslag på nationell nivå borde ha fokus på att stärka landet för att klara skolan, vården och omsorgen om 10–20 år. Med en långsiktig konsekvensbeskrivning av S och MP:s budget hade det varit tydligt att de tyvärr inte tar ansvar för landet långsiktigt. Det är allvarligt.

Anf. 232 JOHANNA HARALDSSON (S):

Herr talman! De unga är de som i störst utsträckning jobbar under osäkra anställningsförhållanden. De blir slit- och slängvaror på arbetsmarknaden. Alliansen öppnade för ännu fler otrygga jobb när de röstade igenom lagen om allmän visstidsanställning, där arbetsgivaren inte ens behöver ange varför det är en tidsbegränsad anställning.

När många människor arbetar under förhållanden med osäkra anställningar som kan staplas på varandra skapas en tyst arbetsmarknad, ett tyst arbetsliv. Vem vågar protestera mot en dålig arbetsmiljö när man kan bytas ut i morgon? Personer med osäkra anställningar är dessutom sjukare och drabbas oftare av olyckor på arbetsplatsen.

Bland ungdomar har mer än hälften av de anställda en tidsbegränsad anställning. Med en otrygg anställning är det svårt att flytta hemifrån, bli vuxen, få ett hyreskontrakt eller ta ett lån på banken. Livet kan liksom aldrig riktigt börja.

Vi socialdemokrater tror på ungas förmåga och vill att de ska ha friheten att växa upp och skapa ett eget liv. Inte ens efter kritik från EU har Alliansen velat rensa upp bland anställningsformerna. Nu har arbetsmarknadsministern tagit på sig uppgiften att se till att skapa ett tryggare arbetsliv. Det är jag oerhört glad över. Jag ser fram emot de reformer som bara en socialdemokratiskt ledd regering har viljan att genomföra.

Jag är nyfiken på hur Alliansen, som tidigare inte har velat göra någonting åt otryggheten på arbetsmarknaden och som dessutom har velat spåda på den, kommer att ställa sig till förändringarna. Kommer de att fortsätta hävda att ungdomar gör sig bäst som slit- och slängvaror på arbetsmarknaden där företagets kortsiktighet premieras? Ska ungdomar verkligen betala hela notan för de svenska företagens flexibilitet? Eller ställer de upp på att unga ska ha möjlighet att skapa ett eget liv och få en bättre arbetsmiljö?

När vi framför att vi vill skapa bättre villkor på arbetsmarknaden ställs det ofta emot att det väl är bättre att ha ett jobb med dåliga villkor än inget jobb alls. Det finns ingen motsättning mellan bra villkor och fler jobb.

Under åren som Alliansen har styrt har anställningstryggheten försämrats, Arbetsmiljöverket har fått mindre resurser, a-kassan har försämrats och arbetsgivaravgifterna för unga har sänkts.

Men arbetslösheten är fortfarande hög och då speciellt bland ungdomar. Det verkar som att sambandet mellan sämre villkor och fler jobb är väldigt svagt. Då tycker jag att vi ska fråga oss hur vi vill ha det. Vilka villkor vill vi ha på arbetsmarknaden? Jag tycker inte att valet är så svårt. Jag vill ha fria och trygga människor som tillåts växa och som kan vara med och förbättra sina arbetsplatser. Unga människor ska rustas för framtidens jobb med kunskap och kompetens. Sverige ska konkurrera med kunskap, inte med sämre villkor.

Jag är övertygad om att ungdomar har väldigt mycket att tillföra företagen med nya idéer, nya kunskaper och faktiskt ett jäkla driv.
(Applåder)

Anf. 233 HANS ROTHENBERG (M) replik:

Herr talman! Det var en intressant odysse över det stora problemet att få ungdomar i arbete. Jag tycker att det hade varit intressant om Johanna Haraldsson hade givit några som helst recept på hur det skulle gå till.

Det var en exposé över olika problem. Ett problem var uppenbarligen att det skulle vara billigare att anställa ungdomar. Jag undrar: På vilket sätt hindrar det ungdomar att få jobb när man gör det billigare att anställa ungdomar? Jag skulle också vilja fråga: På vilket sätt blir det lättare för ungdomar att få jobb om man höjer prislappen för att anställa ungdomar?

Det tycker jag att det är ganska viktigt att man ger svar på när man samtidigt målar upp en bild av att det är så nattsvart.

Anf. 234 JOHANNA HARALDSSON (S) replik:

Herr talman! Även om det har varit billigare att anställa ungdomar så är ungdomsarbetslösheten väldigt hög, och det är detta som jag angriper

när jag säger att man har försämrat villkoren på arbetsmarknaden. A-kassan har sänkts. Trots att man har sänkt arbetsgivaravgiften för unga har det inte skapat fler jobb. Det är det som jag angriper. Därför ser jag det inte som något problem att man använder de pengarna i stället för att utbilda och rusta ungdomar för de jobb som växer fram.

Anf. 235 HANS ROTHENBERG (M) replik:

Herr talman! Att det inte har skapats tillräckligt många jobb för ungdomar, ska det vara ett skäl till att göra det dyrare och därmed ännu svårare för ungdomar att få arbete?

Ni har fyra år på er för att utveckla denna logik. Men de ungdomar som i dag står utanför Arbetsförmedlingens dörr, som skickar i väg flera ansökningar om dagen, är nog inte nöjda med de svaren. Vad ska man göra för att ungdomar ska få jobb, annat än att göra det dyrare att anställa dem?

Anf. 236 JOHANNA HARALDSSON (S) replik:

Herr talman! Precis som jag sade tidigare vill vi satsa på utbildning av ungdomar, till exempel med traineejobben som vi har pratat om, där utbildning och arbete kombineras. Vi vill också ha fler platser på högskolan. Det är viktigt att man har kunskap och kompetens som driver utvecklingen i företagen framåt.

Anf. 237 EMILIA TÖYRÄ (S):

Herr talman! Jag skulle egentligen inte ha stått här i dag. En söndag för två år sedan – den 4 november 2012 – åkte jag in i gruvan där jag jobbade för att lasta ett malmtåg. Det var tur att det var jag som åkte in. Jag råkade ut för någonting som kallas för överhalning. Det som jag i dag minns av händelsen är att fönstret i kuren där jag satt för att lasta tåget för in, och kuren fylldes med malmmylla.

Jag skulle lasta en malmvagn som rymmer 100 ton malm. In i kuren kom motsvarande det som får plats i två malmvagnar. Jag hann ut. Det var en fråga om sekunder, men jag hann ut. Jag var vid det här tillfället 27 år gammal. Skulle min 62-åriga arbetskamrat ha klarat det? Skulle han ha hunnit ut? Jag frågade honom, och han trodde inte det.

Herr talman! Jag önskar att min historia hade varit något unikt, att folk skulle ha hajat till när jag berättade den. Det gör de inte. De berättar i stället sina egna historier. De berättar om den gången som de eller någon de känner höll på att råka illa ut. De berättar om den gången då någon de känner råkade illa ut. De berättar om den förälder som inte kom hem till sina barn. De berättar om den partner som inte kom hem till sin kära.

Herr talman! Vi har under den senaste tiden gått åt fel håll när det gäller olyckor och dödsfall på arbetsplatserna. Med den satsning som vi nu vill göra på Arbetsmiljöverket kommer vi förhoppningsvis att kunna vända den här trenden. Vi måste vända trenden. Med specifika satsningar på regionala skyddsombud kommer brister i arbetsmiljön att kunna åtgärdas i ett tidigt skede, innan man råkar ut för tillbud eller ännu värre: olyckor.

Herr talman! Jag hoppas att berättelser som min kommer att vara just det så småningom, alltså berättelser om en tid som flytt. Det är dags för nolltolerans när det gäller dödsolyckor på arbetsplatserna.

(Applåder)

Anf. 238 KALLE OLSSON (S):

Herr talman! Vad kan vara viktigare än att ingjuta en känsla hos våra unga att det finns en plats för dem, att de är behövda? I dag är det tyvärr många som upplever motsatsen, att det inte finns någon plats, att det inte finns någon som efterfrågar deras kunskaper, erfarenhet och kreativitet.

Vi vet att människor som inleder sitt vuxenliv med en längre period av arbetslöshet riskerar att få en lägre livsinkomst och utsätts för en större risk för ohälsa och social utsatthet.

För varje månad som arbetslös försvåras chanserna att få ett arbete. För varje månad minskar också självkänslan. Utan arbete ingen bostad, ingen möjlighet att planera för framtiden. Man hamnar i en negativ spiral, och i värsta fall ger man upp.

Den kanske viktigaste åtgärden för att pressa tillbaka arbetslösheten bland unga är tidiga insatser i skolan. De som i dag befinner sig i utanförskap är inte betjänta av ökad lärartäthet på lågstadiet. Vad de behöver är insatser här och nu utgående från deras situation.

I den budgetproposition som nu ligger på riksdagens bord finns ett antal åtgärder som syftar till att unga arbetslösa ska komma i jobb, utbildning eller praktik. Utgångspunkten är att vi måste agera snabbt. I dag är 128 000 ungdomar registrerade som arbetslösa. Visserligen är det inte alla som sitter fast i en svår arbetslöshet, men den grupp som har det allra tuffast – de långtidsarbetslösa – har tredubblats sedan 2007.

Vi hörde tidigare i dag arbetsmarknadsminister Ylva Johansson redovisa att 30 000 unga har varit arbetslösa i sex månader eller längre.

Herr talman! Den förda politiken för att bekämpa ungdomsarbetslösheten har inte fungerat. Därför är det förvånande att oppositionen inte tycks beredd att ompröva sin politik, utan man framhärdar – nu senast i sin budgetmotion – med en strategi som har nått vägs ände.

Nu är det allas vårt ansvar att i ljuset av det utanförskap som följer av tilltagande arbetslöshet vara öppna för nya lösningar, särskilt när det har visat sig att de gamla inte har fungerat.

Vi får aldrig ge upp om de unga. Offensiva åtgärder krävs. Det är dags att förverkliga målet att ingen ung ska behöva gå arbetslös i mer än 90 dagar. Att studera, arbeta eller en kombination av båda måste vara bättre än den passivitetslinje som hittills har rått.

Faktum är att i många av landets kommuner arbetar man redan med modeller liknande den som finns i budgetpropositionen. Exempel finns från såväl borgerligt som socialdemokratiskt styrda kommuner där unga arbetslösa under ett år får praktisera och prova ett yrke.

Vi som har fått förtroende att sitta i denna riksdag har ett ansvar att tillsammans arbeta för att alla unga ska få chansen att uppleva känslan av att vara behövd, att deras kunskap är efterfrågad. Historiens dom kommer att bli hård om vi fortsätter att låta tusentals unga gå ut i vuxenlivet som arbetslösa.

(Applåder)

Klimat och miljö

Anf. 239 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Herr talman! Alliansens energipolitik har med stor framgång stått på tre ben: vattenkraft, kärnkraft och nya förnybara energikällor. Det är en

Prot. 2014/15:19

11 november

Allmänpolitisk debatt

Jobb

Klimat och miljö

solid grund som säkrar både dagens och framtidens elproduktion till konkurrenskraftiga priser och till förmån för klimatet.

Alliansens energiöverenskommelse understryker vikten av vattenkraft och öppnar upp för att byta ut de tio befintliga kärnkraftsreaktorerna mot nya, moderna och i grundkonstruktionen säkrare kärnkraftsreaktorer än de befintliga. Alliansens energipolitik har gett förutsättningar för att ny förnybar elproduktion har vuxit fram i en utsträckning som vi inte tidigare sett.

Resultatet av Alliansens energipolitik är att vi har ett robust och effektivt elsystem och att Sverige som enda land i EU i dag inte bara når upp till utan överträffar EU:s 2020-mål om minst 49 procent förnybar el i systemet.

Herr talman! Alliansen har genom en väl genomtänkt energipolitik säkrat el till konkurrenskraftiga priser för vår viktiga industri. För ett exportberoende land som Sverige är alla höjningar av produktionskostnaderna ett reellt hot mot företag och jobb. Regeringen hotar nu företagen med en skattechock på 30 miljarder kronor. En del av skattehöjningarna är en höjd effektskatt på kärnkraften, detta i tillägg till politiskt motiverade höjda krav på kärnkraftssäkerheten.

Till en början kommer det att driva upp elpriset. På lite längre sikt kan det på grund av dålig lönsamhet leda till en förhastad stängning av i dag säkra och väl fungerande kärnkraftsreaktorer. Försämrade konkurrenskraft för industrin blir resultatet och med det minskad investeringsvilja. Vi kommer att i allt större utsträckning få se svenska jobb försvinna utomlands. Detta kommer inte heller att gynna klimatet, då de länder som industrin försvinner till inte nödvändigtvis har de klimatmål som Sverige har.

Herr talman! Forskare från Institutet för Näringslivsforskning bedömer att en stängning av de två äldsta och minsta reaktorerna i Oskarshamn skulle höja elpriset med 3,6 procent. Om även Ringhals 1 stängdes skulle priserna öka med 10 procent. Redan en 4-procentig ökning skulle enligt IFN:s bedömning få betydande konsekvenser för vår elintensiva industri.

Tidigare gruppleddare för Socialdemokraterna och nuvarande näringsminister Mikael Damberg har vid upprepade tillfällen i riksdagens kammarare sagt att Socialdemokraterna aldrig kommer att medverka till att skada den svenska industrins konkurrenskraft genom en förhastad stängning av kärnkraften.

Herr talman! Innan regeringens nya energi- och klimatpolitik resulterar i just en förhastad stängning av kärnkraften bör därför regeringen ta fram en konsekvensbeskrivning av hur detta kommer att påverka industrins konkurrenskraft och med det även våra svenska jobb och vår välfärd.

Anf. 240 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! Jag tackar Cecilie Tenfjord-Toftby för hennes anförande. Tyvärr var det inte särskilt klagörande vad gäller Moderaternas kommande miljö- och klimatpolitik. Jag har studerat den budgetmotion som Moderaterna tillsammans med de andra borgerliga partierna nyligen lagt fram, och jag försöker ur den budgetmotionen läsa hur klimatpolitiken skulle bli bättre med en borgerlig politik.

Det är så ställt i Sverige att vi har 16 miljökvalitetsmål. Med nuvarande politik och nuvarande målsättningar, styrmedel, kommer vi inte att nå 14 av de 16 miljömålen. Det har den borgerliga regeringen konstaterat tidigare i sina budgetar. Det handlar i praktiken om hela den svenska miljön

– frisk luft, biologisk mångfald, klimatet, tillståndet i havet, våra skogar och så vidare. När jag tittar i de borgerliga partiernas budgetmotion ser jag neddragningar på det här viktiga området med 1 ½ miljard kronor redan nästa år och sedan med 1,7 och 1,8 miljarder kronor de kommande åren.

På vilket sätt, Cecilie, stärker dessa neddragningar arbetet med att nå våra miljömål i Sverige?

Anf. 241 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Förlåt mig, men jag förstår det så att replikerna ska handla om det anförande som jag just har hållit. Mitt anförande, herr talman, handlade om konsekvenserna för den svenska industrin, för de svenska jobben, om vi stänger ned 40 procent av den elproduktion som vi har i Sverige i dag.

Jag kommer gärna tillbaka och håller ett anförande om den svenska klimat- och miljöpolitiken och våra viktiga miljömål, men just det här anförandet, herr talman, handlade inte om de frågor jag nu fick. Det handlade om konsekvenserna för den svenska elintensiva industrin och för våra svenska företag när den nya regeringen i tillägg till alla andra skatter lägger en skattechock även på elsidan. Det kommer att få konsekvenser för våra industrier, för våra företag och för våra jobb.

Anf. 242 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! Jag noterar att företrädaren för det största oppositionspartiet inte vill svara på frågan vad man har för politik för att nå Sveriges miljö kvalitetsmål, detta i en debatt som handlar om Sveriges miljö- och klimatpolitik. Det, Cecilie Tenfjord-Toftby, tycker jag är ett underbetyg.

Du nämnde klimatet. Då kan du väl berätta för oss på vilket konkret sätt, utifrån den budgetmotion som ni har presenterat, er politik kommer att bidra till att minska klimatutsläppen snabbare än den politik som har lagts fram av den rödgröna regeringen.

Anf. 243 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Alliansen har en väl sammanhållen energi- och klimatpolitik. Om vi i dag är överens om att klimathotet är det största hotet någonsin mot vårt jordklot måste vi samtidigt kunna se att elproduktionen i Sverige i dag är till mer än 50 procent förnybar. Vi har en kärnkraftsproduktion som jag förstår är fossil, men om man tittar till klimatperspektivet är en kärnkraftsproduktion så mycket bättre än alternativen, som skulle kunna vara kolkraft importerad från Tyskland eller gaskraft importerad från Danmark. Alliansens klimatpolitik är bra.

Anf. 244 LISE NORDIN (MP) replik:

Herr talman! Jag reagerar när jag hör Cecilie Tenfjord-Toftby säga att regeringen har genomfört en ”politiskt motiverad höjning av säkerhetskraven” och syftar då på kärnkraftverken. Är det den synen Moderaterna har vad gäller kärnkraftssäkerhet? Anledningen till att den nuvarande regeringen vill höja säkerhetskraven är förstås att vi anser att man inte kan kompromissa med kärnkraftens säkerhet.

Prot. 2014/15:19

11 november

Allmänpolitisk debatt

Klimat och miljö

Prot. 2014/15:19
11 november

Allmänpolitisk debatt

Klimat och miljö

Jag tycker att det är viktigt att i energidebatten göra en omvärldsanalys, att titta på vad som händer i vår omvärld. Vi ser att förnybar energi är det som byggs ut snabbast. Det byggs ut snabbare än både den fossila energin och kärnkraften. Kärnkraften är på tillbakagång. Det stängs ned fler kärnkraftsreaktorer i världen än det byggs nya. Det beror förstås på att kärnkraften är dyr. Rent konkurrensmässigt är det i dag klokast att bygga ut den förnybara energin.

De försök som finns i Europa att bygga ny kärnkraft visar att priset på ny kärnkraft är ungefär 1 krona per kilowattimme. I Sverige bygger vi vindkraft för halva den kostnaden. Min fråga blir: Varför vill Moderaterna bygga ny kärnkraft i Sverige som är dubbelt så dyr som ny vindkraft?

Anf. 245 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Inte heller Lise Nordin talar om det som jag talade om i mitt anförande, nämligen konsekvenserna för våra industrier vid en förhastad stängning av den nuvarande kärnkraften i Sverige.

Jag tycker att det är jättebra att det förnybara byggs ut. Som jag också sade i mitt huvudanförande har den tidigare regeringens energi- och miljöpolitik lett till att det skett en utbyggnad av förnybar elproduktion i en högre takt än vi någon gång sett tidigare.

Utmaningen för den svenska industrin och det svenska elsystemet är att se till att bibehålla konkurrenskraften under en övergångsperiod. Därför efterfrågade jag i mitt huvudanförande en konsekvensanalys av hur den nuvarande rödgröna regeringens skattehöjningar för den elintensiva industrin skulle drabba de svenska företagen och de svenska jobben.

Anf. 246 LISE NORDIN (MP) replik:

Herr talman! Den svenska elintensiva industrin är förstås mest betjänt av att vi satsar på den energi som är billigast. Jag märker att Moderaterna inte vill tala om att den förnybara energin i dag kan byggas ut till halva kostnaden jämfört med ny kärnkraft.

Vi måste också våga prata om att den svenska kärnkraftsparken är gammal. Den tillhör de äldsta i världen. Fyra av de tio svenska reaktorerna har nu passerat 40 år, som är den livslängd de byggdes för.

En politik som tar ansvar för framtiden och som vill skapa långsiktiga förutsättningar måste ge utrymme för nyinvesteringar. Där är det förnybar energi som har bäst konkurrenskraft.

Anf. 247 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Precis som när man i den nuvarande regeringen talar om att man ska flytta över transporter till järnväg talar man om att det skulle kunna bli 100 procent förnybar energi när den väl är utbyggd. Problemet är, herr talman, att Lise Nordin glömmet bort att det finns en period emellan. Om man nu, som Miljöpartiet, vill stänga ett antal kärnkraftsreaktorer redan den här mandatperioden finns det inte tillräckligt med el för att kunna säkra den elintensiva industrin och den konkurrenskraft som behövs för att kunna behålla de svenska jobben i Sverige.

Anf. 248 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman! Jag tänkte använda min tid under den allmänpolitiska debatten till att diskutera klimatpolitik.

Det är tomt i ladorna, sade finansminister Magdalena Andersson. Med det menade hon att vi går mot ekonomiskt tuffa tider. Detta har dock inte hindrat den nya regeringen från att lägga fram förslag om att tillföra ytterligare miljarder för diverse klimatpolitik. Bland annat gäller detta en utfästelse om 4 miljarder kronor ytterligare på klimatbistånd och utöver det 2 miljarder på det man kallar ”klimatinvesteringar i kommuner och regioner”. Detta kompletteras givetvis med en lång rad andra mindre satsningar – men fortfarande självfallet till mångmiljonbelopp – exempelvis på dumheter som solceller.

När det gäller utsläpp av växthusgaser har vi här i Sverige sannerligen inget att skämmas över i ett internationellt perspektiv. Trots vårt kalla klimat har vi västvärldens lägsta utsläpp, faktiskt mindre än hälften jämfört med snittet i OECD-länderna. Med tanke på dels detta, dels Sveriges ringa storlek blir en svensk gå-före-politik på klimatområdet i vissa fall närmast löjeväckande.

Klimatdebattören och professorn Bjørn Lomborg har tittat på vad Åsa Romsons klimatbiståndsmiljarder skulle ge för effekter om man satte in dem i en standardklimatmodell och använde biståndet ungefär som det görs i dag. Nu ska man ha klart för sig att de flesta klimatmodeller kraftigt överdriver uppvärmningen, åtminstone de senaste 15–20 åren. Men om vi för stunden antar att modellerna är riktiga skulle regeringens nya klimatbiståndsmiljarder, enligt Lomborg, sänka temperaturen med ungefär 0,000001 grad Celsius fram till år 2100. Det skulle i sin tur motsvara en fördröjning av den globala uppvärmningen vid århundradets slut med ungefär 20 minuter. Man kan fråga sig om skattebetalarna tycker att detta är väl investerade pengar.

Sveriges gå-före-politik är dyr och tämligen betydelselös i ett större perspektiv. Medan vi årligen kastar iväg dessa tiotals klimatmiljarder på att sänka utsläppen på marginalen ökar resten av världen sina utsläpp ganska kraftigt. Jag vill ta ett par exempel. Kina ökar sina utsläpp med motsvarande tolv Sverige varje år. Världen utanför EU ökar sina utsläpp med motsvarande ett helt EU på bara fem år. Det är så det ser ut.

Någonstans här bör man som tänkande människa stanna upp och fundera på hur vi bäst satsar våra medel för att nå en faktisk förändring och faktiska effekter. Jag menar att de enda medel Sverige har för att kunna göra någon som helst skillnad handlar om hur väl våra forskare och företag lyckas ta fram nästa generations energi som kan konkurrera ut de fossila bränslena på marknadsmässig grund. Och då pratar jag inte om etanol, solkraft och vindkraft och andra fåfänga återvandsgränder.

Ofta handlar retoriken i klimatdebatten om att ett förändrat klimat i första hand drabbar fattiga. Sedan låter man detta motivera ett huvudlöst spenderande på diverse mer eller mindre verkningslösa projekt. Men vad skulle de fattiga själva välja: en temperatursänkning på 0,000001 grader om 85 år eller olika former av sjukdoms- och fattigdomsbekämpning för ett värde av 4 miljarder kronor?

Prot. 2014/15:19

11 november

Allmänpolitisk debatt

Klimat och miljö

Anf. 249 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! Josef Fransson nämnde världens fattiga och försökte påskina att de inte är intresserade av att vi vidtar åtgärder för att minska utsläppen. Så tolkar jag det i alla fall. Jag vill påminna om att det är världens fattiga som här och nu drabbas av våra utsläpp. Det gäller människor i Bangladesh som måste fly från hus och hem på grund av översvämningarna – tusentals familjer varje år. Det gäller människor i Afrika söder om Sahara som inte längre kan odla jorden därför att öknen breder ut sig hela tiden. Det gäller människor i Stilla-havsområdet som inte kan bo kvar på sina öar på grund av havsnivåhöjningen.

Jag vill fråga Josef Fransson: Finns klimatförändringarna enligt Sverigedemokraterna? Påverkar människan klimatet? Ska vi människor göra någonting åt detta?

Frågorna är befogade. Jag blir förvirrad när jag hör detta inlägg från Sverigedemokraterna.

Anf. 250 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag tackar Jens Holm för hans replik. Vi har diskuterat frågan många gånger förr, och jag tror att han vet ungefär var han har mig. Varken jag eller Sverigedemokraterna påstår på något sätt att mänsklig aktivitet inte skulle påverka klimatet. Det har vi aldrig någonsin påstått. Där emot kan man konstatera att de klimatmodeller som många gånger används som politiskt slagträ har visat sig kraftigt överdrivna och så vidare.

Jag menar att den ekonomiska utvecklingen måste komma först vid sjukdomsbekämpning och fattigdomsbekämpning. Extremväder kommer att förekomma både med min politik och med Jens Holms politik. Jag tror inte att Jens Holm kan styra över vädret med politik. I de fall extremväder förekommer tror jag att de fattiga till exempel behöver bostäder byggda på betong och inte byggda av skräp.

Anf. 251 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! Om man slutar med kolförbränning och värmer upp bostäder på annat sätt minskar man inte bara utsläppen av växthusgaser utan får också bättre luft för de människor som bor i området. Om vi minskar på massbilismen och reser mer kollektivt och mer med cykel minskar vi inte bara utsläppen av växthusgaser; det blir också en bättre lokalmiljö för människorna.

Hos Sverigedemokraterna saknar jag den politik som ser klassperspektivet och rättvisedimensionen i klimatpolitiken. Sverigedemokraterna svisker världens fattiga. Det är tragiskt.

Anf. 252 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Herr talman! Ett av de kanske absolut största miljöproblemen för människor i världen i dag är att man värmer sin mat och sin bostad med öppen eld. Det är ett reellt problem som väldigt många människor blir sjuka av och kanske till och med dör av i mycket hög utsträckning.

Ska man komma ifrån det måste man se till att de kan utvecklas ekonomiskt. Det är hela min poäng. Det duger inte med lite etanolsatsning här och lite solkraft där i Sverige. Då måste vi satsa på rätt kort.

Anf. 253 LENA EK (C) replik:

Fru talman och ärade ledamöter! Det är inte ofta man hör en talare säga emot sig själv så många gånger som Josef Fransson har gjort i detta inlägg. Å ena sidan säger han först att det är svensk teknik och innovation som kan lösa delar av klimatproblematiken. Å andra sidan säger han att vi inte ska hålla på med sådana ”dumheter” som solceller. Det blir väldigt motsägelsefullt.

Svensk forskning är oerhört framgångsrik. Jag rekommenderar ett besök hos till exempel Ångströmlaboratoriet i Uppsala, Lunds eller Stockholms universitet, KTH eller Lunds Tekniska Högskola, LTH, för att se vad svensk forskning, teknik och innovation innebär.

Solceller är en fantastisk energikälla som är lönsam i Sverige efter ett par år och har break even efter i varje fall fyra fem år. Det är någonting som otroligt många svenska medborgare har upptäckt som lönsamt, billigt, effektivt och bra.

Anf. 254 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! I Sveriges riksdag stiftar vi inte naturlagar, men däremot stiftar vi lagar. Naturlagarna kan vi inte göra mycket åt. Vi kommer svårigen någon gång i framtiden att kunna hitta solceller som ger effekt nattetid eller för den delen vintertid när vi i Sverige behöver energin.

Solcellerna levererar på sommaren. Det är 84 procent av solcellsproduktionen som sker på sommarhalvåret från mars och framåt och 16 procent på den andra halvan av året. Det är den andra halvan av året vi behöver energi i Sverige. På sommaren har vi överskott och överflöd av produktionskapacitet.

Varför ska vi in med skattebetalarnas pengar och pumpa in mångmiljonbelopp, tiotals miljoner, på subventioner på det som nu dessutom skulle vara så lönsamt? Om det nu är lönsamt, varför ska det då ha en massa subventioner? Där har vi någonting som är obegripligt.

Anf. 255 LENA EK (C) replik:

Fru talman! Med solceller har man en energikälla som fungerar och som dessutom bidrar till människors hälsa. Med fossilbränslena får vi så mycket partiklar i luften att människor får allergier, luftvägssjukdomar, och många dör i förtid. Det är oerhört bra med solceller. När en villa i Mälardalen kan klara sin elförsörjning med solcellstekniken sju, åtta eller nio månader om året är det väl fantastiskt bra. Det är dessutom en teknik som vi kan sälja över hela världen. Vad är det för fel med det? Det är väl inga dumheter.

Anf. 256 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Nu hoppas jag att vi håller oss till energiproduktion i form av el. Annars blir resonemanget väldigt knepigt. Solceller producerar el. Vi behöver inte mer el på sommaren. Vi har produktionsanläggningar som inte släpper ut någon koldioxid utan är koldioxidneutrala på olika sätt så

att vi klarar oss hela sommaren. Vi behöver inte mer produktionskapacitet på sommaren. På vintern har vi vår toppbelastning. Där behöver vi kanske mer energi de riktigt svåra, mörka och kalla dagarna när solcellerna inte ger någonting.

Anf. 257 MATILDA ERNKRANS (S) replik:

Fru talman! Vi möttes i en debatt om just klimatpolitiken vintern 2010, Josef Fransson från Sverigedemokraterna. Då bad Josef Fransson om att få återkomma eftersom Sverigedemokraterna ännu inte hade producerat eller formulerat någon klimatpolitik. Nu verkar ni ha bestämt er för att vara klimatförnekare, byggt på egoism och utan solidaritet.

Till skillnad från Sverigedemokraterna har vi socialdemokrater ett mycket långt historiskt engagemang för miljö- och klimatpolitik som bygger på att vi är en del av en internationell solidaritetsrörelse där fattigdomsbekämpning och demokratibygge är djupt förknippat med just miljö- och klimatarbete.

Sverigedemokraterna vill dra ned en halv miljard på miljöbudgeten och Alliansen 1,6 miljarder. Ni har sagt att ni ska rösta på det som är sämst för Sverige. Betyder det att ni tänker sänka Sveriges miljö- och klimatambitioner?

Anf. 258 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Så fick Matilda Ernkrans tillfälle att presentera sin politik en gång till. Den känner vi väldigt väl. Frågorna var väl kanske inte riktigt den typen av frågor som jag tycker hör till mitt anförande. Huruvida vi tänker rösta på det ena eller andra bestämmer inte jag enskilt. Det är ingenting som vi kan gå ut med ännu.

Jag vet inte vad jag mer kan säga. Att vi för fyra år sedan i klimatdebatten inte hade allting klart för oss var kanske inte fullt så konstigt med tanke på att vi var ett nytt parti. Har du några konkreta frågor om mitt anförande får du passa på att ställa dem nu.

Anf. 259 MATILDA ERNKRANS (S) replik:

Fru talman! Det är en högst relevant fråga. Du representerar Sverigedemokraterna som har sagt att ni ska rösta på det som är minst dåligt utifrån ert perspektiv.

För fyra år sedan hade ni inte ens en klimatpolitik. Nu lägger ni fram en budget där ni minskar miljöbudgeten med en halv miljard. Alliansen minskar budgeten med 1,6 miljarder. Mot det står en socialdemokratisk, miljöpartistisk och vänsterpartistisk budget där vi historiskt förstärker miljöbudgeten. Vad tänker ni rösta på?

Anf. 260 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Vi tänker givetvis rösta på vår egen budget. Du kunde siffrorna väldigt väl där. Det är den budgeten vi kommer att rösta på. Det gäller tills vidare.

Anf. 261 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Fru talman! Jag har aldrig debatterat klimatpolitik med Josef Fransson. Det är trevligt att få göra det för första gången. Precis som Lena Ek reagerade jag väldigt mycket på det du sade om solcellerna i ditt anförande. Du talade om sådana dumheter som solceller.

Jag vet att det är väldigt många svenskar i dag som sätter upp solceller, som vill sätta upp solceller, och som väntar på det bidrag de kan få för att sätta upp solceller. Nu har regeringen aviserat att man vill utöka det bidraget så att människor slipper vänta i flera år på att sätta upp sina solceller. Vi tänker också gå vidare med förslaget om skattereduktion som den förra regeringen lade fram, där människor kan få tillbaka pengar när de producerar egen el.

Jag vill fråga Josef Fransson: Vad säger Sverigedemokraterna till alla de svenskar som vill producera egen el och som nu väntar på förslagen?

Anf. 262 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Tack, Stina Bergström! Varken jag eller Sverigedemokraterna har några problem med att människor vill sätta upp solpaneler hemma. Vissa tycker det är trevligt. Vissa tycker om att bygga modelltåg eller har andra hobbyer. Det får de ha. Det är helt okej.

Men det är en annan sak om vi ska använda skattemedel till detta. I det här fallet är det 35 procent i investeringsstöd. Utöver det ska man ha ett nettodebiteringssystem som egentligen drabbar hela samhällsekonomin om det blir väl använt. Bygger man stort kan man få elcertifikatssystem. Det är subvention på subvention som läggs på varandra.

Om skattebetalarna ska gå in kan man begära att det ska ge någonting tillbaka antingen ekonomiskt eller miljömässigt. Men hur man än vänder och vrider på det kan solcellsinstallation i Sverige aldrig bli något som helst positivt för miljön. Det är en kostsam dubbelinvestering som belastar miljön.

Anf. 263 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Fru talman! Nu hänger jag inte riktigt med i resonemanget. Jag förstår inte hur produktion av grön el kan vara någonting som inte är positivt för miljön. Jag förstår heller inte hur det belastar statens finanser att man inte behöver betala skatt på den el som man själv producerar. Där skulle jag nog vilja ha ett lite mer utförligt svar.

Anf. 264 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Att du inte förstår må vara en sak. Det är tyvärr väldigt många som inte förstår, och det är ett stort problem. Återigen: Vi behöver inte någon mer produktionskapacitet sommartid.

Det här är dessutom ett ganska resurskrävande energislag om man tänker på vad som krävs för att bygga alla dessa solceller. Att bygga dessa är en industriell verksamhet som givetvis påverkar miljön, inte i Sverige, för här bygger vi inte särskilt mycket solceller. Det är ädelmetaller och så vidare som går åt till detta.

Anf. 265 ISAK FROM (S) replik:

Fru talman! Tack, Josef Fransson, för att du är här i kammaren och tydligt deklarerar Sverigedemokraternas icke-politik på miljöområdet. Det är kanske tur att någon sverigedemokrat är här i kammaren eftersom ingen sverigedemokrat är från miljö- och jordbruksutskottet, som ju är bärare av politiken.

Låt allt vara, vi vill inte ha någon utveckling över huvud taget och kärnkraften löser alla problem – det är grunden i Sverigedemokraternas politik. Josef Fransson gör sig lustig över lite sol här, lite vind här och lite etanol där. Men det kan inte ha undgått honom eller Sverigedemokraterna att oavsett vad man tycker om klimathotet är oljan och kolet ändliga resurser som vi på något sätt ska ersätta med annan teknik. Då måste vi börja någonstans. Visst är det väl ändå så, Josef Fransson?

Anf. 266 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Börja någonstans, säger Isak From. Ja, men det är ju inte så att vi står inför ett vägsål där oljan håller på att sina eller att det råder brist på energi. Problemet är snarast att det runt om i världen finns många människor som inte har råd med energi därför att de inte har en tillräckligt hög standard, och det kostar människoliv.

Jag tror på marknadskrafterna och på innovation. Jag tror på människans kraft att ta sig ur kniviga situationer. Jag ser det inte som att vi från en dag till en annan skulle ställas inför den typ av problem som du verkar måla upp nu, om jag förstår saken rätt, Isak From. Du kanske kan konkretisera frågan lite mer. Din talartid gick kanske ut innan du hann ställa dina frågor.

Anf. 267 ISAK FROM (S) replik:

Fru talman! Om Josef Fransson stannar kvar och lyssnar när jag håller mitt anförande ska jag tala om för honom till exempel vad man kan göra med det Kloktstöd som regeringen aviserat. Han gjorde sig ju lustig också över detta, som vi tänkt satsa på för att vi ser att det kan ge förändringar, bättre miljö, bättre lokalmiljö och nya arbetstillfällen.

Anf. 268 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! I grund och botten tror jag inte att man ska hosta fram subventioner åt vare sig det ena eller det andra om det inte finns ett särskilt tydligt behov. Inom energipolitiken ser jag inte detta särskilda tydliga behov över huvud taget. Vi har ett elsystem som funkar i dag. Vi hade och har egentligen fortfarande ett energisystem som är fritt från koldioxidutsläpp.

Anf. 269 LENA EK (C):

Fru talman! Ärade ledamöter! Det är något annorlunda med att debattera miljöfrågor och klimatfrågor. Det finns knappast något område i politiken där det finns så mycket larmrapporter, så mycket svartmålning och så mycket hot. Samtidigt pågår varje dag en febril verksamhet i hela Sverige där medborgare sopsorterar, människor köper miljöbilar, företagare investerar i bättre grön teknik och skolbarn lär sig alltmer om biologisk mångfald. Det är, fru talman, omöjligt att nå resultat i miljöpolitiken om

man inte har människor med sig. Man måste ha forskare, företagare och entreprenörer med sig, för det är hos dem verkstaden finns.

I den här kammaren har vi naturligtvis ett stort ansvar som lagstiftande församling, inte bara för regler i det svenska samhället utan också för internationella förhandlingar, standardiseringsfrågor och för information, upplysning och debatt om svåra samhällsproblem.

När vi debatterar miljö- och klimatpolitik är det viktigt att vi faktiskt pratar om vilket slags samhälle vi vill ha. Centerpartiet har i decennier arbetat för det hållbara samhället, den hållbara gröna ekonomin – kombinationen av strikta miljöregler, social sammanhållning och trygghet och ekonomisk utveckling och tillväxt. Det är den sortens miljöpolitik som jag tror kommer att lösa de stora problem vi har.

Även om OECD säger att Sverige är ett föregångsland, och även om Sverige rankas först bland alla i världen när det gäller grön ekonomi i det stora indexet Global Green Economy som kom i oktober har även vi svåra miljöproblem kvar. Det är naturligtvis så att klimatfrågan är oerhört viktig, inte bara för klimat och ekosystem, utan också för människors hälsa. Det hänger ihop mycket tätare än man kanske tror.

Vi har stora problem med Östersjön, med rent vatten. Vi har något som jag har jobbat mycket med: enorma problem när det gäller kemikaliefrågor. Det är viktigt att vi fortsätter arbetet med strategin för en giftfri vardag med särskilt fokus på barn.

Vi har också stora problem med tapp av biologisk mångfald – en biologisk mångfald som kommer att behövas. Den behövs i dag för att våra ekosystem ska fungera, och den kommer att behövas i framtiden för att vi ska ha en bra miljö i världen.

Vad är det då man behöver göra? Jo, man behöver ha en miljöpolitik i dialog med företagare, innovatörer, forskare och människor hemma vid köksbordet. Jag tycker att det är tråkigt att mycket av det som nu kommer från den nya vänsterregeringen inte handlar om dialog utan om ett annat angreppssätt. I stället för att fokusera på bättre bränsle i bilar lägger man en skatt på avstånd. Det som för några år sedan var något som alla partier stod upp för – den gröna skatteväxlingen – är helt borta ur regeringens budgetförslag. I stället för att höja miljöskatter och sänka skatt på arbete höjer man skatten på arbete.

De reformer som diskuteras i den här kammaren bekostas av att det kostar mer att anställa unga. Sveriges unga betalar 15 miljarder för den politiken. Jag tycker att det är sorgligt att den gröna skatteväxlingen har försvunnit ur vänsterregeringens budgetförslag.

Anf. 270 MATILDA ERNKRANS (S) replik:

Fru talman! Tack för anförandet, Lena Ek! Jag uppskattar tonen, och jag uppskattar också ansatsen, att man faktiskt försöker hitta vägar framåt där Sverige kan göra skillnad till det bättre när det gäller ett ambitiösare miljö- och klimatengagemang. Jag vet att Lena Ek själv lägger stor kraft och energi på svensk miljö- och klimatpolitik. Det är också väl känt att Centern vill vara borgerlighetens gröna röst.

Då kan man inte komma ifrån den fråga som jag tror att Lena Ek vet väntar. Alliansen har ju nu lagt fram sin skuggbudget och är beredd att driva fram en politik där man sparar 1,6 miljarder på den svenska miljöbudgeten. Hur rimmar det med Lena Eks och Centerpartiets engagemang?

Prot. 2014/15:19

11 november

Allmänpolitisk debatt

Klimat och miljö

Anf. 271 LENA EK (C) replik:

Fru talman! Det kan ibland rimma ganska bra om man står för en hållbar ekonomisk utveckling. Varifrån kommer de pengar som Matilda Ernkrans lyfter fram här? 15 miljarder, det vill säga den största delen av det som ni använder för att finansiera en mängd olika saker, betalas av att det blir dyrare för ungdomar. Kostnaden för att anställa en ung människa fördubblas. Det är inte hållbar utveckling.

Jag tror, från hjärtat, att det som behövs är den gröna skatteväxlingen. Att lägga högre skatt på arbete, särskilt ungas arbete, ger inte en hållbar utveckling med de sociala problem som vi ser i landet. Vi måste hitta miljöreformer som vi kan göra utan att fördubbla kostnaden för unga och deras arbete. Det finns gott om sådana reformer. Det gäller kemikaliepolitiken, Östersjön, biologisk mångfald och varje miljöområde.

Står man för en grön skatteväxling måste man hitta andra utvägar än att lägga kostnaden på Sveriges unga.

Anf. 272 MATILDA ERNKRANS (S) replik:

Fru talman! Jag förstår att Lena Ek känner att hon behöver försvara det faktum att man i Alliansens skuggbudget drar ned miljöbudgeten med 1,6 miljarder. Men min fråga kvarstår. Fakta är att 14 av 16 miljömål inte nås. Det finns en potential i nya hållbara jobb som vi bygger på innovation och utbildning och en välfärd med rättvis fördelning. Det är en hållbar utveckling som jag menar att också Centerpartiet skulle kunna mötas av.

Anf. 273 LENA EK (C) replik:

Fru talman! Jag kan inte med bästa vilja i världen tycka att det är en rättvis fördelning att fördubbla kostnaden för att anställa unga med den ungdomsarbetslöshet vi har i Sverige i dag.

Jag står för grön skatteväxling. Jag tycker att det är bra. Jag tycker att principen är rätt.

Det här med 14 av 16 miljömål kommer från en rapport som Miljöpartiet gjorde i fråga om sig själva för tio år sedan. Hade man inte gjort några reformer hade det blivit så. Men vi har lagt fram propositioner från alliansregeringen om biologisk mångfald, om Östersjön, om skydd av skogar och om kemikalier. Då blir det ett helt annat resultat. Jag tycker att vi ska sluta att citera tio år gamla och felaktiga rapporter.

Anf. 274 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Jag måste haka på det senaste replikskiftet, Lena Ek. Att den borgerliga regeringen inte skulle nå 14 av 16 miljömål var ju direkt taget från din egen budget. Det var det ni skrev i er budget: Med nu fattade beslut om åtgärder kommer vi inte att nå 14 av 16 miljö kvalitetsmål.

Jag uppskattar, Lena Ek, att du sade att vi bör prata om vilket slags samhälle som vi vill ha. Då tycker jag också att man kanske bör ge lite konkreta exempel på hur vi styr mot ett mer hållbart samhälle. Lena Ek nämnde skatteväxling, men den borgerliga regeringen gjorde ingen grön skatteväxling – tvärtom. Alla intäkter från trängselskatten här i Stockholm har oavkortat gått till att förbereda för motorvägen Förbifart Stockholm. Man sänkte koldioxidskatten. Man tog bort handelsgödselskatten, och man rörde inte det heliga flyget eller långtradartransporterna med någon skatt eller avgift.

Lena Ek! När det gäller Centerpartiets gröna skatteväxling undrar jag: Vilka miljöskatter vill man höja eller införa?

Prot. 2014/15:19
11 november

Allmänpolitisk debatt

Klimat och miljö

Anf. 275 LENA EK (C) replik:

Fru talman! Stockholmspolitiken får vi väl ta upp i Stockholms stads fullmäktige – eller hur?

Vilka miljöskatter vill vi höja? Jag har plockat fram förslaget om kemikalieskatt, som jag noterar finns i text också i vänsterregeringens budget. Det uppskattar jag mycket. Jag tror att den har en enorm potential som styrmedel vid sidan av lagar, standardiseringar och förbud. Det är ett exempel. Vi har nämnt en avgift på plastpåsar som jag också tror är väldigt bra. Men det är framför allt kemikalieskatten.

Vänsterregeringen har också valt, noterar jag, att inte höja CO₂-skatten, trots att ni pratar väldigt väl om den i internationella sammanhang. Det säger väl en sak.

Ni har inte några egna miljöskattehöjningar alls, vad jag kan se. Samtidigt fördubblar ni kostnaden för att anställa unga. Det ger inte ett hållbart samhälle. Vi måste se till att det finns en framtidstro för Sveriges unga. I ett läge när vi rankas som etta i Green Economy Index kan vi se till att satsa på ungdomar också.

Anf. 276 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Trängselskatten är en skatt beslutad i den här kammaren. Vi i den här kammaren bestämmer vart intäkterna från den ska gå. Uppgörelsen om trängselskatten var att intäkterna skulle gå till kollektivtrafiken och till vägar. Den borgerliga regeringen ändrade på det så att alla pengar gick till nya vägar och främst till Förbifart Stockholm.

Det finns en mängd viktiga skatter som behöver höjas om vi ska ha en riktig grön skatteväxling. Jag nämnde några av dem i mitt tidigare anförande.

Anf. 277 LENA EK (C) replik:

Fru talman! I vänsterregeringens budgetförslag har man helt övergett den gröna skatteväxlingen. Jag tycker att det är förfärligt sorgligt. Jag tycker nämligen att vi ska sträva efter ett hållbart samhälle där man håller ihop landet socialt och regionalt, där man ser till att ha en hållbar tillväxt i ekonomin och där man samtidigt ser till att vara trovärdig och duktig på miljöområdet.

Kostnaden för vänsterregeringens reformer bärs av Sveriges ungdomar, och den kostnaden är 15 miljarder. Det ger ingen hållbar utveckling.

Anf. 278 LISE NORDIN (MP) replik:

Fru talman! Jag delar helt det som Lena Ek pratar om vad gäller dialog, vikten av att vi samtar om hur vi ska nå omställningen. Vad gäller energipolitiken vet vi att vi måste diskutera långsiktighet, och det är viktigt att vi kan nå blocköverskridande överenskommelser så att energipolitiken står sig även över val.

Jag noterade med viss besvikelse att Alliansen häromdagen valde att upprepa det man har sagt tidigare, att man vill hålla öppet för ny kärnkraft och att Alliansen kommer att kräva det som ingångsvärde i de samtal som regeringen nu bjuder in till.

Jag har förstått att man i Centerpartiet kände sig tvungen att gå med på ny kärnkraft när man ingick i regeringen, i de förhandlingar som skedde där. Men jag blir förvånad över att Centerpartiet nu tycks hålla kvar vid den linjen.

Jag kan konstatera att det i Sveriges riksdag är en majoritet av partierna som står bakom målet om 100 procent förnybar energi. Det är Miljöpartiet, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Centerpartiet, om man står upp för det som står i idéprogrammet. Jag är nyfiken på att höra hur Centerpartiet och Lena Ek nu ser på målet om 100 procent förnybar energi.

Anf. 279 LENA EK (C) replik:

Fru talman! Jag tror faktiskt att Centerpartiet är det parti som har det tuffaste målet. Vi har sagt att vi vill ha ett fossilfritt Sverige inom en generation.

Alliansens klimat- och energiöverenskommelse har några enorma fördelar. Först och främst var det första gången som Sverige satte upp riktiga klimatmål – det fanns inte i Sverige före 2009 – och världens kanske tuffaste klimatmål. Vi ska vara klimatneutrala 2050. Där finns också principen att kärnkraften ska bära sin egen kostnad. Vi ser att kärnkraften har fått ökade kostnader under den här perioden, sedan 2009. Framför allt öppnar det för en utveckling av sol-, vind- och bioenergi på ett sätt som är historiskt i det här landet.

När det tio- eller elvadubblas när det gäller vind, när vi ser att solenergin tar fart och när vi ser att bioenergin har en enorm betydelse för hela vårt energisystem är det faktiskt så att den överenskommelsen verkligen har gjort nytta när det gäller att utveckla ett hållbart Sverige.

Anf. 280 LISE NORDIN (MP) replik:

Fru talman! Vi kan konstatera att Sverige i dag saknar en långsiktig energipolitik. Det är det som den här energikommissionen nu måste diskutera.

Jag vill fråga Lena Ek vad Centerpartiet menar när man säger ”inom en generation”. Det är ett mål som är ganska svårt att tolka. Vad menar ni med ”inom en generation”? Jag vill också fråga Lena Ek: Delar Lena Ek min bedömning att det är rimligt att energikommissionen, där partierna ska diskutera långsiktig energipolitik, tar sin utgångspunkt i det mål om 100 procent förnybar energi som flest partier står bakom?

Anf. 281 LENA EK (C) replik:

Fru talman! Lise Nordin säger att Sverige inte har en långsiktig energipolitik. Jag kan konstatera att det inte är sant. Det finns en energiöverenskommelse sedan 2009 som har levererat långt utöver förväntningarna när det gäller hållbarhet och när det gäller förnybart och som har fastslagit världens kanske tuffaste klimatmål.

Den politiken styr Sverige till dess att det kommer en annan överenskommelse på plats. Jag tycker att det är ganska vettigt att den utgör basen.

Den har visat sig vara en bra avvägning. Den har gett resultat, och jag tycker att det är vettigt att den utgör basen för framtida samtal.

Jag vill påminna om att någon inbjudan ännu inte har kommit.

(LISE NORDIN: Den kommer!)

Anf. 282 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Kvällen är sen, men jag kunde inte motstå att gå upp när Lena Ek i slutet av ett anförande med god talarhöjd här i kammaren – om vikten av att vi här har en engagerad klimat-, energi- och inte minst miljödebatt på alla viktiga områden också för våra framtida generationer – diskuterar det som är viktigt för svensk framtid, det vill säga hur vi ser på de miljöstyrande skatterna. Det var det jag ville ta fasta på.

Som politiker vet vi att det är lätt att prata om reformer där man ger saker, reformer som ger ytterligare morötter i systemet. Det finns stora behov, och det är en väldigt viktig del av politiken, men vi vet att det också är viktigt att prata om de miljöstyrande skatterna.

Vi kan konstatera att andelen miljöskatter under Alliansens tid sjönk från 3 procent av skatteintäkterna till 2 ½ procent. Det här är ett bekymmer, och jag tror att när vi pratar om grön skatteväxling måste vi också prata om att våga hålla i de miljöstyrande skatterna. Nu avser regeringen att kraftigt använda det instrumentet, och det tycker jag är bra.

Anf. 283 LENA EK (C) replik:

Fru talman! Vi får väl se vad som kommer.

Den gröna skatteväxlingen har som sagt var tjänat Sverige väl och är ett av de viktigaste instrumenten i just det faktum att Sverige rankas som nummer 1 när det gäller green economy. Det är många som har bidragit till det, men sådana styrmedel som den gröna skatteväxlingen är väldigt viktiga. Då handlar det om att använda båda sidorna så att det inte bara blir en röd skattehöjarpolitik utan att man faktiskt också sänker skatter på arbete.

Jag måste också säga till ministern att jag tycker att det är ganska förfärligt att dubbla kostnaden för unga. Det kommer att synas i statistiken, men framför allt syns det i självförtroendet och framtidstron för den generationen. Det är inte alldeles lätt att vara ung i dag, och när regeringen ger uttryck för och pratar om policy på det här viset stärker det inte framtidstron.

Jag tror ärligt talat att det är ett bekymmer som vi kommer att få ta oss an på många politikområden.

Anf. 284 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! När den blå Alliansens skattesänkarpolitik på uppemot 100 miljarder i sänkta skatter på arbete inte kompensades över huvud taget, utan, precis som jag sade, andelen miljöskatteintäkter till staten sänktes under samma tid, då var det ju inte någon grön skatteväxling. Det skulle naturligtvis vara väldigt roligt att få höra mer om hur Centerpartiet inom ramen för en större skatteöversyn skulle kunna plädera för detta.

Min fråga återstår: Varför sänkte ni andelen miljöskatter under Alliansens tid?

Anf. 285 LENA EK (C) replik:

Fru talman! Vi har försökt jobba med båda sidorna av grön skatteväxling – att se till det som handlar om miljöskatter och ekonomiska styrmedel på den sidan och samtidigt se till att sänka kostnaden för arbete. En gång i världen var våra partier överens om detta. Nu konstaterar jag att det inte finns ett spår av detta i den budget som vänsterregeringen har lagt fram.

Sedan måste jag säga att jag är glad över att det ändå finns i text att man tänker arbeta vidare med en kemikalieskatt. Jag tror att en sådan kommer att göra väldigt stor nytta, och jag hoppas att den kommer på plats mycket snart.

Anf. 286 JENS HOLM (V):

Fru talman! FN:s klimatpanel IPCC presenterade häromveckan sin femte utvärderingsrapport om tillståndet för klimatet. Det är rätt skrämmande läsning. Klimatförändringen kommer sannolikt att få ännu värre konsekvenser än vad man tidigare har talat om.

Hade vi nu befunnit oss på det södra halvklotet i något av världens fattiga länder hade klimatförändringen inte varit något man pratar om i framtiden, utan i syd finns klimatförändringen här och nu. Det är ökenutbredning, det är havsnivåhöjning, det är översvämningar, det är konflikter, det är klimatflyktingar – det är en drastisk realitet här och nu.

Det är vi i den utvecklade världen som har skapat klimatproblemet, och det är också därför som det är så viktigt att länder som Sverige och andra industriländer går före och tar ansvar för våra historiska utsläpp. Om några veckor inleds det stora klimattoppmötet i Lima i Peru. Det bästa sättet, enligt mig, för att få lite fart på de klimatförhandlingarna är att länder som Sverige går före med ambitiösare klimatmål.

Men i stället tycker jag att vi i mångt och mycket sitter stilla i båten och är ganska nöjda med hur läget är i dag. Det gäller inte minst den borgerliga regeringen, som valde att förlägga en väldigt stor del av klimatpolitiken i andra länder genom uppköp av billiga utsläppskrediter.

Vi i Vänsterpartiet hade stora förhoppningar på en icke-borgerlig regering som skulle kunna ta tag i klimatpolitiken på allvar efter valet. Det finns betydande satsningar på miljön och klimatet i den budget som nu har lagts fram av den socialdemokratiska och miljöpartistiska regeringen. Vissa menar att det här är de största satsningarna på miljön någonsin. Det är väldigt bra.

Men det finns också vissa besvikelser. Jag är besviken över att den nya S-MP-regeringen inte föreslår högre klimatmål för Sverige. Jag förstår inte riktigt skrivningarna i budgeten, där man öppnar, som jag tolkar det, för fortsatta uppköp av billiga utsläppskrediter i andra länder. Det här är inte okej!

Därför har vi i Vänsterpartiet i vår motion som vi kallar för *Klimaträttvisa* lagt fram förslag på nya, ambitiösare klimatmål för Sverige. Vi vill att utsläppen ska minska med drygt 50 procent till 2020, och vi vill att allting ska göras på hemmaplan i Sverige. Vi menar dessutom att vi måste hjälpa andra länder med ett nytt och additionellt klimatbistånd, och vi vill ha en omställning mot 100 procent förnybar energi.

Här i Stockholm noterar jag att det nya röd-grön-rosa styret nu har fattat beslut om att man ska avveckla koleldningen i fjärrvärmeverket i Värta-
verken. Det är precis sådana beslut som vi ska hjälpa våra kommuner att
fatta.

Vi måste investera i hållbara transporter. Vi kan inte bygga dyra motor-
vägar som Förbifart Stockholm. Vi måste fasa ut miljöskadliga subven-
tioner. Vi måste höja skatter på det som smutsar ned.

Vi i Vänsterpartiet var också det första partiet som lade fram ett
konkret förslag om hur köttkonsumtionen ska kunna minska. Köttkonsum-
tionen bidrar med nästan lika stora utsläpp i Sverige som våra 4,4 miljoner
privatbilar.

På det här sättet kan Sverige bli ett land som tar klimatansvar och ser
till att vi lever inom de ramar som naturen har satt upp.

Är det då möjligt att göra den här gröna omställningen? Ja, det är klart
att det är möjligt. Det handlar om prioriteringar, och det handlar om poli-
tik. Och politiken, det är ju vi.

Anf. 287 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Det var ganska många påståenden i Jens Holms anförande.
Tillståndet för klimatet är ännu värre än befarat. Finns det någon veten-
skaplig täckning för det? Både jag och Jens Holm vet väl vid det här laget
att man trots allt ännu inte har kunnat se någon signifikant höjning av den
globala temperaturen de senaste 15–18 åren. Finns det alltså någon veten-
skaplig täckning för ett sådant påstående?

Samma sak gäller ökenutbredningen. Finns det någon vetenskaplig
täckning för detta? Vi vet att den högre koldioxidhalten är ganska vänlig
mot växtlighet, så att säga. Växterna behöver inte öppna sina porer så
mycket och klarar därmed torkan bättre.

Likaså havsnivåhöjningen: Finns det någon kurva som visar att den
havsnivåhöjning som har pågått i 150 år skulle ha accelererat? Finns det
något belägg för att klimatförändringar har orsakat mer fattigdom, när vi
har en värld som trots allt blir rikare?

Anf. 288 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Josef Fransson, det bästa vetenskapliga underlaget finns
sammanfattat i FN:s klimatpanel IPCC:s femte vetenskapliga rapport, och
det är en sammanfattning för policy makers, alltså för politiker – för så-
dana som dig och mig.

På s. 3 kan vi läsa att temperaturhöjningen har varit 0,85 grader sedan
förindustriell tid. Man talar om att det är den högsta temperaturhöjningen
på 1 400 år. De tre senaste decennierna har varit de varmaste någonsin.
Man talar om havsnivåhöjningar, delvis som en direkt följd av att glaciärer
och poler smälter i en högre hastighet än vad man tidigare har trott. Man
konstaterar också att klimatet förändras lite från år till år. Det finns ingen
tydlig linjär kurva.

När klimatskeptiker försöker underminera sådana gedigna rapporter
brukar man ta fasta på de variationerna.

Anf. 289 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Just nu är Arktis is större än vad den har varit på många år, jämfört med samma tid förra året och många år före det. Någon sådan tydlig trend att isarna smälter finns inte.

0,85 grader har temperaturen ökat sedan förindustriell tid. Det är möjligt att det stämmer, men hur förklarar Jens Holm till exempel den ökning på 0,5 grader som skedde mellan 1910 och 1930 när nivån på koldioxidhalten höll sig plan? Förändringar sker. Kan man verkligen skylla allt detta på globala utsläpp av växthusgaser?

Anf. 290 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Låt oss tala om havsisen runt Nordpolen, Josef Fransson. Vid mitten av 1970-talet breddade den ut sig på en yta på ungefär åtta miljoner kvadratkilometer. I dag är den nere på en yta på ungefär fyra miljoner kvadratkilometer. Det är mer än en halvering av havsisen. Sedan varierar ytan från år till år. Det är precis vad jag sade tidigare.

Det är lite synd att politiker i Sveriges riksdag inte ens kan vara överens om det vetenskapliga underlag som världens forskare har enats om i den mest gedigna rapport som finns om klimatförändringen.

Anf. 291 LENA EK (C) replik:

Fru talman! Jens Holm och jag har diskuterat miljö- och klimatfrågor i många olika talarstolar vid många olika tillfällen. Jag känner till några tillfällen i kammaren när Jens Holm har tryckt på oerhört mycket för att den svenska regeringen verkligen ska se till att Kyotoprotokollet förlängs med en andra period, och han har ställt mycket tekniskt insatta frågor.

Därför blir jag förvånad. En viktig del av Kyotoprotokollets andra period är dess flexibla mekanismer, som Jens Holm plötsligt stod här och sade att han är emot. Hur tycker Jens Holm att det hänger ihop?

Anf. 292 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Om Lena Ek tittar i Vänsterpartiets budgetförslag ser hon att budgetposten Insatser för internationella klimatinvesteringar är på samma nivå som den tidigare borgerliga regeringens. Vi har absolut inget emot att man använder så kallade flexibla mekanismer.

Vi tycker däremot att det är ett problem om utvecklade länder på en hög teknisk nivå, såsom Sverige, använder de flexibla mekanismerna för att uppnå sina nationella klimatmål. Det är vår stora invändning. Vi tycker att länder som Sverige borde gå före på klimatområdet. Säger man att man ska minska utsläppen med 40 procent ska man minska utsläppen med 40 procent på hemmaplan. Sedan kan man göra saker därutöver i andra länder, hjälpa dem att minska sina utsläpp och hjälpa dem att anpassa sig till ett förändrat klimat. Det är precis vad Vänsterpartiet föreslår.

Anf. 293 LENA EK (C) replik:

Fru talman! Kyotoprotokollet har några stora fördelar. Det är inte bara fråga om bindande regler, utan där finns också FN:s klimatprojekt, CDM och joint initiatives. Det handlar om cookstoves i Malawi, energieffektivisering i Zambia, bioenergi, combined heat and power i Sydafrika och så vidare.

I vänsterregeringens budget står det att man inte vill använda de flexibla mekanismerna. Stöder Jens Holm det eller inte?

Prot. 2014/15:19
11 november

Allmänpolitisk debatt

Anf. 294 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Det får nog Lena Ek belägga bättre.

Vad CDM-projekt också handlar om är kolkraftverk i Kina. Där har Sverige under den borgerliga regeringen gått in i ett CDM-projekt. Det handlar om ett storskaligt vattenkraftsprojekt i norra Indien, där människor tvångsförflyttas och den biologiska mångfalden förstörs. Det var ett projekt som drevs på under Lena Eks tid.

Klimat och miljö

(LENA EK (C): Nej.)

Jag sade ”drevs på”. Det finns många olika sorters CDM-projekt. Det viktiga för Vänsterpartiet är att om utsläppen ska minskas med 40 procent ska allt göras på hemmaplan.

Anf. 295 ULF BERG (M) replik:

Fru talman! Jag funderade lite över frågan om biobränslet som togs upp här. Det är intressant. Vi vet att biobränsle finns främst norr om Dalälven, och det kan finnas i Småland. Bränslet behöver transporteras till Stockholm och stora tätorter där det finns fjärrvärmeverk – allra helst om el ska produceras. Där finns en spillprodukt som heter värme, som behöver tas om hand i fjärrvärmenätet.

Jag ser ett stort problem med den politik som kommer att innebära att en kilometerskatt ska införas om några år. Det tar naturligtvis lite tid. Det kan ställa till det så att vi inte klarar av att ta vara på det biobränsle som finns. Det måste flyttas från Norrland till exempelvis Stockholm och Värtaverket, som Jens Holm själv tog upp.

Har Vänstern tittat på de förödande effekter en kilometerskatt kommer att få för klimatet?

Anf. 296 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Jag är glad över att Ulf Berg tar upp den viktiga frågan. Ulf Berg säger kilometerskatt – eller vägslitageavgift. Syftet med det är att främja korta transporter på bekostnad av de långa transporterna. Om vi inför en vägslitageavgift kommer de långa transporterna att kosta mer. Då blir det mer förmånligt att köra lastbilen fram till en omlastningsplats där lasten läggs upp på ett tåg eller på en båt, och sedan tas den långa transporten på sjön eller på rälsen. Utsläppen minskar och vi slipper de långa lastbilstransporterna.

Det här har genomförts i flera europeiska länder med stor framgång. Det blir dessutom stora intäkter som kan användas till att bygga ut järnvägen och båttrafiken ytterligare. Det är ett bra förslag som bereds för närvarande.

Anf. 297 ULF BERG (M) replik:

Fru talman! Vi moderater har absolut inget emot att fler transporter sker på järnväg. Jag kan exemplifiera med att Västerdalsbanan i Dalarna numera används på försök med transporter från ett sågverk. Det kommer

att resultera i betydligt färre lastbilar. Vi ser naturligtvis positivt på utvecklingen.

Jens Holm kanske kan komma till Dalarna eller längre norrut. Då kommer han att inse att det på många ställen är långt till järnvägen, och då behövs lastbilar för att få fram biobränsle.

Anf. 298 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Problemet med den tidigare borgerliga regeringen var att man straffade tågtrafiken. Man höjde banavgifterna för tågtrafiken, men man gjorde ingenting mot långtradartrafiken. Man gjorde tågtrafiken dyrare i förhållande till långtradartrafiken.

Så kan vi inte göra. Vi måste se till att det som smutsar ned kostar lite mer så att vi kan främja de miljövänliga transporterna.

Under den borgerliga regeringens styre togs inga konkreta förslag fram för just hur man ska komma ifrån lastbilsberoendet, som vi tyvärr sitter i i dag.

Anf. 299 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Fru talman och ärade ledamöter! Kristdemokraternas miljöpolitik grundar sig på förvaltarskapstanken. Människan har ett ansvar för att förvalta utan att förbruka de ändliga resurserna och naturvärdena. Det övergripande syftet med vår miljöpolitik är att överlämna ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen förhoppningsvis är lösta.

Miljöpolitiken är inte enbart en nationell angelägenhet, och miljöproblemen stannar inte vid nationsgränserna. Luftföroreningar, kemikalier och avloppsvatten behöver inte visa upp något pass. Havens känsliga ekosystem belastas av många olika länder.

En del miljöfrågor behöver lösas på global nivå, och några frågor kan hanteras på EU-nivå medan andra lämpar sig bäst för nationella, lokala och enskilda beslut.

Fru talman! Ett av de mest oroväckande miljöproblemen handlar om gifter som vi får i oss. Vi vet att yngre människor i Västeuropa i dag bär på en större andel giftiga kemikalier i blodet än vad deras föräldrageneration gör.

Bland de ökande folkhälsoproblem som misstänks kunna kopplas till kemikalier finns allergi, autism, depression, diabetes, fertilitetsproblem, fetma, hyperaktivitet och psykisk ohälsa. Våra barn är extra känsliga för kemikalier, och därför ska vi politiker rimligen ta hänsyn till detta och eftersträva att skydda barn och unga.

Som enskilda har vi ett ansvar för vad vi stoppar i oss själva och våra barn och vilka produkter vi använder. För att vi som medborgare ska kunna ta det ansvaret är det viktigt med tydlig märkning och information. Men det finns i dag en fragmentering i märkningen som leder till förvirring.

Vi kristdemokrater vill därför öka standardiseringen av märkning av produkter. Vi vill även se en öppen dialog mellan företag och konsumenter och ett bättre samarbete med olika intressenter.

Fru talman! Ett område som har uppmärksammats alltmer de senaste åren är problemen med läkemedelsrester i avloppsvatten. Problemet är att reningsverken inte klarar av att bryta ned alla läkemedelsrester, utan många följer med det renade avloppsvattnet ut i naturen mer eller mindre opåverkade.

Det är ännu oklart exakt hur läkemedelsresterna påverkar människornas och inte minst barnens hälsa. Men forskare har visat att de påverkar fiskar och andra vattenlevande organismer negativt.

Här anser vi kristdemokrater att det behöver ges mer information om vikten av att återlämna överbliven medicin men också att det behövs bättre reningmetoder för avloppsvattnet.

Anf. 300 ÅSA WESTLUND (S) replik:

Fru talman! Jag blev riktigt glad när jag hörde Magnus Oscarssons anförande. Jag har tidigare samarbetat med en annan kristdemokrat i Europaparlamentet, Anders Wijkman, och han pratade ofta om förvaltarskaps-tanken. Den skulle ju verkligen kunna bli någonting lovande, så som Magnus Oscarsson gav uttryck för i sitt anförande.

Då undrar jag ändå: Hur känns det med den här budgeten, där ni minskar anslagen med 75 procent i förhållande till regeringen? Hur ska ni kunna leva upp till tanken om förvaltarskapet och att lämna över åtminstone en lika bra jord till barnen som den vi har fått av våra föräldrar?

Anf. 301 MAGNUS OSCARSSON (KD) replik:

Fru talman! Vi i Alliansen har jobbat i åtta år med att försöka göra miljön bättre. Jag känner mig ganska stolt, men jag är inte nöjd. Vi har mycket mer att göra. I vårt förslag till budget vill vi satsa på miljön, och det har vi visat. Det är klart att vi måste hjälpas åt. En kan inte göra allt, utan vi måste hjälpas åt.

Vi är ändå glada att vi i Sverige har de miljömål vi har, men vi vill göra ännu mer. Det är svaret på din fråga.

Anf. 302 ÅSA WESTLUND (S) replik:

Fru talman! Det är klart att man kan jämföra med vad som har varit. Men man kan också jämföra med vad det kan bli.

Här finns det en budget på bordet från S- och MP-regeringen som innehåller mer pengar till det här området, och det skulle kunna bidra till att vi lämnar över en bättre jord till våra barn. Den kan nog inte bli bättre än den vi har ärvt – så långt kommer vi inte ens med den här budgeten. Men vår budget är i alla fall bättre än den som ni har presenterat. Skulle det inte kunna vara tänkbart att stödja den, Magnus Oscarsson?

Anf. 303 MAGNUS OSCARSSON (KD) replik:

Fru talman! Vi står här och tävlar med varandra om vem som lägger fram det bästa programmet. Vi har försökt i åtta år, och jag tycker som sagt att vi i Sverige ska vara stolta men inte nöjda. Vi har mycket mer att göra. Vi ska tänka på våra barn och framtiden.

Vi tycker att det förslag vi lägger fram är jättebra. Vi tävlar, men jag tycker att det är ganska onödigt. Här lägger vi fram ett bra förslag.

Anf. 304 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Fru talman! God kväll, kära ledamöter! Det är väldigt roligt att få komma till en ganska välbesatt plenisal i riksdagen trots den sena timmen. Jag hoppas att det också finns många andra lyssnare.

Miljö- och klimatpolitiken är ett oerhört viktigt område. Som flera talare redan har sagt engagerat från talarstolen handlar det om ett perspektiv långt i framtiden. Det kanske inte är det vanliga i politiken att diskutera ett beslut som vi fattar och reformer som vi gör i dag ger förutsättningar för det samhälle vi har i framtiden. Men så är det med miljöpolitiken. Vi har här den kanske viktigaste och största utmaningen.

Vi har gemensamt beslutat att vi ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta och göra det utan att samtidigt orsaka ökade klimat- och miljöproblem i andra delar av världen. Det är ett genuint lokalt, nationellt och globalt arbete som man har att göra.

Miljön ger oss trots allt den rena luften, det friska vatten, den levande naturen och den värld och de resurser i balans som vi behöver, både vår generation och kommande. Det är med respekt för det svåra politiska området som vi har den debatt vi har i kväll.

Från samarbetsregeringen har vi redan gjort enormt stora satsningar i budgeten för 2015, men framför allt ligger vårt anslag i att ställa om svensk politik så att vi ser att investeringar i framtiden är en väg för att säkra det goda klimatet och lämna över en bättre värld till våra barn. Samtidigt är vi övertygade om att många sådana framtidsinvesteringar är nyckeln till att bygga en hållbar ekonomi, öka konkurrenskraften i delar av det svenska näringslivet och verkligen driva fram innovationsklimatet i det svenska näringslivet och i det svenska samhället.

Det internationella miljöarbetet är oerhört viktigt – det är någonting vi ofta pratar om. Men jag tror att det nu också handlar om, precis som någon tidigare sade från talarstolen, att se det arbetet i ljuset av vad vi kan göra på hemmaplan för att visa goda exempel.

Det är i ett lite mer näringspolitiskt hänseende, det vill säga att vi kan hitta lösningar som företagare och innovatörer i Sverige kan visa upp i andra länder för att hitta lösningar på lokala och globala miljöproblem där.

Det är också för att vi i de internationella förhandlingarna står betydligt tryggare och starkare i vår anmodan att fler länder ska samarbeta kring globala och svåra miljöproblem om vi kan visa att satsningar på klimat- och miljöinvesteringar är att bygga ett gott samhälle.

Det är att bygga ett gott samhälle för våra barn, både i länder som är rika och i länder som har mindre ekonomier, att satsa på klimat- och miljöfrågorna inhemskt och lokalt och att göra detta tillsammans. Det är en nyckel i de internationella förhandlingarna att kunna visa framgångsexempel. Det måste man göra. Det arbetet börjar verkligen på hemmaplan.

Jag vet att det i denna kammare sitter oerhört många engagerade tidigare kommun- och landstingspolitiker som har sett hur man kan jobba i praktiken med klimat- och miljöfrågor på ett ganska handfast sätt i det lokala samhället i Sverige. Det vi ser är att vi i Sverige har ett samhälle som är väldigt engagerat och väldigt drivande i att sätta upp miljö- och klimatmål även på det lokala planet. Vi ser oerhört många företagare som vill driva processerna framåt.

Det är i det här arbetet som vi från samarbetsregeringen driver en politik för att kunna växla upp i ett nationellt sammanhang, för det har sakens en gemensam bas.

Det talades tidigare om miljömålen som ett viktigt system för att samla den svenska klimat- och miljöpolitiken så att varje liten aktör i det svenska

samhället ser att man är med och bidrar till ett system som faktiskt har betydelse även om det inte ser så ut.

Det hör vi också i miljödebatten ibland: Det spelar ingen roll vad jag gör – lilla jag, lilla Sverige, lilla medborgaren i en av städerna eller i den lilla orten i Sverige. Men det spelar faktiskt roll. När alla, var och en, gör det de kan se är möjligt kan det faktiskt göra hela kakan annorlunda. Det kan göra hela det nationella anslaget radikalt annorlunda. Det är ett sådant anslag jag som klimat- och miljöminister i regeringen vill få till så att alla aktörer verkligen känner att de är med och bidrar. Tillsammans gör vi faktiskt skillnad. Tillsammans kan vi också vända många av de negativa trender som i dag finns på miljö- och klimatpolitikens område.

Jag ska kort, fru talman, gå igenom huvuddragen i reformarbetet, den ganska kraftiga investeringshöjning som samarbetsregeringen gör i budgeten och i budgetförslaget som nu ligger i kammaren för behandling redan inför år 2015. Sammantaget handlar det om investeringar på över 4 miljarder kronor över de tidigare nivåerna redan 2015.

Det är tågsatsningar på över 1 miljard per år i ökat underhåll och reinvesteringar för att säkra en tågpolitik som börjar ta hem arbetet med att få tågen att gå i tid. En nyckel för att folk ska våga lita på tågtrafiken är att vi får den att fungera.

Vi gör satsningar på kollektivtrafik i svenska städer där vi vet att vi kan minska klimatutsläppen genom att flytta resenärer från bilköer till modern kollektivtrafik. Där måste staten vara med och ge sitt katalyserande bidrag. Över 500 miljoner per år satsar vi på detta.

Vi möjliggör lokala klimatinvesteringar på en helt ny nivå jämfört med alliansregeringen, som tog bort det ganska uppskattade och väldigt framgångsrika arbetet med lokala klimatinvesteringar som fanns. Nu vill vi göra det här i modernare form och se till att bygga vidare på det arbete med klimat- och energiplaner som många kommuner och landsting har jobbat med.

Till detta kommer energieffektivisering i flerbostadshus. Vi vet nämligen att sparade resurser, sparad energi, är den kanske absolut bästa miljögörning vi kan göra.

Fru talman! Även på kemikalieområdet och för den biologiska mångfalden görs det stora investeringar. Det handlar om att säkra att barnens vardag är fri från gifter. Här behöver vi ökad miljöövervakning av vatten. Vi har fått oroväckande rapporter om bekämpningsmedel som har nått ner i grundvattnet i delar av vårt land. Vi ser att tidigare miljöskulder har uppnått oroväckande nivåer i vissa dricksvattenområden. Här måste vi öka både övervakningen och det proaktiva arbetet.

När det gäller den biologiska mångfalden satsar vi på ökat skydd av skogar. Vi måste se till att enskilda skogsägare vet att man kan få ersättning när man hindras från att avverka för att gemensamt säkra att de värdefulla naturskogar vi har inte avverkas. De kan inte ersättas. Vi behöver få fler skyddade områden och se till att de sköts. Vi behöver inte minst se till att få fler skyddade områden i den marina miljön.

En viktig del av samarbetsregeringens budget för 2015 och framåt pekar ut riktningen för det som ledamoten Lena Ek tog upp här, nämligen miljöskatter. Vi behöver gå från att sänka de totala skatterna på arbete och på företag med över 100 miljarder per år, som alliansregeringen gjorde, till att säkra att miljöskatterna blir en tydligare bas i svensk skattepolitik. De

Prot. 2014/15:19
11 november

Allmänpolitisk debatt

Klimat och miljö

sjönk under alliansregeringens tid från 3 procent av intäkterna till 2 ½ procent. Det måste brytas. Tittar vi på jämförbara länder i EU ser vi att miljöskatterna i Sverige ligger i ett mellanläge. Vi ligger alltså inte alls bland dem som är mest effektiva på att ta ut miljöskatter.

Miljöskatterna i Sverige höjs redan 2015 med ungefär 3 miljarder. Det är skattehöjningar på fordon, kärnkraft, naturgrus, avfall, bekämpningsmedel och något mer. Vi säger väldigt tydligt att inriktningen framöver är att de miljöstyrande effekterna på skatterna måste öka. Alla ekonomer, alla som tittar på hur man skapar en effektiv miljöpolitik och skattepolitik, ser nämligen att det är förorenaren som ska betala. Det är en princip som många här inne brukar omhulda i teorin, men det ser lite si och så ut när det kommer till konkreta förslag i kammaren.

Jag hoppas att det under budgetdebatten också blir en stark debatt om behovet av att skärpa det svenska miljöskattesystemet så att vi ser att det är i balans med principen att förorenaren betalar.

Anf. 305 LENA EK (C) replik:

Fru talman! Tack, ministern, för ett engagerat anförande!

Även om Sverige som sagt får bra miljöbetyg av OECD och rankas som etta på skalan för grön ekonomi har vi våra problem. Ett oerhört svårt problem är det som har upptäckts med PFOS i grundvatten.

PFOS är ett perfluorerat, ytaktivt ämne som är toxiskt, det vill säga giftigt, bioackumulerande, alltså samlas i fettvävnad på människor, och persistent, det vill säga avklingar långsamt och har en lång halveringstid. Möjligen bryts det inte ned alls.

En grupp myndigheter har arbetat med rapporter om utsläppen i bland annat Blekinge. Vad avser ministern att göra med resultatet av de rapporterna, och vad sker i framtiden med detta?

Anf. 306 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Tack för frågan, Lena! Det är ett viktigt område som vi följer och som jag vet att också den tidigare regeringen följde noga.

Det finns två saker att lära sig av det här. Vad kan vi lära oss inför framtiden? Jo, att om man släpper ut kemikalier när man är osäker på effekterna kan det bli oerhört riskfyllt, dyrt och svårt att hantera. Effekterna kommer långt senare och skapar väldigt mycket större problem än jag tror att producenterna och leverantörerna av medlet trodde från början. Det är det första att lära sig: Kemikalielagstiftningen måste bli tydligare. Vi måste driva fram en stärkt kemikalielagstiftning.

Vi behöver också lära oss mer om de här särskilda ämnena, som har använts på så många orter i Sverige. Det går ju att leda tillbaka till skum på många av Räddningstjänstens anläggningar, flygplatser och så vidare. Det måste kartläggas mycket noggrannare, och det arbetet följer också regeringen.

Anf. 307 LENA EK (C) replik:

Fru talman! Det är fyra eller fem myndigheter som under det senaste halvåret eller kanske nio månaderna har jobbat med kartläggning av den här problematiken. Rapporterna har kommit i höst, och någon kommer före jul.

Självklart är detta ett väldigt bekymmer för människorna i de bygder där de här sedan länge förbjudna ämnena har återfunnits i grundvattnet. Därför är min fråga till ministern återigen: Hur tänker regeringen hjälpa till för att sanera och för att stödja och hjälpa människorna i de bygderna?

Anf. 308 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Det vi gör är alltså att följa det här arbetet. Precis som du säger är rapporterna på väg in. Därför har vi ännu inte dragit alla slutsatser av det konkreta arbetet. Det kommer jag att göra. Jag kommer gärna tillbaka till det, och jag är säker på att jag får fler frågor om det av dig här i riksdagen.

Vi behöver också säkerställa en bättre miljöövervakning av vatten-systemen. Det är en anledning till den ganska kraftiga utgiftsökning som finns i budgeten med hänvisning till att miljöövervakningen av vatten måste bli bättre. Vi vet att det finns bekämpningsmedel i vissa grundvattentäkter, så det sker redan nu en sådan förstärkning.

Anf. 309 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja ställa några frågor till Åsa Romson gällande utfästelsen om 4 miljarder till klimatbistånd.

Det är som sagt tomt i ladorna. I alla fall är det så regeringen har beskrivit det. Då är frågan till att börja med: Hur ska klimatbiståndet användas? Ska det användas ungefär som i dag – på sol- och vindkraft, som är tämligen verkningslöst? Då hamnar vi i ett läge där dessa 4 miljarder kanske fördröjer klimatuppvärmningen med 20 minuter och – enligt den uträkning som jag redogjorde för förut – sänker temperaturen om 85 år med 0,000001 grad. Detta är alltså vad man får för 4 miljarder av svenska skattebetalares pengar – när ladorna är tomma.

Är det rätt att i detta läge, när ladorna är tomma, ha denna typ av gå-före-politik?

Anf. 310 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Jag har förstått att det inte är Sverigedemokraternas politik att gå före med något, särskilt inte på klimatområdet. Detta är däremot en oerhört viktig politik om vi ska ta klimathotet på allvar, vilket jag vet att det finns all anledning att göra, inte minst genom de rapporter som ledamoten Jens Holm stod här och föredrog för ledamoten Josef Fransson alldeles nyss.

Det är ett löfte från Sverige som Fredrik Reinfeldt gav i Köpenhamn under klimattoppmötet att alla de rika länderna för att säkerställa en global uppgörelse om klimatet och klimatutsläppen också måste säkerställa att fattigare länder får hjälp med att göra tekniksprånget. De ska inte behöva gå via kolkraftverken och de stora koldioxidutsläppen utan ska få hjälp med att hitta ett gott samhälle med en rimlig energiförsörjning som bygger bland annat på det som du inte alls tror på – vind och sol.

Detta ska alltså gå till förnybar energi, och det ska uppfylla svenska internationella löften om klimatfinansiering.

Klimat och miljö

Anf. 311 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Det är just detta att vi har den här gå-före-politiken. Precis som Åsa Romson själv nämner gäller det att inte bara Sverige utan samtliga industrinationer runt om i världen kör på ungefär samma spår. Men så sker ju inte.

Jag tror inte att vare sig USA, Kina eller särskilt många av de länder som håller på att utvecklas precis står och tittar på vad Sverige och den nya regeringen gör och bara hakar på. Jag tror snarare att det är Åsa Romson och regeringen som har väldigt bråttom att avskaffa den svenska tillväxten, för tillväxt är någonting som ni inte gillar.

Anf. 312 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Det är nog en långdragen politik att försöka avskaffa den svenska tillväxten genom att uppfylla internationella löften om klimatfinansiering och därmed ge 500 miljoner nästa år till additionell klimatfinansiering i enlighet med de internationella åtagandena och ha en utgiftsram på 4 miljarder över 4 år.

Vi har redan sett att detta har effekt. Flera länder som har sagt att de vill engagera sig i klimatfinansieringen har gått ut och ökat sina belopp och föregått med stora belopp för att säkra att den klimatöverenskommelse som vi behöver få till i Paris nästa år kommer till stånd.

Anf. 313 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja spinna vidare på det replikskifte vi just hörde, men från ett helt annat perspektiv.

Frågan om tekniköverföring är en av de viktigaste frågorna i de internationella klimatförhandlingarna. Man kan lite förenklat säga att de rika länderna har åtagit sig att överföra ny grön teknik till utvecklingsländerna för att de ska kunna minska sina utsläpp.

När jag var på ett av klimattoppmötena träffade jag en företrädare från Filippinerna. Bara ett par veckor tidigare hade det varit en fruktansvärd jordbävning där som hade dödat tusentals människor. Hon sade: Om vi bara kunde få kostnadsfri tillgång till de datamodelleringsprogram som är så bra och som finns i Europa skulle massvis med människor inte behöva lida skada. I dag är sådana här program låsta i licenser, patent och immaterialrätt. Det finns även annan ny, bra och grön teknik som är låst i immaterialrätten.

Skulle ministern kunna tänka sig att luckra upp patentlagstiftningen just för några väl valda miljötekniker för att lättare kunna överföra dem kostnadsfritt?

Anf. 314 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Det finns pågående arbete, som Jens Holm känner till, på internationellt plan där man tittar på miljötekniker och överföringen. Framför allt tittar man på hur man kan ta bort de tekniska hindren och sådana saker. I detta ligger även ibland royaltyer och delar av det som hänger ihop med immaterialrätten.

Den övergripande analysen är att när det gäller mycket av den teknik som behövs – och då talar vi på energiområdet till exempel om vindkraft – är det inte svårt ur den aspekt som du tar upp nu. Det handlar alltså här

inte om svårartade immaterialrätter eller liknande, utan detta är teknik som är väl beprövad och känd och som dessutom fungerar.

Där handlar det mer om finansiering, och jag är glad att vi i budgeten är överens mellan våra partier om att det är viktigt att Sverige är med och finansierar så att man får tillgång till ny teknik genom att man kan efterfråga klimatfinansieringsmodellerna.

Anf. 315 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Det handlar både om finansiering och om att se till att den nya bästa tekniken inte är låst i patent och liknande i immaterialrättslig lagstiftning.

Inom ramen för det internationella tjänsteavtalet TRIPS kom man överens om att när det gäller livsbesparande mediciner för de fattigaste länderna ta bort patenten. Man borde göra samma sak när det gäller miljöteknik för de fattigaste länderna. Då skulle vi kunna föra över mer teknik – den senaste tekniken. Det är så jag menar.

Anf. 316 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Delar av sådana samtal pågår internationellt. Jag har samma bild som Jens Holm; det finns säkert områden där detta skulle kunna ha motsvarande effekt. Däremot har de inte varit lika lätta att identifiera, efter vad jag har förstått av samtalen. Men jag ska ta upp detta, följa upp det närmare och se om det skulle kunna ha stor effekt när det gäller klimatinvesteringar och klimatanpassning i fattiga länder. Detta är ett accelererande problem, och som du säger är det när det gäller Filippinerna dessutom en akut humanitär katastrof kopplat till en klimatkatastrof.

Anf. 317 JEFF AHL (SD) replik:

Fru talman! Det är ingen hemlighet att Miljöpartiet är ett Stockholmsparti. Utanför Stockholms tullar slutar Sverige existera.

Miljöpartiet vill behålla branschstödet till krögarna i och med att man inte vill höja den halverade krogmomsen. Man aviserar även höjd koldioxidskatt. Det kommer att slå hårt mot lands- och glesbygd. Bilen är vital för dem som bor i lands- och glesbygd. Utan den minskar rörelsefriheten betydligt. Detta slår framför allt mot låginkomsttagarna.

Därför undrar jag: När kommer regeringen att höja denna skatt? Min andra fråga är: Inser ministern att höjningen slår hårt framför allt mot dem med sämst privatekonomi?

Anf. 318 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Jag förstår frågan så att den delvis handlar om fördelningspolitiska effekter av miljöskatter, som jag också tog upp i mitt anförande. Ska man i själva konstruktionen av miljöskatterna kompensera med fördelningspolitisk hänsyn eller ska man göra som i den hittills rådande modellen i Sverige och i många andra västländer, där man har fördelningspolitiska mekanismer i andra delar av skattesystemet, och ganska kraftfulla sådana?

Samarbetsregeringen vill nu, vilket märks i den budget som är förelagd för riksdagen, rätta till detta. Vi försöker minska de ekonomiska klyftorna i det svenska samhället helt enkelt genom att de med lägst inkomster ska

få störst chanser med denna budget. Om du läser budgeten och jämför den med den tidigare regeringens budgetar ser du att det är en kraftfull satsning på dem med sämst inkomster. Det är den väg som jag tror att vi kan använda både för effektiva miljöskatter och för en tydlig fördelningspolitik.

Anf. 319 JEFF AHL (SD) replik:

Fru talman! Den höjning som regeringen har aviserat kommer att slå hårt mot dem som har bil på landsbygden, och den kommer att slå främst mot dem som har låg inkomst. När man rör sig på landsbygden rör man sig långa sträckor och väldigt ofta. Det gäller framför allt dem som pendlar mellan glesbygd och en tätort mycket längre bort.

Jag hoppas att Socialdemokraterna kommer att motverka detta allt de kan i regeringen och att miljöministern inte får genomslag för denna koldioxidskatt, som kommer att slå mot låginkomsttagarna.

Anf. 320 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Jag är möjligen dåligt påläst, men jag kunde inte i Sverigedemokraternas oppositionsbudget, som lades fram häromdagen, se att det föreslogs några radikala sänkningar av koldioxidskatterna som avsevärt skulle förbättra möjligheterna på landsbygden.

Vi kan konstatera att Sverige är ett stort land. Transporterna är oerhört viktiga. Därför behövs otroligt stora investeringar, inte minst i upprustningen av järnvägsnätet och även en utbyggnad av detta. Men det behövs också underhåll av vägnätet, och man behöver även säkerställa att vägnätet håller ihop. Den vägslitageavgift som är aviserad är viktig för att säkerställa ett fungerande trafiknät.

Anf. 321 ULF BERG (M) replik:

Fru talman! Jag tror att det som den lilla människan gör är väldigt viktigt. Jag tror också att det är viktigt att vi går före och är goda exempel på hur vi beter oss mot miljön. Där delar jag helt klimat- och miljöministerns syn. Hur vi lever upp till det kan vi diskutera en annan gång.

Jag funderar lite över skogen. Det finns otroligt mycket frivilliga avsättningar. Vi har en skogspolitik i dag där frihet under ansvar gäller. Om man köper skog för 5 miljoner i dag ska man helst avsätta 250 000 eftersom man ska avsätta minst 5 procent om man certifierar sin skog.

Då funderar jag på hur regeringen tänker fortsätta det otroligt framgångsrika arbetet med att skogsägare känner ansvar och, utan att få betalt, avsätter stora områden av sin egen skog för att värna miljön.

Anf. 322 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Jag vill tacka för en viktig fråga om vår skog och om vår framtida skog. Sverige, med väldigt många enskilda skogsägare, tar ett stort ansvar för att tänka långsiktigt. Man förvaltar sin skog, och man vill göra det på lång sikt.

Vi har haft problem när det gäller de frivilliga avsättningarna, med att det inte finns dokumenterat någonstans vilka värden man därmed skyddar. Det är inte heller dokumenterat hur de frivilliga avsättningarna blir bestående över tid. Det finns alltså väldigt få mekanismer som gör att vi från nationellt håll med något slags säkerhet kan säga att avsättningarna också

är med och skyddar och därmed stärker den biologiska mångfalden. Det är en väldigt god gest från skogsägarna. Men jag menar att vi har ett för dåligt system för att verifiera att det också ger utslag i de höjda miljövärden som vi behöver.

Det finns dock inga beslut eller någon andemening hos regeringen om att frånta skogsägarna möjligheten att göra frivilliga avsättningar inom ramen för certifieringsarbetet.

Anf. 323 ULF BERG (M) replik:

Fru talman! Nyligen kunde vi läsa att Skogsstyrelsen har medgivit att de har mätt fel när de har tittat på avverkningar och konstaterat att man har sparat och avsatt betydligt mer mark än de hade räknat med. Det har ofta varit områden över 0,5 hektar. Det är naturligtvis olyckligt att en statlig myndighet sprider rena felaktigheter så att det blir ett ökat tryck.

Jag hoppas verkligen att frihet under ansvar kan fortsätta. Annars tror jag att det kommer att gå i motsatt riktning.

Anf. 324 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Jag delar ambitionen att vi ska ha skogspolitik som är långsiktigt hållbar och som värnar de stora värden som finns i skogen, både utifrån de resurser som skogen i Sverige ger men också de biologiska värden som ger tillbaka så mycket mer till samhället såväl i dag som i framtiden.

Jag tror att vi behöver jobba med att stärka det skydd som får ökat stöd. Alliansregeringen genomdrev att det nu är ganska dyrt för staten, men det är bra för den enskilde skogsägaren att man får ersättning när man hindrar avverkning av värdefull skog. Det måste vi också säkra. Där har det nämligen varit riktigt tomt i ladorna; där har det inte funnits pengar.

Anf. 325 ÅSA COENRAADS (M) replik:

Fru talman! Jag vill tacka miljöministern för ett intressant anförande.

Miljöministern började väldigt bra med att berätta att miljöpolitiken är global. Det har alliansregeringen drivit ganska hårt under sin tid vid makten, det vill säga att ökad tillväxt och minskade klimatutsläpp faktiskt går hand i hand. Det behöver inte finnas en motsättning.

Jag blir dock lite orolig när jag läser vänsterregeringens budget. Det är nämligen mycket politik om klimatåtgärder på hemmaplan och ganska lite på nationellt plan. Det är farligt för Sverige. Jag ser att vi har företag som flyttar. Jag ser att reformer för att fler ska komma i arbete tas bort, och jag ser att det blir dyrare att leva och bo i Sverige.

Jag undrar därför: Hur tänker regeringen driva den internationella klimatpolitiken utan att riskera tillväxten och arbeten i Sverige?

Anf. 326 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Som jag redogjorde för i mitt anförande ser jag det nationella arbetet också som en viktig del av det internationella arbetet. Precis som ledamoten pekar på har nästan alla miljöfrågor dimensioner av lokal påverkan men också nationell och global påverkan. Jag tror att arbetet måste ske även på det planet.

Det som jag saknade mycket i Alliansens miljö- och klimatpolitik var just arbetet på hemmaplan. Det internationella arbetet var lättare att enas om, inte minst här i kammaren. Det är nämligen alltid lätt att peka på vad andra ska göra. Det har vi ganska lätt att komma överens om, men så fort det handlar om något som vi ska göra själva här och nu blir det mycket svårare.

Den här regeringen, samarbetsregeringen, har ambitionen att ta tag i de svåra frågorna och genomföra förändringar här och nu, även på hemmaplan. Som jag nämnde vill vi även använda dem som goda exempel, för att möjliggöra för våra företag och entreprenörer att vara ute och sprida goda idéer men också för att vi i de internationella förhandlingarna ska kunna visa att klimat- och miljöpolitik lönar sig i det långa loppet. Vi bygger ett starkare samhälle med sådana investeringar.

Anf. 327 ÅSA COENRAADS (M) replik:

Fru talman! Det är skönt att höra att samarbetsregeringen vill och har en ambition för att göra det bättre för miljön och klimatet globalt. Men det har varit lite rörigt i riksdagen och i regeringen i fråga om vad de gemensamma målen faktiskt har varit. Statsministern har sagt en sak, utrikesministern har sagt en annan sak och klimat- och miljöministern har sagt en tredje sak. Jag undrar nu om samarbetsregeringen har *ett* gemensamt mål i de internationella förhandlingarna framöver.

Anf. 328 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Samarbetsregeringen har inte bara ett gemensamt mål i de internationella klimatförhandlingarna som nu går in i ytterligare ett toppmöte, i Lima. Vi har ett gemensamt mål härifrån riksdagen. Det har vi nämligen fått stöd för i EU-nämnden. Jag tror till och med att ledamöterna från ledamotens parti var med på det mandat som vi har. När vi förhandlar internationellt är det viktigt att vi också har ett brett samarbete härifrån kammaren. Annars skulle det vara väldigt svårt.

Jag vill peka på att Sverige inte har brutit sambandet mellan minskade klimatutsläpp och ökad tillväxt. Vi har ökat de utsläpp som är bnp-relaterade samtidigt som vi har ökat tillväxten. Vi behöver bryta det, men det är inte brutet i dagsläget.

Anf. 329 ANDERS FORSBERG (SD) replik:

Fru talman! Miljöministern!

Jag tänkte tala om definitionen av skyddad skog. Enligt regeringens budgetproposition uppgår den formellt skyddade skogen i Sverige till 1,2 miljoner hektar produktiv skogsmark, vilket skulle motsvara ungefär 5 procent av den totala produktiva skogsmarken i Sverige. Utöver det tillkommer skogsbrukets frivilliga avsättning av produktiv skog, som är ytterligare 1,2 hektar. Det skulle bli 2,4 miljoner, och det uppges vara 10 procent.

Om man går på internationell statistik räknar man dock även med de så kallade impedimenten. I så fall skulle vi hamna på 25 procent skyddad skog av skogsbruksarealen.

Min fråga till miljöministern är då: Vilken uträkning ska vi använda? Ska vi använda nationell eller internationell praxis när vi räknar miljömålen?

Anf. 330 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Jag tackar för engagemanget i hur vi skyddar skogen och hur vi också verifierar att vi skyddar den svenska skogen på ett effektivt sätt. Som jag sade i ett tidigare replikskifte har jag och regeringen varit oroliga över att slå samman de frivilliga avsättningarna eftersom de inte är skyddade över tid. På skogsbolagens frivilliga avsättningar har vi bland annat sett att när mark har sålts till ett annat skogsbolag har det som var en frivillig avsättning i det första skogsbolagets ägande plötsligt avverkats. Här har vi ett system som brister när det gäller att svara mot internationella åtaganden som vi bland annat har från Nagoya.

Det finns alltså ett stort arbete kvar för att skydda mer värdefull skog. Jag är särskilt orolig över de kvarvarande naturskogar som vi har i Sverige där en så pass liten rest inte har haft ett extensivt skogsbruk. Jag är rädd för att vi nu går mot avverkningar där.

Anf. 331 ANDERS FORSBERG (SD) replik:

Fru talman! Jag tror inte att du uppfattade frågan riktigt, Åsa Romson. Jag frågade hur du ser på att vi har olika statistik. Vi använder internationell standard eller nationell standard. Använder vi den nationella standarden i Sverige pratar vi om 10 procent. Om vi pratar om den internationella standarden är det 25 procent skyddad skog eftersom man räknar in de så kallade skogsimpedimenten, vilka i Sverige utgör 4,9 miljoner av Sveriges totalt 28 miljoner skogshektar. Det är min fråga.

Anf. 332 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Jag tycker att det vore fel att inräkna impedimentmark. Det är ju mark som ännu inte har någon avverkningspotential. Det är klart, vi kan ju också göra delar av Stockholms innerstad till skyddad mark. Vi kommer åtminstone inte att avverka de träd som står i Humlegården.

Här är det viktigt att hålla ögonen på hur vi säkrar skyddet för hela den biologiska mångfalden. Där finns det annan statistik som är viktig. Då handlar det om i vilka skogsområden vi säkerställer skyddet så att vi inte bara skyddar vissa skogsområden.

Anf. 333 MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Moderaterna och den tidigare borgerliga regeringen visade tillsammans alltför låga ambitioner för miljö- och klimatfrågan, lokalt, nationellt och internationellt. Om detta påminde oss gårdagens presentation av Alliansens skuggbudget. Ambitionerna hos Alliansen tillsammans är inte tillräckligt höga. Att spara 1,6 miljarder på miljöbudgeten känns både verklighetsfrånvänt och omodernt.

Jag kan bara känna en förtröstan i att väljarna efter åtta år av den politiken tydligt valde bort den för de kommande fyra åren. Jag hoppas verkligen att den tid är förbi då skattesänkningar alltid sattes före jobben, sattes före att bygga välfärden starkare och sattes före att motverka det största hotet mot mänskligheten genom tiderna, nämligen miljö- och klimatutmaningen.

Jag vill hävda att visionen om en hållbar värld lever i Sverige i dag, där modet finns att satsa på en framtid för arbete och utveckling, för en välfärd kombinerad med gröna investeringar som bär hållbarhet. Vi socialdemo-

krater är ytterst stolta över att få vara en del av den samarbetsregering bestående av socialdemokrater och miljöpartister som förverkligar höga miljö- och klimatambitioner.

Det är sannerligen hög tid att få bära vidare inte minst den socialdemokratiska idén om det gröna folkhemmet – ett Sverige där nya hållbara jobb kan växa fram genom satsningar på forskning, innovationsutveckling, utbyggd högskola och universitet, ett Sverige som kombinerar en god välfärd med en rättvis fördelningspolitik och ett ansvar för kommande generationers miljö, ett Sverige där jobb, välfärd och miljö hänger ihop, ett Sverige som grundar sig på alla människors lika värde och solidaritet. Det känner vi igen i den svenska regeringspolitiken.

Fru talman! Det handlar om att intensifiera arbetet med att minska våra klimatutsläpp, att göra det mer lönsamt att välja klimatsmarta lösningar och att stödja ett klimatfinansieringsprogram för kommuner och regioner. Alla utsläpp är nämligen lokala. Och Sverige behöver ta till vara den initiativkraft som finns i det lokala och regionala klimatarbetet. Till detta lägger vi fast nya höga ambitioner nationellt och internationellt. Vi ska med trovärdighet driva det internationella klimatarbetet, inte minst genom att finansiera internationella klimatinvesteringar.

Det handlar om den mat som vi äter, den luft som vi andas och det sötvatten som vi behöver, byggnadsmaterial och energi. Allt ska produceras av ekosystem som är komplexa nät av arter som agerar tillsammans och cirkulerar, bearbetar och upparbetar grundämnen till näringsämnen. Utan en mångfald av arter fungerar det inte. På så sätt är också den biologiska mångfalden en nyckel till motståndskraft mot klimatförändringarna.

Att tillförsäkra ett stort engagemang för den biologiska mångfalden, för havsmiljön och för giftfri miljö – det är att bygga välfärd i en hållbar värld.

Sverige ska konkurrera med kunskap, med gröna innovationer och med en styrka i ett samhälle som håller ihop.

Sverige ska gå före och visa att vi fortfarande kan vara ett föregångsland. Det kommer jag att rösta för.

(Applåder)

Anf. 334 ULF BERG (M) replik:

Fru talman! När man hör Matilda Ernkrans anförande kan man ju tro att vi har passerat nyår och hamnat på första maj. Det vore i och för sig glädjande, men man funderar ju över om det finns någon speciell verklighetsförankring i sättet att uttrycka saker och ting.

Kilometerskatten är ett jättebra exempel. Kommer den verkligen att gynna miljön? Det kommer den naturligtvis inte att göra. Socialdemokraterna har bildat den svagaste regering som vi har haft under detta sekel – en regering som man av någon anledning kallar samarbetsregering, men det är väl för att man förstår att man är så svag.

Kilometerskatten kommer att göra att produktion kommer att flyttas bort från Sverige.

När det gäller skatt på handelsgödsel: Vad blir bättre av att polska bönder producerar vår mat? Det kommer ju inte att bli bättre.

Er politik leder till ett försämrat klimat. Man måste göra analyser, för det finns ett mål som säger att vi inte ska exportera våra klimatutsläpp. Men det är ju det som ni medverkar till.

Anf. 335 MATILDA ERNKRANS (S) replik:

Fru talman! Jag uppfattade inte att Ulf Berg ställde någon fråga. Jag uppfattade det som att Ulf Berg ställde en rad frågor som han sedan svarade på själv.

Jag vill vara väldigt tydlig med att den här samarbetsregeringen naturligtvis vill bidra till ett Sverige och en värld som utvecklas i en hållbar riktning. Som vi tidigare har hört från klimat- och miljöministern var den tidigare borgerliga regeringen väldigt duktig på skattesänkningar i hundramiljardersklassen på arbete. Men man var inte riktigt lika duktig på att höja miljöskatterna.

Vi menar att miljöskatterna måste få en mer styrande effekt. Det är någonting som är bra och som driver fram nya innovationer och nya hållbara jobb. Det ligger också väldigt nära socialdemokratisk politik. Jobben, välfärden och miljön hänger ihop.

Anf. 336 ULF BERG (M) replik:

Fru talman! Jag tror att vi hela tiden i denna församling ska fundera över vad de skatter som läggs på företagande kommer att innebära.

Jag är ganska säker på att Matilda Ernkrans inte kommer att besöka SSAB i Borlänge och säga: Ni ställer ju till för miljön när ni producerar er plåt, så vi funderar på att höja avgifterna. Det kommer inte att resultera i att man slutar att göra plåt, men man kommer att göra det i andra länder med betydligt större miljöpåverkan. Det borde ni lära er av.

Anf. 337 MATILDA ERNKRANS (S) replik:

Fru talman! Det vore intressant att höra något från Moderaterna, som är det stora partiet i Alliansen och som har uppfattats att vara klimat- och miljöbromsklossarna i alliansregeringen, om hur man har tänkt när man vill sänka miljöbudgeten med 1,6 miljarder.

Jag kan säga någonting om stålindustrin. Nya innovationer byggda på en stor miljö- och klimatkunskap har gjort att vi faktiskt har en riktigt bra konkurrenskraft i stålindustrin i Sverige.

Anf. 338 LENA EK (C) replik:

Fru talman! Jag tänkte fortsätta på samma tema. Vänsterregeringen föreslår ju en vägslitageavgift som bygger på avstånd. I den avgiften finns det egentligen inte någon miljöstyrande komponent. Man hade ju kunnat välja att i stället höja koldioxidskatten eller att subventionera alternativa bränslen mer. I stället väljer man att lägga kostnaden på avstånd. Det enda som då händer är att det blir svårare att bo i hela landet. Klyftorna ökar och det tjänar varken människor eller miljö på.

Jag tänkte därför fråga hur Matilda Ernkrans tänker när det gäller vägslitageavgiften.

Anf. 339 MATILDA ERNKRANS (S) replik:

Fru talman! Vi kommer att återkomma med konstruktionen av vägslitageavgiften. Det finns flera olika skäl. Det handlar till att börja med om att flagga in svenska åkare, att bygga på att vi kan ha en bra miljöprestanda. Det gynnar just svenska åkare. Det är alltså bra inte enbart för miljö och

Prot. 2014/15:19
11 november

Allmänpolitisk debatt

Klimat och miljö

klimat utan också för de svenska jobben. Dessutom har samarbetsregeringen, till skillnad från den samlade borgerliga Alliansen, betydligt högre ambitioner när det gäller järnvägsunderhåll, kollektivtrafik och miljövänliga transporter.

Vi behöver ha miljöskatter som styrande instrument för att nå en mer hållbar utveckling som skapar innovationer och nya jobb också för framtiden. Det hade jag hoppats att även Centerpartiet kunnat se.

Anf. 340 LENA EK (C) replik:

Fru talman! Om vi tittar på miljöbilsfrågan ser vi att det i budgeten läggs lite mer pengar på supermiljöbilspremierna men inte så att det räcker. Det finns inget beslut om vad som händer med dem som köpt under hösten. Det sprids en stor osäkerhet när det gäller miljöbilar och den regleringen över huvud taget.

Jag är glad att det står en del i texten om bonus–malus, det system som vi har jobbat fram, eller som jag har jobbat fram, men där finns ingen tidsangivelse.

Till detta kommer att jag tror att Sveriges åkare har en helt annan åsikt. När jag talar med åkare säger de att det kan kosta dem 100 000–150 000 per år och bil. Det gynnar inte miljön. Det gynnar inte jobben. Det ökar de regionala klyftorna.

Anf. 341 MATILDA ERNKRANS (S) replik:

Fru talman! Att sänka miljöbudgeten med 1,6 miljarder gynnar inte miljön, inte de nya hållbara jobben och inte heller nya innovationer. Det kan vi väl åtminstone vara överens om.

Om Lena Ek nu möts av osäkerhet om hur det blir med miljöbilarna får jag nog säga att den osäkerheten inte var mindre under den tid som Lena Ek hade ansvaret för dessa frågor. Vi kommer att leda det här landet lugnt och försiktigt i en fin hållbar riktning.

Anf. 342 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! I alla sådana här debatter är det många positiva och värde-laddade ord. Ett uttryck som jag lite grann reagerar på är klimatsmarta lösningar. Det är alltid intressant när man inte fyller orden med innehåll, i alla fall inte så att åhörarna kan begripa vad man egentligen menar.

Jag vet inte vad Matilda Ernkrans menar i det här fallet. Är det mer vindkraft? Vi vet att det i vart fall är betydligt mer solkraft. Vi vet att man inte tar bort de fullständigt vansinniga etanolsubventionerna. Matilda Ernkrans får gärna berätta vilka de klimatsmarta lösningarna är.

Samtidigt vill jag lyfta fram den satsning som vi gör på forskning och utveckling av fjärde generationens kärnkraft. Vi har mycket duktiga forskare i Sverige som år efter år söker anslag för detta. Med de absolut lägsta utsläppen, som Matilda Ernkrans vet att kärnkraften har, och potential att radikalt minska avfallet, som vi måste gräva ned i backen, har vi förmodligen bränsle för tusentals år framåt. Dessutom har vi med kärnkraft tillförlitlig energi till vår industri.

Skulle inte det kunna vara någonting klimatsmart att satsa på?

Anf. 343 MATILDA ERNKRANS (S) replik:

Fru talman! Jag uppfattar att Josef Fransson efter fyra år i miljö- och jordbruksutskottet och som ansvarig för Sverigedemokraternas miljö- och klimatpolitik – numera har han lämnat utskottet men tar förnämligt den här debatten – frågar mig vad klimatsmart innebär. Jag tycker nog att frågan i sig rymmer en hel del kunskap som vi kan ta till oss om Sverigedemokraterna.

Jag som socialdemokrat och samarbetsregeringen har inte bara tilltro till utan också kunskap om att det finns en mängd klimatsmarta lösningar som bara väntar på att få utväxling på lokal och regional nivå. Därför är vi beredda att ge finansiering till de mest klimatsmarta lösningarna i form av Kloktstödet.

Vi känner oss lugna och trygga med den politiken, men Sverigedemokraterna får väl fundera vidare.

Anf. 344 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Jag tackar för det svaret. Enligt traditionen har S varit ett parti för arbetarna. Det håller man mer och mer på att överge, kanske framför allt i det nya samarbetet med Miljöpartiet då man snarare kanske vill dra ned lite grann på tillväxten och orsaka ännu större svårigheter att komma in på arbetsmarknaden och så vidare.

Vi har tung industri i Sverige som behöver energi, och då behöver vi kärnkraft. Det räcker inte med solkraft och etanolsatsningar för mångmiljardbelopp, utan vi behöver tillförlitlig el som fungerar hela året. Det kräver svenska jobb och svensk industri.

Anf. 345 MATILDA ERNKRANS (S) replik:

Fru talman! Socialdemokraterna är ett parti som bildades kring arbetets värde och villkor och fortfarande står väldigt starkt. Vi baserar vår politik för nya jobb på en grundläggande tilltro till att utbildning och nya innovationer är det som kan skapa de nya jobben. I detta ligger ett djupt miljö- och klimatengagemang. Det har funnits i många, många år, långt innan Sverigedemokraterna ens kom på tanken att man skulle ha en klimatpolitik.

Anf. 346 ISAK FROM (S):

Fru talman! Jag tänkte inför debatten att jag skulle tala om vad skogens gröna guld kan göra i arbetet med omställningen till förnybar energi, klimatsmarta hus med mera, men det får allt vänta tills jag tar upp det i budgetdebatten om utgiftsområde 23 Areella näringar.

Jag ska i stället prata om bland annat Kloktstödet som regeringen presenterat i budgeten och ge exempel på hur det kan användas för att skapa bättre och renare samhällen samtidigt som det kan ge nya jobb och industriell utveckling.

Städerna bör byggas så att gång- och cykelvägar skapas – kollektivtrafiken bör bli det naturliga valet när människor ska förflytta sig. För att minska klimatutsläppen föreslår regeringen därför ett stöd för klimatinvesteringar i kommuner och landsting, det så kallade Kloktstödet. Stödet ska gå till åtgärder där investerade medel ger störst climateffekt.

Fru talman! I den perfekta staden är lokaltrafiken ren, tyst och hållbar. Just i dag glider Hybricons bussar fram ljudlöst mitt i staden i Umeå. Bussarna är utvecklade av Hybricon i Sverige för nordiska förhållanden och går till 100 procent på el även mitt i vintern. Ultrasnabb laddning gör att det räcker med tre minuters laddning för varje timmes körning även mitt i vintern. Det gör att bussarna kan gå dygnet runt. Både teknikmoduler, bussar och laddningsstationer slutmonteras i Umeå.

Elbussar löser de historiska problemen med avgaser, buller, fossilbränslen och låg energieffektivitet. Alla de krav för lokaltrafiken som finns i EU:s 2020-deklaration uppfylls. Tekniken och ekonomin för elbussar har nått brytpunkten för lönsamhet. Hybricon ligger i dag ett par år före konkurrenterna på marknaden vad gäller tekniksidan.

I valrörelsen besökte jag Hybricon. Hybricon har gått från att vara ett forsknings- och utvecklingsföretag till att bli ett producerande teknikleddande företag för elbussar och laddningsstationer. Men för att nå ut på marknaden krävs att fler kommuner och regioner vågar satsa. Det räcker inte med att Umeå, som är en framsynt kommun, vågar ligga i framkant och stötta. Det krävs stadsplanering för att man ska kunna sätta ut och planera för laddningsstationer. Det krävs satsningar för att man ska våga prova elbussen som ett alternativ.

Här kommer Kloktstödet in i form av pengar till kommunerna som dessa kan använda i sin stadsplanering. Det kan göra det möjligt att ha en tillverkning i Sverige av elbussar till kommunerna. I dag pågår samtal mellan företaget och Arlandastad. Man planerar att ha elbussar på flygplatsen. Det skulle öka omsättningen betydligt. Jag tror att flera flygplatser skulle vara väldigt intresserade av den tekniklösningen.

Precis som sagts tidigare här i talarstolen är det de små insatserna i lokalsamhället som gör störst nytta. Om det sedan handlar om cykelvägar, gångstråk eller elbussar måste vara upp till den lokala kommunen att bestämma om, men den socialdemokratiska samarbetsregeringen med Miljöpartiet ger genom Kloktstödet kommunerna förutsättningarna att ta tag i sin egen situation.

(Applåder)

Anf. 347 LARS-ARNE STAXÄNG (M):

Fru talman! Det kan väl inte ha undgått någon att en av de viktigaste frågor vi har framför oss är energifrågan. Det har stor betydelse hur vi hanterar, planerar och styr energifrågorna fram till 2050. Vår industripolitik har sedan 100 år tillbaka – och långt före det – varit att få fram tillräckligt med kostnadseffektiv energi till både företagen och hushållen.

I den nya omställningen till grönare energi, som solkraft, vindkraft, vågkraft och bioenergi, måste dessa energislag balanseras med en baskraft i form av vattenkraftsel och kärnkraftsel under många år till om vi ska kunna hålla våra klimatmål om CO₂.

Den totala energiförbrukningen i Sverige är runt 600 terawattimmar och har så varit i många år. Då har vi räknat in alla energislag: olja, gas, kol, el och olika ved- och avfallsprodukter. Elförbrukningen i Sverige ligger på mellan 140 och 150 terawattimmar per år. Jag tror att den år 2012 låg på 142 terawattimmar. Av elproduktionen stod vattenkraften för det allra mesta – 78,4 år 2012. 61,4 kom från kärnkraften och 7,2 terawattimmar från vindkraftverken.

Det är därför jag är stolt över att alliansregeringen tog stort ansvar i energifrågan trots att man hade olika ingångsvärden i energipolitiken, inte minst när det gällde kärnkraften. Men det är också därför jag ser med stor oro på vad som komma skall med den nya regeringen. Man har ibland gett signaler om en stor energiöverenskommelse över blockgränsen, men sedan har man gått egna vägar och lagt fram förslag om nedläggning av kärnkraften på kortast möjliga tid. Detta ger otydliga signaler och skapar oro, inte minst hos vår industrisektor. Jag vet att många med nyfikenhet funderar på hur Sverige kommer att agera framöver. Detta kommer i sin tur att avgöra investeringsbeslut och hur många arbeten som i slutändan kommer att bli kvar i Sverige.

Fru talman! Vi kan också se hur man gjort i Tyskland när det gäller energipolitiken, nämligen beslutat att snabbavveckla kärnkraften. Detta har i sin tur gett som resultat att man nu ligger på rekordnivåer i produktion av brunkol och import av rysk gas – trots att man ville nå en mer miljövänlig produktion, som vind- och solenergi, vilken naturligtvis också har ökat. Detta har gjort att många parlamentsledamöter i Tyskland nu ser med oro på framtiden och vill ompröva den inslagna vägen.

Det som jag är riktigt orolig över för Sveriges del är den okunskap som finns hos många, inte minst politiker. Man tror att effekt är detsamma som energi. Om man sätter upp nya vindkraftverk med en viss medeleffekt måste dessa alltid balanseras med baskraft i Sverige, oftast vattenkraft. Detta visas tydligast av att medelproduktionstiden för när ett vindkraftverk producerar el ligger mellan 1 500 och 3 000 timmar. Det totala antalet timmar per år är 8 760. Ett kärnkraftverk eller vattenkraftverk producerar el på ungefär dubbla tiden. Om vi verkligen vill sätta upp vindkraftverk som motsvarar över 30 terawattimmar i Sverige innebär det att den riktigt stora kostnaden inte ligger i vindkraftverken utan i kraftledningarna, i överföringen.

Jag vill därför att regeringen ser över de totala effekterna av att avveckla kärnkraften. Just nu finns det ett energiöverskott, men detta kommer snabbt att förändras inom några år. Då kommer Sverige, men även miljöpolitiken, att dyrt få betala för denna försummelse.

Anf. 348 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD) replik:

Fru talman! Jag och Sverigedemokraterna är positiva till den tidigare ingångna energiöverenskommelsen, där man öppnar för en förnyelse av kärnkraften. Det som Sverige behöver är just att man möjliggör en ansvarsfull generationsväxling bland våra kärnkraftverk, vilket är av yttersta vikt för såväl basindustrin och den energiintensiva industrin som svenska arbetstillfällen.

Moderaterna och delar av övriga Alliansen lyfte under valrörelsen fram satsningen på en svensk forskningsreaktor och på snabba reaktorer som skulle kunna ersätta de termiska reaktorer vi har i dag. Min fundering är: Var är den satsning på en svensk forskningsreaktor som utlovades under valrörelsen? Röken efter valrörelsen har nu skingrats.

Anf. 349 LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik:

Fru talman! Enligt den energiöverenskommelse som Alliansen ingick för ett antal år sedan ska kärnkraft motsvarande den som finns i dag också vara möjlig i framtiden med modern teknik. Mycket av den kärnkraft som

vi använder i dag är på väg ut om ett antal år – 20, 30 eller 40. Det är ungefär som om vi skulle köra vidare med gamla Volvo 240-bilar som vi bytt motor och vissa komponenter i. Vi behöver få den nya tekniken om vi ska fortsätta.

Vad jag ville visa med mina siffror förut var att vi inte plockar bort kärnkraften utan att det märks i Sverige. Vi får i så fall i framtiden använda energislag som ökar koldioxidutsläppen, vilket är miljöfarligt.

Anf. 350 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD) replik:

Fru talman! Min fråga om den svenska forskningsreaktorn förblev obesvarad. Är Moderaterna intresserade av att uppföra en svensk forskningsreaktor och fortsätta en utveckling mot snabba reaktorer som utgör ett gott komplement till de termiska reaktorer vi har i dag? På längre sikt skulle vi även kunna använda det förbrukade kärnbränslet i stället för att slutförvara det.

Anf. 351 LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik:

Fru talman! Ska vi kunna använda modern kärnkraftsteknik i framtiden måste det till mer forskning. I det avseendet hoppas jag att jag har gett ett tillräckligt svar. Om vi säger ja till den vägen och det finns en överenskommelse, gärna över blockgränserna, blir det också ett ja till forskning och till en forskningsreaktor. Men då måste vi se helheten. Jag hälsar detta med tillfredsställelse.

Vad jag ville visa förut är att om vi plockar bort kärnkraften snabbt – det var egentligen mitt huvudtema – kommer Sverige som nation, vår industri och miljön att få betala detta dyrt.

Anf. 352 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Fru talman! Precis som Staxäng är även jag orolig för kärnkraften. Jag är orolig för vad som skulle hända om vi inte avvecklade den. Men jag känner mig trygg i att vi kan ersätta den med förnybar energi. De två första kärnkraftsreaktorer som vi ska pensionera, reaktorerna i Oskarshamn, som bland annat värmlänningar är delägare i, ger mycket mindre energi än vad vindkraften ger i dag i Sverige.

Jag hörde att Staxäng var fundersam vad gäller målet om 30 terawattimmar vindkraft, som vi ändå har antagit i politisk enighet i Sverige. Har Moderaterna gått ifrån det målet för vindkraften i Sverige?

Anf. 353 LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik:

Fru talman! Vi har ingått en energiöverenskommelse där målet är 30 terawattimmar. Vad jag ville tala om är att kostnaden för att vi sade ja till detta är mycket högre än många hade vetskap om. Man trodde – och tror fortfarande i många fall – att det bara är att sätta upp vindkraftverk och ersätta kärnkraften. Så är det inte. Överföringsledningarna, som även medför en massa miljökonsekvenser, vilket vi vet av alla överklaganden, kostar mer än vindkraftverken.

Det måste vi ta med i kalkylen. Jag sade inte nej till detta. Men det får väldiga miljökonsekvenser och kostnadskonsekvenser.

Anf. 354 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Fru talman! Det var bra att höra att vi fortfarande har en enighet om det målet. Det är meningen att vi ska sätta oss i Energikommisionen och komma fram till hur vi ska ersätta kärnkraften med förnybart. Vi måste pensionera kärnkraftverken eftersom de är pensionsmässiga, precis som Staxäng sade. Min fråga gäller om Staxäng tror att Moderaterna är beredda att sätta sig i Energikommisionen för att undersöka detta.

Anf. 355 LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik:

Fru talman! Man talar väldigt vackert om förnybart. Det gör jag också. Jag har inget emot att man använder det alltmer i framtiden. Det är många nationer som gör detta. Det gäller både vindkraft, sol och mycket annat.

Mitt huvudtema här var att du alltid måste balansera det med reglerkraft. Det är, som i Tyskland, brunkol. Det var inga som tog bort kärnkraften som ville ersätta den med brunkol, men det är så det fungerar. I Sverige har vi som tur är mycket vattenkraft, så vi kan reglera med den. Det är vad som ger konsekvenserna.

Anf. 356 SARA-LENA BJÄLKÖ (SD):

Fru talman och ärade ledamöter! Vi Sverigedemokrater tar miljö- och klimatfrågor på allvar. Men vi anser samtidigt att Sverige inte kan ta hela världens ansvar för klimat- och miljöarbete.

Sverige står för mindre än 2 promille av världens koldioxidutsläpp. Ibland när man lyssnar på vissa partier kan man få intrycket att Sverige skulle vara världsledande i miljöförstöring.

Krav på kärnkraftens skyndsamma avveckling har i dag gett oss ett problem med föråldrade kärnreaktorer. Sverige har inte satsat på att bygga nya kärnreaktorer utan har förberett en total nedläggning av våra kärnreaktorer, detta trots att inga vettiga alternativ till kärnkraft finns eller funnits.

Fru talman! Ska vi ta klimatfrågan på allvar måste vi kunna säkerställa en god energiförsörjning till både hushåll och industri. Det är inte bara på grund av eventuella kommande utmaningar med att ersätta förbränningsmotorerna i våra fordon, som nämnts tidigare. Man kan exempelvis effektivisera vattenkraftverken i stället för att bygga olönsamma vindkraftverk.

Sveriges elproduktion är redan så gott som oberoende av fossil energi. Vindkraften saknar alltså helt relevans i koldioxiddiskussionen. Vindkraft är inte grön. Bladen består av kompositmaterial som miljön inte kan bryta ned. I generatorerna finns miljöfarliga metaller, för att inte tala om den miljöpåverkan som vindkraftverken har lokalt.

Fru talman! Vindkraftverken gör att vi förlorar produktiv skogsmark. Det leder till dränering av markerna i och med exempelvis vägbyggen till och från kraftverken. Det handlar om bullerljudet, påverkan på fågellivet och inte minst förfulandet av vår natur. Sedan när vindkraften är uttjänt tillkommer kostnaden för demontering som vindbruksbolagen i dagsläget inte har några krav på sig att fondera medel till.

Vad som är bland det viktigaste att lyfta upp tycker jag är att vindkraftverk ger upphov till minst tre gånger så mycket koldioxid som kärnkraft. Varför laga något som inte är trasigt med något som dessutom ökar utsläppen?

Prot. 2014/15:19
11 november

Allmänpolitisk debatt

Klimat och miljö

Det handlar även om turismen på den långa kust vi har. Det är en lång vacker kuststräcka från Haparanda till Strömstad som vi ska vara rädda om. Denna stora naturresurs innebär ett ansvar för kommande generationer då den har mycket högt turistvärde. Vår kust bör bevaras så orörd som möjligt och inte förstöras av att bygga olönsam vindkraft.

Vindkraftverk till havs är inte ekonomiskt bärande. Den enkla motiveringen är att de får pengar via elcertifikatssystem som vi konsumenter får betala för. Jag tycker det är självklart att säga nej till vindkraftverk ute till havs.

Anf. 357 MATILDA ERNKRANS (S) replik:

Fru talman! Det var inga direkta nyheter i det inlägg som vi just hörde från Sverigedemokraterna. Att ni älskar kärnkraft och hatar vindkraft har gjorts klart och tydligt i många debatter i kammaren och också utanför kammaren.

Det som ändå var lite nytt i inlägget och gjorde att jag tog replik var att ledamoten hävdade att Sverigedemokraterna tar miljö- och klimatutmaningen på allvar. Det föranleder mig att ställa frågan: Hur kommer det sig då att ni lägger fram en budget för kammaren där ni har tänkt er att minska en halv miljard på exempelvis miljöbudgeten?

Hur kommer det sig att ni tycker att vi ska räkna in impediment när vi tittar på hur vi ska ta ansvar för den biologiska mångfalden i skogen? Hur är det att ta miljö- och klimatutmaningen på allvar?

Anf. 358 SARA-LENA BJÄLKÖ (SD) replik:

Fru talman! Nu handlar inte vindsnurrorna om att till exempel minska koldioxidutsläppen. Vår elproduktion är i stort sett fossilfri, som jag nämnde.

Jag ska försöka att besvara din fråga, Matilda Ernkrans. Vi i Sverigedemokraterna följer klimatdebatten uppmärksamt och ödmjukt. Vi ser gärna även fortsättningsvis att vi ska vara oberoende av ekonomin.

Anf. 359 MATILDA ERNKRANS (S) replik:

Fru talman! Jag ger gärna Sverigedemokraterna en möjlighet till att svara på frågorna. Hur är det att stärka miljö- och klimatarbetet att i riksdagen lägga fram en budget där ni minskar miljöbudgeten med en halv miljard?

Hur är det att ta miljöutmaningen på allvar att här i kammaren hävda att vi ska räkna in impedimenten när vi räknar den biologiska mångfalden i skyddad skog? Det handlar om att se till att det är rätt saker som vi skyddar.

Anf. 360 SARA-LENA BJÄLKÖ (SD) replik:

Fru talman! Partier som till exempel Socialdemokraterna här skyller på att man vill ersätta elproduktionen med fossilt bränsle. Vindkraftverken är inte så miljömässigt anpassade som ni vill. Vi Sverigedemokrater vill satsa 475 miljoner kronor för forskning och för att satsa på nya reaktorer för kärnkraften. Det står vi bakom.

Anf. 361 STINA BERGSTRÖM (MP):

Fru talman! Jag tänker tala om skog och skogsbruk. Det är inte första gången jag gör det i den här kammaren, men så anser jag också att det är ett väldigt viktigt ämne av flera anledningar. Träden ger oss virke till våra byggen, värme till våra hus och biomassa till morgontidningen eller biobränsle. Allt detta kan vi också exportera och tjäna pengar på.

God avkastning är ett av två mål som finns i skogsvårdslagen. Det andra målet är att bevara den biologiska mångfalden. Det ska vara två jämställda mål. Men precis som i många förhållanden har det blivit en jämställdhet på papperet.

Produktionen har tagit ledningen, miljön har kommit i andra hand i alltför många fall.

Den svenska skogen är viktig inte bara för virkesproduktionen och för växter och djur. Den är också viktig för oss människor, för rekreation, jakt, föda, friluftsliv och turism. Vi måste få ihop alla dessa värden i ett hållbart pussel.

Jag har flera gånger stått här och berättat om min och många andras oro för den svenska skogen och för det svenska skogsbruket – om körska-dor, förstörda vattendrag och överkörda fornminnen, om gammelskogar som över en natt förvandlas till kalhyggen och virkesåkrar, om att var ti-onde skogsart är hotad, om skogsägare som brukar sina skogar med om-sorg och som är förbannade för att de som bedriver ett hänsynslöst skogs- bruk slipper undan påföljd och om att skogsägare som vill ställa om till ett mer hållbart skogsbruk, utan kalhyggen, inte får de råd och den upp- muntran de behöver.

Fru talman! Inte sedan Gustav Vasa har det stått så många trädstammar i Sverige och så lite skog. Det citatet kommer från Zarembas artikelserie Skogen vi ärvde, som publicerades på kultursidan i Dagens Nyheter för två år sedan. Artiklarna har debatterats flitigt sedan dess. Artikelserien tog sitt avstamp i mitt hemlän Värmland, i Storfors, där invånarna förgäves kämpade för att få behålla sitt friluftsområde. Skogen i Storfors var en skog med stora sociala värden. Ändå behövde inte ägaren avstå från av- verkning eller fundera på att avverka med hyggesfria metoder så att vand- ringsleder, elljusspår och barnens kojor kunde få vara kvar.

Vi har aldrig haft så lite skog och så många träd – lika gamla träd av samma sort, ibland i räta rader. Det är ingen skog, det är en trädplantering. Det är dags att vända den utvecklingen nu.

Jag har stått i den här talarstolen och talat för skogen många gånger. Men i dag gör jag det med glädje. Regeringens miljardsatsning på att skydda och sköta värdefull natur kommer att leda till att gammelskogar och nyckelbiotoper som i dag hotas av avverkning kommer att räddas. Skogsstyrelsen får extra pengar för att arbeta mer med samråd och skydd av tätortsnära skogar och för att informera om alternativa skogsbruksme- toder till skogsägare som vill ställa om.

Regeringen har också beslutat att skogsvårdslagen ska ses över. Det kommer förhoppningsvis att leda till att miljö och produktion får ett jäm- ställt förhållande och den som bryter mot lagen får ett straff.

Jag är stolt och glad över att vi har fått en regering som prioriterar miljö och naturvård – en regering som förstår att det finns flera sätt att bruka skogen och att skogen har flera värden som är viktiga.

(Applåder)

Prot. 2014/15:19
11 november

Allmänpolitisk debatt

Klimat och miljö

Anf. 362 ANDERS FORSBERG (SD) replik:

Fru talman! Det var intressant att lyssna på Stina Bergström, men jag blev faktiskt lite rädd. Du nämnde äganderätten och rätten att bruka sin skog. Du tog ett exempel som gällde en stadsnära skog och att den lokala befolkningen hade åsikter.

Trots allt har vi något som är unikt i Sverige och en väldigt gammal tradition, och det är vår äganderätt som är väldigt tydlig. Sveriges skog ägs i dag av 330 000 enskilda skogsägare med känsla av ansvar för sin egen skog. Om man ser globalt är enskilt ägande och skogar som hålls i bruk och inte skövlas en viktig komponent. Därför vill jag fråga: Anser Stina Bergström att vi ska ha mer regler, att vi ska styra mer från samhället och minska äganderätten och skogsägarens egna möjligheter att bruka sin skog?

Anf. 363 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Fru talman! Jag tycker precis som Anders Forsberg att det är väldigt viktigt att vi har många skogsägare. Jag är själv skogsägare. Men jag tycker också att det är viktigt att det finns regler för hur man ska bruka skogen. Skogen, naturen och allemansrätten är något som alla människor som bor i Sverige har rätt att ta del av. Då är det viktigt med regler om miljöhänsyn, som ju finns i skogsvårdslagen men behöver skärpas och ses över.

Det finns många skogsägare som vill sköta sin skog med omsorg och med hållbart skogsbruk. Jag tycker att det är de som ska premieras, inte de skogsägare som inte sköter sina skogar på det sättet.

Anf. 364 ANDERS FORSBERG (SD) replik:

Fru talman! Jag vill återkomma till detta. Jag ser det som väldigt viktigt att vi har ett divergerat brukande i Sverige, men jag blir orolig när man pratar om att lokala organisationer eller privatpersoner som inte behöver ta det ekonomiska ansvaret kan kräva inskränkningar i brukandet av skogen. Det är en farlig väg. Därför vill jag ställa frågan: Anser Stina Bergström att det är riktigt att till exempel privatpersoner ska kunna ha en åsikt om hur grannens skog ska brukas?

Anf. 365 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Fru talman! Nu finns det i skogsvårdslagen en skrivning om att man måste ta hänsyn till det allmännas intresse. När det gäller det exempel i Storfors som jag nämnde tycker jag att om man bor i en tätort och har ett friluftsområde som man nyttjar i närheten ska man ha rätt att ha synpunkter på om den skogen ska avverkas eller inte. Ja, det är mitt svar.

Anf. 366 JOHAN BÜSER (S):

Fru talman! Miljö- och klimatarbete handlar i grunden om samhällsbyggnad. Det handlar om vilket samhälle vi vill ha och om vilket samhälle vi vill lämna över till kommande generationer. Det handlar om att bestämma sig, att agera med fokus på samarbete och samverkan och med så mycket långsiktiga besked som möjligt. Och det handlar ytterst också om solidaritet och rättvisa.

Det finns flera exempel på lokalt klimatarbete. Flera städer tar nu sitt ansvar. Vi vet att Malmö, Göteborg och Stockholm har antagna miljöprogram. För Göteborgs del har man också ett klimatstrategiskt program, och i sitt miljöprogram har man 212 konkreta klimatsmarta åtgärder för de här frågorna. Man jobbar brett med det i stadens olika förvaltningar och bolag. Att ligga i framkant i de här frågorna är skarpt, klokt och modernt.

Klimatpolitik, oavsett på vilken nivå den bedrivs, kräver ett uthålligt politiskt ledarskap. De beslut vi fattar i dag kanske får effekt först om ett eller flera decennier, och då krävs det mod och att de politiker som fattar beslut har kraft att stå upp för dem. Då är det dags att ta ansvar.

Den förra borgerliga regeringen tog inte sin del av ansvaret. Det tycker jag har varit tydligt också i kvällens debatt. Det var skattesänkningar som var i fokus. När man hörde den tidigare miljöministern Lena Ek kunde man få intrycket att den viktigaste miljöfrågan för henne var att bibehålla den lägre arbetsgivaravgiften för unga. Det var så hon motiverade uteblivna satsningar och varför Alliansen nu satsar 1,6 miljarder mindre än samarbetsregeringen på miljöarbetet.

Och visst är just miljöområdet ett av de områden där de ideologiska skillnaderna är särskilt stora. För mig som socialdemokrat är det en självklarhet att Sverige ska vara med och leda utvecklingen för ett mer aktivt klimatarbete. Vi ska inte ställa oss vid sidan av.

Det gröna folkhemmet, som lanserades under den förra socialdemokratiska regeringen under ledning av Göran Persson, är fortfarande ett föredöme. Det fanns något som hette Klimp-pengar, där man satsade över 4 miljarder kronor på nästan 2 000 miljöprojekt runt om i Sverige. Man möjliggjorde det lokala klimatarbetet därigenom.

Poängen med visionen om det gröna folkhemmet var just att den statliga nivån möjliggjorde det lokala arbetet. För det är lokalt, ute på marken, som handling måste ske i det praktiska samhällsbyggnadsarbetet, med alltifrån kollektivtrafiksystem till avlopp och återvinning.

Den nya samarbetsregeringen tar vid i det arbetet och fortsätter. Vi kallar nu stödet när det gäller klimatpåverkan för ett Kloktstöd, och det blir ett särskilt stöd för klimatinvesteringar i kommuner runt om i Sverige.

Politiken handlar såklart om ordning och reda, men politiken är mer än kamrersmentalitet och budget i balans. Politik handlar om vision. Det handlar om handling, och det handlar om att ta ansvar för de kommande generationerna. Vår regering är nu redo att ta ansvar, inte bara för oss som sitter här utan också för våra kommande generationer och för en hållbar utveckling – en hållbar ekologisk utveckling, en hållbar social utveckling och en hållbar ekonomisk utveckling.

(Applåder)

Anf. 367 MATS GREEN (M):

Fru talman! Timmen är sen. Det är kanske inte helt tacksamt att gå upp här just nu, men samtidigt finns frågor, och frågor måste besvaras.

Sverige, fru talman, är mer än storstäder. Och jobb och tillväxt är givetvis något som behövs i hela landet.

Vi har ett förslag till budget från den rödgröna regeringen som vi har diskuterat här i kväll och som vi kommer att fortsätta att diskutera under den månad som kommer. Den har titeln *Ett Sverige som håller ihop*.

Det är lite med anledning av detta som jag har en fråga som jag hade hoppats kunna få besvarad av det ansvariga statsrådet, miljöminister Åsa Romson. Men jag konstaterar att det ansvariga statsrådet har lämnat salen innan debatten är avslutad. Jag hoppas eventuellt kunna få ett klarläggande av kvarvarande ledamöter.

Regeringen har klargjort att man helst vill se en nedläggning av ett antal utpekade regionala flygplatser. Flygplatsen i min valkrets Jönköping, Jönköping Airport, är en av dessa. Man har också sagt att man ska tillsätta en förhandlare som helst ska se till att dessa flygplatser läggs ned och att det byggs bostäder där.

Vi hade säkert kunnat ha en oändlig debatt, fru talman, om behovet av flygplatser och behovet av en fungerande infrastruktur i hela landet. Jag kan bara konstatera att i mitt län, Jönköping, har man studerat de regionala effekterna av Jönköping Airport under en tioårsperiod. Det handlar om 9 000 fler länsinvånare – det är alltså en ordinär svensk kommun. Det handlar om 650 nya företag. Det handlar om 2,1 miljarder i ökad brutto-regionalprodukt. Och det handlar om en ökad lönesumma på nästan 1 miljard kronor.

Jag kan säga att vi i Jönköpingspolitiken är överens om att vi naturligtvis vill slå vakt om vår flygplats. Därför kommer de ambitioner som finns från den rödgröna regeringen om att avveckla Jönköping med flera flygplatser att stöta på patrull.

Min konkreta fråga som jag hade hoppats kunna ställa till det ansvariga statsrådet, som nu har lämnat lokalen och debatten, lyder som följer: Kan den rödgröna regeringen garantera att man inte kommer att gå vidare med åtgärder som direkt eller indirekt tvingar fram en nedläggning av utpekade och, kan jag tillägga, icke-statliga flygplatser, exempelvis Jönköping, om inte förhandlaren kommer någonstans? Kan man garantera detta från den rödgröna regeringen? Det är min fråga.

Anf. 368 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Fru talman! Jag kände att jag skulle försöka svara på frågan. Jag har ju inte några småbarn som jag måste gå hem till, och jag är fortfarande uppe i denna sena timme.

Jag sitter inte i regeringen, så jag vet inte alla turer och vad man har tänkt kring den här uppgörelsen. Men jag var trafikpolitisk talesperson förra mandatperioden, och jag tittade en del på det här med flyg och tåg och vad man kan göra med det. Du nämnde flygplatsen i Jönköping. Jag tänker som så att Jönköping är en av de orter som vi tänker ska förbindas med höghastighetståg. Ser du på längre sikt att det kommer att finnas ett behov av att från Jönköping flyga inom Sverige?

Anf. 369 MATS GREEN (M) replik:

Fru talman! Jag kommer givetvis att fullfölja det här med en särskild interpellation till Åsa Romson. Men nu gäller det just flygplatsen i Jönköping.

Trafiken inom landet är den lilla delen av Jönköping Airports verksamhet. Den stora delen handlar om flygningar ute i Europa och i andra delar av världen men framför allt om fraktflyget. Det är en av de största och främsta fraktflygplatserna i landet. Det är klart att Husqvarna AB, om jag

ska nämna ett företag, inte kommer att kunna sätta sina produkter på tåget till Kanada och USA, om jag hårdrar det.

För vår del handlar inrikesflyget om den lilla delen. Den stora delen handlar om andra destinationer. Men jag vill ha svar på frågan: Avser ni att tvinga fram en nedläggning av en flygplats som staten inte äger? Kan ni garantera att man inte indirekt eller direkt kommer att tvinga fram en nedläggning av bland annat Jönköping Airport?

Anf. 370 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Fru talman! Då förstår jag. Timmen är sen. Självklart kan man inte tvinga fram en nedläggning av en flygplats som staten inte äger. Staten har inte möjlighet att göra det. Det är ett beslut som ägarna tar. Mitt raka svar på den frågan är: Nej, självklart kan man inte tvinga fram en nedläggning av en flygplats som man inte själv äger.

Anf. 371 MATS GREEN (M) replik:

Fru talman! Tack för det svaret! Jag kan väl avslöja att jag kanske inte i alla delar vågar lita på att även regeringen står upp för det här, men jag tackar för svaret.

Sedan kan jag bara tillägga en sak. En del av ambitionen med att stimulera, om man uttrycker det så, nedläggning av flygplatser i Sverige handlar om att det ska vara fler bostäder och förtäta. Bygger man bostäder på Jönköping Airport är förtäta det sista man gör, för det gör vi inne i staden.

Anf. 372 ISAK FROM (S) replik:

Fru talman! Under de sista dagarna av valrörelsen skickade Moderaterna hemma i Västerbotten ut pressmeddelanden om att Socialdemokraterna vid en valvinst tänkte stänga Umeå flygplats.

Det känns som att Moderaterna generellt har gått över till någon skrämselfpropaganda som saknar all rim och reson. Det är snarare så att den här regeringen nu har aviserat att man tänker satsa 10 miljoner på upphandlingen av flyget. Det gäller de flygplatser och det flygstöd som har varit till de regionala flygplatser där kommersiell trafik inte bär sig.

Det var den tidigare alliansregeringen, den moderatledda regeringen, som faktiskt drog undan mattan i fråga om förutsättningarna för många mindre flygplatser. Man lade över hela ansvaret på kommunerna eller ägarna av de regionala flygplatserna. Det kommer att vara så framgent också. Är det så att ägarna i Jönköping vill driva flygplatsen vidare kommer de naturligtvis att kunna göra det utifrån de kriterier som kommer att finnas.

Anf. 373 MATS GREEN (M) replik:

Fru talman! Det är inte alls så att den här regeringen kommer att vilja satsa mer på flyget i Sverige. Det är precis tvärtom. Frågar jag dina miljöpartistiska koalitionskolleger säger de: Vi ska satsa mindre på flyget. Det finns alltså inte ens på kartan att regeringen skulle lägga pengar på det. Det tror jag att man ska vara ärlig och uppriktig med. Man har inte tillsatt en förhandlingsman för att man vill ha kvar de här flygplatserna. Hela poängen är att få väck dem.

Jag ställer återigen frågan – du kanske kan besvara den för Socialdemokraternas räkning: Garanterar du att ni inte kommer att gå fram med åtgärder som indirekt eller direkt tvingar fram en stängning av Jönköpings flygplats med flera? Kan du garantera det i dag?

Anf. 374 ISAK FROM (S) replik:

Fru talman! När det gäller beslut om att stänga Jönköpings flygplats kommer vi inte att behandla det i den här kammaren.

Vad som händer långt in i framtiden kan vi inte sia om nu. Men ingången i Mats Greens anförande var att regeringen kraftigt beskär flygets möjligheter, vilket inte är sant. Regeringen satsar faktiskt 10 miljoner mer på de regionala flygplatserna.

Anf. 375 MATS GREEN (M) replik:

Fru talman! Jag kan säga att just det skulle inte någon miljöpartist i den här salen säga, för alla vet ju att det är direkt felaktigt. Man vill tvärtom profilera sig som ett i allra högsta grad flygplatsfientligt parti. Vi behöver inte bara diskutera Bromma; vi kan återigen diskutera Jönköping Airport.

Isak From vägrar ge besked om man direkt eller indirekt kommer att tvinga fram en nedläggning av de diskuterade regionala flygplatserna i Jönköping, Linköping och Uppsala.

Anf. 376 ÅSA WESTLUND (S):

Fru talman! Det här är mitt första anförande i kammaren, och jag tänkte ägna det åt klimat- och kemikaliefrågan.

Klimatfrågan kallas ofta för vår tids ödesfråga. Ändå har det gjorts så lite under lång tid för att Sverige och världen ska klara den klimatomställning vi behöver på ett bra sätt. Därför är jag glad över att den nya samarbetsregeringen har lagt fram en budgetproposition som höjer Sveriges ambitioner vad gäller såväl klimatet som andra miljöfrågor.

Det är viktigt att det lokala klimatarbetet får stöd via den statliga budgeten. Det snabbar på arbetet, och det gör att fler känner delaktighet och kan dela entusiasmen över att det faktiskt är mycket enklare att minska klimatutsläppen än vad vi många gånger tror.

Ökade investeringar i järnvägen, kollektivtrafiken i storstäderna och energieffektiviseringar i miljonprogrammets flerbostadshus är också viktiga delar av regeringens ambitionshöjning.

Klimatfrågan är också internationell. Här ser vi många förändringar att glädjas över, till exempel högre avsättningar till den gröna fonden som har varit uppe tidigare i debatten. Sverige har nu också en utrikesminister som brinner för de internationella klimatfrågorna och kan dem. Kyotoprotokollet kunde träda i kraft efter att bland annat Margot Wallström övertygat Ryssland om att ratificera det.

I stället för en utrikesminister med bakgrund i oljeindustrin har Sverige alltså fått en erfaren klimatförhandlare som utrikesminister och chef för Utrikesdepartementet. Jag hoppas verkligen att regeringen kommer att utnyttja detta maximalt och se till att klimatfrågan prioriteras högt i det diplomatiska arbetet världen över.

Fru talman! Kemikaliefrågan är lika viktig som klimatfrågan för vår överlevnad. Under många år har samhället tillåtit att kemikalieindustrin använder ämnen som vi vet alltför lite om. Det innebär stora risker för människan, för djuren och för miljön. Det här måste tas på större allvar. Inte minst gäller det de hormonstörande ämnen som sätts i samband med en lång rad sjukdomar som cancer, diabetes, neurologiska sjukdomar och svårigheter att få barn. Det är hälsoproblem som ökar explosionsartat och såklart orsakar väldigt stort mänskligt lidande men också väldigt stora samhällskostnader.

De rapporter som har tagits fram av EU-kommissionen visar tydligt att lagstiftningen här inte ger oss tillräckligt skydd. Därför är det väldigt bra att miljöminister Åsa Romson tillsammans med sina nordiska kolleger nu har drivit på EU i dessa frågor. Det är väldigt bra och lovande att man börjar med den typen av initiativ som miljöminister.

EU måste införa krav på tester och införa kriterier för vad som är hormonstörande ämnen så att de här ämnena också ska klassas som särskilt farliga ämnen, fasas ut och ersätts med säkrare alternativ. Då måste också utgångspunkten vara att för dessa ämnen existerar inte någon säker gräns.

Det är också viktigt att vi börjar se att man inte kan behandla kemikalier enskilt. Det hormonstörande ämnet bisfenol A lyckades vi till slut få förbjudet i nappflaskor, men det ersätts många gånger av ett annat ämne, bisfenol S, med likartade och antagligen samma negativa egenskaper.

Det här är ett genomgående problem med EU:s lagstiftning, och jag tror att reglerna måste förändras så att myndigheterna kan behandla liknande ämnen i grupp så länge det inte tas fram bevis för att de har olika egenskaper. Jag hoppas att regeringen kommer att ta initiativ i den riktningen.

Sverige har allt att vinna på att anamma framtiden och ligga i framkant i miljöomställningen. Det är genom att utveckla nya gröna lösningar och ny teknik som vi kan värna jobb, välfärd och konkurrenskraft i Sverige.

Ibland låter det precis tvärtom, men så är det alltså inte. Det finns många företag som kan vinna på att vi ställer högre krav. Därmed får de större möjligheter att sälja sina produkter och också få en hemmamarknad som gör att de kan konkurrera lättare med andra företag runt om i världen. (Applåder)

Anf. 377 PETER JEPPSSON (S):

Fru talman! Det känns nästan som i dikten, ”endast tomten är vaken”. Men vi är några entusiaster kvar. Det känns väldigt bra. Jag måste säga att det bästa med att vara näst sist på talarlistan är att jag inte är sist. Jag har en kollega här som väntar på sin tur.

Fru talman! Sverige har, vilket säkert är bekant, lyckats väl när det gäller att uppnå EU:s 2020-mål om förnybar energi. Men vi kan inte slå oss till ro och stoppa upp den fortsatta omställningen och känna oss mätta och nöjda. Den väg vi har börjat vandra måste vi också fortsätta på, och vi har alla möjligheter att sätta rejäl fart på processen.

Vindkraft både på land och till havs är ett av de alternativ som måste få en mer central roll i vår energipolitik. Även om det har blivit en ökad satsning på vindkraft de senaste åren ligger Sverige fortfarande långt efter många andra länder.

Därför anser jag att den havsbaserade vindkraften är ett alternativ som måste ägnas ökad uppmärksamhet. Den finns för närvarande bland annat i Kalmarsund och utmed Skåne- och Hallandskusten, men jag är övertygad om att den har en framtid på många fler ställen, inte minst utmed mitt eget hemlän Blekinges kust.

Just i Hanöbukten utanför Blekinges kust planeras en vindkraftspark som kommer att producera ca 5 procent av hela Sveriges elförbrukning. Detta motsvarar det som Barsebäcks båda reaktorer producerade. Delägare i projektet är bland andra nio bolag ur svensk basindustri, vilken i dag konsumerar ca 15 procent av Sveriges elproduktion.

Några av fördelarna med havsbaserad vindkraft är att den möjliggör byggandet av större kraftverk och grupper och att det är mer och jämnare energi i vinden. Det finns såklart nackdelar när det gäller kostnaderna, men om man ger de rätta förutsättningarna för utbyggnad finns det goda framtidsutsikter för att den havsbaserade vindkraften ska kunna nå sin fulla potential. Därför är det viktigt att staten verkligen ser över vad som skulle krävas för att stimulera och påskynda investeringar i havsbaserad vindkraft.

Målet måste vara att få till stånd en rejäl tempohöjning för vindkraftsutbyggnaden. Det ger dessutom en arbetsmarknadspolitisk bonus, eftersom en kraftfull utbyggnad av vindkraften skulle skapa många nya gröna arbetstillfällen. Genom en grön omställning kommer nämligen också nya gröna jobb att skapas.

Fru talman! Nu kommer dessutom signaler från ägarna till Oskarshamn 1 att man avser att påbörja avvecklingen av reaktorn 2017. Det är en tidigareläggning på åtta år, och det är på grund av att den är så pass gammal och snart inte uppfyller kraven på säkerhet.

Detta i sin tur betyder att vi måste få fram ersättning och därmed bygga ut med offshorevindkraft, vilket redan är utpekad som ett spår i omställningsprocessen. Det är nu viktigt att projekt som är i slutfasen av tillståndsprocessen, eller till och med har sina tillstånd klara, släpps fram.

Ett exempel är just det jag har nämnt, Blekinge Offshore, vars tillståndsprocess har pågått i sju år och ligger hos regeringen för beslut. Detta är en normal tidsram när det gäller att ta fram tillstånd för en offshorepark, och det som skulle kunna bromsa upp ett positivt besked är om det finns allvarliga hinder.

Ett sådant hinder som oftast dyker upp är Försvarsmaktens verksamhet. Med detta sagt vill jag samtidigt påpeka att det finns stora möjligheter att hantera dessa utmaningar med hjälp av tekniska lösningar i samverkan mellan projektörer och försvarsmakt. Om det finns en tydlig ambition borde också viljan att riva eventuella hinder finnas där.

(Applåder)

Anf. 378 MIKAEL DAHLQVIST (S):

Fru talman och ärade ledamöter! Timmen är sen!

Precis som vi har diskuterat hela kvällen är klimatförändringarna i vår värld en ödesfråga för mänskligheten. Jag är glad att regeringen prioriterar denna fråga. För att nå målet om högst två graders global temperaturökning måste det redan under den här mandatperioden sättas in åtgärder för att utsläppen av växthusgaser ska minskas.

Det är med stor glädje jag har noterat att det finns en ambitiös miljöpolitik i vår budgetproposition med tydliga skrivningar om att utsläppen av växthusgaser ska minskas. Stimulanser och ekonomiska styrmedel ska användas för att ställa om Sverige. Effektiva åtgärder, till exempel miljöskatter, ska sättas in. Regeringen vill också intensifiera insatserna för att få en fordonsflotta som är fri från fossila bränslen. Men jag vill understryka att vi på landsbygden kommer att behöva bilen under många år framöver, och det kommer också att ta många år innan vår fordonsflotta är utbytt till ny teknik som är skonsam för miljön.

Men, mina kamrater, Sverige har unika förutsättningar att av skogsråvara producera biodrivmedel i kvantiteter som på sikt kan göra Sverige oberoende av fossila drivmedel. Dessa produkter kan också med fördel användas inom plast- och kemiindustrin. Jag tänker närmast på biobaserad metanol. Men detta förutsätter rimliga, långsiktiga och teknikneutrala skatteregler.

Fru talman! I dag konsumeras 8–9 procent biodrivmedel i Sverige. Vägen till fossilfrihet är lång och tarvar sålunda omfattande investeringar. Det finns i dag ca 4 ½ miljon bilar som drivs av bensen eller diesel i vårt land. En stor del av dessa fordon kommer att finnas kvar i decennier framöver. Det behövs biodrivmedel för att komplettera dessa fordon.

Kostnaden för att producera en liter biodrivmedel i dag är ca 4 kronor högre än produktionskostnaden för en liter bensen eller diesel. Därför vore det önskvärt att biodrivmedel befrias nästan helt från de koldioxid- och energiskatter som utgår på fossila drivmedel, det vill säga 5,60 kronor per liter.

I dag beskattas låginblandning av upp till 5 volymprocent biodrivmedel i bensen och diesel med en ringa energiskatt. Vid inblandning över 5 procent beskattas biodrivmedel däremot med full energi- och koldioxidskatt, det vill säga samma skatt som utgår på bensen och diesel. Undantag för detta har biogas och etanol.

Vägen till en fossilfri fordonsflotta måste därför ske med hjälp av en ökad låginblandning i bensen och diesel. Detta förutsätter att låginblandning över 5 procent beskattas lika lindrigt som låginblandning under 5 procent.

Sverige har i kraft av sitt stora skogliga innehav förutsättningar att i stor skala tillverka biodrivmedel. Nuvarande skattesystem låser i praktiken konsumtionen och produktionen av biodrivmedel till dagens nivå. Detta är en uppfattning som hela branschen står bakom. Därför är min förhoppning att regeringen och miljö- och jordbruksutskottet framöver vid kontrollstationen 2015 ska återkomma med skarpa förslag till en ny skattepolitik för förnybara drivmedel.

(Applåder)

(forts. prot. 20)

§ 2 Justering av protokoll

Protokollen för den 21 och 22 oktober justerades.

§ 3 Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in:
prot. 2014/15:3 för torsdagen den 6 november från socialutskottet och
prot. 2014/15:6 för torsdagen den 6 november från miljö- och jordbruksutskottet.

§ 4 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2014/15:107

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:107 Nationella insatser för hemlösa EU-migranter

av Mats Persson (FP)

Interpellationen kommer att besvaras den 28 november 2014.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 6 november 2014

Socialdepartementet

Åsa Regnér (S)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

§ 5 Anmälan om faktapromemoria

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2014/15:FPM6 Viseringsförenklingsavtal mellan EU och Tunisien, till socialförsäkringsutskottet

§ 6 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Skrivelse

2014/15:12 Riksrevisionens rapport om förvaltningen av regionala projektmedel

Motioner

med anledning av prop. 2014/15:2 Höständringsbudget för 2014

2014/15:1080 av Dennis Dioukarev m.fl. (SD)

§ 7 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 7 november

2014/15:108 Sysselsättningseffekter av särskild löneskatt för pension- ärer

av *Jan Ericson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:109 Natofrågan och Baltikum

av *Hans Wallmark* (M)

till statsminister Stefan Löfven (S)

den 10 november

2014/15:110 Krisen i den svenska mjölkproduktionen

av *Magnus Oscarsson* (KD)

till landsbygdsminister Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:111 Nedläggning av finansmarknadsforskning

av *Mats Persson* (FP)

till statsrådet Per Bolund (MP)

§ 8 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 7 november

2014/15:48 Gotlandssatsning

av *Christer Nylander* (FP)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2014/15:49 Folkliga protester och politisk oro i Burkina Faso

av *Hans Linde* (V)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

den 10 november

2014/15:50 Direkttåg mellan Sandviken och Uppsala/Stockholm

av *Elin Lundgren* (S)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:51 Neddragningar på Högskolan Kristianstad

av *Christer Nylander* (FP)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

Prot. 2014/15:19
11 november
-----

§ 9 Kammaren åtskildes kl. 22.45.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början till och med § 1 anf. 97
(delvis),
av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 16.01,
av andre vice talmannen därefter till och med § 1 anf. 252 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

MADELEINE GABRIELSON HOLST

/Eva-Lena Ekman

§ 1 Allmänpolitisk debatt	1
<i>Jobb .....</i>	<i>1</i>
Anf. 1 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	1
Anf. 2 MONICA GREEN (S) replik	2
Anf. 3 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M) replik	2
Anf. 4 MONICA GREEN (S) replik	3
Anf. 5 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M) replik	3
Anf. 6 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD)	3
Anf. 7 ANNIKA QARLSSON (C).....	4
Anf. 8 EVA-LENA JANSSON (S) replik	5
Anf. 9 ANNIKA QARLSSON (C) replik.....	5
Anf. 10 EVA-LENA JANSSON (S) replik	6
Anf. 11 ANNIKA QARLSSON (C) replik.....	6
Anf. 12 ALI ESBATI (V) replik	6
Anf. 13 ANNIKA QARLSSON (C) replik.....	6
Anf. 14 ALI ESBATI (V) replik	7
Anf. 15 ANNIKA QARLSSON (C) replik.....	7
Anf. 16 MONICA GREEN (S) replik	7
Anf. 17 ANNIKA QARLSSON (C) replik.....	7
Anf. 18 MONICA GREEN (S) replik	8
Anf. 19 ANNIKA QARLSSON (C) replik.....	8
Anf. 20 ALI ESBATI (V).....	8
Anf. 21 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik.....	9
Anf. 22 ALI ESBATI (V) replik	10
Anf. 23 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik	10
Anf. 24 ALI ESBATI (V) replik	10
Anf. 25 MATS PERSSON (FP) replik.....	11
Anf. 26 ALI ESBATI (V) replik	11
Anf. 27 MATS PERSSON (FP) replik.....	11
Anf. 28 ALI ESBATI (V) replik	11
Anf. 29 MATS PERSSON (FP)	12
Anf. 30 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	13
Anf. 31 EVA-LENA JANSSON (S) replik	14
Anf. 32 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik	14
Anf. 33 EVA-LENA JANSSON (S) replik	15
Anf. 34 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik	15
Anf. 35 MONICA GREEN (S) replik	15
Anf. 36 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik	15
Anf. 37 MONICA GREEN (S) replik	16
Anf. 38 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik	16
Anf. 39 HILLEVI LARSSON (S) replik	16
Anf. 40 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik	16
Anf. 41 HILLEVI LARSSON (S) replik	16
Anf. 42 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik	17
Anf. 43 BIRGER LAHTI (V) replik.....	17
Anf. 44 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik	17
Anf. 45 BIRGER LAHTI (V) replik.....	17

Anf. 46 DÉsirÉE PETHRUS (KD) replik	18
Anf. 47 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	18
Anf. 48 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M) replik.....	21
Anf. 49 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik	21
Anf. 50 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M) replik.....	22
Anf. 51 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik	22
Anf. 52 MATS PERSSON (FP) replik.....	22
Anf. 53 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik	22
Anf. 54 MATS PERSSON (FP) replik.....	23
Anf. 55 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik	23
Anf. 56 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik.....	23
Anf. 57 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik	23
Anf. 58 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik.....	24
Anf. 59 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik	24
Anf. 60 ANNIKA QARLSSON (C) replik	24
Anf. 61 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik	24
Anf. 62 ANNIKA QARLSSON (C) replik	25
Anf. 63 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik	25
Anf. 64 DÉsirÉE PETHRUS (KD) replik	25
Anf. 65 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik	26
Anf. 66 DÉsirÉE PETHRUS (KD) replik	26
Anf. 67 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik	26
Anf. 68 GUNILLA NORDGREN (M) replik	26
Anf. 69 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik	27
Anf. 70 GUNILLA NORDGREN (M) replik	27
Anf. 71 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik	27
Anf. 72 JONAS ERIKSSON (MP)	27
Anf. 73 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M) replik.....	28
Anf. 74 JONAS ERIKSSON (MP) replik	28
Anf. 75 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M) replik.....	29
Anf. 76 JONAS ERIKSSON (MP) replik	29
Anf. 77 DÉsirÉE PETHRUS (KD) replik.....	29
Anf. 78 JONAS ERIKSSON (MP) replik	29
Anf. 79 DÉsirÉE PETHRUS (KD) replik.....	30
Anf. 80 JONAS ERIKSSON (MP) replik	30
Anf. 81 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S).....	30
Anf. 82 ANNIKA QARLSSON (C) replik	31
Anf. 83 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik	31

Anf. 84 ANNIKA QARLSSON (C) replik.....	31
Anf. 85 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik.....	31
Anf. 86 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik.....	32
Anf. 87 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik.....	32
Anf. 88 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik.....	32
Anf. 89 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik.....	32
Anf. 90 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M) replik	33
Anf. 91 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik.....	33
Anf. 92 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M) replik	33
Anf. 93 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik.....	33
Anf. 94 PAULA BIELER (SD) replik.....	33
Anf. 95 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik.....	34
Anf. 96 PAULA BIELER (SD) replik.....	34
Anf. 97 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik.....	34
Anf. 98 ULF KRISTERSSON (M)	35
Anf. 99 PETER PERSSON (S) replik	36
Anf. 100 ULF KRISTERSSON (M) replik	36
Anf. 101 PETER PERSSON (S) replik	36
Anf. 102 ULF KRISTERSSON (M) replik	36
Anf. 103 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik.....	37
Anf. 104 ULF KRISTERSSON (M) replik	37
Anf. 105 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik.....	37
Anf. 106 ULF KRISTERSSON (M) replik	38
Anf. 107 ALI ESBATI (V) replik	38
Anf. 108 ULF KRISTERSSON (M) replik	38
Anf. 109 ALI ESBATI (V) replik	38
Anf. 110 ULF KRISTERSSON (M) replik	39
Anf. 111 MONICA GREEN (S) replik	39
Anf. 112 ULF KRISTERSSON (M) replik	39
Anf. 113 MONICA GREEN (S) replik	40
Anf. 114 ULF KRISTERSSON (M) replik	40
Anf. 115 EVA-LENA JANSSON (S) replik	40
Anf. 116 ULF KRISTERSSON (M) replik	40
Anf. 117 EVA-LENA JANSSON (S) replik	40
Anf. 118 ULF KRISTERSSON (M) replik	41
Anf. 119 MAGNUS PERSSON (SD)	41
Anf. 120 MAGNUS MANHAMMAR (S) replik	42
Anf. 121 MAGNUS PERSSON (SD) replik	42
Anf. 122 MAGNUS MANHAMMAR (S) replik	42
Anf. 123 MAGNUS PERSSON (SD) replik	42
Anf. 124 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik.....	42
Anf. 125 MAGNUS PERSSON (SD) replik	43
Anf. 126 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik.....	43
Anf. 127 MAGNUS PERSSON (SD) replik	43
Anf. 128 HILLEVI LARSSON (S) replik.....	43

Anf. 129	MAGNUS PERSSON (SD) replik.....	43
Anf. 130	HILLEVI LARSSON (S) replik.....	44
Anf. 131	CARL SCHLYTER (MP).....	44
Anf. 132	SOLVEIG ZANDER (C).....	45
Anf. 133	MONICA GREEN (S) replik.....	46
Anf. 134	SOLVEIG ZANDER (C) replik.....	46
Anf. 135	MONICA GREEN (S) replik.....	46
Anf. 136	SOLVEIG ZANDER (C) replik.....	47
Anf. 137	BARBRO WESTERHOLM (FP).....	47
Anf. 138	Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik.....	48
Anf. 139	BARBRO WESTERHOLM (FP) replik.....	48
Anf. 140	Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik.....	48
Anf. 141	BARBRO WESTERHOLM (FP) replik.....	48
Anf. 142	LARS-AXEL NORDELL (KD).....	49
Anf. 143	EVA-LENA JANSSON (S) replik.....	50
Anf. 144	LARS-AXEL NORDELL (KD) replik.....	50
Anf. 145	EVA-LENA JANSSON (S) replik.....	50
Anf. 146	LARS-AXEL NORDELL (KD) replik.....	50
Anf. 147	MONICA GREEN (S) replik.....	50
Anf. 148	LARS-AXEL NORDELL (KD) replik.....	51
Anf. 149	MONICA GREEN (S) replik.....	51
Anf. 150	LARS-AXEL NORDELL (KD) replik.....	51
	(forts.).....	51
	Ajournering.....	52
	Återupptagna förhandlingar.....	52
	§ 1 (forts.) Allmänpolitisk debatt.....	52
Anf. 151	EVA-LENA JANSSON (S).....	52
Anf. 152	NIKLAS WYKMAN (M).....	53
Anf. 153	EVA-LENA JANSSON (S) replik.....	54
Anf. 154	NIKLAS WYKMAN (M) replik.....	54
Anf. 155	EVA-LENA JANSSON (S) replik.....	54
Anf. 156	NIKLAS WYKMAN (M) replik.....	55
Anf. 157	NICLAS MALMBERG (MP).....	55
Anf. 158	HANIF BALI (M) replik.....	56
Anf. 159	NICLAS MALMBERG (MP) replik.....	56
Anf. 160	HANIF BALI (M) replik.....	56
Anf. 161	NICLAS MALMBERG (MP) replik.....	56
Anf. 162	FREDRIK SCHULTE (M) replik.....	57
Anf. 163	NICLAS MALMBERG (MP) replik.....	57
Anf. 164	FREDRIK SCHULTE (M) replik.....	57
Anf. 165	NICLAS MALMBERG (MP) replik.....	57
Anf. 166	FREDRIK CHRISTENSSON (C).....	58
Anf. 167	EVA-LENA JANSSON (S) replik.....	59
Anf. 168	FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik.....	59
Anf. 169	EVA-LENA JANSSON (S) replik.....	59
Anf. 170	FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik.....	59
Anf. 171	HELÉN PETTERSSON i Umeå (S).....	60
Anf. 172	HANIF BALI (M) replik.....	61

Anf. 173	HELÉN PETTERSSON i Umeå (S) replik	61	Prot. 2014/15:19
Anf. 174	HANIF BALI (M) replik.....	61	11 november
Anf. 175	HELÉN PETTERSSON i Umeå (S) replik	61	-----
Anf. 176	FREDRIK SCHULTE (M) replik.....	62	
Anf. 177	HELÉN PETTERSSON i Umeå (S) replik	62	
Anf. 178	FREDRIK SCHULTE (M) replik.....	62	
Anf. 179	HELÉN PETTERSSON i Umeå (S) replik	63	
Anf. 180	SOFIA FÖLSTER (M).....	63	
Anf. 181	VERONICA LINDHOLM (S) replik	64	
Anf. 182	SOFIA FÖLSTER (M) replik.....	64	
Anf. 183	VERONICA LINDHOLM (S) replik	64	
Anf. 184	SOFIA FÖLSTER (M) replik.....	65	
Anf. 185	HANIF BALI (M) replik.....	65	
Anf. 186	SOFIA FÖLSTER (M) replik.....	65	
Anf. 187	SERKAN KÖSE (S).....	65	
Anf. 188	HANS ROTHENBERG (M)	66	
Anf. 189	ALEXANDRA VÖLKER (S)	67	
Anf. 190	FINN BENGTTSSON (M) replik.....	69	
Anf. 191	ALEXANDRA VÖLKER (S) replik.....	69	
Anf. 192	FINN BENGTTSSON (M) replik.....	69	
Anf. 193	ALEXANDRA VÖLKER (S) replik.....	69	
Anf. 194	HANIF BALI (M) replik	69	
Anf. 195	ALEXANDRA VÖLKER (S) replik.....	70	
Anf. 196	HANIF BALI (M) replik.....	70	
Anf. 197	ALEXANDRA VÖLKER (S) replik.....	70	
Anf. 198	FREDRIK SCHULTE (M) replik.....	71	
Anf. 199	ALEXANDRA VÖLKER (S) replik.....	71	
Anf. 200	FREDRIK SCHULTE (M) replik.....	71	
Anf. 201	ALEXANDRA VÖLKER (S) replik.....	72	
Anf. 202	FINN BENGTTSSON (M).....	72	
Anf. 203	EVA-LENA JANSSON (S) replik	73	
Anf. 204	FINN BENGTTSSON (M) replik.....	73	
Anf. 205	EVA-LENA JANSSON (S) replik	74	
Anf. 206	FINN BENGTTSSON (M) replik.....	74	
Anf. 207	NIKLAS KARLSSON (S)	74	
Anf. 208	HANIF BALI (M) replik.....	75	
Anf. 209	NIKLAS KARLSSON (S) replik	76	
Anf. 210	HANIF BALI (M) replik.....	76	
Anf. 211	NIKLAS KARLSSON (S) replik	76	
Anf. 212	FREDRIK SCHULTE (M) replik.....	76	
Anf. 213	NIKLAS KARLSSON (S) replik	77	
Anf. 214	FREDRIK SCHULTE (M) replik.....	77	
Anf. 215	NIKLAS KARLSSON (S) replik	77	
Anf. 216	JÖRGEN WARBORN (M)	77	
Anf. 217	TERESA CARVALHO (S).....	78	
Anf. 218	HANIF BALI (M) replik.....	79	
Anf. 219	TERESA CARVALHO (S) replik.....	79	
Anf. 220	HANIF BALI (M) replik.....	80	
Anf. 221	TERESA CARVALHO (S) replik.....	80	
Anf. 222	FREDRIK SCHULTE (M) replik.....	80	
Anf. 223	TERESA CARVALHO (S) replik.....	81	

Anf. 224	FREDRIK SCHULTE (M) replik	81
Anf. 225	TERESA CARVALHO (S) replik	81
Anf. 226	FREDRIK SCHULTE (M)	81
Anf. 227	VERONICA LINDHOLM (S) replik.....	82
Anf. 228	FREDRIK SCHULTE (M) replik	83
Anf. 229	VERONICA LINDHOLM (S) replik.....	83
Anf. 230	FREDRIK SCHULTE (M) replik	83
Anf. 231	ANETTE ÅKESSON (M).....	83
Anf. 232	JOHANNA HARALDSSON (S)	84
Anf. 233	HANS ROTHENBERG (M) replik.....	85
Anf. 234	JOHANNA HARALDSSON (S) replik	85
Anf. 235	HANS ROTHENBERG (M) replik.....	86
Anf. 236	JOHANNA HARALDSSON (S) replik	86
Anf. 237	EMILIA TÖYRÄ (S)	86
Anf. 238	KALLE OLSSON (S)	87
<i>Klimat och miljö</i>		87
Anf. 239	CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M)	87
Anf. 240	JENS HOLM (V) replik	88
Anf. 241	CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	89
Anf. 242	JENS HOLM (V) replik	89
Anf. 243	CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	89
Anf. 244	LISE NORDIN (MP) replik	89
Anf. 245	CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	90
Anf. 246	LISE NORDIN (MP) replik	90
Anf. 247	CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	90
Anf. 248	JOSEF FRANSSON (SD).....	91
Anf. 249	JENS HOLM (V) replik	92
Anf. 250	JOSEF FRANSSON (SD) replik.....	92
Anf. 251	JENS HOLM (V) replik	92
Anf. 252	JOSEF FRANSSON (SD) replik.....	92
Anf. 253	LENA EK (C) replik	93
Anf. 254	JOSEF FRANSSON (SD) replik.....	93
Anf. 255	LENA EK (C) replik	93
Anf. 256	JOSEF FRANSSON (SD) replik.....	93
Anf. 257	MATILDA ERNKRANS (S) replik.....	94
Anf. 258	JOSEF FRANSSON (SD) replik.....	94
Anf. 259	MATILDA ERNKRANS (S) replik.....	94
Anf. 260	JOSEF FRANSSON (SD) replik.....	94
Anf. 261	STINA BERGSTRÖM (MP) replik.....	95
Anf. 262	JOSEF FRANSSON (SD) replik.....	95
Anf. 263	STINA BERGSTRÖM (MP) replik.....	95
Anf. 264	JOSEF FRANSSON (SD) replik.....	95
Anf. 265	ISAK FROM (S) replik.....	96
Anf. 266	JOSEF FRANSSON (SD) replik.....	96
Anf. 267	ISAK FROM (S) replik.....	96
Anf. 268	JOSEF FRANSSON (SD) replik.....	96
Anf. 269	LENA EK (C)	96
Anf. 270	MATILDA ERNKRANS (S) replik.....	97
Anf. 271	LENA EK (C) replik	98
Anf. 272	MATILDA ERNKRANS (S) replik.....	98
Anf. 273	LENA EK (C) replik	98

Anf. 274 JENS HOLM (V) replik	98
Anf. 275 LENA EK (C) replik	99
Anf. 276 JENS HOLM (V) replik	99
Anf. 277 LENA EK (C) replik	99
Anf. 278 LISE NORDIN (MP) replik	99
Anf. 279 LENA EK (C) replik	100
Anf. 280 LISE NORDIN (MP) replik	100
Anf. 281 LENA EK (C) replik	100
Anf. 282 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	101
Anf. 283 LENA EK (C) replik	101
Anf. 284 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	101
Anf. 285 LENA EK (C) replik	102
Anf. 286 JENS HOLM (V).....	102
Anf. 287 JOSEF FRANSSON (SD) replik.....	103
Anf. 288 JENS HOLM (V) replik	103
Anf. 289 JOSEF FRANSSON (SD) replik.....	104
Anf. 290 JENS HOLM (V) replik	104
Anf. 291 LENA EK (C) replik	104
Anf. 292 JENS HOLM (V) replik	104
Anf. 293 LENA EK (C) replik	104
Anf. 294 JENS HOLM (V) replik	105
Anf. 295 ULF BERG (M) replik	105
Anf. 296 JENS HOLM (V) replik	105
Anf. 297 ULF BERG (M) replik	105
Anf. 298 JENS HOLM (V) replik	106
Anf. 299 MAGNUS OSCARSSON (KD).....	106
Anf. 300 ÅSA WESTLUND (S) replik.....	107
Anf. 301 MAGNUS OSCARSSON (KD) replik.....	107
Anf. 302 ÅSA WESTLUND (S) replik.....	107
Anf. 303 MAGNUS OSCARSSON (KD) replik.....	107
Anf. 304 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	107
Anf. 305 LENA EK (C) replik	110
Anf. 306 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	110
Anf. 307 LENA EK (C) replik	110
Anf. 308 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	111
Anf. 309 JOSEF FRANSSON (SD) replik.....	111
Anf. 310 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	111
Anf. 311 JOSEF FRANSSON (SD) replik.....	112
Anf. 312 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	112
Anf. 313 JENS HOLM (V) replik	112
Anf. 314 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	112
Anf. 315 JENS HOLM (V) replik	113

Anf. 316 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	113
Anf. 317 JEFF AHL (SD) replik	113
Anf. 318 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	113
Anf. 319 JEFF AHL (SD) replik	114
Anf. 320 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	114
Anf. 321 ULF BERG (M) replik	114
Anf. 322 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	114
Anf. 323 ULF BERG (M) replik	115
Anf. 324 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	115
Anf. 325 ÅSA COENRAADS (M) replik	115
Anf. 326 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	115
Anf. 327 ÅSA COENRAADS (M) replik	116
Anf. 328 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	116
Anf. 329 ANDERS FORSBERG (SD) replik	116
Anf. 330 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	117
Anf. 331 ANDERS FORSBERG (SD) replik	117
Anf. 332 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	117
Anf. 333 MATILDA ERNKRANS (S)	117
Anf. 334 ULF BERG (M) replik	118
Anf. 335 MATILDA ERNKRANS (S) replik	119
Anf. 336 ULF BERG (M) replik	119
Anf. 337 MATILDA ERNKRANS (S) replik	119
Anf. 338 LENA EK (C) replik	119
Anf. 339 MATILDA ERNKRANS (S) replik	119
Anf. 340 LENA EK (C) replik	120
Anf. 341 MATILDA ERNKRANS (S) replik	120
Anf. 342 JOSEF FRANSSON (SD) replik	120
Anf. 343 MATILDA ERNKRANS (S) replik	121
Anf. 344 JOSEF FRANSSON (SD) replik	121
Anf. 345 MATILDA ERNKRANS (S) replik	121
Anf. 346 ISAK FROM (S)	121
Anf. 347 LARS-ARNE STAXÄNG (M)	122
Anf. 348 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD) replik	123
Anf. 349 LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik	123
Anf. 350 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD) replik	124
Anf. 351 LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik	124
Anf. 352 STINA BERGSTRÖM (MP) replik	124
Anf. 353 LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik	124
Anf. 354 STINA BERGSTRÖM (MP) replik	125
Anf. 355 LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik	125

Anf. 356 SARA-LENA BJÄLKÖ (SD)	125	Prot. 2014/15:19
Anf. 357 MATILDA ERNKRANS (S) replik	126	11 november
Anf. 358 SARA-LENA BJÄLKÖ (SD) replik	126	-----
Anf. 359 MATILDA ERNKRANS (S) replik	126	
Anf. 360 SARA-LENA BJÄLKÖ (SD) replik	126	
Anf. 361 STINA BERGSTRÖM (MP)	127	
Anf. 362 ANDERS FORSBERG (SD) replik	128	
Anf. 363 STINA BERGSTRÖM (MP) replik	128	
Anf. 364 ANDERS FORSBERG (SD) replik	128	
Anf. 365 STINA BERGSTRÖM (MP) replik	128	
Anf. 366 JOHAN BÜSER (S)	128	
Anf. 367 MATS GREEN (M)	129	
Anf. 368 STINA BERGSTRÖM (MP) replik	130	
Anf. 369 MATS GREEN (M) replik	130	
Anf. 370 STINA BERGSTRÖM (MP) replik	131	
Anf. 371 MATS GREEN (M) replik	131	
Anf. 372 ISAK FROM (S) replik	131	
Anf. 373 MATS GREEN (M) replik	131	
Anf. 374 ISAK FROM (S) replik	132	
Anf. 375 MATS GREEN (M) replik	132	
Anf. 376 ÅSA WESTLUND (S)	132	
Anf. 377 PETER JEPPSSON (S)	133	
Anf. 378 MIKAEL DAHLQVIST (S).....	134	
(forts. prot. 20).....	135	
§ 2 Justering av protokoll.....	135	
§ 3 Anmälan om subsidiaritetsprövningar	136	
§ 4 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	136	
§ 5 Anmälan om faktapromemoria	136	
§ 6 Bordläggning.....	136	
§ 7 Anmälan om interpellationer	137	
§ 8 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	137	
§ 9 Kammaren åtskildes kl. 22.45.....	138	